

De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004

Citation for published version (APA):

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ROA. (1999). De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004: Statistische bijlage. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Faculteit der Economische Wetenschappen. ROA Reports No. 008B https://doi.org/10.26481/umarep.1999008B

Document status and date: Published: 01/01/1999

DOI: 10.26481/umarep.1999008B

Document Version: Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

 A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.

• The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.

 The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

Link to publication

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these riahts.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
 You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Statistische Bijlage De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004

ROA-R-1999/8B

ACC. LET OP ANDER PROPIER GELE VILLEV

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde Universiteit Maastricht

Maastricht, november 1999

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. In geval van overname van het datamateriaal moet telkens duidelijk als bron worden vermeld: 'Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt' of 'ROA'. Van publicaties waarin gebruik wordt gemaakt van gegevens uit deze Statistische Bijlage ontvangen wij gaarne een exemplaar.

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de inhoud van dit rapport, kan het ROA in generlei opzicht verantwoordelijkheid op zich nemen voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden.

ISBN 90-5321-261-2 SEC99.111\AdG

Inhoud

Bladzijde

Voorwoord	i
Toelichting bij gebruik	v

1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN

Tabellen

1.1	Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	1
1.2	Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	2
1.3	Percentage allochtonen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	3
1.4	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per	
	bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	4
1.5	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector,	
	gemiddelde 1997-1998	5
1.6	Percentage deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	7
1.7	Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst	
	per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	8
1.8	Percentage zelfstandigen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	9
1.9	Belangrijkste beroepsgroepen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	10
1.10	Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	15
1.11	Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector	20
1.12	Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1999-2004	21
1.13	Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening	
	naar bedrijfssector in 2004	22

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

Tabellen

2.1	Aantal werkenden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	29
2.2	Percentage vrouwen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	32
2.3	Percentage allochtonen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	35
2.4	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per	
	beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	39
2.5	Gemiddelde leeftijd per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	42
2.6	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep,	
	gemiddelde 1997-1998	45
2.7	Percentage deeltijdarbeid per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	50
2.8	Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst	
	per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	53
2.9	Percentage zelfstandigen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	56

2.10	Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	59
2.11	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per	
	beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	75
2.12	Belangrijkste opleidingstypen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	78
2.13	Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende	
	opleidingsachtergronden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	94
2.14	Conjunctuurgevoeligheid per beroepsgroep	97
2.15	Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsgroep, 1999-2004	100
2.16	Verwachte vervangingsvraag per beroepsgroep, 1999-2004	103
2.17	Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004	107
2.18	Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar	
	beroepsgroep (ITKB) in 2004	113

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

Tabellen

3.1	Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	119
3.2	Arbeidsmarktpositie potentiële beroepsbevolking naar opleidingstype,	
	gemiddelde 1997-1998	123
3.3	Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingstype, 1998	127
3.4	Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4	
	maanden of langer per opleidingstype, 1998	131
3.5	Percentage werkloze schoolverlaters per opleidingstype, 1998	134
3.6	Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	137
3.7	Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	141
3.8	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per	
	opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	145
3.9	Gemiddelde leeftijd per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	151
3.10	Percentage deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	155
3.11	Percentage deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters	
	per opleidingstype, 1998	159
3.12	Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst	
	per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	162
3.13	Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per	
	opleidingstype, 1998	166
3.14	Percentage zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	169
3.15	Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per	
	opleidingstype, 1998	173
3.16	Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen	
	vakrichting per opleidingstype, 1998	177
3.17	Percentage werkzame schoolverlaters van wie kwalificaties onderbenut	
	worden per opleidingstype, 1998	180
3.18	Belangrijkste beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	183
3.19	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen per	
	opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	194
3.20	Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	198

3.21	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per opleidingstype,	
	gemiddelde 1997-1998	209
3.22	Overzicht opleidingstypen waarvan op de markt sterke concurrentie	
	wordt ondervonden, gemiddelde 1997-1998	213
3.23	Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype	221
3.24	Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1999-2004	225
3.25	Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1999-2004	229
3.26	Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1999-2004	233
3.27	Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1999-2004	237
3.28	Indicator toekomstige arbeidsmarktperspectieven (ITA) en Indicator	
	toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar	
	opleidingstype in 2004	241

Voorwoord

Het project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) van het ROA heeft tot doel de actuele en verwachte arbeidsmarktontwikkelingen op systematische wijze in kaart te brengen. Er wordt binnen dit project over de volle breedte van de arbeidsmarkt informatie verzameld en gegenereerd, verbijzonderd naar 34 bedrijfssectoren, 127 beroepsgroepen en 104 opleidingstypen. De opleidingeninformatie wordt bovendien aangevuld met meer specifieke arbeidsmarktinformatie over de schoolverlaters van het VMBO, AVO, MBO, HBO en WO. Deze *Statistische Bijlage* bij het tegelijkertijd verschenen rapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004* (ROA-R-1999/8) geeft een overzicht van de actuele en de verwachte arbeidsmarktontwikkelingen die ten grondslag liggen aan het hoofdrapport.

Het hoofdrapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004* geeft het kader aan waarin de tabellen in deze *Statistische Bijlage* moeten worden geplaatst. Voor het vergemakkelijken van het zelfstandig gebruik van de *Statistische Bijlage* is ook een korte toelichting bij het gebruik opgenomen.

Deze Statistische Bijlage bestaat uit drie delen, die respectievelijk betrekking hebben op de arbeidsmarktinformatie naar bedrijfssector, beroepsgroep en opleidingstype. In deze drie delen wordt achtereenvolgens arbeidsmarktinformatie gepresenteerd met betrekking tot de persoonskenmerken van de werkenden, de functiekenmerken, de substitutiemogelijkheden op de arbeidsmarkt en de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid en de voor de periode 1999-2004 verwachte arbeidsmarktontwikkelingen. In aanvulling hierop wordt bij de bedrijfssectoren en de beroepsgroepen informatie gegeven over de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening. Bij de opleidingen wordt aanvullende informatie gepresenteerd met betrekking tot de huidige en de toekomstige aansluitingsproblemen op de arbeidsmarkt. Tevens wordt de opleidingeninformatie op een aantal punten aangevuld met actuele schoolverlatersinformatie.

De arbeidsmarktgegevens met betrekking tot de werkzame bevolking zijn afkomstig uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Om de robuustheid van de informatie te vergroten, hebben de gepresenteerde gegevens telkens betrekking op het gemiddelde van de jaren 1997 en 1998. Om de herkenbaarheid van individuele respondenten te voorkomen, heeft het CBS de restrictie gesteld dat bij het publiceren van tweejaarlijkse gemiddelden alleen cijfers over categorieën mogen worden gepresenteerd die betrekking hebben op minimaal 2.500 personen.

Als gevolg van problemen met de weging zijn de cijfers verbijzonderd naar de opleidingsachtergrond van de werkenden uit de EBB 1998 niet helemaal vergelijkbaar met de cijfers uit de voorafgaande jaren. Dit heeft voor de hier gepresenteerde arbeidsmarktinformatie verschillende consequenties gehad. Op de eerste plaats was het niet mogelijk de cijfers uit de EBB 1998 toe te voegen aan de tijdreeksen die gebruikt worden voor het maken van de arbeidsmarktprognoses. Op de tweede plaats zijn de in deze *Statistische Bijlage* opgenomen trends die betrekking hebben op aantallen werkenden binnen beroepsgroepen en opleidingstypen of op de verdeling van werkenden per beroepsgroep en opleidingstype over bedrijfssectoren, beroepsgroepen en opleidingstypen gebaseerd op cijfers tot en met 1997. In de meeste tabellen wordt ook een kwalitatieve typering gegeven van de gepresenteerde informatie. Bij de actuele arbeidsmarktinformatie wordt, zoals gezegd, tevens een indicatie gegeven van de trend in de afgelopen jaren. Bij de informatie over beroepsgroepen en opleidingstypen gaat het hierbij in principe om de ontwikkeling in de periode 1994-1998. Doordat er slechts voor een beperkt aantal jaren per bedrijfssector informatie beschikbaar is volgens de *Standaard Bedrijfsindeling 1993* (SBI'93) wordt hier slechts gekeken naar de trendmatige ontwikkeling in de jaren 1996-1998¹. De informatie over de trendmatige ontwikkeling heeft meestal betrekking op de ontwikkeling van het *aandeel* van de desbetreffende categorie in de totale werkgelegenheid in de betreffende bedrijfssector, beroepsgroep of opleidingstype. Alleen bij de tabellen 1.1, 2.1 en 3.1 gaat het om de ontwikkeling van het aantal werkenden. Zoals gezegd, hebben deze trends betrekking op de periode 1993-1997 voor beroepsgroepen en opleidingstypen en 1996-1998 voor bedrijfssectoren.

Voor alle drie de invalshoeken (bedrijfssector, beroepsgroep en opleidingstype) zijn de gebruikte classificaties vrijwel identiek aan de in de afgelopen twee jaar gehanteerde classificaties. De informatie naar bedriifssector (deel 1) is gebaseerd op de Standaard Bedriifsindeling 1993 (SBI'93) van het CBS². De informatie naar beroepsgroep (deel 2) is gebaseerd op de Standaard Beroepenclassificatie 1992 (SBC'92) van het CBS. Hierbij is de 3-digitcode van het CBS gebruikt, waarbij code 471 is uitgesplitst in bakkers en slagers en procesoperators. Bovendien is bij de elementaire beroepen een uitsplitsing gemaakt naar zes beroepsgroepen. Tevens is afgeweken van de door het CBS gehanteerde namen. In plaats daarvan worden kortere beroepsnamen gebruikt³. Voor de informatie naar opleidingstype (deel 3) is door het ROA een eigen classificatie ontwikkeld waarin opleidingen geclusterd zijn die in hoge mate hetzelfde beroependomein kennen. Deze classificatie is overigens wel gekoppeld aan de Standaard Onderwijs Indeling (SOI) van het CBS. In de opleidingsclassificatie zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van de afgelopen twee jaren; wel is de naamgeving ingrijpend gewijzigd, opdat in de pas gelopen wordt met de naamgeving volgens de nieuwe kwalificatiestructuur in het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs. Achterin het hoofdrapport De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004 wordt verder ingegaan op deze nieuwe kwalificatiestructuur.

De in het derde deel gepresenteerde schoolverlatersinformatie is afkomstig uit de grootschalige schoolverlatersenquêtes *Registratie Uitstroom en Bestemming van Schoolverlaters (RUBS)* de *HBO-Monitor* en *WO-monitor*⁴. In deze onderzoeken worden de schoolverlaters anderhalf jaar na het verlaten van de opleiding geënquêteerd. De in deze *Statistische Bijlage* gepresenteerde informatie heeft betrekking op de arbeidsmarktsituatie in 1998 van de gediplomeerden uit het leerjaar 1996-1997. Hierbij zijn alleen cijfers gepresenteerd die minimaal betrekking hebben op 15 respondenten.

^{1.} De wijze waarop deze typeringen en trendmatige ontwikkelingen zijn bepaald, wordt beschreven in het werkdocument *Methodiek van arbeidsmarktprognoses en -indicatoren*, 1999, Maastricht, verschijnt binnenkort.

De bedrijfssectorclassificatie is op enkele punten enigszins gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op de bedrijfssectoren metaalproducten, hout- en bouwmaterialen, overige commerciële dienstverlening en overige kwartaire diensten. Zie voor meer informatie de binnenkort te verschijnen ROA-classificatiegids 1999.

^{3.} Bij enkele beroepsgroepen zijn de door het ROA gehanteerde namen gewijzigd. Zie voor meer informatie de binnenkort te verschijnen *ROA-classificatiegids* 1999.

^{4.} De opleidingsindeling die hier gehanteerd wordt is enigszins afwijkend van gebruikte indelingen in de publicaties waarin over de schoolverlatersenquêtes gerapporteerd wordt.

De opleidingsindeling die gehanteerd wordt voor de schoolverlatersinformatie is zowel voor de opleidingen tot en met MBO-niveau als de opleidingen op HBO- en WO-niveau gebaseerd op de SOI-5-digitcode van het CBS en ingedeeld conform de opleidingsindeling die wordt gehanteerd voor de actuele arbeidsmarktinformatie.

Wanneer niet voldaan wordt aan de ondergrens voor publicatie of wanneer het gegeven onbekend is, wordt dit in de tabellen aangegeven met een '-'.

Achterin het hoofdrapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004* worden de gehanteerde centrale begrippen gedefinieerd, waarbij telkens verwezen wordt naar de publicaties waarin nadere informatie te vinden is. De *ROA-classificatiegids 2000* die binnenkort zal verschijnen bevat gedetailleerde informatie over de gehanteerde classificaties. In deze ROA-classificatiegids worden voor opleidingen, beroepen en bedrijfstakken verbanden aangegeven tussen de classificaties die gehanteerd worden in deze *Statistische Bijlage*, standaardclassificaties van het CBS en namen van opleidingen, beroepen en bedrijfstakken die in de dagelijkse praktijk worden gehanteerd.

Deze *Statistische Bijlage* is samengesteld door drs. M.J. de Steur, drs. P.W.L.J. van Eijs, R. van Dijk en S. Dijksman. De projectleiding van het ROA-informatiesysteem – waarover de *Statistische Bijlage* rapporteert – is in handen van prof. dr. A. de Grip en drs. P.W.L.J. van Eijs. Aan de huidige versie van het informatiesysteem is ook meegewerkt door dr. L.H. Borghans, drs. B.J. Diephuis, prof.dr. J.A.M. Heijke, drs. A.M.G. Jacobs, drs. Ph.S. Marey, drs. G.J.A. Nekkers en E.J. Potma.

Onze dank gaat uit naar de leden van de begeleidingscommissie voor hun deskundige en intensieve begeleiding van het project. Deze commissie bestaat uit de volgende leden: prof. dr. H. Ganzeboom (voorzitter; Rijksuniversiteit Utrecht), drs. A. Bouman (Arbeidsvoorziening, Facilitair Bedrijf), dhr. H. Daale (Haagse Hogeschool), dr. ir. F.Y. Dijkstra (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen), drs. A. Gast (Centraal Bureau voor de Statistiek), drs. E.F.H.A. Janissen (LDC, Expertisecentrum voor Loopbaanvraagstukken), dr. P.W.C. Koning (Centraal Planbureau), ir. J.E.M. Lint (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij), ir. L. Ouwehand (Ministerie van Economische Zaken), drs. H.J. Roodenburg (Centraal Planbureau), drs. J.J. Smit (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid), dr. H.H. van der Velde (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen), dhr. B.T.M. Verlaan (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en drs. J.P. Vosse (Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek).

iv

Toelichting bij gebruik

In deze Statistische Bijlage bij de Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004 wordt een totaaloverzicht gegeven van de bijeengebrachte arbeidsmarktinformatie, achtereenvolgens verbijzonderd naar bedrijfssectoren, beroepsgroepen en opleidingstypen. Deze gegevens hebben tot doel de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt transparant te maken. Dit kan een ondersteuning betekenen voor degenen die betrokken zijn bij de studie- en beroepskeuze, de macrodoelmatigheid van het onderwijs en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Hierbij kan gedacht worden aan leerlingen die voor hun studiekeuze staan, de overheid, de arbeidsvoorzieningsorganisatie, scholen en ook personen die in het bedrijfsleven betrokken zijn bij het wervingsbeleid.

Om inzicht te geven in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt een drietal soorten gegevens gepresenteerd. Dit zijn de prognoses tot het jaar 2004, informatie over de actuele arbeidsmarktsituatie en indicatoren met betrekking tot de structurele positie van beroepen en opleidingen.

De prognoses hebben betrekking op de middellange termijn; in dit rapport tot het jaar 2004. Omdat veel (beroeps)opleidingen in Nederland een duur hebben van vier jaar is het van belang om te anticiperen op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt over vijf jaar. Op deze wijze wordt een beeld verkregen van de arbeidsmarktsituatie op het moment dat iemand die nu overweegt een studie te beginnen, voor het eerst toetreedt tot de arbeidsmarkt. Echter, ook meer in het algemeen is het voor de betrokkenen aan de vraag- of aanbodzijde van de arbeidsmarkt belangrijk om een eventuele omslag in de arbeidsmarktpositie tijdig te voorzien. De prognoses zijn opgesteld uit een vergelijking van vraag en aanbod van nieuwkomers op de arbeidsmarkt. Aan de vraagkant betreft dit de uitbreidingsvraag en de vervangingsvraag die tezamen de baanopeningen vormen. Aan de aanbodkant gaat het in de eerste plaats om de arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters.

De Indicator Toekomstige Arbeidsmarktperspectieven (ITA) geeft de verhouding tussen vraag en aanbod weer vanuit het gezichtspunt van de nieuwkomer op de arbeidsmarkt. Hierbij is tevens rekening gehouden met het aanbod van kortdurig werklozen en zijn ook de effecten verdisconteerd die het gevolg zijn van vraagoverschotten of -tekorten bij verwante opleidingstypen⁵. Daarbij moet worden bedacht dat een aanbodoverschot van mensen met een bepaalde opleidingsachtergrond niet per se tot werkloosheid van de betrokkenen hoeft te leiden. Veelal uiten dergelijke discrepanties tussen vraag en aanbod zich in een hogere kans op werk buiten het eigen vakgebied, of beneden het gevolgde opleidingsniveau, een lagere beloning, meer kans op een tijdelijk contract, enz.

De Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) geeft de verhouding tussen vraag en aanbod weer vanuit het gezichtspunt van de werkgever. Daarbij moet worden bedacht dat een tekort aan mensen met een bepaalde opleidingsachtergrond niet noodzakelijkerwijs tot openstaande en moeilijk vervulbare vacatures hoeft te leiden. Veelal leiden dergelijke discrepanties tussen vraag en aanbod tot het werven en eventueel scholen van personeel met een opleidingsachtergrond die minder goed aansluit bij de voor de betreffende functie vereiste kwalificaties, het bieden van betere arbeidsvoorwaarden, enz.

^{5.} In *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2004* wordt in figuur 1 de globale opzet van het prognosemodel in beeld gebracht.

De Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening naar Beroepsgroep (ITKB) geeft een indicatie van de mogelijkheden voor werkgevers om, gegeven de vraag-aanbod-verhouding voor de opleidingen van waaruit arbeidskrachten in het betreffende beroep terecht lijken te komen, een nieuwe arbeidskracht voor het betreffende beroep te vinden. De ITKB is, in tegenstelling tot de andere indicatoren, een indicator tussen 0 en 1. Hoe lager de ITKB, hoe meer moeite werkgevers zullen ondervinden. De ITKB kan daarmee geïnterpreteerd worden als een kans op het vinden van een geschikte nieuwe arbeidskracht voor het betreffende beroep.

Bij de actuele arbeidsmarktinformatie wordt tevens een indicatie van de trendmatige ontwikkeling gegeven. Deze trend weerspiegelt de veranderingen in de afgelopen periode en heeft op zich geen voorspellende betekenis. Hoewel de actuele situatie af kan wijken van de verwachte ontwikkelingen tot 2004 is het van belang de voorspelde arbeidsmarktperspectieven te bezien in het licht van de actuele arbeidsmarktsituatie. Met name tussen de verschillende opleidingsniveaus bestaan er immers aanzienlijke structurele verschillen in de arbeidsmarktpositie die door tegengestelde arbeidsmarktperspectieven niet geheel zullen worden weggenomen. Zo zal een MBO-afgestudeer-de die een richting volgt met slechte perspectieven mogelijk een functie krijgen met een minder gunstige beloning, maar dan toch kan deze beloning hoger liggen dan die van VBO'ers uit richtingen met een gunstig perspectief. Om deze reden wordt naast de prognoses informatie verstrekt over de actuele situatie op de arbeidsmarkt.

Ten slotte is informatie opgenomen over de structurele positie van beroepsgroepen en opleidingstypen. Het betreft indicatoren als de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid, de uitwijken substitutiemogelijkheden en de concurrentie tussen de verschillende opleidingstypen. Deze indicatoren hebben tot doel het geschetste perspectief in een breder kader te plaatsen. De prognoses van vraag en aanbod zijn uiteraard altijd aan onzekerheid onderhevig. Bovendien zal een schoolverlater doorgaans een lange tijd op de arbeidsmarkt vertoeven. De structurele kenmerken beogen daarom een indicatie te geven van het risico dat men op de arbeidsmarkt loopt. De conjunctuurgevoeligheid geeft aan in welke mate de werkgelegenheid in het betreffende segment aan schommelingen onderhevig is, terwijl de uitwijkmogelijkheden aangeven in welke mate werkenden afhankelijk zijn van de werkgelegenheidsontwikkelingen in één beroepsgroep of bedrijfssector of juist uit kunnen wijken naar meerdere beroepen en bedrijfssectoren. Verder geeft de concurrentie-index aan welke opleidingstypen een overlappend deel van de arbeidsmarkt bestrijken. Hierdoor ontstaat een beeld van de concurrentie tussen de verschillende opleidingstypen op de arbeidsmarkt.

Zoals reeds is opgemerkt bevat de *Statistische Bijlage* informatie over bedrijfssectoren, beroepsgroepen en opleidingstypen. De confrontatie tussen vraag en aanbod vindt in principe plaats op het niveau van opleidingstypen, omdat in eerste instantie de opleidingsachtergrond van werkenden de afbakening van deelmarkten op de arbeidsmarkt bepaalt. Door middel van de *Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening naar Beroepsgroep (ITKB)* wordt echter wel, gegeven de confrontatie van vraag en aanbod naar opleidingstype, een indicatie gegeven van de mogelijke knelpunten op de arbeidsmarkt voor de verschillende beroepsgroepen. De prognoses met betrekking tot de onderscheiden bedrijfssectoren en beroepsgroepen hebben alleen betrekking op de vraagkant van de arbeidsmarkt. Men dient zich daarbij te realiseren dat een groot aantal baanopeningen niet altijd een gunstig perspectief hoeft in te houden, omdat ook in dat geval de aanbodontwikkeling nog omvangrijker kan zijn. **1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN**

, đ

Bedrijfssector	aantal werkenden	trend 1996-'98	arbeidsvolume
Tuinbouw	73.500	constant	74.000
Veehouderij	117.500	dalend	143.500
Akkerbouw, bosbouw en visserij	25.500	constant	32.000
Vlees- en visverwerking	32.500	constant	30.000
Overige voedingsproducten	108.000	constant	100.500
Drank en tabaksproducten	19.500	stijgend	18.000
Basischemie	43.000	dalend	41.000
Eindproducten chemie	50.000	stijgend	46.000
Kunststofverwerking	35.500	constant	34.500
Basismetaal	28.000	constant	26.500
Metaalproducten	107.500	stijgend	105.000
Machine-industrie	90.500	constant	87.500
Elektrotechniek	107.500	constant	101.500
Transportmiddelen	58.000	constant	56.000
Textiel	31.000	dalend	28.500
Hout- en bouwmaterialen	178.500	constant	167.500
Papier	26.500	-	24.000
Grafische industrie	99.000	constant	89.000
Energie	64.000	stijgend	60.500
Bouw	440.500	constant	445.500
Exploitatie van onroerend goed	48.500	stijgend	44.000
Handel en reparatie	995.500	constant	913.000
Scheep- en luchtvaart	46.000	-	45.500
Weg- en railvervoer	250.000	constant	243.500
Communicatie	101.500	stijgend	87.500
Bankwezen	146.000	stijgend	126.500
Verzekeringswezen	101.000	stijgend	96.000
Horeca	177.000	stijgend	157.000
Zakelijke dienstverlening	635.000	stijgend	594.000
Overige commerciële dienstverlening	154.500	stijgend	131.500
Gezondheidszorg	879.000	stijgend	656.000
Overige kwartaire diensten	156.000	sterk stijgend	140.500
Onderwijs	416.000	-	357.000
Overheid	521.500	constant	463.500
Totaal	6.504.500	stijgend	5.900.000

Tabel 1.1 Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het aantal werkenden heeft betrekking op iedereen die jonger is dan 65 en minstens 12 uur per week werkt. Arbeidsvolume is het totaal aantal normaal gewerkte arbeidsuren gedeeld door 40.

Bedrijfssector	%	typering	trend 1996-'98
Tuinbouw	35	gemiddeld	stijgend
Veehouderij	21	gemiddeld	constant
Akkerbouw, bosbouw en visserij	19	laag	-
Vlees- en visverwerking	32	gemiddeld	sterk stijgend
Overige voedingsproducten	31	gemiddeld	constant
Drank en tabaksproducten	19	laag	-
Basischemie	11	laag	constant
Eindproducten chemie	28	gemiddeld	constant
Kunststofverwerking	18	laag	-
Basismetaal	9	erg laag	sterk stijgend
Metaalproducten	11	laag	constant
Machine-industrie	11	laag	-
Elektrotechniek	22	gemiddeld	constant
Transportmiddelen	9	erg laag	sterk stijgend
Textiel	48	hoog	constant
Hout- en bouwmaterialen	17	laag	-
Papier	17	laag	sterk dalend
Grafische industrie	33	gemiddeld	stijgend
Energie	14	laag	Sujgenu
Bouw	7	erg laag	stijgend
Exploitatie van onroerend goed	40	gemiddeld	constant
Handel en reparatie	40	gemiddeld	constant
Scheep- en luchtvaart	29	gemiddeld	sterk dalend
Weg- en railvervoer	20	laag	
Communicatie	20	gemiddeld	stijgend
Bankwezen	48	•	constant
Verzekeringswezen	39	hoog	constant
Horeca	48	gemiddeld	constant
Zakelijke dienstverlening	48 37	hoog	constant
Overige commerciële dienstverlening	37 58	gemiddeld	constant
Gezondheidszora		erg hoog	constant
Overige kwartaire diensten	77	erg hoog	constant
Overige kwartaire diensten Onderwijs	43	hoog	stijgend
Orderwijs Overheid	51	erg hoog	constant
Overheid	32	gemiddeld	stijgend
Totaal	39	gemiddeld	constant

Tabel 1.2 Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Bedrijfssector	%	typering	trend 1996-'98
Tuinbouw	5	gemiddeld	_
Veehouderij	-	laag	-
Akkerbouw, bosbouw en visserij	-	laag	-
Vlees- en visverwerking	10	erg hoog	-
Overige voedingsproducten	5	gemiddeld	sterk dalend
Drank en tabaksproducten	-	hoog	-
Basischemie	-	gemiddeld	-
Eindproducten chemie	6	hoog	sterk stijgend
Kunststofverwerking	8	erg hoog	constant
Basismetaal	-	hoog	-
Metaalproducten	7	hoog	-
Machine-industrie	3	aemiddeld	-
Elektrotechniek	5	gemiddeld	sterk stijgend
Transportmiddelen	5	gemiddeld	-
Textiel	8	erg hoog	dalend
Hout- en bouwmaterialen	5	aemiddeld	-
Papier	-	gemiddeld	-
Grafische industrie	3	gemiddeld	-
Energie	-	gemiddeld	-
Bouw	2	gemiddeld	-
Exploitatie van onroerend goed	-	gemiddeld	-
Handel en reparatie	3	gemiddeld	-
Scheep- en luchtvaart	_	gemiddeld	-
Weg- en railvervoer	3	aemiddeld	stijgend
Communicatie	4	gemiddeld	-
Bankwezen	3	gemiddeld	sterk stijgend
Verzekeringswezen	2	gemiddeld	sterk stijgend
Horeca	5	gemiddeld	constant
Zakelijke dienstverlening	4	gemiddeld	dalend
Overige commerciële dienstverlening	4	gemiddeld	-
Gezondheidszorg	4	gemiddeld	constant
Overige kwartaire diensten	-	laag	-
Onderwijs	3	gemiddeld	constant
Overheid	4	gemiddeld	stijgend
Totaal	4	gemiddeld	constant

Tabel 1.3 Percentage allochtonen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het percentage allochtonen heeft betrekking op iedereen die een niet-Nederlandse nationaliteit bezit, of die buiten Nederland is geboren, in één van de landen die genoemd worden in de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA). Deze landen zijn: Aruba, Nederlandse Antillen, Ethiopië, Irak, Iran, voormalig Joegoslavië, Marokko, Somalië, Suriname, Turkije en Vietnam. Op grond van deze wet zouden echter ook kinderen van allochtonen tot de doelgroep gerekend moeten worden, ongeacht of zij een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten.

Tabel 1.4
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bedrijfssector	jongeren	trend	ouderen	trend
	%	1996-'98	%	1996-'98
Tuinbouw	30	sterk dalend	20	constant
Veehouderij	22	dalend	29	constant
Akkerbouw, bosbouw en visserij	21	constant	33	stijgend
Vlees- en visverwerking	35	sterk dalend	13	sterk stijgend
Overige voedingsproducten	30	dalend	16	sterk stijgend
Drank en tabaksproducten	19	-	17	-
Basischemie	15	constant	22	constant
Eindproducten chemie	23	constant	15	sterk dalend
Kunststofverwerking	27	constant	13	dalend
Basismetaal	15	constant	23	constant
Metaalproducten	30	constant	16	sterk stijgend
Machine-industrie	27	constant	18	stijgend
Elektrotechniek	25	dalend	17	stijgend
Transportmiddelen	27	dalend	17	stijgend
Textiel	27	sterk dalend	21	stijgend
Hout- en bouwmaterialen	22	dalend	20	constant
Papier	25	dalend	17	stijgend
Grafische industrie	24	-	17	stijgend
Energie	12	stijgend	27	sterk stijgend
Bouw	31	constant	16	constant
Exploitatie van onroerend goed	23	stijgend	20	-
Handel en reparatie	39	dalend	14	stijgend
Scheep- en luchtvaart	24	sterk dalend	14	sterk stijgend
Weg- en railvervoer	25	dalend	18	stijgend
Communicatie	25	sterk stijgend	13	constant
Bankwezen	30	constant	10	sterk stijgend
Verzekeringswezen	28	-	14	sterk stijgend
Horeca	48	constant	11	sterk stijgend
Zakelijke dienstverlening	32	constant	13	stijgend
Overige commerciële dienstverlen		-	16	stijgend
Gezondheidszora	24	constant	10	stijgend
Overige kwartaire diensten	20	constant	20	stijgend
Onderwijs	13	stijgend	20	stijgend
Overheid	18	dalend	19	stijgend
Totaal	28	constant	17	stijgend

Bron: CBS/ROA

Bedriifssector	Basisonderwijs	VMBO	MBO	HBO	OM
	%	%	%	%	%
2					
	:				
Tuinbouw	16	96	39	4	
Veehouderij	0	32	54	4	
Akkerbouw, bosbouw en visserij	11	33	51	·	
Vlees- en visverwerking	23	33	37		
Overiae voedinasproducten	12	27	47	11	σ
Drank en tabaksproducten	•	21	44	15	
Basischemie		15	55	17	6
Eindproducten chemie	7	22	42	18	11
Kunststofverwerking	17	34	41	80	
Basismetaal	13	21	49	10	
Metaalproducten	10	34	48	7	
Machine-industrie	4	24	52	15	4
Elektrotechniek	80	22	40	20	10
Transportmiddelen	11	31	44	10	
Textiel	17	30	43	8	
Hout- en bouwmaterialen	23	34	36	9	-
Papier	10	30	45	13	
Grafische industrie	5	20	53	15	7
Energie	5	15	54	18	7
Bouw	12	32	49	5	~
Exploitatie van onroerend goed	ı	15	55	18	0
Handel en reparatie	8	28	52	б	2
Scheep- en luchtvaart	9	15	44	28	9
Weg- en railvervoer	13	34	43	7	3
Communicatie	0	29	42	4	5
Bankwezen	0	13	50	21	14
Verzekeringswezen		13	57	19	10
Horeca	13	31	47	8	
Zakeliike dienstverlening	Q	14	37	26	18
Overige commerciële dienstverlening	თ	21	51	14	4
Gezondheidszorg	4	11	49	24	12

Tabel 1.5 Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

r ercentage werkenden maar oprenuingsmycau per peurijissector, geminuterue 1997-1990	hei neuijissecioi, geiiic	Deel-Jeel anianr	0		
Bedrijfssector	Basisonderwijs %	VMBO %	MBO %	HBO %	W %
Overige kwartaire diensten Onderwijs Overheid	mαm	5υ 5	29 14 48	32 21 22	27 24 14
Totaal	7	21	45	18	б

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.5 (vervolg) Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bedrijfssector	%	trend	gemiddeld aantal
		1996-'98	uren per week
Tuinbouw	27	stijgend	40
Veehouderij	20	-	49
Akkerbouw, bosbouw en visserij	19	stijgend	50
Vlees- en visverwerking	16	-	37
Overige voedingsproducten	20	stijgend	37
Drank en tabaksproducten	-	-	38
Basischemie	8	sterk stijgend	38
Eindproducten chemie	14	dalend	37
Kunststofverwerking	10	-	39
Basismetaal	9	sterk stijgend	
Metaalproducten	9	sterk stijgend	
Machine-industrie	8	-	39
Elektrotechniek	13	sterk stijgend	
Transportmiddelen	5	-	39
Textiel	21	dalend	37
Hout- en bouwmaterialen	14	stijgend	38
Papier	11	-	37
Grafische industrie	21	constant	36
Energie	10	constant	38
Bouw	8	constant	40
Exploitatie van onroerend goed	24	constant	36
Handel en reparatie	28	constant	37
Scheep- en luchtvaart	14	sterk dalend	40
Weg- en railvervoer	15	stijgend	39
Communicatie	28	stijgend	34
Bankwezen	22	constant	35
Verzekeringswezen	19	stijgend	38
Horeca	45	stijgend	35
Zakelijke dienstverlening	23	constant	37
Overige commerciële dienstverlening	43	constant	34
Gezondheidszorg	60	constant	30
Overige kwartaire diensten	34	stijgend	36
Onderwijs	36	constant	34
Overheid	21	stijgend	36
Totaal	28	constant	36

Tabel 1.6 Percentage deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Deeltijdarbeid betreft personen die hoogstens 32 uur maar minstens 12 uur per week werkzaam zijn.

Bedrijfssector	flexibel	trend	vast
	werk %	1996-'98	werk %
Tuinbouw	27	dalend	73
Veehouderij	17	-	83
Akkerbouw, bosbouw en visserij	40	sterk stijgend	60
Vlees- en visverwerking	19	constant	81
Overige voedingsproducten	12	stijgend	88
Drank en tabaksproducten	-	-	92
Basischemie	7	sterk stijgend	93
Eindproducten chemie	7	constant	93
Kunststofverwerking	8	-	92
Basismetaal	-	-	93
Metaalproducten	8	dalend	92
Machine-industrie	6	constant	94
Elektrotechniek	8	constant	92
Transportmiddelen	11	constant	89
Textiel	16	sterk stijgend	84
Hout- en bouwmaterialen	7	constant	93
Papier	-	-	92
Grafische industrie	8	-	92
Energie	5	-	95
Bouw	5	constant	95
Exploitatie van onroerend goed	-	-	95
Handel en reparatie	10	stijgend	90
Scheep- en luchtvaart	6	sterk dalend	94
Weg- en railvervoer	10	stijgend	90
Communicatie	13	sterk stijgend	87
Bankwezen	6	dalend	94
Verzekeringswezen	7	-	93
Horeca	29	stijgend	71
Zakelijke dienstverlening	10	sterk dalend	90
Overige commerciële dienstverlening	16	-	84
Gezondheidszorg	11	-	89
Overige kwartaire diensten	10	dalend	90
Onderwijs	7	constant	93
Overheid	5	dalend	95
Totaal	10	constant	90

Tabel 1.7 Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Van een flexibele arbeidsrelatie is sprake bij uitzendkrachten, oproepkrachten, invalskrachten en contracten zonder een vast aantal arbeidsuren en indien geen vast dienstverband is overeengekomen. Een arbeidscontract wordt als niet-vast beschouwd als de contractuele termijn korter is dan een jaar en er geen vooruitzicht is op een vast dienstverband.

Bedrijfssector	%	typering	trend 1996-'98
Tuinbouw	40	erg hoog	-
Veehouderij	70	erg hoog	constant
Akkerbouw, bosbouw en visserij	76	erg hoog	dalend
Vlees- en visverwerking	-	gemiddeld	-
Overige voedingsproducten	8	gemiddeld	-
Drank en tabaksproducten	-	erg laag	-
Basischemie	-	erg laag	-
Eindproducten chemie	-	erg laag	-
Kunststofverwerking	-	gemiddeld	-
Basismetaal	-	erg laag	-
Metaalproducten	7	gemiddeld	constant
Machine-industrie	3	laag	-
Elektrotechniek	2	laag	-
Transportmiddelen	-	laag	-
Textiel	13	gemiddeld	constant
Hout- en bouwmaterialen	6	gemiddeld	sterk stijgend
Papier	-	erg laag	
Grafische industrie	9	aemiddeld	-
Energie	_	erg laag	-
Bouw	14	gemiddeld	stijgend
Exploitatie van onroerend goed	11	gemiddeld	sterk dalend
Handel en reparatie	14	gemiddeld	dalend
Scheep- en luchtvaart	-	laaq	-
Weg- en railvervoer	7	gemiddeld	-
Communicatie	2	laag	constant
Bankwezen	-	erg laag	-
Verzekeringswezen	8	gemiddeld	sterk dalend
Horeca	20	hoog	dalend
Zakelijke dienstverlening	16	hoog	dalend
Overige commerciële dienstverlening	23	hoog	constant
Gezondheidszorg	6	gemiddeld	stijgend
Overige kwartaire diensten	21	hoog	constant
Onderwijs	3	laag	-
Overheid	1	erg laag	constant
Totaal	11	gemiddeld	constant

Tabel 1.8 Percentage zelfstandigen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het begrip zelfstandig bevat ook personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ou-ders en freelancers e.d.

Tabel 1.9 Belangrijkste beroepsgroepen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Tuinbouw		
Agrarische arbeiders	42	constant
Agrarische bedrijfshoofden	38	stijgend
Agrarische hulparbeiders	7	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	13	-
Veehouderij		
Agrarische bedrijfshoofden	59	constant
Agrarische arbeiders	23	stijgend
Landbouwmachinebestuurders en vissers	5	stijgend
Andere beroepsgroepen	13	-
Akkerbouw, bosbouw en visserij		
Agrarische bedrijfshoofden	56	stijgend
Agrarische arbeiders	21	sterk dalend
Landbouwmachinebestuurders en vissers	11	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	12	-
Vlees- en visverwerking		
Mechanisch operators	37	stijgend
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	11	dalend
Productiemedewerkers	9	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	44	-
Overige voedingsproducten		
Procesoperators	14	stijgend
Mechanisch operators	11	dalend
Verkopers	10	constant
Bakkers en slagers	7	sterk stijgend
Productiemedewerkers	5	sterk dalend
Chauffeurs	5	constant
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	5	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	42	-
Drank en tabaksproducten		
Andere beroepsgroepen	100	-
Basischemie		
Procesoperators	25	constant
Boekhouders en secretaresses	7	sterk stijgend
Mechanisch operators	6	sterk dalend
Monteurs	6	constant

Tabel 1.9 (vervolg) Belangrijkste beroepsgroepen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Eindproducten chemie		
Procesoperators	11	sterk stijgend
Mechanisch operators	9	constant
Boekhouders en secretaresses	8	constant
Commercieel employés	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	66	-
Kunststofverwerking		
Mechanisch operators	26	dalend
Andere beroepsgroepen	74	-
Basismetaal		
Bankwerkers en lassers	18	stijgend
Metaalarbeiders	16	dalend
Monteurs	14	constant
Andere beroepsgroepen	52	-
Metaalproducten		
Metaalarbeiders	28	sterk stijgend
Bankwerkers en lassers	19	stijgend
Monteurs	9	stijgend
Andere beroepsgroepen	44	-
Machine-industrie		
Monteurs	23	constant
Metaalarbeiders	12	sterk dalend
Bankwerkers en lassers	11	constant
Boekhouders en secretaresses	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	48	-
Elektrotechniek		
Productiemedewerkers	8	dalend
Elektromonteurs	7	dalend
Apothekersassistenten en medisch laboranten	6	sterk stijgend
Monteurs	6	constant
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	6	stijgend
Boekhouders en secretaresses	5	dalend
Andere beroepsgroepen	62	-
Transportmiddelen		
Monteurs	20	stijgend
Metaalarbeiders	18	constant
Assembleurs	12	sterk stijgend
Bankwerkers en lassers	10	dalend
Andere beroepsgroepen	40	-

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Textiel		
Confectie-arbeiders	31	constant
Mechanisch operators	9	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	60	-
Hout- en bouwmaterialen		
Bouwvakkers	14	stijgend
Aannemers en installateurs	9	dalend
Agrarische arbeiders	9	sterk stijgend
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	6	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	63	-
Papier		
Grafisch productiepersoneel	13	sterk dalend
Procesoperators	12	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	76	-
Grafische industrie		
Grafische vakkrachten	20	dalend
Grafisch productiepersoneel	13	constant
Commercieel employés	9	stijgend
Journalisten	9	constant
Boekhouders en secretaresses	8	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	41	-
Energie		
Monteurs	12	dalend
Elektromonteurs	12	stijgend
Boekhouders en secretaresses	11	constant
Receptionisten en administratieve employés	6	stijgend
Aannemers en installateurs	5	stijgend
Andere beroepsgroepen	55	-
Bouw		
Bouwvakkers	30	stijgend
Aannemers en installateurs	25	dalend
Elektromonteurs	8	constant
Andere beroepsgroepen	38	-
Exploitatie van onroerend goed		
Boekhouders en secretaresses	22	sterk stijgend
Commercieel employés	14	constant
Receptionisten en administratieve employés	12	sterk dalend
Aannemers en installateurs	10	sterk stijgend
Commercieel medewerkers	8	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	34	-

Tabel 1.9 (vervolg)	
(aber 1.9 (vervoig)	
Belangrijkste beroepsgroepen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	
Selandrikste percepsurcepen per beunissector, gerniddende 1997-1996	

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Handel en reparatie		
Verkopers	22	constant
Winkeliers	11	dalend
Commercieel employés	8	stijgend
Monteurs	7	constant
Commercieel medewerkers	7	dalend
Boekhouders en secretaresses	6	constant
Andere beroepsgroepen	39	-
Scheep- en luchtvaart		
Stewards	17	stijgend
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	13	sterk dalend
Schippers en conducteurs	10	stijgend
Monteurs	7	dalend
Boekhouders en secretaresses	6	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	46	-
Weg- en railvervoer		
Chauffeurs	46	stijgend
Commercieel employés	6	constant
Boekhouders en secretaresses	6	stijgend
Administratieve transportemployés	5	constant
Andere beroepsgroepen	36	-
Communicatie		
Chauffeurs	26	constant
Commercieel employés	11	sterk stijgend
Receptionisten en administratieve employés	10	constant
Boekhouders en secretaresses	7	constant
Elektromonteurs	6	constant
Productiemedewerkers	6	dalend
Managers	5	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	29	-
Bankwezen		
Commercieel employés	36	constant
Commercieel medewerkers	28	stijgend
Boekhouders en secretaresses	8	constant
Receptionisten en administratieve employés	6	constant
Andere beroepsgroepen	23	-
Verzekeringswezen		
Commercieel employés	38	constant
Receptionisten en administratieve employés	13	stijgend
Boekhouders en secretaresses	10	stijgend
Verzekeringsagenten	10	stijgend
Commercieel medewerkers	7	constant
Andere beroepsaroepen	22	-

Tabel 1.9 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Horeca		
Hulpkrachten horeca en verzorging	32	stijgend
Interieurverzorgers	19	stijgend
Bedrijfshoofden horeca	16	dalend
Verzorgend personeel	12	constant
Café- en snackbarhouders	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	15	-
Zakelijke dienstverlening		
Boekhouders en secretaresses	10	constant
Systeemanalisten	8	sterk stijgend
Interieurverzorgers	7	dalend
Assistent accountants	5	dalend
Andere beroepsgroepen	70	-
Overige commerciële dienstverlening		
Verzorgend personeel	24	constant
Hulpkrachten horeca en verzorging	7	constant
Andere beroepsgroepen	69	-
Gezondheidszorg		
Verzorgend personeel	14	sterk dalend
Verplegenden en doktersassistenten	13	constant
Therapeuten en verpleegkundigen	11	stijgend
Hulpkrachten horeca en verzorging	7	dalend
Ziekenverzorgenden	7	stijgend
Artsen	6	constant
Andere beroepsgroepen	42	-
Overige kwartaire diensten		
Kunstenaars	17	stijgend
Boekhouders en secretaresses	9	stijgend
Andere beroepsgroepen	74	-
Onderwijs		
Leraar basisonderwijs	31	stijgend
Docenten talen en expressie	7	constant
Docenten letteren (1e graads)	6	dalend
Boekhouders en secretaresses	5	stijgend
Andere beroepsgroepen	51	-
Overheid		
Boekhouders en secretaresses	11	constant
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	9	stijgend
Receptionisten en administratieve employés	6	constant
Juridisch en fiscaal medewerkers	5	stijgend
Juristen	5	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.10	
Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Tuinbouw		
MBO landbouw en veeteelt	17	dalend
Basisonderwijs	16	stijgend
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	12	dalend
VMBO theorie	10	stijgend
VMBO (uiterlijke) verzorging	8	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	36	-
Veehouderij		
MBO landbouw en veeteelt	31	dalend
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	16	constant
Basisonderwijs	9	constant
MBO milieu en groene ruimte	5	stijgend
Andere opleidingstypen	39	-
Akkerbouw, bosbouw en visserij		
MBO landbouw en veeteelt	30	constant
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	17	sterk stijgend
Basisonderwijs	11	dalend
Andere opleidingstypen	43	-
Vlees- en visverwerking		
Basisonderwijs	23	constant
VMBO theorie	11	constant
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	8	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	58	-
Overige voedingsproducten		
Basisonderwijs	12	sterk dalend
MBO brood en banket	8	stijgend
VMBO theorie	7	dalend
MBO handel	6	constant
HAVO/VWO	5	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	61	-
Drank en tabaksproducten		
Andere opleidingstypen	100	-
Basischemie		
MBO procestechniek	17	constant
WO wiskunde en natuurwetenschappen	7	sterk stijgend
MBO elektrotechniek	6	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	70	

Tabel 1.10 (vervolg)	
Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998	

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Eindproducten chemie		
VMBO theorie	9	constant
Basisonderwijs	7	sterk dalend
HBO laboratorium	6	sterk dalend
HAVO/VWO	6	stijgend
MBO administratie	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	67	-
Kunststofverwerking		
Basisonderwijs	17	constant
VMBO theorie	9	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	74	-
Basismetaal		
Basisonderwijs	13	sterk dalend
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	13	dalend
Andere opleidingstypen	74	-
Metaalproducten		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	19	constant
VMBO metaal: mechanische techniek	16	sterk stijgend
Basisonderwijs	10	dalend
VMBO theorie	6	sterk dalend
Andere opleidingstypen	49	-
Machine-industrie		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	23	dalend
VMBO metaal: mechanische techniek	12	constant
MBO elektrotechniek	7	constant
HBO werktuigbouwkunde	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	53	-
Elektrotechniek		
MBO elektrotechniek	11	stijgend
Basisonderwijs	8	stijgend
VMBO theorie	7	sterk stijgend
HBO elektrotechniek	6	constant
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	5	stijgend
Andere opleidingstypen	63	-
Transportmiddelen		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	16	stijgend
VMBO metaal: mechanische techniek	12	dalend
Basisonderwijs	11	dalend
VMBO theorie	6	sterk dalend
Andere opleidingstypen	55	-

Tabel 1.10 (vervolg) Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

Textiel Basisonderwijs 17 dalend MBO handel 14 constant VMBO theorie 8 constant Andere opleidingstypen 62 - Hout- en bouwmaterialen 9 constant Basisonderwijs 23 dalend VMBO theorie 9 constant VMBO bouwtechniek 7 constant MBO bouw 7 constant Andere opleidingstypen 53 - Papier Basisonderwijs 10 sterk dalend MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend HAVO/VWO 8 constant MBO handel 5 stiggend MBO administratie 5 sterk dalend Andere opleidingstypen 45 - Energie MBO elektrotechniek 12 constant MBO elektrotechniek 10 dalend MBO elektrotechniek <	
MBO handel 14 constant VMBO theorie 8 constant Andere opleidingstypen 62 - Hout- en bouwmaterialen 9 constant Basisonderwijs 23 dalend VMBO theorie 9 constant VMBO bouwtechniek 7 constant Andere opleidingstypen 53 - Papier 90 - Basisonderwijs 10 sterk dalend Andere opleidingstypen 90 - Grafische industrie 9 dalend MBO theorie 9 dalend VMBO theorie 9 dalend HAVO/VWO 8 constant MBO administratie 5 sterk stijgend Basisonderwijs 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 45 - Energie MBO elektrotechniek 12 constant MBO elektrotechniek 10 dalend dalend Andere opleidingstypen 5 dalend dalend Andere opleidingstypen <t< td=""><td></td></t<>	
MBO handel14 constantVMBO theorie8 constantAndere opleidingstypen62Hout- en bouwmaterialenBasisonderwijs23 youtheorieVMBO theorie9 youtheorieVMBO bouwtechniek7 constantMBO bouw7 constantAndere opleidingstypen53 youtheoriePapierBasisonderwijs10 youtheorieBasisonderwijs10 youtheorieAndere opleidingstypen90 youtheorieBasisonderwijs10 youtheorieAndere opleidingstypen90 youtheorieBasisonderwijs10 youtheorieMBO grafische techniek22 youtheorieVMBO theorie9 youtheorieMBO administratie5 stiggendBasisonderwijs5 youtheorieMBO administratie5 youtheorieBasisonderwijs5 youtheorieMBO administratie5 youtheorieBasisonderwijs5 youtheorieMBO elektrotechniek12 dalendMBO elektrotechniek10 dalendMBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO administratieBasisonderwijs5 dalendAndere opleidingstypen67 dalendAndere opleidingstypen67 dalendMBO bouw18 constant	
Andere opleidingstypen62-Hout- en bouwmaterialen3dalendBasisonderwijs23dalendVMBO theorie9constantVMBO bouwtechniek7constantMBO bouw7constantAndere opleidingstypen53-PapierBasisonderwijs10sterk dalendAndere opleidingstypen90-Grafische industrieMBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAOV/WO8constantMBO theorie9dalendHAVO/WO5stiggendMBO handel5stiggendMBO administratie5sterk stiggendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek10MBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie5dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
Hout- en bouwmaterialen Hout- en bouwmaterialen Basisonderwijs 23 dalend VMBO theorie 9 constant VMBO bouw 7 constant Andere opleidingstypen 53 - Papier Basisonderwijs 10 sterk dalend Andere opleidingstypen 90 - Grafische industrie MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend HAVG/VWO 8 constant MBO handel 5 stijgend MBO administratie 5 sterk stijgend Basisonderwijs 5 sterk dalend Andere opleidingstypen 45 - Energie MBO elektrotechniek 12 constant MBO werktuigbouw en mechanische techniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Andere opleidingstypen 67 - Energie	
Basisonderwijs 23 dalend VMBO theorie 9 constant VMBO bouwtechniek 7 constant MBO bouw 7 constant Andere opleidingstypen 53 - Papier Basisonderwijs 10 sterk dalend Andere opleidingstypen 90 - Grafische industrie MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend HAVO/VWO 8 constant MBO handel 5 stiggend MBO administratie 5 sterk dalend Andere opleidingstypen 45 - Energie MBO elektrotechniek 12 constant MBO werktuigbouw en mechanische techniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend MBO verktuigbouw en mechanische techniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend	
VMBO theorie9constantVMBO bouwtechniek7constantMBO bouw7constantAndere opleidingstypen53-PapierBasisonderwijs10sterk dalendAndere opleidingstypen90-Grafische industrie90-MBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO handel5stiggendMBO administratie5sterk stiggendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieImage: Sterk dalend5MBO handel5stiggendMBO elektrotechniek10dalendMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO werktuigbouw en mechanische techniek6dalendMBO verktuigbouw en mechanische techniek6dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-BouwMBO bouw18constant	
VMBO bouwtechniek MBO bouw7 constant constant constantAndere opleidingstypen53-Papier10 sterk dalend 90sterk dalend -Basisonderwijs Andere opleidingstypen10 90sterk dalend -Grafische industrie22 dalend dalend t dalend 5 stijgendconstant dalend dalend sterk tijgend sterk dalend dalend dalend 45MBO grafische techniek VMBO theorie MBO handel MBO administratie Basisonderwijs Andere opleidingstypen22 sterk stijgend sterk dalend 	
MBO bouw7constantAndere opleidingstypen53-Papier90-Basisonderwijs10sterk dalendAndere opleidingstypen90-Grafische industrie90-MBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO administratie5stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12MBO elektrotechniek10dalendMBO administratie5sterk dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen45-Energie10dalendMBO elektrotechniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
Andere opleidingstypen53-PapierBasisonderwijs10sterk dalendMadere opleidingstypen90-Grafische industrie9dalendMBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO administratie5stijgendBasisonderwijs5sterk stijgendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek10MBO elektrotechniek10dalendMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie5dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
Papier 10 sterk dalend Andere opleidingstypen 90 - Grafische industrie 9 dalend MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend HAVO/VWO 8 constant MBO handel 5 stijgend MBO administratie 5 sterk dalend Basisonderwijs 5 sterk dalend Andere opleidingstypen 45 - Energie MBO elektrotechniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend dalend Basisonderwijs 5 sterk dalend - Andere opleidingstypen 45 - - BO elektrotechniek 10 dalend dalend MBO administratie 6 dalend dalend Basisonderwijs 5 dalend - MBO administratie 6 dalend dalend Basisonderwijs 5 dalend - Andere opleidingstypen 67 - -	
Basisonderwijs Andere opleidingstypen10 90sterk dalend 90Grafische industrie10 90sterk dalend -MBO grafische techniek VMBO theorie HAVO/VWO22 9 dalend 5 stijgend MBO administratie Basisonderwijs Andere opleidingstypen22 sterk stijgend 5 sterk stijgend 5 sterk dalend -MBO elektrotechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO administratie Basisonderwijs Andere opleidingstypen12 sterk dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend dalend for a constantMBO elektrotechniek MBO administratie Basisonderwijs Andere opleidingstypen12 sterk dalend dal	
Andere opleidingstypen90-Grafische industrie22constantMBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO handel5stijgendMBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek10MBO werktuigbouw en mechanische techniek10MBO administratie6Basisonderwijs5Andere opleidingstypen67Bouw18MBO bouw18	
Grafische industrie 22 constant MBO grafische techniek 22 constant VMBO theorie 9 dalend HAVO/VWO 8 constant MBO handel 5 stijgend MBO administratie 5 sterk stijgend Basisonderwijs 5 sterk dalend Andere opleidingstypen 45 - Energie 12 constant MBO elektrotechniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend Andere opleidingstypen 67 - Basisonderwijs 5 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend Andere opleidingstypen 67 - Bouw 18 constant	
MBO grafische techniek22constantVMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO handel5stijgendMBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk stijgendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12MBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
VMBO theorie9dalendHAVO/VWO8constantMBO handel5stijgendMBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12MBO werktuigbouw en mechanische techniek10MBO administratie6Basisonderwijs5Andere opleidingstypen67Bouw18MBO bouw18	
HAVO/VWO8constantMBO handel5stijgendMBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12MBO werktuigbouw en mechanische techniek10MBO administratie6Basisonderwijs5Andere opleidingstypen67Bouw18MBO bouw18	
MBO handel5stijgendMBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12MBO werktuigbouw en mechanische techniek10MBO administratie6Basisonderwijs5Andere opleidingstypen67Bouw18MBO bouw18	
MBO administratie5sterk stijgendBasisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieI2constantMBO elektrotechniek12constantMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-BouwMBO bouw18constant	
Basisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-Energie12constantMBO elektrotechniek12constantMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
Basisonderwijs5sterk dalendAndere opleidingstypen45-EnergieMBO elektrotechniek12constantMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
Andere opleidingstypen45-EnergieI2constantMBO elektrotechniek12constantMBO werktuigbouw en mechanische techniek10dalendMBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-Bouw18constant	
MBO elektrotechniek 12 constant MBO werktuigbouw en mechanische techniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend Andere opleidingstypen 67 - Bouw 18 constant	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek 10 dalend MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend Andere opleidingstypen 67 - Bouw MBO bouw 18 constant	
MBO administratie 6 dalend Basisonderwijs 5 dalend Andere opleidingstypen 67 - Bouw MBO bouw 18 constant	
MBO administratie6dalendBasisonderwijs5dalendAndere opleidingstypen67-BouwMBO bouw18constant	
Andere opleidingstypen 67 - Bouw MBO bouw 18 constant	
Andere opleidingstypen 67 - Bouw MBO bouw 18 constant	
MBO bouw 18 constant	
VMBO bouwtechniek 13 constant	
Basisonderwijs 12 constant	
MBO elektrotechniek 8 stijgend	
Andere opleidingstypen 49 -	
Exploitatie van onroerend goed	
MBO administratie 14 sterk dalend	
MBO bouw 11 stijgend	
HAVO/VWO 8 stijgend	
VMBO theorie 7 sterk stijgend	
Andere opleidingstypen 60 -	

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Handel en reparatie		
MBO handel	14	constant
VMBO theorie	11	constant
Basisonderwijs	8	dalend
HAVO/VWO	7	constant
MBO administratie	6	stijgend
Andere opleidingstypen	54	-
Scheep- en luchtvaart		
HBO vervoer en logistiek	13	sterk dalend
HAVO/VWO	10	constant
MBO vervoer en logistiek	8	stijgend
Basisonderwijs	6	sterk dalend
VMBO theorie	6	sterk dalend
Andere opleidingstypen	57	-
Weg- en railvervoer		
Basisonderwijs	13	dalend
VMBO theorie	9	constant
VMBO transport en logistiek	8	stijgend
MBO vervoer en logistiek	7	constant
HAVO/VWO	5	dalend
Andere opleidingstypen	57	-
Communicatie		
VMBO theorie	12	sterk stijgend
Basisonderwijs	9	constant
MBO elektrotechniek	9	sterk dalend
HAVO/VWO	7	sterk dalend
Andere opleidingstypen	62	-
Bankwezen		
HAVO/VWO	13	dalend
MBO administratie	12	stijgend
MBO geld, bank en belastingen	9	constant
VMBO theorie	9	sterk dalend
Andere opleidingstypen	58	-
/erzekeringswezen		
MBO verzekeringswezen	16	stijgend
MBO administratie	12	constant
HAVO/VWO	12	constant
VMBO theorie	8	sterk dalend
Andere opleidingstypen	51	-

Tabel 1.10 (vervolg) Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1997-1998

18

Tabel 1.10 (vervolg)	
Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssect	or, gemiddelde 1997-1998

Bedrijfssector	%	trend 1995-'97
Horeca		
MBO horeca	18	constant
Basisonderwijs	13	dalend
VMBO theorie	12	stijgend
HAVO/VWO	10	constant
VMBO (uiterlijke) verzorging	6	constant
Andere opleidingstypen	41	-
Zakelijke dienstverlening		
HAVO/VWO	8	constant
MBO administratie	6	dalend
Basisonderwijs	6	dalend
VMBO theorie	6	dalend
Andere opleidingstypen	74	-
Overige commerciële dienstverlening		
MBO uiterlijke verzorging	19	constant
Basisonderwijs	9	stijgend
VMBO theorie	7	stijgend
VMBO (uiterlijke) verzorging	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	60	-
Gezondheidszorg		
MBO verzorging	15	constant
MBO verpleging	13	constant
HBO verpleegkunde	6	constant
HBO waatschappelijk werk en hulpverlening	6	dalend
Andere opleidingstypen	60	-
Overige kwartaire diensten		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	9	sterk dalend
HAVO/VWO	7	sterk stijgend
VMBO theorie	6	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	77	-
Onderwijs		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	29	constant
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	6	constant
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	5	dalend
Andere opleidingstypen	60	-
Overheid		
MBO openbare orde en veiligheid	12	stijgend
MBO administratie	9	sterk stijgend
VMBO theorie	5	constant
HAVO/VWO	6	constant
Andere opleidingstypen	66	-
	00	

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.11	
Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector	

Bedrijfssector	conjunctuurgevoeligheid	typering
Tuinbouw	0,33	erg laag
Veehouderij	0,33	erg laag
Akkerbouw, bosbouw en visserij	0,33	erg laag
Vlees- en visverwerking	1,02	gemiddeld
Overige voedingsproducten	0,47	laag
Drank en tabaksproducten	0,99	gemiddeld
Basischemie	1,03	gemiddeld
Eindproducten chemie	1,03	gemiddeld
Kunststofverwerking	1,03	gemiddeld
Basismetaal	1,19	hoog
Metaalproducten	1,38	erg hoog
Machine-industrie	1,39	erg hoog
Elektrotechniek	1,72	erg hoog
Transportmiddelen	1,09	hoog
Textiel	1,28	hoog
Hout- en bouwmaterialen	1,14	hoog
Papier	0,70	gemiddeld
Grafische industrie	0,95	gemiddeld
Energie	1,13	hoog
Bouw	1,68	erg hoog
Exploitatie van onroerend goed	3,34	erg hoog
Handel en reparatie	0,48	laag
Scheep- en luchtvaart	1,17	hoog
Weg- en railvervoer	0,67	gemiddeld
Communicatie	0,67	gemiddeld
Bankwezen	0,59	laag
Verzekeringswezen	0,59	laag
Horeca	0,46	laag
Zakelijke dienstverlening	0,46	laag
Overige commerciële dienstverlening	0,46	laag
Gezondheidszorg	0,35	laag
Overige kwartaire diensten	0,49	erg laag
Onderwijs	0,47	laag
Overheid	0,47	laag

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid heeft betrekking op de mate waarin de werkgelegenheid in de bedrijfssector gevoelig is voor veranderingen van de economische situatie. Deze indicator geeft daarmee de mate van werkzekerheid aan.

7

Bedrijfssector	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Landbouw en visserij	-14.700	-7	-1,4	erg laag
Voeding	-6.700	-4	-0,9	laag
Chemie	5.400	4	0,8	gemiddeld
Metaal en elektrotechniek	-3.400	-1	-0,1	gemiddeld
Overige industrie	-2.900	-1	-0,3	gemiddeld
Energie	-200	0	-0,1	gemiddeld
Bouw en onroerend goed	-15.100	-3	-0,6	laag
Handel en reparatie	91.900	10	1,9	hoog
Transport en communicatie	23.400	6	1,2	gemiddeld
Bank- en verzekeringswezen	-2.900	-1	-0,2	gemiddeld
Horeca en zakelijke dienstverlening	123.000	12	2,3	erg hoog
Kwartaire diensten	110.300	10	1,9	hoog
Overheid en onderwijs	20.200	2	0,4	gemiddeld
Totaal	328.300	5	1,0	gemiddeld

Tabel 1.12 Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1999-2004

Toelichting:

Uitbreidingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.

MBO landbouw en veeteelt MBO landbouw en veeteelt MBO landbouw en veeteelt HBO werktuigbouwkunde HBO elektrotechniek HBO werktuigbouwkunde MBO procestechniek HBO laboratorium MBO procestechniek knelpunten groot Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004 knelpunten zeer groot Akkerbouw, bosbouw en visserij Overige voedingsproducten Drank en tabaksproducten Vlees- en visverwerking Eindproducten chemie Kunststofverwerking Machine-industrie Metaalproducten Elektrotechniek Bedrijfssector Basischemie Basismetaal Veehouderij Tuinbouw

Tabel 1.13

Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004	meelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004	
Bedrijfssector	knelpunten zeer groot	knelpunten groot
Transportmiddelen		1
Textiel		
Hout- en bouwmaterialen		
Papier		ı
Grafische industrie		HBO communicatie en journalistiek
Energie		HBO elektrotechniek
Bouw		HBO bouwkunde HBO civiele techniek
Exploitatie van onroerend goed		
Handel en reparatie	HBO informatica HBO accountancy en bedrijfseconomie WO econom(etr)ie	MBO landbouw en veeteelt MBO vervoer en logistiek MBO uiterlijke verzorging MBO horeca MBO administratie MBO handel MBO secretariaat MBO coentisme en recreatie MBO openbare orde en veiligheid HBO laboratorium HBO verktuigbouwkunde HBO elektrotechniek HBO commerciële economie HBO secretariaat HBO secretariaat

Tabel 1.13 (vervolg) Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening naar bedriifssector

Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004	neelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004	
Bedrijfssector	kneipunten zeer groot	knelpunten groot
Scheep- en luchtvaart	I	MBO vervoer en logistiek HBO vervoer en logistiek
Weg- en railvervoer		MBO vervoer en logistiek MBO toerisme en recreatie HBO vervoer en logistiek HBO toerisme en recreatie
Communicatie	1	MBO vervoer en logistiek
Bankwezen	HBO informatica HBO accountancy en bedrijfseconomie WO econom(etr)ie	MBO administratie HBO commerciële economie WO rechten en bestuurskunde
Verzekeringswezen	1	
Horeca		MBO horeca
Zakelijke dienstverlening	HBO lerarenopleiding economie en maatschappij HBO informatica HBO accountancy en bedrijfseconomie HBO recht en bestuur WO informatica en bestuurlijke informatiekunde WO econom(etr)le WO bedrijfskunde WO accountancy en belastingen	MBO administratie MBO handel MBO bacretariaat HBO laboratorium HBO bouwkunde HBO werktuigbouwkunde HBO werktuigbouwkunde HBO elektrotechniek HBO commerciële economie HBO secretariaat HBO communicatie en journalistiek HBO uitvoerende en beeldende kunsten

ector in 2004 hedriifs rziening r alevr mijn in de p Tabel 1.13 (vervolg) Verwachte knelpunter

rader 1.1.3 (vervoig) Verwachte knelpunten op middellange termijn in de perso	soneelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004	
Bedrijfssector	knelpunten zeer groot	knelpunten groot
		WO letteren WO wiskunde en natuurwetenschappen WO bouwkunde WO civiele techniek WO werktuigbouwkunde WO elektrotechniek WO sociale wetenschappen
Overige commerciële dienstverlening	HBO bibliotheek en documentatie	MBO uiterlijke verzorging
Gezondheidszorg	MBO verpleging HBO lerarenopleiding basisonderwijs HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	MBO uitertijke verzorging MBO horeca MBO secretariaat MBO secretariaat HBO lerarenopleiding medisch en verzorging HBO lerarenopleiding expressie HBO laboratorium HBO verpleegkunde HBO verpleegkunde HBO voeding HBO secretariaat HBO maatschappelijk werk en hulpverlening WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde WO sociale wetenschappen
Overige kwartaire diensten		HBO lerarenopleiding expressie HBO laboratorium HBO communicatie en journalistiek HBO uitvoerende en beeldende kunsten WO letteren WO theologie WO wiskunde en natuurwetenschappen WO sociale wetenschappen
Onderwijs	HBO lerarenopleiding basisonderwijs	MBO vervoer en logistiek

Tabel 1.13 (vervolg)

Tabel 1.13 (vervolg) Verwachte knelpunten op middellange termijn in de personeelsvoorziening naar bedrijfssector in 2004

	HBO lerarenopleiding economie en maatschappij WO econom(etr)ie	HBO lerarenopleiding talen HBO lerarenopleiding natuur en techniek HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding HBO lerarenopleiding expressie HBO lerarenopleiding expressie HBO laboratorium HBO aboratorium HBO elektrotechniek HBO distoratorium HBO ultvoerende en beeldende kunsten WO letteren WO rechten en bestuurskunde WO sociale wetenschappen WO sociale wetenschappen
Overheid	HBO lerarenopleiding basisonderwijs HBO informatica HBO accountancy en bedrijfseconomie HBO recht en bestuur HBO bibliotheek en documentatie WO econom(etr)ie WO accountancy en belastingen	MBO administratie MBO secretariaat MBO openbare orde en veiligheid HBO bouwkunde HBO civiele techniek HBO secretariaat HBO maatschappelijk werk en hulpverlening HBO openbare orde en veiligheid WO letteren WO viskunde en natuurwetenschappen WO viskunde en bestuurskunde WO rechten en bestuurskunde WO sociale wetenschappen

Bron: ROA

Toelichting: Hierboven zijn de opleidingstypen alleen opgenomen wanneer meer dan 5% van de werkenden met deze opleidingsachtergrond emplooi vindt in die betreffende sector. Er zijn dus nog meer opleidingen waarvoor knelpunten voorzien worden, maar die hier niet opgenomen zijn, zoals bijvoorbeeld HBO tolk en vertaler. Tabel 3.28 geeft een volledige lijst van knelpunten per opleidingstype.

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

S.

Tabel 2.1 Aantal werkenden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	aantal werkenden	trend ar 1993-'97	beidsvolum
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs	136.500	stijgend	116.000
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e gra	ads) 18.000	constant	15.500
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e gra	ads) 14.000	constant	12.500
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	16.000	constant	15.000
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	3.000	constant	3.000
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	8.500	sterk dalend	7.500
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	10.000	-	9.000
Docenten talen en expressie	35.000	constant	27.500
Docenten letteren (1e graads)	26.000	constant	22.000
Docenten sociale vakken (2e graads)	11.500	constant	10.000
Docenten sociale vakken (1e graads)	7.500	-	6.500
Docenten 2e graads zonder specialisatie	11.000	dalend	10.000
Docent 1e graads zonder specialisatie	3.000	constant	2.500
Onderwijskundig medewerkers	8.000	constant	6.500
Onderwijskundigen en pedagogen	18.000	stijgend	15.000
	6.000	constant	6.500
Rij-instructeurs Zweminstructeurs	4.000	constant	2.500
	8.000	-	7.000
Sportinstructeurs	0.000		1.000
CULTURELE BEROEPEN			
Tolken, vertalers en schrijvers	9.500	constant	8.000
Bibliotheekassistenten	20.000	stijgend	15.500
Bibliothecarissen	10.000	dalend	7.500
Grafisch ontwerpers	10.500	stijgend	11.000
Kunstenaars	44.500	stijgend	44.000
Geestelijk verzorgers	-	-	-
Geestelijken	6.000	sterk stijgen	d 7.500
Journalisten	19.000	stijgend	18.000
Taalkundigen	7.500	constant	6.500
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders	6.000	stijgend	5.000
Agrarische arbeiders	105.000	constant	95.500
Agrarische vakkrachten	7.500	dalend	7.000
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	15.500	constant	15.500
Landbouwkundigen	4.000	-	3.500
Landbouwmachinebestuurders en vissers	10.000	stijgend	13.500
Agrarische bedrijfshoofden	119.500	constant	160.000
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers	101.000	constant	91.500
Laboratorium-assistenten	-	-	
Laboranten	15.500	constant	14.000
Technisch analisten	10.500	-	9.500
Natuurwetenschappers	18.000	stijgend	17.000
Conciërges	30.500	stijgend	26.000
Hoofden technische dienst	12.000	-	12.000
Werktuigbouwkundigen	7.000	constant	7.000
Bouwvakkers	182.500	constant	182.500
	472 000	constant	180.000
Aannemers en installateurs	173.000	Constant	100.000

Tabel 2.1 (vervolg)
Aantal werkenden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	aantal werkenden	trend a 1993-'97	arbeidsvolume
Neg- en waterbouwkundigen	16.000	_	16.000
Neg- en waterbouwkundige arbeiders	26.000	constant	26.000
Neg- en waterbouwkundige vakkrachten	32.000	constant	33.500
Neg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	8.500	constant	8.000
Metaalarbeiders	87.500	constant	85.000
Bankwerkers en lassers	65.500	constant	64.500
Bedrijfshoofden metaalbewerking	4.000	stijgend	4.500
Assembleurs	22.500	stijgend	22.500
Monteurs Monteurs	209.500	constant	208.500
Nerktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische die		constant	29.000
Elektronicamonteurs	13.500	constant	13.000
Aonteurs en controleurs elektrotechnische producten	19.500	constant	19.000
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	87.500	constant	85.500
Elektrotechnici	12.000	-	12.000
Grafisch productiepersoneel	7.500	-	7.500
Srafische vakkrachten	23.500 38.500	constant	21.500
Aechanisch operators		constant	37.500
Procesoperators	74.500	constant	70.000
Procestechnologen	50.500 10.500	stijgend constant	47.500
Aateriaalkundigen	15.000		10.500
Confectie-arbeiders	32.000	stijgend constant	15.500 27.500
Schoen- en kleermakers	5.500	constant	6.000
RANSPORTBEROEPEN	0.000	oonstant	0.000
		<i></i> .	
.aders en lossers Chauffeurs	105.000	stijgend	96.000
	227.000	constant	221.000
chippers en conducteurs	17.000	dalend	18.000
/liegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	15.500	constant	15.500
	9.000	stijgend	7.500
erpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	21.000	dalend	16.500
erplegenden en doktersassistenten	116.000	stijgend	85.000
herapeuten en verpleegkundigen	105.500	stijgend	82.500
vrtsen	61.000	stijgend	64.500
pothekersassistenten en medisch laboranten	42.000	stijgend	34.000
ledisch analisten	18.000	constant	14.000
pothekers	6.000	constant	6.000
fdelingshoofden zorginstelling	9.500	sterk dalend	7.500
CONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
antoorhulpen, inpakkers en colporteurs	58.500	sterk stijgen	d 49.000
ondersteunende administratieve hulpkrachten	9.500	stijgend	6.500
	28.000	stijgend	31.500
edrijfsnoofden	15.500	constant	14.500
conomen	50 500	stijgend	49.500
conomen	52.500		
conomen Productieplanners	52.500 38.500	sterk stijgen	d 36.500
conomen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen		sterk stijgen sterk stijgen	
conomen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés	38.500		
edrijfshoofden Economen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés Roekhouders en secretaresses	38.500 24.000	sterk stijgen	d 24.000
conomen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés	38.500 24.000 231.000	sterk stijgen constant	d 24.000 177.500

Tabel 2.1 (vervolg)

Aantal werkenden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	aantal werkenden	trend arl 1993-'97	peidsvolume
Verzekeringsagenten	27.500	constant	23.000
Commercieel employés	300.000	stijgend	278.000
Commercieel medewerkers	202.000	stijgend	212.500
Technisch-commercieel employés	16.500	dalend	16.000
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	14.000	constant	13.500
Juridisch en fiscaal medewerkers	36.500	stijgend	32.500
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	17.000	constant	15.500
Juristen	61.500	stijgend	58.500
Administratieve transportemployés	29.000	stijgend	30.000
Leidinggevenden	47.500	stijgend	49.500
Managers	98.000	sterk stijgend	
Medisch secretaresses	20.000	stijgend	13.500
INFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	64.500	sterk stijgend	61.500
Systeemanalisten	101.000	stijgend	98.500
Informatici	19.000	constant	19.500
Technisch systeemanalisten	10.000	constant	10.000
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddelin	ng 66.000	sterk stijgend	52.500
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbei	d 91.000	stijgend	76.000
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	10.000	stijgend	8.000
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	9.500	stijgend	8.000
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	22.500	stijgend	19.500
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN	ł		
Vakkenvullers	27.000	stijgend	17.000
Interieurverzorgers	152.000	stijgend	97.500
Verkopers	254.000	constant	179.500
Winkeliers	127.500	constant	142.000
Hulpkrachten horeca en verzorging	151.500	stijgend	99.000
Ziekenverzorgenden	62.500	stijgend	42.000
Verzorgend personeel	189.500	constant	140.500
Café- en snackbarhouders	13.000	constant	17.000
Bedrijfshoofden horeca	39.000	-	46.500
Bakkers en slagers	15.500	dalend	19.500
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrach		stijgend	40.500
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	50.000	stijgend	48.000
Politie-inspecteurs en officieren	6.500	constant	6.500
Brandweerlieden	6.000	-	6.000
Totaal	6.504.500	constant	5.900.000

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het aantal werkenden heeft betrekking op iedereen die jonger is dan 65 jaar en minstens 12 uur per week werkt. Arbeidsvolume is het totaal aantal normaal gewerkte arbeidsuren gedeeld door 40.

Tabel 2.2	
Percentage vrouwen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-199	98

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs	71	erg hoog	constant
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	43	gemiddeld	dalend
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	24	gemiddeld	-
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	-	laag	-
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten talen en expressie	57	hoog	constant
Docenten letteren (1e graads)	45	gemiddeld	constant
Docenten sociale vakken (2e graads)	37	gemiddeld	constant
Docenten sociale vakken (1e graads)	40	gemiddeld	constant
Docenten 2e graads zonder specialisatie	38	gemiddeld	stijgend
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	gemiddeld	-
Onderwijskundig medewerkers	55	hoog	-
Onderwijskundigen en pedagogen	60	hoog	stijgend
Rij-instructeurs	-	gemiddeld	-
Zweminstructeurs	69	erg hoog	stijgend
Sportinstructeurs	44	gemiddeld	constant
CULTURELE BEROEPEN			
Tolken, vertalers en schrijvers	59	hoog	sterk stijgen
Bibliotheekassistenten	58	hoog	constant
Bibliothecarissen	70	erg hoog	constant
Grafisch ontwerpers	23	gemiddeld	constant
Kunstenaars	43	gemiddeld	stijgend
Geestelijk verzorgers	-	-	-
Geestelijken	-	gemiddeld	-
Journalisten	42	gemiddeld	constant
Taalkundigen	47	hoog	stijgend
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders	64	hoog	constant
Agrarische arbeiders	27	gemiddeld	constant
Agrarische vakkrachten	33	gemiddeld	constant
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	-	laag	-
Landbouwkundigen	-	gemiddeld	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers	-	erg laag	-
Agrarische bedrijfshoofden	18	gemiddeld	stijgend
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers	23	gemiddeld	dalend
Laboratorium-assistenten	-	-	-
Laboranten	37	gemiddeld	constant
Technisch analisten	35	gemiddeld	constant
Natuurwetenschappers	19	gemiddeld	sterk stijger
Conciërges	23	gemiddeld	stijgend
Hoofden technische dienst	-	laag	-
		loog	_
Werktuigbouwkundigen	-	laag	
Werktuigbouwkundigen Bouwvakkers	-	erg laag	-
Werktuigbouwkundig projectleiders	- - 2 9	•	- constant sterk stijgen

Tabel 2.2 (vervolg)	
Percentage vrouwen per beroepsgroep	, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
Weg- en waterbouwkundigen	18	gemiddeld	sterk stijgend
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	-	erg laag	-
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	-	erg laag	-
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	erg laag	-
Metaalarbeiders	7	laag	sterk stijgend
Bankwerkers en lassers	5	erg laag	
Bedrijfshoofden metaalbewerking	-	erg laag	-
Assembleurs	-	laag	-
Monteurs	2	erg laag	-
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	-	erg laag	-
Elektronicamonteurs	-	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	-	laag	-
Elektromonteurs	-	erg laag	-
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	erg laag	-
Elektrotechnici	-	laag	-
Grafisch productiepersoneel	28	gemiddeld	stijgend
Grafische vakkrachten	17	gemiddeld	stijgend
Mechanisch operators	16	gemiddeld	stijgend
Procesoperators	6	laag	sterk stijgend
Procestechnologen	-	laag	-
Materiaalkundigen	-	laag	-
Confectie-arbeiders	60	hoog	constant
Schoen- en kleermakers	-	gemiddeld	-
TRANSPORTBEROEPEN			
Laders en lossers	15	laag	stijgend
Chauffeurs	7	laag	stijgend
Schippers en conducteurs	-	laag	-
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport Stewards	- 80	erg laag erg hoog	- constant
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	82	erg hoog	constant
Verplegenden en doktersassistenten	87	erg hoog	constant
Therapeuten en verpleegkundigen	76	erg hoog	constant
Artsen	37	gemiddeld	stijgend
Apothekersassistenten en medisch laboranten	70	erg hoog	constant
Medisch analisten	73	erg hoog	constant
Apothekers	-	gemiddeld	-
Afdelingshoofden zorginstelling	71	erg hoog	constant
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	55	hoog	stijgend
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	61	hoog	stijgend
Bedrijfshoofden	27	gemiddeld	constant
Economen	32	gemiddeld	sterk stijgend
Productieplanners	24	gemiddeld	constant
Organisatie-adviseurs	26	gemiddeld	constant
Organisatiedeskundigen	27	gemiddeld	-
Receptionisten en administratieve employés			
Receptionisten en autimistratieve employes	75	erg hoog	constant
Boekhouders en secretaresses	75 67	hoog	constant
		0 0	

Tabel 2.2 (vervolg)	
Percentage vrouwen per beroepsgroep,	gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
Verzekeringsagenten	60	hoog	stijgend
Commercieel employés	41	gemiddeld	constant
Commercieel medewerkers	26	gemiddeld	stijgend
Technisch-commercieel employés	16	gemiddeld	sterk stijgend
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	-	gemiddeld	-
Juridisch en fiscaal medewerkers	27	gemiddeld	constant
Juridisch, bestuurliik medewerkers	28	gemiddeld	sterk stijgeng
Juristen	40	gemiddeld	constant
Administratieve transportemployés	19	gemiddeld	constant
Leidinggevenden	14	laag	-
Managers	21	gemiddeld	sterk stijgeno
Medisch secretaresses	97	erg hoog	constant
Programmeurs	10	laag	dalend
Systeemanalisten	12	laag	constant
Informatici	14	laag	stijgend
Technisch systeemanalisten	-	laag	-
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	68	erg hoog	constant
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	61	hoog	stijgend
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	54	hoog	constant
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	42	gemiddeld	constant
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	49	hoog	stijgend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Vakkenvullers	29	gemiddeld	dalend
Interieurverzorgers	75	erg hoog	constant
Verkopers	75	erg hoog	constant
Winkeliers	40	gemiddeld	constant
Hulpkrachten horeca en verzorging	79	erg hoog	constant
Ziekenverzorgenden	94	erg hoog	constant
Verzorgend personeel	78	erg hoog	constant
Café- en snackbarhouders	39	gemiddeld	stijgend
Bedrijfshoofden horeca	41	gemiddeld	stijgend
Bakkers en slagers	19	gemiddeld	stijgend
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		-	
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	14	laag	stijgend
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	13	laag	stijgend
Politie-inspecteurs en officieren	-	erg laag	Sujgenu
Brandweerlieden	-	erg laag	-
Totaal	39		constant
i Viaai	29	gemiddeld	CONSIGNE
Bron: CBS/ROA			

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.3 Percentage allochtonen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs	3	gemiddeld	sterk stijger
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	-	laag	-
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	-	laag	-
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	-	laag	-
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	erg laag	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten talen en expressie	-	gemiddeld	-
Docenten letteren (1e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten sociale vakken (2e graads)	-	erg laag	-
Docenten sociale vakken (1e graads)	-	hoog	-
Docenten 2e graads zonder specialisatie	-	gemiddeld	-
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	erg laag	-
Onderwijskundig medewerkers	-	gemiddeld	-
Onderwijskundigen en pedagogen	-	laag	-
Rij-instructeurs Zweminstructeurs	-	gemiddeld	-
Sportinstructeurs	-	laag gemiddeld	-
		gormaaola	
Tolken, vertalers en schrijvers	-	gemiddeld	-
Bibliotheekassistenten	-	hoog	-
Bibliothecarissen	-	erg laag	-
Grafisch ontwerpers	-	erg laag	-
Kunstenaars	-	laag	-
Geestelijk verzorgers	-	-	-
Geestelijken	-	laag	-
Journalisten	-	laag	-
Taalkundigen	-	erg laag	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders	-	erg hoog	-
Agrarische arbeiders	4	gemiddeld	-
Agrarische vakkrachten	-	erg laag	-
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	-	erg laag	-
Landbouwkundigen	-	erg laag	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers	-	laag	-
Agrarische bedrijfshoofden	-	erg laag	-
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers	9	erg hoog	dalend
Laboratorium-assistenten	-	-	-
Laboranten	-	gemiddeld	-
Technisch analisten	-	gemiddeld	-
Natuurwetenschappers	-	laag	-
Conciërges	-	hoog	-
Hoofden technische dienst	-	laag	-
Werktuigbouwkundigen	-	laag	-
Bouwvakkers	3	gemiddeld	stijgend
Aannemers en installateurs	2	gemiddeld	-
Architecten en bouwkundig projectleiders	-	laag	-

Tabel 2.3 (vervolg)	
Percentage allochtonen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998	

Weg-en waterbouwkundige arbeiders - gemiddeld - Weg-en waterbouwkundige vakkrachten - erg laag - Weg-en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders - erg laag - Bankwerkers en lassers 12 erg hoog - Badrifshoofden metaalbewerking - gemiddeld - Assembleurs - gemiddeld - Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst - iaag - Elektronicamonteurs - gemiddeld - - Monteurs en controleurs elektrotechnische producten - gemiddeld - - Elektronechnici - gemiddeld - - - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld -	Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
Weg- en waterbouwkundige arbeiders- gemiddeld- gemiddeldWeg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders- erg laag- 	Weg- en waterbouwkundigen	-	aemiddeld	_
Weg- en waterbouwkundig vakkrachten- gemiddel- gemiddelWeg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders- erg hoog- 	Weg- en waterbouwkundige arbeiders	-	•	-
Metalarbeiders 12 erg hoog - Bankwerkers 5 hoog constant Backgriftshoofden metaalbeverking - gemiddeld - Assembleurs - laag - - Worktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst - laag - - Elektronicamonteurs - gemiddeld - - - Bedrijfshoofden - laag - <td>Weg- en waterbouwkundige vakkrachten</td> <td>-</td> <td>•</td> <td>-</td>	Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	-	•	-
Metalarbeiders 12 erg hoog - Bankwerkers 5 hoog constant Backgriftshoofden metaalbeverking - gemiddeld - Assembleurs - laag - - Worktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst - laag - - Elektronicamonteurs - gemiddeld - - - Bedrijfshoofden - laag - <td>Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders</td> <td>-</td> <td>era laaa</td> <td>-</td>	Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	era laaa	-
Bankwerkers en lassers 5 hoog constant Bedrijfshoofden metaalbewerking - hoog - hoog - hoog - hoog - hoog - hoog - hoog - middeld constant Werktuigbouwkundig ontwerpers en hodfen technische dienst Elektroncamonteurs - gemiddeld - gemi	Metaalarbeiders	12		-
Bedrijfshoofden metaalbewerking Assembleurs - gemiddeld - hoog - hoog - hoog - hoog - lektronicarmonteurs - gemiddeld - Elektronicarmonteurs - Gemiddeld - Elektronicarbeurs - Elektronetronicurs - Elektronetronicurs - Elektronetronicurs - Elektronetronicurs - Grafisch productiepersoneel - Grafisch vakkrachten - Bechanisch operators - Processperators - Bedriftshoofden - - Processperators - Processperators - Processperators - Processperators - Processperators - Processperators - Bedriftshoofden zorginstelling - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantooffun - Productignanners - Organisatie-adviseurs - Processperators - Bedriftshoofden - Bedriftshoofden - Bedriftshoofden - Bedriftshoofden - Be	Bankwerkers en lassers	5		constant
Assembleurs - noog - noog - model constant Monteurs - laag - laag - gemiddeld	Bedrijfshoofden metaalbewerking	-	•	
Monteurs 3 gemiddeld constant Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst - laag - Elektronicamonteurs - gemiddeld - Monteurs en controleurs elektrotechnische producten - gemiddeld - Elektronetnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - laag - Elektronetnici - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - laag - Procestechnologen - laag - Wetatrialkundigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers 2 gemiddeld - Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vilegers, scheepskapiteins en leidingevenden transport gemiddeld - <	Assembleurs	-		-
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst - jaag - Elektronicamonteurs - gemiddeld - Elektrononteurs 5 hoog sterk stijgend Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemiddeld - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemiddeld - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemiddeld - Cafafsche vakkrachten - gemiddeld - Orgafische vakkrachten - gemiddeld - Procesoperators 5 hoog constant Procestechnologen - laag - Confectie-arbeiders 0 erg hoog - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - Laders en lossers 9 erg hoog - - Chauffeurs - gemiddeld - - Schoepers en conducteurs - gemiddeld - - Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Verpleeghu	Monteurs	3		constant
Elektronicamonteurs - gemiddeld - Monteurs en controleurs elektrotechnische producten - gemiddeld - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - laag - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafische vakrachten - gemiddeld - Mechanisch operators 11 erg hoog constant Procesoperators 5 hoog - Procestechnologen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - Schoens en lossers 9 erg hoog - Chauffeurs 2 gemiddeld - Stewards - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN Werpleegnden en doktrassistenten en medisch laboranten - Nergleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - Chreatsistenten - gemiddeld - Metarsassistenten en medisch laboranten - Medisch analisten - Apothekersassistenten en medisch laboranten - Medisch analisten - Apothekers Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs - Grafischer advinstratieve hulpkrachten - Bedrijfshoofden zorginstelling Productiepanners - gemiddeld - Stag - CONMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs - Ondersteurende administratieve hulpkrachten - Bedrijfshoofden zorginstelling - Productiepanners - gemiddeld - Stag -	Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	-	•	-
Wonteurs en controleurs elektrotechnische producten - gemiddeld - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - laag - Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafisch vakkrachten - gemiddeld - Procesoperators 5 hoog - Procesoperators 5 hoog - Procesoperators 5 hoog - Cheutigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - Chauffeurs 2 gemiddeld - Schopers en conducteurs - gemiddeld - Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - - Wilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Vierpleegenden en doktersassistenten - gemiddeld	Elektronicamonteurs	-	•	-
Elektromonteurs 5 hoog sterk stigend Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - laag - lektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - gemilddeld - Grafisch vroductiepersoneel 9 gemilddeld - Grafisch vroductiepersoneel 9 gemilddeld - Mechanisch operators 11 erg hoog constant Processoperators 5 hoog - Procestechnologen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Confectie-arbeiders 2 gemilddeld - Schoen- en kleermakers - gemilddeld - Chauffeurs 2 gemilddeld - Schoen- en kleermakers 9 erg hoog - Chauffeurs 2 gemilddeld - Schoensen en kleermakers - gemilddeld - Schippers en conducteurs 9 gemilddeld - Schippers en conducteurs - gemilddeld - Schippers en secretaresses	Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	-		-
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden - laag - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - Grafisch vakkrachten - Grafisch portextrem - Procesoperators 5 hoog - laag - Meteriaalkundigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - erg hoog - Gonfectie-arbeiders 10 erg hoog - Gonfectie-arbeiders - gemiddeld - Confectie-arbeiders - Genere - en kleermakers - gemiddeld - Chauffeurs - Schoen - en kleermakers - gemiddeld - Chauffeurs - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Viegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Apothekers - erg laag - Afdelingshoofden zorginstelling - erg laag - Afdelingshoofden zorginstelling - erg laag - Medisch analisten - gemiddeld - Apothekers - erg laag - Bedrifishoofden - gemiddeld - Bedrifishoofden - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Bedrifishoofden zorginstelling - laag - Bedrifishoofden zorginstelling - laag - Bedrifishoofden zorginstelling - Bedrifishoofden - Jaag - Jegemiddeld -	Elektromonteurs	5		sterk stijgend
Elektrotechnici - gemiddeld - Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - grafisch vakkrachten - gemiddeld - Mechanisch operators 11 erg hoog - Procesechnologen - laag - Procestechnologen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Confectie-arbeiders - gemiddeld - Schoen - en kleermakers - gemiddeld - TRANSPORTBEROEPEN Laders en lossers - gemiddeld - Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - gemiddeld - Stevards - gemiddeld - MeDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - Breapeuten en verpleegkundigen - gemiddeld - MeDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - gemiddeld - Apothekersassistenten - gemiddeld - Apothekers - gemiddeld - Atedingshoofden zorginstelling - Atedingshoofden zorginstelling - erg hoog - Atedingshoofden zorginstelling - Atedingshoofden zorginstelling - Bedrifshoofden - Bedrifshoofden - Conganisatie-adviseurs - Bedrifshoofden - Bedrifshoofden - Conganisatie-adviseurs - Bedrifishoofden - Bedrifshoofden - Conganisatie-adviseurs - Bedrifishooften - Granisatie-adviseurs - Bedrifishooften - Sconomen - Receptionisten en administratieve employés - Bedrifishooften - Granisatie-adviseurs - Bedrifishooften - Bed	Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	•	-
Grafisch productiepersoneel - gemiddeld - Grafische vakkrachten - gemiddeld - Mechanisch operators 11 erg hoog - Processperators 5 hoog - Processtechnologen - laag - Materiaalkundigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers 2 gemiddeld - TRANSPORTBERCEPEN - gemiddeld - Laders en lossers 9 erg hoog - Schippers en conducteurs 2 gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BERCEPEN - gemiddeld - Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Therapeuten en verpleegkundigen - gemiddeld - Afsten - gemiddeld - - Apothekers - erg hoog - - Afdelingshoofden zorginstelling - <td>Elektrotechnici</td> <td>-</td> <td>•</td> <td>-</td>	Elektrotechnici	-	•	-
Grafische vakkrachten-gemiddeld-Machanisch operators11erg hoogconstantProcesoperators5hoog-Procestechnologen-laag-Materiaalkundigen-laag-Confectie-arbeiders10erg hoog-Schoen- en kleermakers-gemiddeld-TRANSPORTBEROEPEN-gemiddeld-Laders en lossers9erg hoog-Chauffeurs2gemiddeld-Schippers en conducteurs-gemiddeld-Stewards-gemiddeld-WEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN-gemiddeld-Werpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen-erg hoog-Apothekersassistenten-gemiddeld-Apothekersassistenten en werpleegkundigen-erg laag-Apothekersassistenten en medisch laboranten-gemiddeld-Apothekers-erg laagAfdelingshoofden zorginstelling-laagECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laagKantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOrdensteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeldOrganisatie-adviseurs-gemiddeldCondifien-gemiddeld<	Grafisch productiepersoneel	-	•	-
Mechanisch operators 11 erg hoog constant Processoparators 5 hoog - Processoperators 5 hoog - Materiaalkundigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - TRANSPORTBEROEPEN - - gemiddeld - Laders en lossers 9 erg hoog - - Schippers en conducteurs - gemiddeld - - Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - - Stewards - gemiddeld - - - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - <td></td> <td>-</td> <td>•</td> <td>-</td>		-	•	-
Procesoperators5hoog-Procesoperators-laag-Procestechnologen-laag-Confectie-arbeiders10erg hoog-Confectie-arbeiders10erg hoog-Schoen- en kleermakers-gemiddeld-TRANSPORTBEROEPEN-gemiddeld-Laders en lossers9erg hoog-Chauffeurs2gemiddeld-Schippers en conducteurs-gemiddeld-Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport-gemiddeld-Stewards-gemiddeldMEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN-gemiddeld-Verpleegnen en doktersassistenten-gemiddeld-Therapeuten en verpleegkundigen-laag-Apothekersassistenten en medisch laboranten-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-gemiddeld-Apothekers-erg laagECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoog-Condenseuende administratieve hulpkrachten-laag-Economen-laagConducteplanners-gemiddeldOrganisatie-adviseurs-gemiddeldOrganisatie-adviseurs-laag <td< td=""><td></td><td>11</td><td>•</td><td>constant</td></td<>		11	•	constant
Procestechnologen-lag-Materiaalkundigen-lag-Confectie-arbeiders10erg hoog-Schoen- en kleermakers-gemiddeld-TRANSPORTBEROEPEN-gemiddeld-Laders en lossers9erg hoog-Chauffeurs2gemiddeld-Schippers en conducteurs-gemiddeld-Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport-gemiddeld-Stewards-gemiddeldMEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN-gemiddeld-Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen-erg hoog-Arsten-gemiddeldApothekersassistenten-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-gemiddeld-Apothekers-erg laagApothekers-erg laagAtelingshoofden zorginstelling-laagCONMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laagKantoorhulpen, inpakkers en colporteurs-laagOrdersteunende administratieve hulpkrachten-laagEconomen-laagCorgonisatiedeskundigen-gemiddeldCorgonisatiedeskundigen-laagCorgonisati				-
Materiaalkundigen - laag - Confectie-arbeiders 10 erg hoog - Schoen- en kleermakers - gemiddeld - TRANSPORTBEROEPEN - gemiddeld - Laders en lossers 9 erg hoog - Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - - Werpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - - Therapeuten en verpleegkundigen - gemiddeld - - Artsen - gemiddeld -		-	-	_
Confectie-arbeiders10erg hoog-Schoen- en kleermakers-gemiddeld-TRANSPORTBEROEPEN-gemiddeld-Laders en lossers9erg hoog-Chauffeurs2gemiddeld-Schippers en conducteurs-gemiddeld-Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport-gemiddeld-Stewards-gemiddeldMEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN-gemiddeld-Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen-erg hoog-Arben-gemiddeldArben-gemiddeldArben-gemiddeldApothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Apothekers-erg laagAfdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs-laag-Organisatie-adviseurs-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatiedeskundigen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatiedeskundigen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4 <t< td=""><td></td><td>-</td><td>· · · · ·</td><td>_</td></t<>		-	· · · · ·	_
Schoen- en kleermakers - gerniddeld - TRANSPORTBEROEPEN - gerniddeld - Laders en lossers 9 erg hoog - Chauffeurs 2 gerniddeld - Schippers en conducteurs - gerniddeld - Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gerniddeld - Stewards - gerniddeld - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - erg hoog - Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Verpleegnuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gerniddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Apothekers - erg laag - - Apothekers - erg hoog - - Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - - Bedrijfshoofden <td< td=""><td></td><td>10</td><td>-</td><td>_</td></td<>		10	-	_
TRANSPORTBEROEPEN Laders en lossers 9 erg hoog - Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Therapeuten en verpleegkundigen - gemiddeld - Artsen - gemiddeld - - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - - Apothekers - erg laag - - - - - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN - laag -		-		_
Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - MEDISCHE en parameters - gemiddeld - Verplegenden en doktersassistenten - gemiddeld - Therapeuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Medisch analisten - erg laag - Apothekers - erg laag - Afdelingshoofden zorginstelling - laag - Condersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - - Productieplanners - gemiddeld - - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - </td <td>TRANSPORTBEROEPEN</td> <td></td> <td>-</td> <td></td>	TRANSPORTBEROEPEN		-	
Chauffeurs 2 gemiddeld - Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - MEDISCHE en parameters - gemiddeld - Verplegenden en doktersassistenten - gemiddeld - Therapeuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Medisch analisten - erg laag - Apothekers - erg laag - Afdelingshoofden zorginstelling - laag - Condersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - - Productieplanners - gemiddeld - - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - </td <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>				
Schippers en conducteurs - gemiddeld - Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - gemiddeld - Werpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Verplegenden en doktersassistenten - gemiddeld - Therapeuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Apothekers - erg laag - - Afdelingshoofden zorginstelling - laag - - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN - laag - - Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - - Bedrijfshoofden - gemiddeld - - - - Productieplanners -				-
Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport - gemiddeld - Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - erg hoog - Werpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Yerplegenden en doktersassistenten - gemiddeld - Therapeuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Apothekers - erg laag - Apothekers - erg laag - Atdelingshoofden zorginstelling - laag - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN - laag - Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - Productieplanners - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - laag			•	-
Stewards - gemiddeld - MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN - erg hoog - Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - gemiddeld - Therapeuten en verpleegkundigen - laag - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Apothekers - erg laag - Apothekers - erg laag - Atdelingshoofden zorginstelling - laag - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN - laag - Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Economen - laag - Productieplanners - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - laag - Organisatie-adviseurs - laag - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - Organisatiedeskundigen	••		•	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen - erg hoog - Therapeuten en doktersassistenten - gemiddeld - Artsen - gemiddeld - Apothekersassistenten en medisch laboranten - hoog - Medisch analisten - gemiddeld - Apothekers - erg laag - Afdelingshoofden zorginstelling - laag - Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - Coromen - laag - Productieplanners - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - laag - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - gemiddeld - Organisatiedeskundigen - gemiddeld		-	•	-
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen-erg hoog-Verplegenden en doktersassistenten-gemiddeld-Therapeuten en verpleegkundigen-laag-Artsen-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Medisch analisten-gemiddeld-Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN12erg hoogsterk stijgendCondersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Productieplanners-gemiddeld-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeld-Stistent accountants3gemiddeld-	Stewards	-	gemiddeld	-
Verplegenden en doktersassistenten-gemiddeld-Therapeuten en verpleegkundigen-laag-Artsen-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Medisch analisten-gemiddeld-Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Conomen-laagProductieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Therapeuten en verpleegkundigen-laag-Artsen-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Medisch analisten-gemiddeld-Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Conomen-laagProductieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	-	erg hoog	-
Artsen-gemiddeld-Apothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Medisch analisten-gemiddeld-Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Froductieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Verplegenden en doktersassistenten	-	gemiddeld	-
Apothekersassistenten en medisch laboranten-hoog-Medisch analisten-gemiddeld-Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN12erg hoogsterk stijgendCondersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Therapeuten en verpleegkundigen	-	laag	-
Medisch analisten-gemiddeldApothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeld-Boekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Artsen	-	gemiddeld	-
Apothekers-erg laag-Afdelingshoofden zorginstelling-laag-ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN-laag-Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Apothekersassistenten en medisch laboranten	-	hoog	-
Afdelingshoofden zorginstelling - laag - ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN 12 erg hoog sterk stijgend Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - Economen - laag - Productieplanners - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - laag - Organisatiedeskundigen - gemiddeld - Receptionisten en administratieve employés 4 gemiddeld constant Boekhouders en secretaresses 3 gemiddeld - Assistent accountants 3 gemiddeld -	Medisch analisten	-	gemiddeld	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs 12 erg hoog sterk stijgend Ondersteunende administratieve hulpkrachten - laag - Bedrijfshoofden - gemiddeld - Economen - laag - Productieplanners - gemiddeld - Organisatie-adviseurs - laag - Organisatiedeskundigen - gemiddeld - Receptionisten en administratieve employés 4 gemiddeld - Boekhouders en secretaresses 3 gemiddeld - Assistent accountants 3 gemiddeld -	Apothekers	-	erg laag	-
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs12erg hoogsterk stijgendOndersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Afdelingshoofden zorginstelling	-	laag	-
Ondersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Ondersteunende administratieve hulpkrachten-laag-Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeld-Assistent accountants3gemiddeld-	Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	12	erg hooa	sterk stilaend
Bedrijfshoofden-gemiddeld-Economen-laag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Ondersteunende administratieve hulpkrachten			-
Economen-lag-Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Bedrijfshoofden	-		-
Productieplanners-gemiddeld-Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Economen	-		-
Organisatie-adviseurs-laag-Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Productieplanners	-		-
Organisatiedeskundigen-gemiddeld-Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Organisatie-adviseurs	-	-	-
Receptionisten en administratieve employés4gemiddeldconstantBoekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-	Organisatiedeskundigen	-		-
Boekhouders en secretaresses3gemiddeldconstantAssistent accountants3gemiddeld-				
Assistent accountants 3 gemiddeld -	Boekhouders en secretaresses		•	
	Assistent accountants		-	
	Accountants	-	gemiddeld	-

Tabel 2.3 (vervolg) Percentage allochtonen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Verzekeringsagenten Commercieel employés			
	-	hoog	_
	2	gemiddeld	constant
Commercieel medewerkers	2	gemiddeld	sterk stijgend
Technisch-commercieel employés	-	erg laag	-
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	-	gemiddeld	_
Juridisch en fiscaal medewerkers	-	gemiddeld	_
Juridisch, bestuurlijk medewerkers		laag	_
Juristen	_	gemiddeld	_
Administratieve transportemployés	_	gemiddeld	-
Leidinggevenden	-		-
Managers	-	laag	-
Mallagers Medisch secretaresses	-	laag	-
	-	gemiddeld	-
INFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	-	gemiddeld	-
Systeemanalisten	-	gemiddeld	-
Informatici	-	gemiddeld	-
Technisch systeemanalisten	-	gemiddeld	-
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	4	gemiddeld	sterk stijgend
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	4	gemiddeld	constant
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	-	gemiddeld	-
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	-	laag	-
Sociaal-wetenschappelijk inderzoekers	-	gemiddeld	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		0	
Vakkenvullers	-	gemiddeld	-
Interieurverzorgers	10	erg hoog	constant
Verkopers	3	gemiddeld	constant
Winkeliers	-	laag	-
Hulpkrachten horeca en verzorging	7	erg hoog	stijgend
Ziekenverzorgenden	5	hoog	constant
Verzorgend personeel	3	gemiddeld	stijgend
Café- en snackbarhouders	-	laag	-
Bedrijfshoofden horeca	-	gemiddeld	-
Bakkers en slagers	-	gemiddeld	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	10	erg hoog	sterk stijgend
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	-	gemiddeld	-
Politie-inspecteurs en officieren	-	gemiddeld	-
Brandweerlieden	-	gemiddeld	-
	-	germadeid	
Totaal	4	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het percentage allochtonen heeft betrekking op iedereen die een niet-Nederlandse nationaliteit bezit, of die buiten Nederland is geboren, in één van de landen die genoemd worden in de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA). Deze landen zijn: Aruba, Nederlandse Antillen, Ethiopië, Irak, Iran, voormalig Joegoslavië, Marokko, Somalië, Suriname, Turkije en Vietnam. Op grond van deze wet zouden echter ook kinderen van allochtonen tot de doelgroep gerekend moeten worden, ongeacht of zij een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten.

Tabel 2.4

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep j	ongeren		eren	trend 1994-'98
	%	1994-'98	%	1994-98
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leraar basisonderwijs	16	stijgend	21	stijgend
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken				
(2e graads)	-	-	27	stijgend
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken				
(1e graads)	-	-	40	sterk stijger
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	-	-	40	stijgend
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	-	-	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads) -	-	-	-
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads) -	-	29	sterk stijger
Docenten talen en expressie	7	dalend	30	stijgend
Docenten letteren (1e graads)	-	-	38	stijgend
Docenten sociale vakken (2e graads)	-	-	28	stijgend
Docenten sociale vakken (1e graads)	-	-	-	-
Docenten 2e graads zonder specialisatie	-	-	24	stijgend
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	-	-	-
Onderwijskundig medewerkers	-	-	-	-
Onderwijskundigen en pedagogen	19	sterk stijgend	17	sterk stijger
Rij-instructeurs	-	-	-	-
Zweminstructeurs	-	-	-	-
Sportinstructeurs	34	constant	-	-
CULTURELE BEROEPEN				
Tolken, vertalers en schrijvers	-	-	24	-
Bibliotheekassistenten	14	sterk dalend	21	stijgend
Bibliothecarissen	-	-	-	-
Grafisch ontwerpers	28	dalend	-	-
Kunstenaars	17	constant	18	stijgend
Geestelijk verzorgers	-	-	-	-
Geestelijken	-	-	-	-
Journalisten	19	constant	13	constant
Taalkundigen	-	-	-	-
AGRARISCHE BEROEPEN				
Agrarische hulparbeiders	-	- deland	16	- ctiigond
Agrarische arbeiders	37	dalend	16	stijgend
Agrarische vakkrachten	-	- stark daland	20	-
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	19	sterk dalend	20	stijgend
Landbouwkundigen	- 36	- constant	-	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers	30 11	dalend	37	- constant
Agrarische bedrijfshoofden	11	ualenu	37	COnstant
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Productiemedewerkers	33	constant	13	dalend -
Laboratorium-assistenten	- 30	- sterk dalend	-	-
Laboranten	30	SIEIN UZIEIIU	-	-
Technisch analisten	-	- daland	- 15	- stijgend
Natuurwetenschappers	24	dalend	35	constant
Concièrges	11	constant	35 25	constant
Hoofden technische dienst	-	-	25	
Werktuigbouwkundigen	-	-	-	-
Bouwvakkers	33	constant	14	stijgend

Beroepsgroep	jongeren %	trend c 1994-'98	ouderen %	trend 1994-'98
Aannemers en installateurs	26	constant	19	constant
Architecten en bouwkundig projectleiders	17	constant	23	constant
Weg- en waterbouwkundigen	15		18	-
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	34	constant	13	dalend
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	27	constant	19	constant
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	-	32	sterk stijgeno
Metaalarbeiders	33	constant	15	constant
Bankwerkers en lassers	28	constant	19	stijgend
Bedrijfshoofden metaalbewerking	-	-	-	-
Assembleurs	37	-	13	stijgend
Monteurs	27	dalend	18	stijgend
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden				
technische dienst	15	constant	24	stijgend
Elektronicamonteurs	40	stijgend	-	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	39	constant	-	-
Elektromonteurs	32	constant	16	stijgend
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	-	25	constant
Elektrotechnici	35	-		-
Grafisch productiepersoneel	31	-	11	_
Grafische vakkrachten	24	constant	20	stijgend
Mechanisch operators	34	dalend	14	stijgend
•	20	dalend	14	constant
Procesoperators Procestechnologen	- 20	ualenu	-	Constant
	- 24	- constant		-
Materiaalkundigen			20	constant
Confectie-arbeiders	34	dalend	19	stijgend
Schoen- en kleermakers	-	-	-	-
TRANSPORTBEROEPEN				
Laders en lossers	43	constant	11	constant
Chauffeurs	26	constant	18	stijgend
Schippers en conducteurs	15	-	24	constant
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	t 17	constant	22	constant
Stewards	44	constant	-	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	48	dalend	12	sterk stijgend
Verplegenden en doktersassistenten	33	constant	12	sterk stijgend
Therapeuten en verpleegkundigen	22	stijgend	12	stijgend
Artsen	12	sterk stijge	nd 19	constant
Apothekersassistenten en medisch laboranten	40	constant	12	-
Medisch analisten	16	sterk dalen		-
Apothekers		-	- -	-
Afdelingshoofden zorginstelling	-	-	-	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	39	constant	15	constant
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	46	sterk stijge		-
Bedrijfshoofden	15	stijgend	24	constant
Economen	31	stijgend	2 4	-
	24	dalend	12	- constant
Productieplanners			13	
Organisatie-adviseurs	22	stijgend	16 nd 15	dalend
Organisatiedeskundigen	25	sterk stijge	nd 15	constant

Tabel 2.4 (vervolg) Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep jon	geren		eren	trend
	%	1994-'98	%	1994-'98
Receptionisten en administratieve employés	28	constant	18	stijgend
Boekhouders en secretaresses	28	dalend	14	stijgend
Assistent accountants	26	dalend	15	stijgend
Accountants	20	constant	17	constant
Verzekeringsagenten	32	-	9	stijgend
Commercieel employés	33	constant	14	constant
Commercieel medewerkers	19	constant	20	constant
Technisch-commercieel employés	23	constant	20	constant
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	16	dalend	18	constant
Juridisch en fiscaal medewerkers	15	dalend	19	sterk stijgend
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	-	ualenu	25	
	- 22	- otork otilgond		stijgend
Juristen	18	sterk stijgend	16	constant
Administratieve transportemployés		sterk dalend	22	-
Leidinggevenden	5	constant	34	stijgend
Managers	5	sterk stijgend	33	stijgend
Medisch secretaresses	19	sterk dalend	17	sterk stijgend
INFORMATICA BEROEPEN				
Programmeurs	31	stijgend	9	stijgend
Systeemanalisten	28	stijgend	9	sterk stijgend
Informatici	26	sterk stijgend	-	-
Technisch systeemanalisten	30	constant	-	-
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	31	constant	13	sterk stijgend
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	22	stijgend	14	constant
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	-	-	_	-
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	-	-	-	-
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	14	-	24	sterk stijgend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Vakkenvullers	78	stijgend	-	-
Interieurverzorgers	30	constant	17	constant
Verkopers	56	constant	10	constant
Winkeliers	28	constant	20	constant
Hulpkrachten horeca en verzorging	41	constant	15	constant
Ziekenverzorgenden	31	dalend	6	sterk stijgend
Verzorgend personeel	38	constant	10	stijgend
Café- en snackbarhouders	21	sterk stijgend	23	Sujgenu
Bedrijfshoofden horeca	21	dalend	23	- otork otilgond
Bakkers en slagers	31	constant	19	sterk stijgend constant
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachter	n 45	constant	9	stijgend
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	21	stijgend	9	sterk stijgend
Politie-inspecteurs en officieren		-	-	-
Brandweerlieden	-	-	-	-
Totaal	28	constant	17	stijgend
	20	COnsident	17	Sujgenu

Tabel 2.4 (vervolg) Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.5	
Gemiddelde leeftijd per beroepsgroep	, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	gemiddelde leeftijd, jaren	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
_eraar basisonderwijs	41,0	hoog
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)) 43,6	erg hoog
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)) 46,3	erg hoog
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	45,9	erg hoog
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	45,5	erg hoog
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	41,5	hoog
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	43,0	erg hoog
Docenten talen en expressie	44,1	erg hoog
Docenten letteren (1e graads)	45,1	erg hoog
Docenten sociale vakken (2e graads)	42,7	erg hoog
Docenten sociale vakken (1e graads)	44,6	erg hoog
Docenten 2e graads zonder specialisatie	43,4	erg hoog
Docent 1e graads zonder specialisatie	45,8	erg hoog
Onderwijskundig medewerkers	40,8	hoog
Onderwijskundigen en pedagogen	39,4	gemiddeld
Rij-instructeurs	42,5	erg hoog
Zweminstructeurs	35,5	laag
Sportinstructeurs	34,4	erg laag
CULTURELE BEROEPEN		
Folken, vertalers en schrijvers	40,6	hoog
Bibliotheekassistenten	40,6	hoog
Bibliothecarissen	41,7	hoog
Grafisch ontwerpers	36,1	laag
Kunstenaars	39,8	hoog
Geestelijk verzorgers	-	-
Geestelijken	45,1	erg hoog
Journalisten	38,2	gemiddeld
Faalkundigen	39,3	gemiddeld
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders	36,1	laag
Agrarische arbeiders	35,5	laag
Agrarische vakkrachten	38,4	gemiddeld
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	38,2	gemiddeld
andbouwkundigen	39,3	gemiddeld
andbouwmachinebestuurders en vissers	34,1	erg laag
Agrarische bedrijfshoofden	44,2	erg hoog
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Productiemedewerkers	35,8	laag
Laboratorium-assistenten	-	-
_aboranten	35,9	laag
Technisch analisten	37,4	gemiddeld
Natuurwetenschappers	37,8	gemiddeld
Conciërges	44,4	erg hoog
Hoofden technische dienst	43,1	erg hoog
Werktuigbouwkundigen	40,5	hoog
Bouwvakkers	36,0	laag
		gemiddeld
Aannemers en installateurs	38,4	yemiuueiu

Tabel 2.5 (vervolg) Gemiddelde leeftijd per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	gemiddelde leeftijd, jaren	typering
Weg- en waterbouwkundigen	39,7	hoog
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	35,7	laag
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	38,0	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	41,6	hoog
Metaalarbeiders	36,0	laag
Bankwerkers en lassers	37,8	gemiddeld
Bedrijfshoofden metaalbewerking	40,3	hoog
Assembleurs	34,4	erg laag
Monteurs	37,9	gemiddeld
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	t 41,4	hoog
Elektronicamonteurs	34,1	erg laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	33,9	erg laag
Elektromonteurs	36,6	gemiddeld
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	40,9	hoog
Elektrotechnici	36,0	laag
Grafisch productiepersoneel	35,9	laag
Grafische vakkrachten	38,7	gemiddeld
Mechanisch operators	35,5	laag
Procesoperators	37,9	gemiddeld
Procestechnologen	38,6	gemiddeld
Materiaalkundigen	39,2	gemiddeld
Confectie-arbeiders	37,0	gemiddeld
Schoen- en kleermakers	41,1	hoog
TRANSPORTBEROEPEN		
Laders en lossers	33,5	erg laag
Chauffeurs	38,2	gemiddeld
Schippers en conducteurs	40,6	hoog
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport Stewards	39,6 31,9	hoog erg laag
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	33,0	erg laag
Verplegenden en doktersassistenten	36,0	laag
Therapeuten en verpleegkundigen	37,7	gemiddeld
Artsen	40,7	hoog
Apothekersassistenten en medisch laboranten	34,8	laag
Medisch analisten	38,3	gemiddeld
Apothekers	38,7	gemiddeld
Afdelingshoofden zorginstelling	41,0	hoog
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	34,8	laag
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	35,5	laag
Bedrijfshoofden	41,8	hoog
Economen	35,8	laag
Productieplanners	37,2	gemiddeld
Organisatie-adviseurs	38,7	gemiddeld
Organisatiedeskundigen	37,9	gemiddeld
Receptionisten en administratieve employés	37,8	gemiddeld
Boekhouders en secretaresses	37,1	gemiddeld
Assistent accountants	37,6	gemiddeld
Accountants	38,3	gemiddeld
, 1000 a. Harrier	,-	3

Tabel 2.5 (vervolg)	
Gemiddelde leeftijd per beroepsgroep,	gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	gemiddelde leeftijd, jaren	typering
Verzekeringsagenten	34,9	laag
Commercieel employés	36,1	laag
Commercieel medewerkers	39,3	gemiddeld
Technisch-commercieel employés	38,8	gemiddeld
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	39,5	hoog
Juridisch en fiscaal medewerkers	40,2	hoog
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	42,4	hoog
Juristen	38,4	gemiddeld
Administratieve transportemployés	39.5	hooa
Leidinggevenden	44,6	erg hoog
Managers	44,9	erg hoog
Medisch secretaresses	39,2	gemiddeld
INFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs	35,5	laag
Systeemanalisten	35,9	laag
Informatici	35,8	laag
Technisch systeemanalisten	34,9	laag
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	36,3	laag
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	38,2	gemiddeld
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	41,8	hoog
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	43,1	erg hoog
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	41,1	hoog
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Vakkenvullers	24,5	erg laag
Interieurverzorgers	37,3	gemiddeld
Verkopers	31,2	erg laag
Winkeliers	38,3	gemiddeld
Hulpkrachten horeca en verzorging	34,9	laag
Ziekenverzorgenden	35,5	laag
Verzorgend personeel	34,5	laag
Café- en snackbarhouders	40,7	hoog
Bedrijfshoofden horeca	39,8	hoog
Bakkers en slagers	37,6	gemiddeld
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	32,9	erg laag
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	37,6	gemiddeld
Politie-inspecteurs en officieren	41,5	hoog
Brandweerlieden	40,6	hoog

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.6 Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsaroep	Basisonderwijs	VMBO	MBO	HBO	MO	
	%	%	%	%	%	
PEDAGOGISCHE BEROEPEN						
Leraar basisonderwiis	·		8	87	4	
lische en verzorgende vakken (2e	ı	•	•	84		
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	•	ı	·	•	95	
			24	71	ı	
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	•	ı	,	ı	93	
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	•	ı		78	ı	
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)		ı	•	•	100	
Docenten talen en expressie	•	·	80	6 8	ı	
Docenten letteren (1e graads)	•	ı	ı	6	06	
Docenten sociale vakken (2e graads)	ı	ı	ı	97	•	
Docenten sociale vakken (1e graads)	•	ı	ı	•	98	
Docenten 2e graads zonder specialisatie		ı	•	94	·	
Docent 1e graads zonder specialisatie		·	•	•	100	
Onderwijskundig medewerkers	•	ı	40	55	ı	
Onderwijskundigen en pedagogen	•	,	ı	21	<u>66</u>	
Rij-instructeurs	•	•	71	•	·	
Zweminstructeurs	•	•	•	ı	·	
Sportinstructeurs	•	ı	57		ı	
CULTURELE BEROEPEN						
Tolken, vertalers en schriivers		•	•	30	48	
Bibliotheekassistenten	•	•	58	21		
Bibliothecarissen	•	·		69	,	
Grafisch ontwerpers		ı	77	ı	·	
Kunstenaars	1	80	21	58	11	
Geestelijk verzorgers	•	•	•	ı		
Geestelijken	•			1	66	
Journalisten	•		29	49	16	
Taalkundigen	•	·		•	92	

Beroepsgroep	Basisonderwijs %	VMBO %	MBO %	HBO %	0% %	
		2	2	2	2	I
Agrarische hulparbeiders		42	ı			
Agrarische arbeiders	20	36	41	,		
Agrarische vakkrachten		1	80	ı		
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers		·	26	50	17	
Landbouwkundigen	•	ı	ı	,	86	
Landbouwmachinebestuurders en vissers	•	32	49	ı	ı	
Agrarische bedrijfshoofden	7	33	54	5	-	
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN						
Productiemedewerkers	25	39	33	7		
Laboratorium-assistenten	I	•	ı		ı	
Laboranten		•	72	•		
Technisch analisten		,	·	82		
Natuurwetenschappers	1	ı	ı	21	69	
Concièrges	18	39	38	,	ı	
Hoofden technische dienst		23	64	ı	I	
Werktuigbouwkundigen		ı	•	·	52	
Bouwvakkers	20	51	28	•		
Aannemers en installateurs	5	18	71	9		
Architecten en bouwkundig projectleiders	1	ı	36	54		
Weg- en waterbouwkundigen	1	·	·	•	86	
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	33	37	29	·		
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	16	20	55	80		
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	1	·	32	60		
Metaalarbeiders	17	57	24	•		
Bankwerkers en lassers	9	16	73	4		
Bedrijfshoofden metaalbewerking	I		•	·		
Assembleurs	18	39	40	•		
Monteurs	7	24	64	4		

Tabel 2.6 (vervolg) Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Tabel 2.6 (vervolg)
Percentade werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

	Deciseration	COMM	VDO		CW/	
Beroepsgroep	Dasisoliuelwijs				22	
	%	%	%	%	%	
Worktwindownukundia antworners en haafden technische dienst		•	36	52	ı	
			7 0	1		
Elektronicamonteurs	1	1		•	•	
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	1	47	36	•		
Flektromonteurs	m	19	72	5	·	
Elektrotechnisch ontwerners en hedriifshoofden	1	•	23	63	,	
Elektrotechnici		,			75	
		25	en		, '	
	' '	5 4	3 8		I	
Grafische vakkrachten	,	2	70	2	•	
Mechanisch operators	24	46	29	ı	ı	
Procesoperators	5	17	68	8	•	
Proceetechnologen	1	,	44	46	,	
Materiaalkundinen	I	,	21	24	48	
Protoctio ortholdere	74	40	34	. 1		
	1	2	5 6			
Schoen- en kleermakers	•	I	80	ı	1	
TRANSPORTBEROEPEN						
l arters en lossers	20	41	34	ო	ı	
	20	46	31	2	•	
Oriauricuis Schimore en conductaure	, '	24	59	1		
ounpers en conductedis		1	33	50	ļ	
Vilegers, scheepskapiteins en leidinggevenden uansport	1	ı	5	70	•	
Stewards	•	ı	70	·	·	
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN						
Verpleeahulpen en leerling-verpleegkundigen	13	46	34	·	ı	
Verplegenden en doktersassistenten		ო	89	9	ı	
Theraneuten en verpleedkundigen	•	•	19	74	5	
Arten	,	•	4	9	89	
Anothokoreoseistenten en medisch lahoranten	1	σ	52	7		
Modiech analisten	1	, ,		06	ı	
Mediavi ananaten Anothoroto	•	ı	,	; '	70	
Apolitekeis			35	53	-	
Atdelingshoorden zorginstelling		ı	2	3	•	

Beroepsgroep	Basisonderwijs	VMBO %	MBO %	HBO %	0M 0	
	0/	٩	٩	<u>ę</u>	%	
ECONOMISCH ADMINISTRATIEVE BEROEPEN						
Kantoorhulnen innakkers en colnorteurs	36	40	22	ı	,	
Conferences of a comparison of a comparison of the comparison of)	2		1		
Origer secureride autimitisu aueve muphy activeri Redriffshoofden		10	2 2 2 2 2	34	- 14	
Economen		2 '	5 '	5		
Ecoloriteri Productionlanners	· (C	- 00	- 73		00'	
Organisatie-adviseurs	, ·	· '	21	65	10	
Organisatiedeskundigen		,	ı	,	97	
Receptionisten en administratieve employés	8	48	37	5	. 1	
Boekhouders en secretaresses	-	10	75	11	e	
Assistent accountants	1	4	29	57	10	
Accountants	ı	ı	23	35	38	
Verzekeringsagenten		20	59	13		
Commercieel employés	e	15	60	17	5	
Commercieel medewerkers	0	ი	40	35	13	
Technisch-commercieel employés		16	78	ı	·	
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	ı	1	25	67	ı	
Juridisch en fiscaal medewerkers		13	68	14		
Juridisch, bestuurlijk medewerkers		,	28	61	•	
Juristen		·	თ	10	80	
Administratieve transportemployés	ı	22	50	17	•	
Leidinggevenden	ı	ი	36	41	11	
Managers	ı	4	25	37	32	
Medisch secretaresses			73	14	ı	
INFORMATICA BEROEPEN						
Programmeurs		18	80	,		
Systeemanalisten		I	19	59	20	
Informatici	•	ı	13	16 78	70	
I echnisch systeemanalisten	I		ı	٥/	ı	

Tabel 2.6 (vervolg) Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	Basisonderwijs %	VMBO %	MBO %	HBO %	0% M	
- 19 H						
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN						
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling Medewerkers sociaal-culturael werk en personeel en arbeid		10 -	70 10	12 74	5 14 5	
neel en arbeid			Л	- ' 67	100	
sociaal-wetenschappelijk onderzoekers		1	, ,	5 '	67	
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN						
Vakkenvullers	13	46	38		ı	
Interieurverzorgers	30	42	24	e	ı	
Verkopers	10	39	45	5	ı	
Winkeliers	5	21	64	60	7	
Hulpkrachten horeca en verzorging	17	50	29	e	•	
Ziekenverzorgenden		ı	94	ъ	·	
Verzorgend personeel	J	9	83	6	ı	
Café- en snackbarhouders		27	54	•		
Bedrijfshoofden horeca	10	20	55	13	ı	
Bakkers en slagers	·	ı	82	•	ı	
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN						
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten		46	46	•		
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	ı	11	84	•	·	
Politie-inspecteurs en officieren		,	43	44	ı	
Brandweerlieden	ſ	1	20		ı	
Totaal	2	21	45	18	თ	

Tabel 2.6 (vervolg) Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.7	
Percentage deeltijdarbeid per beroepsgroep, ger	niddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	trend 1994-'98	gemiddeld aant uren per week
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs	37	constant	34
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	39	-	34
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	30	constant	35
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	22	stijgend	37
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	-	37
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	-	-	36
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	25	constant	37
Docenten talen en expressie	53	constant	31
Docenten letteren (1e graads)	42	stijgend	34
Docenten sociale vakken (2e graads)	36	-	35
Docenten sociale vakken (1e graads)	42	-	34
Docenten 2e graads zonder specialisatie	26	constant	36
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	-	36
Onderwijskundig medewerkers	42	-	33
Onderwijskundigen en pedagogen	42	constant	33
Rij-instructeurs	-	-	41
Zweminstructeurs	70	sterk stijgend	26
Sportinstructeurs	49	-	35
CULTURELE BEROEPEN			
Tolken, vertalers en schrijvers	51	stijgend	33
Bibliotheekassistenten	47	stijgend	31
Bibliothecarissen	55	constant	30
Grafisch ontwerpers	-	-	42
Kunstenaars	31	stijgend	40
Geestelijk verzorgers	-	-	-
Geestelijken	-	-	47
Journalisten	28	constant	38
Taalkundigen	37	sterk stijgend	35
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders	58	constant	31
Agrarische arbeiders	26	stijgend	36
Agrarische vakkrachten	-	-	37
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	-	-	39
Landbouwkundigen	-	-	36
Landbouwmachinebestuurders en vissers	-	-	53
Agrarische bedrijfshoofden	16	constant	53
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers	22	stijgend	36
Laboratorium-assistenten	-	-	-
Laboranten	19	constant	36
Technisch analisten	-	-	36
Natuurwetenschappers	13	sterk stijgend	
Conciërges	31	sterk stijgeno	
Hoofden technische dienst	-	-	39
Werktuigbouwkundigen	-	-	39
Bouwvakkers	7	stijgend	40
Aannemers en installateurs	5	-	42
Architecten en bouwkundig projectleiders	10	sterk stijgend	1 40

Tabel 2.7 (vervolg)	
Percentage deeltijdarbeid per beroepsgroep, g	gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	trend 1994-'98	gemiddeld aanta uren per week
Weg- en waterbouwkundigen	-	_	40
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	-	-	40
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	-	-	42
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	-	38
Metaalarbeiders	7	sterk stijgend	39
Bankwerkers en lassers	7	constant	39
Bedrijfshoofden metaalbewerking	-	-	43
Assembleurs	12	sterk stijgend	39
Monteurs	5	constant	40
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	-	-	41
Elektronicamonteurs	-	-	39
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	12	constant	39
Elektromonteurs	6	constant	39
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	-	41
Elektrotechnici	-	-	40
Grafisch productiepersoneel	16	sterk stijgend	36
Grafische vakkrachten	15	sterk stijgend	
Mechanisch operators	13	stijgend	38
Procesoperators	9	sterk stijgend	38
Procestechnologen	-	-	40
Materiaalkundigen	-	-	40
Confectie-arbeiders	34	stijgend	34
Schoen- en kleermakers	-	-	46
TRANSPORTBEROEPEN			
Laders en lossers	18	stijgend	37
Chauffeurs	13	sterk stijgeno	39
Schippers en conducteurs	-	-	42
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	-	-	41
Stewards	33	dalend	35
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	44	sterk stijgend	i 32
Verplegenden en doktersassistenten	61	constant	29
Therapeuten en verpleegkundigen	57	constant	31
Artsen	21	stijgend	42
Apothekersassistenten en medisch laboranten	39	constant	33
Medisch analisten	45	constant	32
Apothekers	-	-	41
Afdelingshoofden zorginstelling	49	constant	32
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	34	constant	34
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	61	constant	27
Bedrijfshoofden	14	constant	44
Economen	17	-	37
Productieplanners	12	constant	38
Organisatie-adviseurs	15	stijgend	38
Organisatiedeskundigen	16	-	40
Receptionisten en administratieve employés	48	constant	31
Boekhouders en secretaresses	36	stijgend	33
Assistent accountants	19	sterk stijgen	

Tabel 2.7 (vervolg) Percentage deeltijdarbeid per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998		
Beroepsgroep	%	trend 1994-'98

			•
Verzekeringsagenten	35	sterk stijgend	33
Commercieel employés	21	stijgend	37
Commercieel medewerkers	10	stijgend	42
Technisch-commercieel employés	-	-	39
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	-	-	38
Juridisch en fiscaal medewerkers	19	constant	36
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	19	sterk stijgend	37
Juristen	20	stijgend	38
Administratieve transportemployés	10	sterk stijgend	42
Leidinggevenden	7		42
Managers	10	sterk stijgend	39
Medisch secretaresses	65	constant	28
INFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	9	stijgend	38
Systeemanalisten	7	constant	39
Informatici	-	-	41
Technisch systeemanalisten	-	-	40
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	50	constant	32
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	44	constant	33
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	50	sterk stijgend	33
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	31	constant	34
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	43	stijgend	35
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Vakkenvullers	65	stijgend	25
Interieurverzorgers	74	constant	26
Verkopers	62	stijgend	28
Winkeliers .	14	stijgend	45
Hulpkrachten horeca en verzorging	72	constant	26
Ziekenverzorgenden	73	stijgend	27
Verzorgend personeel	61	stijgend	30
Café- en snackbarhouders	19	-	53
Bedrijfshoofden horeca	18	sterk stijgend	48
Bakkers en slagers	-	-	51
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	12	constant	37
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemplovés	-	-	38
		-	39
	-		
Politie-inspecteurs en officieren Brandweerlieden	-	-	42

gemiddeld aantal uren per week

Bron: CBS/ROA

Toelichting: Deeltijdarbeid betreft personen die hoogstens 32 uur maar minstens 12 uur per week werkzaam zijn.

Tabel 2.8

Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	flexibel	trend	vast
	werk %	1994-'98	werk %

PEDAGOGISCHE BEROEPEN

Leraar basisonderwijs Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads) Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads) Docenten landbouw en techniek (2e graads) Docenten landbouw en techniek (1e graads) Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads) Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads) Docenten talen en expressie Docenten letteren (1e graads) Docenten sociale vakken (2e graads) Docenten sociale vakken (1e graads) Docenten sociale vakken (1e graads)	9 - - - 8 - - - -	stijgend - - - - sterk stijgend - - -	91 97 96 94 95 97 92 94 95 96 98
Docent 1e graads zonder specialisatie Onderwijskundig medewerkers Onderwijskundigen en pedagogen Rij-instructeurs		- - - -	95 92 93 - 70
Zweminstructeurs Sportinstructeurs	-	-	78
CULTURELE BEROEPEN			
Tolken, vertalers en schrijvers Bibliotheekassistenten Bibliothecarissen Grafisch ontwerpers Kunstenaars Geestelijk verzorgers Geestelijken Journalisten Taalkundigen	- 13 - - 19 - - -	- sterk stijgend - sterk stijgend - - -	- 94 96 81 - 91 86 84
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders Agrarische arbeiders Agrarische vakkrachten Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers Landbouwkundigen Landbouwmachinebestuurders en vissers Agrarische bedrijfshoofden	45 21 - - - - -	- sterk stijgend - - - -	55 79 90 95 94 83 97
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers Laboratorium-assistenten Laboranten Technisch analisten Natuurwetenschappers Conciërges Hoofden technische dienst Werktuigbouwkundigen Bouwvakkers Aannemers en installateurs Architecten en bouwkundig projectleiders	21 - - 15 - 7 4	sterk stijgend - - - sterk stijgend - sterk stijgend sterk stijgend	79 94 93 92 85 99 97 93 96 98
Aronitecten en bouwrundig projectieners			

Tabel 2.8 (vervolg) Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	flexibel werk %	trend 1994-'98	vast werk %
Neg- en waterbouwkundigen			97
Neg- en waterbouwkundige arbeiders	_	-	97
Neg- en waterbouwkundige vakkrachten	-	-	97 93
Veg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	-	93 97
Aetaalarbeiders	11	- stork stilgand	97 89
Bankwerkers en lassers	8	sterk stijgend sterk stijgend	92
	0 -	sterk sujgenu	92 92
Bedrijfshoofden metaalbewerking	- 14	- otork otiigond	92 86
Assembleurs	4	sterk stijgend	96
		sterk stijgend	90 97
Verktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	-	-	
	-	-	90
Ionteurs en controleurs elektrotechnische producten	-	-	90
lektromonteurs	8	sterk stijgend	92
lektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	-	96
Elektrotechnici	-	-	98
Grafisch productiepersoneel	-	-	92
Grafische vakkrachten	-	-	94
lechanisch operators	13	sterk stijgend	87
Procesoperators	-	-	96
Procestechnologen	-	-	97
Materiaalkundigen	-	-	97
Confectie-arbeiders	16	sterk stijgend	84
Schoen- en kleermakers	-	-	-
RANSPORTBEROEPEN			
aders en lossers	24	sterk stijgend	76
Chauffeurs	12	sterk stijgend	88
Schippers en conducteurs	-	-	95
/liegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	-	-	97
Stewards	-	-	91
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
/erpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	14	sterk stijgend	86
/erplegenden en doktersassistenten	10	sterk stijgend	90
Therapeuten en verpleegkundigen	13	stijgend	87
Artsen	-	-	96
Apothekersassistenten en medisch laboranten	-	-	95
ledisch analisten	-	-	96
	-	-	95
pothekers			~ ~
•	-	-	95
Afdelingshoofden zorginstelling	-	-	95
Apothekers Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	- 32	- sterk stijgend	95
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	- 32 54	- sterk stijgend sterk stijgend	
Ardelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten			68
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden	54		68 46
Adelingshoofden zorginstelling CONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen	54 -		68 46 99
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen Productieplanners	54 - -		68 46 99 96
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen Productieplanners Organisatie-adviseurs	54 - - -		68 46 99 96 96 94
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen	54 - - - -	sterk stijgend - - - -	68 46 99 96 96 94 98
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés	54 - - - - 14	sterk stijgend - - - - sterk stijgend	68 46 99 96 96 94 98 86
Afdelingshoofden zorginstelling ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden Economen Productieplanners Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen	54 - - - -	sterk stijgend - - - -	68 46 99 96 96 94 98

Beroepsgroep	flexibel werk %	trend 1994-'98	vast werk %
/erzekeringsagenten	15	sterk stijgend	85
Commercieel employés	8	sterk stijgend	92
Commercieel medewerkers	3	sterk stijgend	97
Fechnisch-commercieel employés	-	-	97
Fechnisch-bedrijfskundig medewerkers	-	-	98
Juridisch en fiscaal medewerkers	-	-	96
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	-	-	99
Juristen	-	-	96
Administratieve transportemployés	-	-	96
Leidinggevenden	-	-	98
Managers	-	-	99
Medisch secretaresses	-	-	93
INFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	6	sterk stijgend	94
Systeemanalisten	3	sterk stijgend	97
Informatici	-	-	99
Technisch systeemanalisten	-	-	96
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	13	sterk stijgend	87
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	6	sterk stijgend	94
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	-	-	93
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	-	-	98
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	-	-	96
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Vakkenvullers	39	sterk stijgend	61
Interieurverzorgers	23	sterk stijgend	77
Verkopers	18	sterk stijgend	82
Winkeliers	-	-	98
Hulpkrachten horeca en verzorging	26	sterk stijgend	74
Ziekenverzorgenden	15	sterk stijgend	85
Verzorgend personeel	14	sterk stijgend	86
Café- en snackbarhouders	-	-	68
Bedrijfshoofden horeca	-	-	95
Bakkers en slagers	-	-	94
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten		constant	92
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	-	-	100
Politie-inspecteurs en officieren	-	-	100
Brandweerlieden	-	-	96
		stijgend	90

Tabel 2.8 (vervolg) Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Van een flexibele arbeidsrelatie is sprake bij uitzendkrachten, oproepkrachten, invalskrachten en contracten zonder een vast aantal arbeidsuren en indien geen vast dienstverband is overeengekomen. Een arbeidscontract wordt als niet-vast beschouwd als de contractuele termijn korter is dan een jaar en er geen vooruitzicht is op een vast dienstverband.

Tabel 2.9 Percentage zelfstandigen per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs	-	erg laag	-
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	-	laag	-
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	-	erg laag	-
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	laag	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	-	laag	-
Docenten talen en expressie	13	gemiddeld	constant
Docenten letteren (1e graads)	-	gemiddeld	-
Docenten sociale vakken (2e graads)	-	laag	-
Docenten sociale vakken (1e graads)	-	laag	-
Docenten 2e graads zonder specialisatie	-	erg laag	-
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	erg laag	-
Onderwijskundig medewerkers	-	gemiddeld	-
Onderwijskundigen en pedagogen	-	gemiddeld	-
Rij-instructeurs	63	erg hoog	constant
Zweminstructeurs	-	laag	-
Sportinstructeurs	31	hoog	sterk dalen
CULTURELE BEROEPEN			
Folken, vertalers en schrijvers	67	erg hoog	stijgend
Bibliotheekassistenten	-	laag	-
Bibliothecarissen	-	laag	-
Grafisch ontwerpers	44	erg hoog	-
Kunstenaars	61	erg hoog	constant
Geestelijk verzorgers	_	-	-
Geestelijken	49	erg hoog	stijgend
lournalisten	30	hoog	sterk stijger
Faalkundigen	-	gemiddeld	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Agrarische hulparbeiders	-	gemiddeld	-
Agrarische arbeiders	15	hoog	dalend
Agrarische vakkrachten	-	gemiddeld	-
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	-	gemiddeld	-
_andbouwkundigen	-	gemiddeld	-
andbouwmachinebestuurders en vissers	47	erg hoog	stijgend
Agrarische bedrijfshoofden	93	erg hoog	constant
ECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers	4	gemiddeld	sterk stijge
_aboratorium-assistenten	-	-	-
_aboranten	-	erg laag	-
Technisch analisten	-	erg laag	-
Natuurwetenschappers	-	laag	-
Conciërges	-	erg laag	-
Hoofden technische dienst	-	gemiddeld	-
	-	gemiddeld	-
Nerktuigbouwkundigen		•	
	13	aemiddeld	sterk stiige
Werktuigbouwkundigen Bouwvakkers Aannemers en installateurs	13 19	gemiddeld hoog	sterk stijger constant

Tabel 2.9 (vervolg)	
Percentage zelfstandigen per beroepsgroe	ep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
Weg- en waterbouwkundigen	18	hoog	_
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	_	gemiddeld	-
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	13	gemiddeld	sterk stijgend
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-	erg laag	-
Metaalarbeiders	4	gemiddeld	-
Bankwerkers en lassers	6	gemiddeld	-
Bedrijfshoofden metaalbewerking		hoog	_
Assembleurs	12	gemiddeld	constant
Monteurs	7	gemiddeld	constant
	12	•	
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst		gemiddeld	stijgend
Elektronicamonteurs	-	gemiddeld	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	-	laag	-
Elektromonteurs	5	gemiddeld	dalend
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-	gemiddeld	-
Elektrotechnici	-	gemiddeld	-
Grafisch productiepersoneel	-	laag	-
Grafische vakkrachten	23	hoog	stijgend
Mechanisch operators	3	laag	constant
Procesoperators	-	erg laag	-
Procestechnologen	-	gemiddeld	-
Materiaalkundigen	17	hoog	sterk stijgend
Confectie-arbeiders	12	gemiddeld	constant
Schoen- en kleermakers	63	erg hoog	constant
TRANSPORTBEROEPEN			
Laders en lossers	-	erg laag	-
Chauffeurs	5	gemiddeld	dalend
Schippers en conducteurs	-	gemiddeld	-
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	-	gemiddeld	-
Stewards	-	erg laag	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	-	erg laag	-
Verplegenden en doktersassistenten	3	laag	constant
Therapeuten en verpleegkundigen	18	hoog	constant
Artsen	38	erg hoog	constant
Apothekersassistenten en medisch laboranten	-	gemiddeld	-
Medisch analisten	-	laag	-
Apothekers	-	hoog	-
Afdelingshoofden zorginstelling	-	erg laag	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	4	gemiddeld	stijgend
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	-	hoog	_
Bedrijfshoofden	54	erg hoog	dalend
Economen	-	gemiddeld	-
Productieplanners	-	erg laag	-
Organisatie-adviseurs	13	gemiddeld	dalend
Organisatiedeskundigen	25	hoog	constant
Receptionisten en administratieve employés	3	laag	constant
Boekhouders en secretaresses	4	gemiddeld	stijgend
Assistent accountants	9	gemiddeld	constant
Accountants	9	gemiddeld	constant
Accountants	3	genniuueid	constant

Tabel 2.9 (vervolg)	
Percentage zelfstandigen per beroepsgroep, gemiddeld	le 1997-1998

Beroepsgroep	%	typering	trend 1994-'98
Verzekeringsagenten	-	gemiddeld	_
Commercieel employés	7	gemiddeld	constant
Commercieel medewerkers	27	hoog	dalend
Technisch-commercieel employés	-	gemiddeld	-
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	-	gemiddeld	-
Juridisch en fiscaal medewerkers	-	laag	-
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	-	gemiddeld	-
Juristen	14	gemiddeld	dalend
Administratieve transportemployés	16	hoog	constant
Leidinggevenden	16	hoog	sterk stijgend
Managers	6	gemiddeld	dalend
Medisch secretaresses	-	laag	-
		iaag	
NFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	-	laag	-
Systeemanalisten	6	gemiddeld	-
Informatici	-	gemiddeld	-
Technisch systeemanalisten	-	gemiddeld	-
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	-	laag	-
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	-	laag	-
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	-	erg laag	-
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	-	gemiddeld	-
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	13	gemiddeld	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Vakkenvullers	-	erg laag	-
Interieurverzorgers	5	gemiddeld	constant
Verkopers	4	gemiddeld	sterk dalend
Winkeliers	46	erg hoog	dalend
Hulpkrachten horeca en verzorging	6	gemiddeld	stijgend
Ziekenverzorgenden	-	erg laag	-
Verzorgend personeel	12	gemiddeld	constant
Café- en snackbarhouders	74	erg hoog	dalend
Bedrijfshoofden horeca	51	erg hoog	constant
Bakkers en slagers	59	erg hoog	stijgend
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	-	erg laag	-
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	-	erg laag	-
Politie-inspecteurs en officieren	-	erg laag	-
Brandweerlieden	-	gemiddeld	-
Totaal	11	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het begrip zelfstandig bevat ook personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leraar basisonderwijs		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	93 7	constant -
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	85 15	constant -
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	93 7	constant -
Docenten landbouw en techniek (2e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	82 18	dalend -
Docenten landbouw en techniek (1e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	92 8	dalend -
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	80 20	dalend -
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	94 6	constant -
Docenten talen en expressie		
Onderwijs Overige kwartaire diensten Andere bedrijfssectoren	81 12 7	constant stijgend -
Docenten letteren (1e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	96 4	constant -
Docenten sociale vakken (2e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	86 14	constant

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Docenten sociale vakken (1e graads)		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	98 2	constant -
Docenten 2e graads zonder specialisatie		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	92 8	constant -
Docent 1e graads zonder specialisatie		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	99 1	constant -
Onderwijskundig medewerkers		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	44 56	dalend -
Onderwijskundigen en pedagogen		
Onderwijs Gezondheidszorg Andere bedrijfssectoren	35 31 34	sterk dalend stijgend -
Rij-instructeurs		
Onderwijs Andere bedrijfssectoren	89 11	constant -
Zweminstructeurs		
Overige commerciële dienstverlening Andere bedrijfssectoren	57 43	dalend -
Sportinstructeurs		
Overige commerciële dienstverlening Andere bedrijfssectoren	76 24	dalend -
CULTURELE BEROEPEN		
Tolken, vertalers en schrijvers		
Zakelijke dienstverlening Andere bedrijfssectoren	38 62	sterk dalend -
Bibliotheekassistenten		
Overheid Overige commerciële dienstverlening Andere bedrijfssectoren	36 21 43	constant sterk stijgend -

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Bibliothecarissen		<u></u>
Overige commerciële dienstverlening Andere bedrijfssectoren	40 60	sterk stijgend -
Grafisch ontwerpers		
Zakelijke dienstverlening Andere bedrijfssectoren	62 38	stijgend -
Kunstenaars		
Overige kwartaire diensten Zakelijke dienstverlening Overig Andere bedrijfssectoren Geestelijk verzorgers	60 18 6 16	stijgend sterk dalend sterk stijgend -
-	-	-
Geestelijken		
Overige kwartaire diensten Andere bedrijfssectoren	82 18	dalend -
Journalisten		
Grafische industrie Overige kwartaire diensten Overige commerciële dienstverlening Andere bedrijfssectoren	45 24 23 8	dalend stijgend stijgend -
Taalkundigen		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders		
Tuinbouw Andere bedrijfssectoren	84 16	stijgend -
Agrarische arbeiders		
Tuinbouw Veehouderij Hout- en bouwmaterialen Overheid Akkerbouw, bosbouw en visserij Andere bedrijfssectoren	29 26 14 8 5 18	constant dalend constant stijgend sterk stijgend
Agrarische vakkrachten		
Diverse bedrijfssectoren	100	-

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers		
Zakelijke dienstverlening Overheid	25 22	dalend sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	54	-
Landbouwkundigen		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers		
Veehouderij	62	stijgend
Akkerbouw, bosbouw en visserij Andere bedrijfssectoren	28 10	sterk dalend -
Agrarische bedrijfshoofden		
Veehouderij	58	constant
Tuinbouw	23	constant
Akkerbouw, bosbouw en visserij Andere bedrijfssectoren	12 7	constant -
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Productiemedewerkers		
Bouw	15	stijgend
Elektrotechniek	8	dalend
Handel en reparatie Hout- en bouwmaterialen	8 7	constant dalend
Zakelijke dienstverlening	7	sterk dalend
Communicatie	6	constant
Overige voedingsproducten	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	43	-
Laboratorium-assistenten		
-	-	-
Laboranten		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Technisch analisten		
Overheid	27	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	73	-

Tabel 2.10 (vervolg		
Belangrijkste bedrij	jfssectoren per beroepsgroe	p, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Natuurwetenschappers		
Onderwijs	18	dalend
Overige kwartaire diensten	16	constant
Overheid	14	stijgend
Andere bedrijfssectoren	52	-
Conciërges		
Onderwijs	31	stijgend
Zakelijke dienstverlening	20	sterk dalend
Hout- en bouwmaterialen	10	constant
Overheid	9	dalend
Overige kwartaire diensten	8	stijgend
Andere bedrijfssectoren	22	-
Hoofden technische dienst		
Hout- en bouwmaterialen	25	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	75	-
Werktuigbouwkundigen		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Bouwvakkers		
Bouw	72	constant
Hout- en bouwmaterialen	13	constant
Andere bedrijfssectoren	15	-
Aannemers en installateurs		
Bouw	63	constant
Hout- en bouwmaterialen	9	constant
Zakelijke dienstverlening	8	stijgend
Andere bedrijfssectoren	20	-
Architecten en bouwkundig projectleiders		
Zakelijke dienstverlening	36	dalend
Bouw	26	stijgend
Overheid	14	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	24	-
Weg- en waterbouwkundigen		
Zakelijke dienstverlening	56	stijgend
Overheid	29	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	15	-

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Neg- en waterbouwkundige arbeiders		
Bouw	74	stijgend
Overheid	13	dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Neg- en waterbouwkundige vakkrachten		
Bouw	51	stijgend
Overheid	16	stijgend
Veehouderij	9	sterk dalend
Zakelijke dienstverlening	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	15	-
Neg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders		
Overheid	57	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	43	-
Netaalarbeiders		
Metaalproducten	34	constant
Machine-industrie	13	dalend
Transportmiddelen	12	stijgend
Handel en reparatie	9	sterk dalend
Hout- en bouwmaterialen	8	stijgend
Elektrotechniek	6	constant
Basismetaal	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Bankwerkers en lassers		
Metaalproducten	32	constant
Machine-industrie	15	stijgend
Transportmiddelen	9	constant
Basismetaal	8	constant
Onderwijs	7	dalend
Elektrotechniek	6	dalend
Hout- en bouwmaterialen	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	19	-
Bedrijfshoofden metaalbewerking		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Assembleurs		
Handel en reparatie	42	stijaend
Handel en reparatie Transportmiddelen	42 30	stijgend stijgend

Tabel 2.10 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsgroep,	gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Nonteurs		
Handel en reparatie	34	stijgend
Machine-industrie	10	dalend
Bouw	6	constant
Weg- en railvervoer	6	sterk dalend
Transportmiddelen	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	39	-
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst		
Machine-industrie	15	constant
Zakelijke dienstverlening	15	constant
Handel en reparatie	14	stijgend
Andere bedrijfssectoren	56	-
Elektronicamonteurs		
Handel en reparatie	28	stijgend
Zakelijke dienstverlening	21	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	51	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten		
Bouw	34	stijgend
Elektrotechniek	30	dalend
Andere bedrijfssectoren	35	-
Elektromonteurs		
Bouw	40	stijgend
Elektrotechniek	9	constant
Energie	9	stijgend
Handel en reparatie	8	sterk dalend
Communicatie	8	constant
Andere bedrijfssectoren	28	-
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden		
Elektrotechniek	29	sterk dalend
Elektrotechniek	71	-
Andere bedrijfssectoren		
Andere bedrijfssectoren	100	-
Andere bedrijfssectoren Elektrotechnici	100	-
Andere bedrijfssectoren Elektrotechnici Diverse bedrijfssectoren	100 54	- dalend
Andere bedrijfssectoren Elektrotechnici Diverse bedrijfssectoren Grafisch productiepersoneel Grafische industrie		dalend
Andere bedrijfssectoren Elektrotechnici Diverse bedrijfssectoren Grafisch productiepersoneel Grafische industrie Papier	54	dalend
Andere bedrijfssectoren Elektrotechnici Diverse bedrijfssectoren Grafisch productiepersoneel Grafische industrie	54 14	

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Grafische vakkrachten		
Grafische industrie	51	constant
Zakelijke dienstverlening	18	sterk stijgend
Overige kwartaire diensten	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	25	-
Mechanisch operators		
Handel en reparatie	20	stijgend
Overige voedingsproducten	17	dalend
Vlees- en visverwerking	16	constant
Kunststofverwerking	12	stijgend
Hout- en bouwmaterialen	6	sterk dalend
Eindproducten chemie	6	stijgend
Andere bedrijfssectoren	22	-
Procesoperators		
Overige voedingsproducten	29	constant
Basischemie	21	sterk dalend
Eindproducten chemie	11	sterk stijgend
Papier	6	stijgend
Energie	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	28	-
Procestechnologen		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Materiaalkundigen		
Zakelijke dienstverlening	26	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	74	-
Confectie-arbeiders		
Textiel	30	stijgend
Handel en reparatie	29	stijgend
Hout- en bouwmaterialen	17	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	12	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Schoen- en kleermakers		
Handel en reparatie	46	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	54	-
TRANSPORTBEROEPEN		
Laders en lossers		
Handel en reparatie	42	stijgend
Weg- en railvervoer	11	constant
Overig	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	42	-

•

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Chauffeurs		
Weg- en railvervoer	51	constant
Handel en reparatie	12	constant
Communicatie	12	constant
Andere bedrijfssectoren	25	-
Schippers en conducteurs		
Weg- en railvervoer	50	constant
Scheep- en luchtvaart	28	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	22	-
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport		
Scheep- en luchtvaart	40	sterk stijgend
Weg- en railvervoer	22	constant
Andere bedrijfssectoren	38	-
Stewards		
Scheep- en luchtvaart	90	constant
Andere bedrijfssectoren	10	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen		
Gezondheidszorg	98	constant
Andere bedrijfssectoren	2	-
Verplegenden en doktersassistenten		
Gezondheidszorg	97	constant
Andere bedrijfssectoren	3	-
Therapeuten en verpleegkundigen		
Gezondheidszorg	94	constant
Andere bedrijfssectoren	6	-
Artsen		
Gezondheidszorg	86	constant
Andere bedrijfssectoren	14	-
Apothekersassistenten en medisch laboranten		
Handel en reparatie	44	constant
Gezondheidszorg	34	constant
Elektrotechniek Andere bedrijfssectoren	16 7	sterk dalend

iisch analisten iezondheidszorg ndere bedrijfssectoren thekers	88 12	constant
ndere bedrijfssectoren thekers		constant
		-
iverse bedrijfssectoren	100	-
elingshoofden zorginstelling		
ezondheidszorg	94	constant
ndere bedrijfssectoren	6	-
toorhulpen, inpakkers en colporteurs		
out- en bouwmaterialen	19	constant
andel en reparatie	15	sterk dalend
akelijke dienstverlening	12	constant
verige voedingsproducten	9	constant
overige commerciële dienstverlening	8	sterk stijgend
lees- en visverwerking	6	sterk stijgend
brafische industrie	5	sterk dalend
ndere bedrijfssectoren	26	-
lersteunende administratieve hulpkrachten		
akelijke dienstverlening	37	sterk stijgend
ndere bedrijfssectoren	63	-
rijfshoofden		
akelijke dienstverlening	39	stijgend
lverig	16	stijgend
landel en reparatie	9	sterk dalend
ndere bedrijfssectoren	35	-
nomen		
akelijke dienstverlening	22	constant
Overheid	21	constant
ndere bedrijfssectoren	57	-
ductieplanners		
landel en reparatie	20	sterk stijgend
Veg- en railvervoer	14	sterk dalend
akelijke dienstverlening	6	stijgend
Bouw	5	sterk dalend
ndere bedrijfssectoren	55	-

Tabel 2.10 (vervolg)		
Belangrijkste bedrijfssectoren	per beroepsgroep,	gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Organisatie-adviseurs		
Zakelijke dienstverlening	26	dalend
Overheid	11	dalend
Handel en reparatie	7	stijgend
Gezondheidszorg	7	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	49	-
Organisatiedeskundigen		
Zakelijke dienstverlening	55	dalend
Andere bedrijfssectoren	45	-
Receptionisten en administratieve employés		
Handel en reparatie	15	dalend
Overheid	13	constant
Zakelijke dienstverlening	12	dalend
Gezondheidszorg	10	constant
Verzekeringswezen	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	45	-
Boekhouders en secretaresses		
Zakelijke dienstverlening	16	constant
Handel en reparatie	15	dalend
Overheid	15	constant
Gezondheidszorg	8	constant
Onderwijs	5	constant
Andere bedrijfssectoren	42	-
Assistent accountants		
Zakelijke dienstverlening	35	constant
Overheid	12	dalend
Handel en reparatie	10	sterk stijgend
Gezondheidszorg	6	constant
Andere bedrijfssectoren	36	-
Accountants		
Zakelijke dienstverlening	41	dalend
Overheid	12	constant
Handel en reparatie	9	dalend
Andere bedrijfssectoren	38	-
Verzekeringsagenten		
Overheid	40	constant
Verzekeringswezen	37	stijgend
Zakelijke dienstverlening	10	stijgend
Handel en reparatie	9	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	4	

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Commercieel employés		
Handel en reparatie	26	constant
Bankwezen	17	constant
Verzekeringswezen	13	constant
Zakelijke dienstverlening	7	dalend
Weg- en railvervoer	5	dalend
Andere bedrijfssectoren	32	-
ommercieel medewerkers		
Handel en reparatie	34	dalend
Bankwezen	20	constant
Zakelijke dienstverlening	10	stijgend
Overig	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	31	-
echnisch-commercieel employés		
Handel en reparatie	47	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	53	-
echnisch-bedrijfskundig medewerkers		
Zakelijke dienstverlening	17	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	83	-
uridisch en fiscaal medewerkers		
Overheid	78	constant
Zakelijke dienstverlening	18	constant
Andere bedrijfssectoren	4	-
uridisch, bestuurlijk medewerkers		
Overheid	54	dalend
Zakelijke dienstverlening	23	constant
Andere bedrijfssectoren	23	-
uristen		
Overheid	42	dalend
Zakelijke dienstverlening	38	constant
Andere bedrijfssectoren	19	-
dministratieve transportemployés		
Weg- en railvervoer	46	dalend
Handel en reparatie	15	constant
Andere bedrijfssectoren		

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
eidinggevenden		
Handel en reparatie	14	sterk dalend
Overheid	13	stijgend
Onderwijs	10	sterk stijgend
Bouw	10	sterk stijgend
Zakelijke dienstverlening	9	stijgend
Overige kwartaire diensten	8	dalend
Weg- en railvervoer	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	29	-
Managers		
Gezondheidszorg	23	constant
Overheid	20	constant
Onderwijs	12	sterk dalend
Zakelijke dienstverlening	9	stijgend
Communicatie	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	30	-
Medisch secretaresses		
Gezondheidszorg Andere bedrijfssectoren	92 8	constant
INFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs		
Zakelijke dienstverlening	29	sterk stijgend
Overheid	13	sterk dalend
Handel en reparatie	12	constant
Bankwezen	7	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	39	-
Systeemanalisten		
Zakelijke dienstverlening	47	stijgend
Handel en reparatie	10	constant
Overheid	8	stijgend
Bankwezen	6	dalend
Andere bedrijfssectoren	29	-
Informatici		
Zakelijke dienstverlening	55	constant
Andere bedrijfssectoren	45	-
Technisch systeemanalisten		
Zakelijke dienstverlening	45	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	55	_

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling		
Gezondheidszorg	58	constant
Overheid	18	constant
Zakelijke dienstverlening	14	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	10	-
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid		
Gezondheidszorg	48	constant
Zakelijke dienstverlening	18	sterk stijgend
Overheid	14	stijgend
Andere bedrijfssectoren	20	-
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid		
Gezondheidszorg	66	constant
Andere bedrijfssectoren	34	-
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers		
Overheid	77	stijgend
Andere bedrijfssectoren	23	-
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers		
Gezondheidszorg	48	constant
Overheid	36	constant
Andere bedrijfssectoren	17	-
/ERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
/akkenvullers		
Handel en reparatie	94	constant
Andere bedrijfssectoren	6	-
nterieurverzorgers		
Zakelijke dienstverlening	29	stijgend
Horeca	22	constant
Gezondheidszorg	20	constant
Andere bedrijfssectoren	29	-
/erkopers		
Handel en reparatie	86	constant
Andere bedrijfssectoren	14	-
Vinkeliers		
Handel en reparatie	88	constant
Andere bedrijfssectoren	12	-
,	14	-

Beroepsgroep	%	trend 1996-'98
Hulpkrachten horeca en verzorging		
Gezondheidszorg	42	constant
Horeca	37	constant
Overige commerciële dienstverlening	7	constant
Andere bedrijfssectoren	14	-
Ziekenverzorgenden		
Gezondheidszorg	98	constant
Andere bedrijfssectoren	2	-
Verzorgend personeel		
Gezondheidszorg	64	constant
Overige commerciële dienstverlening	20	constant
Horeca	11	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	5	-
Café- en snackbarhouders		
Horeca	80	dalend
Andere bedrijfssectoren	20	-
Bedrijfshoofden horeca		
Horeca	74	constant
Overige commerciële dienstverlening	11	dalend
Andere bedrijfssectoren	16	-
Bakkers en slagers		
Overige voedingsproducten	49	constant
Handel en reparatie	47	dalend
Andere bedrijfssectoren	4	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten		
Overheid	54	dalend
Zakelijke dienstverlening	25	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	20	-
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés		
Overheid	96	constant
Andere bedrijfssectoren	4	-
Politie-inspecteurs en officieren		
Overheid	96	constant
Andere bedrijfssectoren	4	_

eroepsgroep	%	trend 1996-'98
randweerlieden		
Overheid	54	constant
Overneid		

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.11

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leraar basisonderwijs	1,15	laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	1,35	laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	1,15	erg laag
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	1,49	laag
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	1,18	laag
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	1,55	laag
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	1,09	erg laag
Docenten talen en expressie	1,47	laag
Docenten letteren (1e graads)	1,08	erg laag
Docenten sociale vakken (2e graads)	1,33	laag
Docenten sociale vakken (1e graads)	1,03	erg laag
Docenten 2e graads zonder specialisatie	1,18	laag
Docent 1e graads zonder specialisatie	1,02	erg laag
Onderwijskundig medewerkers	3,86	gemiddeld
Onderwijskundigen en pedagogen	4,25	gemiddeld
Rij-instructeurs	1,24	laag
Zweminstructeurs	2,14	gemiddeld
Sportinstructeurs	2,23	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN		
Folken, vertalers en schrijvers	3,16	gemiddeld
Bibliotheekassistenten	5,03	gemiddelo
Bibliothecarissen	4,46	gemiddelo
Grafisch ontwerpers	2,56	gemiddeld
Kunstenaars	2,30	gemiddelo
Geestelijk verzorgers	-	-
Geestelijken	1,23	laag
Journalisten	2,56	gemiddeld
Faalkundigen	6,15	hoog
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders	1,21	laag
Agrarische arbeiders	2,54	gemiddeld
Agrarische vakkrachten	6,42	hoog
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	7,06	hoog
andbouwkundigen	5,25	gemiddelo
.andbouwmachinebestuurders en vissers Agrarische bedrijfshoofden	2,08 1,16	gemiddelo laag
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Productiemedewerkers	17,11	erg hoog
_aboratorium-assistenten	-	-
_aboranten	7,69	hoog
Fechnisch analisten	7,38	hoog
Natuurwetenschappers	8,27	hoog
Conciërges	5,80	gemiddeld
Hoofden technische dienst	8,46	hoog
Verktuigbouwkundigen	13,14	erg hoog
Bouwvakkers	1,91	laag
Aannemers en installateurs	2,41	gemiddele
Architecten en bouwkundig projectleiders	4,54	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundigen	2,44	gemiddelo

Tabel 2.11 (vervolg) Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	spreidingsindex	typering
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	1,77	laag
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	3,33	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	2,54	gemiddeld
Vetaalarbeiders	6,45	hoog
Bankwerkers en lassers	7,01	hoog
Bedrijfshoofden metaalbewerking	4,48	gemiddeld
Assembleurs	7,70	hoog
Monteurs	10,93	erg hoog
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	15,20	erg hoog
Elektronicamonteurs	8,55	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	6,33	hoog
Elektromonteurs	5,53	gemiddeld
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	8,67	hoog
	9,25	hoog
Elektrotechnici		
Grafisch productiepersoneel	3,04	gemiddeld
Grafische vakkrachten	3,23	gemiddeld
Mechanisch operators	6,03	gemiddeld
Procesoperators	4,30	gemiddeld
Procestechnologen	7,44	hoog
Materiaalkundigen	9,12	hoog
Confectie-arbeiders	6,45	hoog
Schoen- en kleermakers	4,62	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Laders en lossers	9,20	hoog
Chauffeurs	3,82	gemiddeld
Schippers en conducteurs	4,53	gemiddeld
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	6,90	hoog
Stewards	1,27	laag
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	1,05	erg laag
Verplegenden en doktersassistenten	1,07	erg laag
Therapeuten en verpleegkundigen	1,11	erg laag
Artsen	1,32	laag
Apothekersassistenten en medisch laboranten	3,23	gemiddeld
Medisch analisten	1,28	laag
Apothekers	4,25	gemiddeld
Å delingshoofden zorginstelling	1,14	erg laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	10,71	erg hoog
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	5,75	gemiddeld
Bedrijfshoofden	5,79	gemiddeld
Economen	8,83	hoog
Productieplanners	18,03	erg hoog
	12,56	erg hoog
Organisatie-adviseurs	•	gemiaaeia
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen	3,84 17,00	gemiadeid erg hoog
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés	3,84 17,00	erg hoog
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés Boekhouders en secretaresses	3,84 17,00 14,68	erg hoog erg hoog
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés Boekhouders en secretaresses Assistent accountants	3,84 17,00 14,68 6,67	erg hoog erg hoog hoog
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés Boekhouders en secretaresses	3,84 17,00 14,68	erg hoog

Tabel 2.11 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	spreidingsindex	typering
Commercieel medewerkers	8,22	hoog
Technisch-commercieel employés	5,64	gemiddeld
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	11,56	erg hoog
Juridisch en fiscaal medewerkers	1,55	laag
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	2,79	gemiddeld
Juristen	2,99	gemiddeld
Administratieve transportemployés	7,47	hoog
Leidinggevenden	14,55	erg hoog
Managers	8,11	hoog
Medisch secretaresses	1,18	laag
INFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs	10,32	erg hoog
Systeemanalisten	5,41	gemiddeld
Informatici	4,29	gemiddeld
Technisch systeemanalisten	6,57	hoog
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	2,55	gemiddeld
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	3,53	gemiddeld
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	2,23	gemiddeld
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	1,59	laag
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	2,73	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Vakkenvullers	1,76	laag
Interieurverzorgers	5,43	gemiddeld
Verkopers	1,61	laag
Winkeliers	1,59	laag
Hulpkrachten horeca en verzorging	3,06	gemiddeld
Ziekenverzorgenden	1,04	erg laag
Verzorgend personeel	2,16	gemiddeld
Café- en snackbarhouders	1,52	laag
Bedrijfshoofden horeca	1,81	laag
Bakkers en slagers	2,21	gemiddeld
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	2,75	gemiddeld
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	1,09	erg laag
Politie-inspecteurs en officieren	1,09	erg laag
Brandweerlieden	3,09	gemiddeld

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De indicator voor uitwijkmogelijkheden geeft aan in welke mate arbeidskrachten met een bepaald beroep terecht kunnen komen in andere bedrijfssectoren. Deze maatstaf geeft daarmee aan in hoeverre arbeidskrachten afhankelijk zijn van de arbeidsmarktsituatie in een bepaalde bedrijfssector. De uitwijkmogelijkheden worden bepaald met behulp van de Gini-Hirschman-spreidingsindex. Deze indicator kan geïnterpreteerd worden als genormeerd aantal bedrijfssectoren waarin mensen in deze beroepsgroep werkzaam zijn.

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97	
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leraar basisonderwijs			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	84	constant	
Andere opleidingstypen	16	-	
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)			
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	45	stijgend	
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	21	dalend	
Andere opleidingstypen	34	-	
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)			
WO wiskunde en natuurwetenschappen	52	constant	
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	18	stijgend	
Andere opleidingstypen	30	-	
Docenten landbouw en techniek (2e graads)			
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	43	constant	
Andere opleidingstypen	57	-	
Docenten landbouw en techniek (1e graads)			
Diverse opleidingstypen	100	-	
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)			
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	51	dalend	
Andere opleidingstypen	49	-	
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)			
WO econom(etr)ie	28	constant	
Andere opleidingstypen	72	-	
Docenten talen en expressie			
HBO lerarenopleiding talen	31	constant	
HBO lerarenopleiding expressie	25	constant	
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	16	stijgend	
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	8	constant	
Andere opleidingstypen	20	-	
Docenten letteren (1e graads)			
WO letteren	48	constant	
HBO lerarenopleiding talen	23	stijgend	
HBO lerarenopleiding expressie	10	stijgend	
Andere opleidingstypen	19	-	

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Docenten sociale vakken (2e graads)		
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding Andere opleidingstypen	57 43	constant -
Docenten sociale vakken (1e graads)		
WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen	65 35	dalend -
Docenten 2e graads zonder specialisatie		
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij Andere opleidingstypen	26 74	constant -
Docent 1e graads zonder specialisatie		
Diverse opleidingstypen	100	-
Onderwijskundig medewerkers		
Diverse opleidingstypen	100	-
Onderwijskundigen en pedagogen		
WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen	40 60	constant -
Rij-instructeurs		
MBO vervoer en logistiek Andere opleidingstypen	40 60	dalend -
Zweminstructeurs		
Diverse opleidingstypen	100	-
Sportinstructeurs		
MBO beweging en therapie Andere opleidingstypen	29 71	stijgend -
CULTURELE BEROEPEN		
Tolken, vertalers en schrijvers		
WO letteren Andere opleidingstypen	26 74	dalend -
Bibliotheekassistenten		
MBO sociaal-cultureel HAVO/VWO Andere opleidingstypen	19 12 69	stijgend dalend -

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Bibliothecarissen		
HBO bibliotheek en documentatie	63	constant
Andere opleidingstypen	37	-
Grafisch ontwerpers		
MBO grafische techniek	27	stijgend
Andere opleidingstypen	73	-
Kunstenaars		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	43	constant
HAVO/WO	6 6	constant
HBO lerarenopleiding expressie VMBO theorie	5	dalend stiigend
Andere opleidingstypen	39	stijgend
	55	-
Geestelijk verzorgers		
-	-	-
Geestelijken		
WO theologie	94	constant
Andere opleidingstypen	6	-
Journalisten		
HBO communicatie en journalistiek	26	stijgend
HAVO/VWO	15	sterk dalend
Andere opleidingstypen	59	-
Taalkundigen		
WO letteren	39	sterk dalend
Andere opleidingstypen	61	-
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders		
Diverse opleidingstypen	100	-
Agrarische arbeiders		
Basisonderwijs	20	constant
MBO landbouw en veeteelt	15	dalend
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	11	dalend
MBO milieu en groene ruimte	10	stijgend
VMBO theorie	9	stijgend
VMBO (uiterlijke) verzorging	6	dalend
Andere opleidingstypen	29	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97	
Agrarische vakkrachten			
MBO landbouw en veeteelt Andere opleidingstypen	42 58	stijgend -	
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers			
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie Andere opleidingstypen	25 75	constant -	
Landbouwkundigen			
Diverse opleidingstypen	100	-	
Landbouwmachinebestuurders en vissers			
Diverse opleidingstypen	100	-	
Agrarische bedrijfshoofden			
MBO landbouw en veeteelt VMBO landbouw en natuurlijke omgeving Basisonderwijs MBO handel Andere opleidingstypen	35 20 7 6 32	constant dalend dalend stijgend -	
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Productiemedewerkers			
Basisonderwijs VMBO theorie VMBO (uiterlijke) verzorging Andere opleidingstypen	25 12 5 58	dalend constant dalend -	
Laboratorium-assistenten			
-	-	-	
Laboranten			
MBO laboratorium Andere opleidingstypen	44 56	constant -	
Technisch analisten			
HBO laboratorium Andere opleidingstypen	59 41	dalend -	

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Natuurwetenschappers		
WO wiskunde en natuurwetenschappen Andere opleidingstypen	52 48	dalend -
Conciërges		
Basisonderwijs	18	constant
VMBO theorie	10	stijgend
Andere opleidingstypen	72	-
Hoofden technische dienst		
Diverse opleidingstypen	100	-
Werktuigbouwkundigen		
Diverse opleidingstypen	100	-
Bouwvakkers		
VMBO bouwtechniek	31	constant
Basisonderwijs	20	dalend
MBO bouw	18	constant
VMBO theorie Andere opleidingstypen	6 25	sterk stijgend
Aannemers en installateurs		
MBO bouw	38	constant
MBO installatietechniek	9	constant
Andere opleidingstypen	53	-
Architecten en bouwkundig projectleiders		
HBO bouwkunde	22	dalend
MBO bouw	14	dalend
HBO werktuigbouwkunde	6	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	57	-
Weg- en waterbouwkundigen		
WO bouwkunde	44	dalend
WO civiele techniek	18	stijgend
Andere opleidingstypen	38	-
Weg- en waterbouwkundige arbeiders		
Basisonderwijs	33	constant
MBO grond-, weg- en waterbouw	13	stijgend
VMBO bouwtechniek	11	constant
Andere opleidingstypen	43	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Veg- en waterbouwkundige vakkrachten		
MBO grond-, weg- en waterbouw	23	constant
Basisonderwijs	16	constant
Andere opleidingstypen	61	-
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders		
HBO civiele techniek	39	dalend
Andere opleidingstypen	61	-
Metaalarbeiders		
VMBO metaal: mechanische techniek	32	constant
Basisonderwijs	17	dalend
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	10	constant
VMBO theorie	6 35	stijgend -
Andere opleidingstypen	30	-
Bankwerkers en lassers		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	38	constant
VMBO metaal: mechanische techniek	8	constant
Basisonderwijs	6 6	constant dalend
MBO fijnmechanische techniek	6 41	ualenu
Andere opleidingstypen	41	-
Bedrijfshoofden metaalbewerking		
Diverse opleidingstypen	100	-
Assembleurs		
Basisonderwijs	18	stijgend
MBO motorvoertuigentechniek	16	stijgend
Andere opleidingstypen	66	-
Monteurs		
MBO motorvoertuigentechniek	17	constant
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	16	dalend
MBO elektrotechniek	12	stijgend
Basisonderwijs	7	dalend
VMBO metaal: mechanische techniek	7	dalend
VMBO voertuigentechniek	5	dalend
Andere opleidingstypen	36	-
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst		
HBO werktuigbouwkunde	24	constant
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	11	sterk dalend
HBO vervoer en logistiek	10	stijgend
Andere opleidingstypen	54	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Elektronicamonteurs		
MBO elektrotechniek	46	constant
Andere opleidingstypen	54	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten		
MBO elektrotechniek	21	dalend
VMBO elektrotechniek	19	constant
Andere opleidingstypen	60	-
Elektromonteurs		
MBO elektrotechniek	57	constant
VMBO elektrotechniek	12	dalend
Andere opleidingstypen	31	-
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden		
HBO elektrotechniek	47	constant
Andere opleidingstypen	53	-
Elektrotechnici		
Diverse opleidingstypen	100	-
Grafisch productiepersoneel		
MBO grafische techniek	32	stijgend
Andere opleidingstypen	68	-
Grafische vakkrachten		
MBO grafische techniek	41	constant
Basisonderwijs	7	stijgend
Andere opleidingstypen	52	-
Mechanisch operators		
Basisonderwijs	24	dalend
VMBO theorie	12	dalend
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	9	stijgend
VMBO metaal: mechanische techniek	5	dalend
Andere opleidingstypen	51	-
Procesoperators		
MBO procestechniek	22	constant
MBO brood en banket	7	constant
Basisonderwijs	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	66	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Procestechnologen		
Diverse opleidingstypen	100	-
/ateriaalkundigen		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	30	sterk dalend
Andere opleidingstypen	70	-
Confectie-arbeiders		
Basisonderwijs	24	constant
MBO handel	19	constant
VMBO (uiterlijke) verzorging	12	dalend
VMBO administratie, handel en mode	9	sterk dalend
VMBO theorie	9	stijgend
Andere opleidingstypen	28	-
choen- en kleermakers		
MBO handel	55	stijgend
Andere opleidingstypen	45	-
RANSPORTBEROEPEN		
aders en lossers		
Basisonderwijs	20	dalend
VMBO theorie	14	stijgend
HAVO/VWO	6	sterk stijgend
MBO administratie	6	stijgend
Andere opleidingstypen	53	-
Chauffeurs		
Basisonderwijs	20	dalend
VMBO transport en logistiek	12	constant
VMBO theorie	8	constant
VMBO metaal: mechanische techniek	5	constant
Andere opleidingstypen	55	-
Schippers en conducteurs		
MBO vervoer en logistiek	24	stijgend
Andere opleidingstypen	76	-
/liegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport		
HBO vervoer en logistiek	36	dalend
Andere opleidingstypen	64	-
Stewards		
ΗΑνο/νωο	29	sterk stijgend
HAVU/VWU		

Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen VMB0 theorie 22 stijgend Basisonderwijs 13 sterk stijgend Basisonderwijs 13 sterk stijgend MB0 verzorging 12 sterk stijgend Andere opleidingstypen 36 - Verplegenden en doktersassistenten 13 stijgend MB0 verzorging 25 - MB0 dokters-, tandarts- en dierenartsassistent 13 stijgend Andere opleidingstypen 25 - Therapeuten en verpleegkundigen 29 dalend MB0 verpleeging 9 dalend 9 Andere opleidingstypen 33 - MB0 verpleegkunde 29 constant MB0 verpleeging 9 dalend Andere opleidingstypen 33 - Artsen 11 constant WO (dier/geneeskunde 68 constant WO soziale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - M	Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
VMBO theorie VMBO (uiterlijke) verzorging Basisonderwijs MBO verzorging 	MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
VMBO (uiterlijke) verzorging Basisonderwijs17stifgend sterk stigend sterk kalend Andere opleidingstypenMBO verzorging Andere opleidingstypen12sterk kalend andere opleidingstypenMBO verzorging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen62constant stijgend stijgendMBO verpleging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen62constant stijgend stijgend 25Heave opleidingstypen29dalend constant dalend Andere opleidingstypen29dalend constant dalend andere opleidingstypenMBO verpleging MBO verpleging Andere opleidingstypen9dalend constant dalend33WO (dier)geneeskunde WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68constant constant dalend dalend dalendMBO apothekersassistent MBO apothekersassistent MBO apothekersassistent MBO laboratorium Andere opleidingstypen32dalend dalend dalend dalendMBO apothekersassistent MBO alaboratorium Andere opleidingstypen32dalend dalend dalendMBO apothekersassistent MBO laboratorium Andere opleidingstypen32dalend dalend dalendMBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen57constant dalendMBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen51constant dalendMBO alaboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen51constant dalendMBO alaboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen51con	Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen		
VMBO (uiterlijke) verzorging Basisonderwijs17stiggend sterk stiggend sterk kalend Andere opleidingstypenMBO verzorging Andere opleidingstypen22sterk kalendMBO verzorging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen62constant stijgend stijgend 25MBO verpleging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen29dalend constantHBO (fysio)therapie HBO verpleging MBO verpleging MBO verpleging Andere opleidingstypen29dalend constantHBO (fysio)therapie HBO verpleging Andere opleidingstypen9dalend constantMBO verpleging Andere opleidingstypen9dalend constantWO (dier)geneeskunde WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68constant constantWO gothekersassistent MBO apothekersassistent MBO laboratorium Andere opleidingstypen32dalend constantMBO apothekersassistent MBO laboratorium Andere opleidingstypen32dalend constantMBO laboratorium Andere opleidingstypen11stijgend constantMBO laboratorium Andere opleidingstypen57constant constantMBO laboratorium HBO laboratorium HBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen51constant constantMBO dokters WO farmacie Andere opleidingstypen51constant constantMBO actiologie Andere opleidingstypen51constant constantMBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen51consta	VMBO theorie	22	stiigend
Basisonderwijs MBO verzorging13 sterk stijgend sterk dalend Andere opleidingstypen12 sterk dalend Andere opleidingstypenMBO verplegenden en doktersassistenten22constant stijgend 13 stijgend 25 -MBO dokterse, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen13 stijgend 25 -stijgend stijgend 29 dalend dalend dalend 4ndere opleidingstypenHBO (fysio)therapie HBO verpleegkunde MBO verpleegkunde Andere opleidingstypen29 dalend dalend dalend 33 -WO (dier)geneeskunde WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68 sterk stijgend sterk stijgend dalend it constant constant wO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68 sterk stijgend sterk stijgend it constant wO sociale wetenschappen Andere opleidingstypenMBO apothekersassistent me medisch laboranten32 worstant stijgend it stijgend it	VMBO (uiterlijke) verzorging	17	
MBO verzorging Andere opleidingstypen12 sterk dalend -Verplegenden en doktersassistenten36MBO verpleging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent13 stijgend 25Andere opleidingstypen25Therapeuten en verpleegkundigen29 dalend dalendHBO (fysic)therapie HBO verpleging Andere opleidingstypen29 dalend dalendHBO (fysic)therapie MBO verpleging Andere opleidingstypen29 dalend dalendHBO (fysic)therapie MBO verpleging Andere opleidingstypen68 sterk stigend sterk stigendWO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde MBO apothekersassistent en medisch laboranten68 sterk stigend sterk stigend andere opleidingstypenMBO apothekersassistent MBO gezondheidstechniek MBO laboratorium HBO koratorium Andere opleidingstypen32 adlend aconstant stigend andere opleidingstypenMBO abotratorium Andere opleidingstypen32 adlend aconstant stigend andere opleidingstypenMBO apothekersassistent MBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen32 aconstant adlend adlend adlend adlend andere opleidingstypenMBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen57 aconstant adlend adlend adlend adlend adlend adlend adlend adlend adlend adlend adlendWO farmacie Andere opleidingstypen51 a aconstant adlend adlend adlend adlend adlendWO farmacie Andere opleidingstypen51 a aconstant adlend adlend adlend adlend adlendWO farmacie Ander	Basisonderwijs	13	
Verplegenden en doktersassistenten MBO verpleging MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen 13 stijgend Therapeuten en verpleegkundigen 29 dalend HBO (fysio)therapie HBO verpleging Andere opleidingstypen 29 dalend MBO verpleging Andere opleidingstypen 33 - WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde 68 constant WO (dier)geneeskunde WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 11 constant WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - Apothekersassistenten en medisch laboranten 32 dalend MBO apothekersassistent MBO gezondheidstechniek MBO gezondheidstechniek MBO gezondheidstechniek 32 constant MBO laboratorium HBO laboratorium Andere opleidingstypen 57 constant HBO laboratorium Andere opleidingstypen 14 - WO farmacie Andere opleidingstypen 51 constant WO farmacie Andere opleidingstypen 51 constant HBO laboratorium Andere opleidingstypen 51 constant WO farmacie Andere opleidingstyp	MBO verzorging	12	sterk dalend
MBO verpleging MBO dokkers-, tandarts- en dierenartsassistent Andere opleidingstypen 62 25 25 constant 13 25 25 Therapeuten en verpleegkundigen 29 29 29 29 29 29 29 29 29 29 20 29 29 20 29 29 20 29 29 20 29 29 20 29 29 20 20 29 29 20 20 29 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20	Andere opleidingstypen	36	-
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent13stijgendAndere opleidingstypen25-Therapeuten en verpleegkundigen29dalendHBO (fysio)therapie29constantHBO verpleegkunde29constantMBO verpleging9dalendAndere opleidingstypen33-Artsen11constantWO (dier)geneeskunde68constantWO sociale wetenschappen5sterk stijgendAndere opleidingstypen16-Apothekersassistent en medisch laboranten32dalendMBO apothekersassistent32dalendMBO apothekersassistent32dalendMBO apothekersassistent32dalendMBO apothekersassistent32constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten29constantHBO laboratorium57constantHBO laboratorium14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen49-Andere opleidingstypen49-Andere opleidingstypen49-Andere opleidingstypen49-	Verplegenden en doktersassistenten		
Andere opleidingstypen 25 - Therapeuten en verpleegkundigen 29 dalend HBO (fysio)therapie 29 constant HBO verpleeging 9 dalend Andere opleidingstypen 33 - Artsen 33 - WO (dier)geneeskunde 11 constant WO tantheelkunde 11 constant WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - Apothekersassistenten en medisch laboranten 32 dalend MBO apothekersassistent 32 constant MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 44 - MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 29 constant MBO laboratorium 14 - Medisch analisten 29 constant WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 - Artere opleidingstypen 49 -		62	constant
Therapeuten en verpleegkundigen 29 dalend HBO (fysio)therapie 29 constant MBO verpleegkunde 9 dalend MBO verpleidingstypen 33 - Andere opleidingstypen 33 - Artsen - - WO (dier)geneeskunde 68 constant WO tandheelkunde 11 constant WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - Apothekersassistenten en medisch laboranten 13 constant MBO apothekersassistent 32 dalend MBO gezondheidstechniek 13 constant MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 44 - Medisch analisten 29 constant HBO laboratorium 57 constant HBO radiologie 29 constant Andere opleidingstypen 14 - Apothekers 14 - WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen <		13	stijgend
HBO (fysio)therapie HBO verpleegkunde MBO verpleegkunde Andere opleidingstypen29 constant dalend 33Artsen29constant dalend 33WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68 sociale wetenschappen to sterk stijgend 16constant sterk stijgend 16Apothekersassistenten en medisch laboranten32 sterk stijgend 16dalend constant sterk stijgend 16MBO apothekersassistent MBO gezondheidstechniek MBO gezondheidstechniek Andere opleidingstypen32 dalend constant to stijgend 44MBO aboratorium Andere opleidingstypen32 constant constant to stijgend 44constant constant constant to stigend 44Medisch analisten32 constant constant 41constant constant constant 41MBO laboratorium Andere opleidingstypen57 constant constant 49constant constant constant 49Medisch analisten57 constant constant 49constant constant constant constant 49Motificher action Andere opleidingstypen51 49 constantconstant constant constant constantMotificher action Andere opleidingstypen51 49 constantconstant constant constant constantMedisch analisten51 49 constantconstant constant constantMedisch analisten51 49 constantconstant constant de constantMedisch analisten51 49 constantconstant constant de constantMedisch ac	Andere opleidingstypen	25	-
HBO verplegkunde MBO verpleging29 dalend 33constant dalendAndere opleidingstypen33-ArtsenVO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde WO tandheelkunde WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68 11 constant 5 sterk stijgend 16 -Constant constant sterk stijgend 16 -Apothekersassistenten en medisch laboranten32 MBO apothekersassistenten en medisch laboranten32 constant stijgend 14 -dalend constant stijgend 44 -MBO apothekersassistent MBO laboratorium Andere opleidingstypen32 44 constant t 44 -constant stijgend 44 constantMBO laboratorium Andere opleidingstypen57 44 constant 49 constantconstant constant 49 constantMBO laboratorium Andere opleidingstypen57 49 constant constant 49 constantconstant constant constant constant constant constant constantHBO laboratorium Andere opleidingstypen57 49 constant constantconstant constant constant constant constantHBO farmacie Andere opleidingstypen51 49 constantconstant constant constantApothekers51 49 constantconstant constantAndere opleidingstypen49 49constant	Therapeuten en verpleegkundigen		
MBO verpleging Andere opleidingstypen9 33dalend 33Artsen33-WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde68 11 constantconstant sterk stigend 11 5MO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen68 5 5constant sterk stigend 16 6Apothekersassistenten en medisch laboranten32 4dalend 6 6MBO apothekersassistent MBO gezondheidstechniek Andere opleidingstypen32 4dalend 6 6 7MBO laboratorium Andere opleidingstypen32 44 4constant 6 7 7 7 8MBO laboratorium Andere opleidingstypen57 44 4constant 6 7 7 7 8MBO laboratorium Andere opleidingstypen57 44 49constant 6 7 7 8MBO laboratorium Andere opleidingstypen57 49 49constant 6 7 7 8MBO laboratorium Andere opleidingstypen57 49 49constant 6 7 7 8MO farmacie Andere opleidingstypen51 49 9 6constant 49 9 6		29	dalend
Andere opleidingstypen 33 - Artsen - WO (dier)geneeskunde 11 constant WO tandheelkunde 11 constant WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - Apothekersassistenten en medisch laboranten - MBO apothekersassistent 32 dalend MBO gezondheidstechniek 13 constant MBO apothekersassistent 32 dalend MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 44 - Medisch analisten 29 constant HBO laboratorium 57 constant HBO laboratorium 14 - Andere opleidingstypen 14 - Andere opleidingstypen 14 - Andere opleidingstypen 49 - Andere opleidingstypen 49 -		29	constant
Artsen 68 constant WO (dier)geneeskunde 11 constant WO tandheelkunde 11 constant WO sociale wetenschappen 5 sterk stijgend Andere opleidingstypen 16 - Apothekersassistenten en medisch laboranten 32 dalend MBO apothekersassistent 32 constant MBO gezondheidstechniek 13 constant MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 44 - Medisch analisten 29 constant HBO laboratorium 57 constant HBO radiologie 29 constant Andere opleidingstypen 14 - Medisch analisten 14 - WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 - Andere opleidingstypen 49 -			dalend
WO (dier)geneeskunde68constantWO tandheelkunde11constantWO sociale wetenschappen5sterk stijgendAndere opleidingstypen16-Apothekersassistenten en medisch laboranten32dalendMBO apothekersassistent32dalendMBO gezondheidstechniek13constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten29constantHBO laboratorium14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-MO farmacie51constantAndere opleidingstypen49-	Andere opleidingstypen	33	-
WO tandheelkunde11constantWO sociale wetenschappen5sterk stijgendAndere opleidingstypen16-Apothekersassistenten en medisch laboranten32dalendMBO apothekersassistent32dalendMBO gezondheidstechniek13constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten57constantHBO laboratorium57constantAndere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen49-Apothekers51constantWO farmacie51constantAndere opleidingstypen49-	Artsen		
WO sociale wetenschappen Andere opleidingstypen5 sterk stijgend -Apothekersassistenten en medisch laborantenMBO apothekersassistent MBO gezondheidstechniek MBO gezondheidstechniek MBO laboratorium Andere opleidingstypen32 dalend 13 constant 11 stijgend 44 -MBO laboratorium Andere opleidingstypen32 dalend constant 14 -HBO laboratorium Andere opleidingstypen57 constant constant 44 -HBO laboratorium Andere opleidingstypen57 constant constant 49WO farmacie Andere opleidingstypen51 49 -Ketlingshoofden zorginstelling51 49	WO (dier)geneeskunde	68	constant
Andere opleidingstypen16-Apothekersassistenten en medisch laboranten32dalendMBO apothekersassistent32constantMBO gezondheidstechniek13constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten57constantHBO laboratorium57constantHBO laboratorium57constantAndere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen49-Atoere opleidingstypen49-Atoere opleidingstypen49-Atoere opleidingstypen51constantAndere opleidingstypen49-Atoere opleidingstypen49-Atoere opleidingstypen51constantAndere opleidin		11	constant
Apothekersassistenten en medisch laboranten 32 dalend MBO apothekersassistent 32 dalend MBO gezondheidstechniek 13 constant MBO laboratorium 11 stijgend Andere opleidingstypen 44 - Medisch analisten 57 constant HBO laboratorium 57 constant HBO radiologie 29 constant Andere opleidingstypen 14 - Apothekers 14 - WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 -			sterk stijgend
MBO apothekersassistent32dalendMBO gezondheidstechniek13constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten57constantHBO laboratorium57constantHBO radiologie29constantAndere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Apothekers51constantMedisch analisten49-	Andere opleidingstypen	16	-
MBO gezondheidstechniek13constantMBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten57constantHBO laboratorium57constantHBO radiologie29constantAndere opleidingstypen14-Andere opleidingstypen14-Apothekers51constantWO farmacie51constantAndere opleidingstypen49-	Apothekersassistenten en medisch laboranten		
MBO laboratorium11stijgendAndere opleidingstypen44-Medisch analisten57constantHBO laboratorium57constantHBO radiologie29constantAndere opleidingstypen14-Apothekers51constantWO farmacie51constantAndere opleidingstypen49-Afdelingshoofden zorginstelling51constant		32	dalend
Andere opleidingstypen44-Medisch analisten-HBO laboratorium HBO radiologie Andere opleidingstypen57constant constant 14Andere opleidingstypen14-ApothekersWO farmacie Andere opleidingstypen51constant 49Afdelingshoofden zorginstelling-			
Medisch analisten 57 constant HBO laboratorium 57 constant HBO radiologie 29 constant Andere opleidingstypen 14 - Apothekers 51 constant WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 - Afdelingshoofden zorginstelling 51 constant			stijgend
HBO laboratorium57constantHBO radiologie29constantAndere opleidingstypen14-Apothekers51constantWO farmacie51constantAndere opleidingstypen49-Afdelingshoofden zorginstelling-	Andere opleidingstypen	44	-
HBO radiologie 29 constant Andere opleidingstypen 14 - Apothekers 51 constant WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 -	Medisch analisten		
Andere opleidingstypen 14 - Apothekers 51 constant WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 -			
Apothekers WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 - Afdelingshoofden zorginstelling - -			constant
WO farmacie 51 constant Andere opleidingstypen 49 - Afdelingshoofden zorginstelling	Andere opleidingstypen	14	-
Andere opleidingstypen 49 - Afdelingshoofden zorginstelling	Apothekers		
Afdelingshoofden zorginstelling			constant
	Andere opleidingstypen	49	-
Diverse opleidingstypen 100 -	Afdelingshoofden zorginstelling		
	Diverse opleidingstypen	100	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
CONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs		
Basisonderwijs	36	dalend
VMBO theorie	14	sterk stijgend
VMBO (uiterlijke) verzorging	11	stijgend
Andere opleidingstypen	38	-
Ondersteunende administratieve hulpkrachten		
Diverse opleidingstypen	100	-
Bedrijfshoofden		
Diverse opleidingstypen	100	-
Economen		
WO econom(etr)ie	30	stijgend
WO sociale wetenschappen	15	sterk dalend
Andere opleidingstypen	55	-
Productieplanners		
MBO administratie	12	constant
VMBO theorie	9	dalend
MBO handel	8	constant
MBO elektrotechniek	7	sterk stijgend
HAVO/VWO	7	sterk dalend
MBO vervoer en logistiek	6 6	stijgend stijgend
Basisonderwijs	6	sterk stijgend
MBO werktuigbouw en mechanische techniek Andere opleidingstypen	39	-
Drganisatie-adviseurs		
HBO bedrijfskunde	13	constant
HBO commerciële economie	7	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	81	-
Drganisatiedeskundigen		
WO sociale wetenschappen	19	sterk dalend
WO bedrijfskunde	17	constant
WO econom(etr)ie	15	constant
WO wiskunde en natuurwetenschappen	12	constant
Andere opleidingstypen	37	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Receptionisten en administratieve employés		
VMBO theorie	29	constant
Basisonderwijs	8	constant
VMBO administratie, handel en mode	8	constant
HAVO/VWO	8	stijgend
MBO administratie	7	dalend
MBO secretariaat	6	constant
VMBO (uiterlijke) verzorging	6	constant
Andere opleidingstypen	28	-
Boekhouders en secretaresses		
MBO administratie	26	constant
HAVO/VWO	14	constant
MBO secretariaat	13	constant
VMBO theorie	6	constant
MBO handel	5	dalend
Andere opleidingstypen	36	-
Assistent accountants		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	25	constant
MBO administratie	16	constant
HBO secretariaat	7	sterk dalend
HAVO/VWO	6	constant
Andere opleidingstypen	46	-
Accountants		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	29	constant
WO accountancy en belastingen	18	dalend
MBO administratie	14	constant
WO econom(etr)ie	11	stijgend
Andere opleidingstypen	28	-
Verzekeringsagenten		
MBO administratie	22	constant
HAVO/VWO	15	constant
VMBO theorie	11	dalend
Andere opleidingstypen	52	-
Commercieel employés		
HAVO/VWO	12	constant
MBO administratie	11	constant
VMBO theorie	10	dalend
MBO handel	9	constant
MBO verzekeringswezen	5	constant
Andere opleidingstypen	53	-

.

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Commercieel medewerkers		
HBO commerciële economie	10	constant
MBO handel	9	dalend
HAVO/VWO	7	dalend
MBO administratie	6	dalend
Andere opleidingstypen	68	-
Fechnisch-commercieel employés		
MBO handel	21	stijgend
Andere opleidingstypen	79	-
Technisch-bedrijfskundig medewerkers		
Diverse opleidingstypen	100	-
Juridisch en fiscaal medewerkers		
MBO geld, bank en belastingen	29	dalend
MBO administratie	15	constant
VMBO theorie	9	dalend
HAVO/VWO	8	dalend
Andere opleidingstypen	39	-
Juridisch, bestuurlijk medewerkers		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	15	stijgend
HBO recht en bestuur	15	sterk dalend
Andere opleidingstypen	71	-
Juristen		
WO rechten en bestuurskunde	58	constant
WO accountancy en belastingen	6	dalend
Andere opleidingstypen	36	-
Administratieve transportemployés		
MBO vervoer en logistiek	12	constant
VMBO theorie	12	dalend
MBO administratie	10	stijgend
Andere opleidingstypen	66	-
Leidinggevenden		
HBO bedrijfskunde	8	sterk stijgend
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	8	dalend
MBO handel	6	constant
HAVO/VWO	6	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	72	-

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Managers		
HBO verpleegkunde	5	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	95	-
ledisch secretaresses		
MBO secretariaat	33	constant
HAVO/VWO	12	constant
Andere opleidingstypen	55	-
NFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs		
MBO automatisering	21	constant
HAVO/VWO	20	dalend
VMBO theorie	12	sterk stijgend
MBO elektrotechniek	11	stijgend
MBO administratie	10	stijgend
Andere opleidingstypen	25	-
ysteemanalisten		
HBO informatica	24	dalend
HBO elektrotechniek	8	stijgend
HAVO/VWO	6	dalend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	5	constant
HBO bedrijfskunde	5	stijgend
Andere opleidingstypen	52	-
nformatici		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	19	stijgend
Andere opleidingstypen	81	-
echnisch systeemanalisten		
HBO elektrotechniek	37	constant
Andere opleidingstypen	63	-
OCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
ctiviteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling		
MBO sociaal-cultureel	23	constant
MBO verpleging	9	-
MBO beweging en therapie	8	constant
MBO verzorging	7	stijgend
HAVO/VWO	6	constant

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid		
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	37	constant
HBO personeel en arbeid	15	dalend
Andere opleidingstypen	48	-
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid		
WO sociale wetenschappen	25	dalend
Andere opleidingstypen	75	-
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers		
Diverse opleidingstypen	100	-
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers		
WO sociale wetenschappen	68	constant
Andere opleidingstypen	32	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Vakkenvullers		
VMBO theorie	30	constant
HAVO/VWO	14	sterk stijgend
Basisonderwijs Andere opleidingstypen	13 42	dalend
	72	
Interieurverzorgers		
Basisonderwijs	30	dalend
VMBO (uiterlijke) verzorging	19	dalend
VMBO theorie	13	constant
MBO verzorging	6 32	constant
Andere opleidingstypen	52	-
Verkopers		
VMBO theorie	17	constant
MBO handel	17	stijgend
VMBO (uiterlijke) verzorging	11	constant
Basisonderwijs	10	dalend
HAVO/VWO	9 7	sterk stijgend sterk dalend
VMBO administratie, handel en mode Andere opleidingstypen	30	-
Winkeliers		
MBO handel	35	constant
VMBO theorie	9	dalend
HAVO/VWO	6	stijgend
Basisonderwijs	5	dalend

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Hulpkrachten horeca en verzorging		
VMBO (uiterlijke) verzorging	21	dalend
Basisonderwijs	17	dalend
VMBO theorie	15	constant
MBO verzorging	7	
HAVO/VWO	6	stijgend
MBO horeca		constant
VMBO administratie, handel en mode	5	sterk stijgend
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	5	constant
Andere opleidingstypen	5 19	dalend
	19	-
Ziekenverzorgenden		
MBO verzorging	80	constant
MBO verpleging	6	stijgend
Andere opleidingstypen	14	-
/erzorgend personeel		
MBO verzorging	29	dalend
MBO uiterlijke verzorging	15	constant
MBO horeca	12	constant
MBO verpleging	9	
MBO sociaal-cultureel		sterk stijgend
Andere opleidingstypen	6 29	constant
Café- en snackbarhouders	29	-
MBO horeca	19	constant
Andere opleidingstypen	81	-
Bedrijfshoofden horeca		
MBO horeca	26	constant
Basisonderwijs	10	dalend
HAVO/VWO	9	stijgend
VMBO theorie	7	dalend
Andere opleidingstypen	49	-
akkers en slagers		
MBO brood en banket	37	constant
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	20	sterk dalend
Andere opleidingstypen	42	
PENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten		
VMBO beveiliging	16	stijgend
MBO openbare orde en veiligheid	14	constant
	14 12	constant dalend

Tabel 2.12 (vervolg)		
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsgroep,	gemiddelde 1997-1998	

Beroepsgroep	%	trend 1993-'97
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployé	s	
MBO openbare orde en veiligheid VMBO theorie Andere opleidingstypen	73 6 21	constant constant -
Politie-inspecteurs en officieren		
MBO openbare orde en veiligheid Andere opleidingstypen	38 62	constant -
Brandweerlieden		
MBO openbare orde en veiligheid Andere opleidingstypen	49 51	constant -

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.13 Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leraar basisonderwijs	1,40	erg laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	4,21	laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	3,16	laag
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	4,35	laag
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	6,18	gemiddeld
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	4,09	laag
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	5,41	laag
Docenten talen en expressie	5,09	laag
Docenten letteren (1e graads)	3,00	laag
Docenten sociale vakken (2e graads)	2,43	erg laag
Docenten sociale vakken (1e graads)	2,53	erg laag
Docenten 2e graads zonder specialisatie	7,91	gemiddeld
Docent 1e graads zonder specialisatie	5,82	gemiddeld
Onderwijskundig medewerkers	16,73	erg hoog
Onderwijskundigen en pedagogen	6,09	gemiddeld
Rij-instructeurs	3,04	laag
Zweminstructeurs	8,51	gemiddeld
Sportinstructeurs	9,31	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN		
olken, vertalers en schrijvers	7,73	gemiddeld
Bibliotheekassistenten	11,17	hoog
libliothecarissen	2,10	erg laag
Grafisch ontwerpers	5,76	gemiddeld
lunstenaars	4,53	laag
Seestelijk verzorgers	-	-
Geestelijken	1,14	erg laag
ournalisten	9,08	gemiddeld
aalkundigen	5,50	gemiddeld
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders	7,61	gemiddeld
Agrarische arbeiders	9,24	gemiddeld
Agrarische vakkrachten	4,79	laag
filieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	10,62	hoog
andbouwkundigen	5,69	gemiddeld
andbouwmachinebestuurders en vissers	8,69	aemiddeld
grarische bedrijfshoofden	5,46	gemiddeld
ECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
roductiemedewerkers	10,29	hoog
aboratorium-assistenten	-	-
aboranten	5,14	laag
echnisch analisten	2,30	erg laag
atuurwetenschappers	3,71	laag
onciërges	14,42	erg hoog
	11,92	hoog
	11.04	nooy
loofden technische dienst		nomiddold
oofden technische dienst /erktuigbouwkundigen	9,04	gemiddeld
oofden technische dienst /erktuigbouwkundigen ouwvakkers	9,04 5,64	gemiddeld
loofden technische dienst Verktuigbouwkundigen Rouwvakkers kannemers en installateurs krchitecten en bouwkundig projectleiders	9,04	-

Tabel 2.13 (vervolg) Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

Beroepsgroep	spreidingsindex	typering
Veg- en waterbouwkundigen	4,38	laag
Veg- en waterbouwkundige arbeiders	6,33	gemiddeld
Veg- en waterbouwkundige vakkrachten	10,04	hoog
Veg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	4,76	laag
Metaalarbeiders	6,48	gemiddeld
Bankwerkers en lassers	6,04	gemiddeld
Bedrijfshoofden metaalbewerking	13,61	hoog
Assembleurs	11,32	hoog
Aonteurs	11,30	hoog
Verktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	9,97	gemiddeld
Elektronicamonteurs	3,07	laag
Nonteurs en controleurs elektrotechnische producten	8,41	gemiddeld
Elektromonteurs	2,85	erg laag
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	3,98	laag
Elektrotechnici	7,71	gemiddeld
Grafisch productiepersoneel	7,17	gemiddeld
Grafische vakkrachten	5,93	gemiddeld
lechanisch operators	10,90	hoog
Procesoperators	12,31	hoog
Procestechnologen	17,97	erg hoog
/ateriaalkundigen	10,31	hoog
Confectie-arbeiders	7,06	gemiddeld
choen- en kleermakers	4,10	laag
RANSPORTBEROEPEN		
aders en lossers	12,03	hoog
Chauffeurs	12,48	hoog
Schippers en conducteurs	8,30	gemiddeld
/liegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	6,52	gemiddeld
Stewards	8,21	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
/erpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	7,66	gemiddeld
/erplegenden en doktersassistenten	2,56	erg laag
herapeuten en verpleegkundigen	4,81	laag
Artsen	2,01	erg laag
Apothekersassistenten en medisch laboranten	6,45	gemiddeld
Nedisch analisten	2,82	erg laag
Apothekers	3,31	laag
fdelingshoofden zorginstelling	8,93	gemiddeld
CONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	6,44	gemiddeld
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	14,20	hoog
Bedrijfshoofden	31,45	erg hoog
Economen	6,80	gemiddeld
Productieplanners	16,74	erg hoog
Drganisatie-adviseurs	24,00	erg hoog
Drganisatiedeskundigen	8,59	gemiddeld
	8,54	gemiddeld
Receptionisten en administratieve employés Boekhouders en secretaresses	8,76	gemiddeld
	8,76 10,56 6,25	gemiddeld hoog gemiddeld

Tabel 2.13 (vervolg)

Substitutiernogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsgroep, gemiddelde 1997-1998

/erzekeringsagenten	9,74	aemiddeld
Commercieel employés	17,49	erg hoog
Commercieel medewerkers	25,80	erg hoog
Fechnisch-commercieel employés	12,96	hoog
Fechnisch-bedrijfskundig medewerkers	18.05	erg hoog
luridisch en fiscaal medewerkers	8,35	gemiddeld
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	16,04	erg hoog
luristen	2,85	erg laag
Administratieve transportemployés	14,40	hoog
Leidinggevenden	27,91	erg hoog
Managers	40,50	
Aedisch secretaresses		erg hoog
nedisch secretaresses	6,29	gemiddeld
NFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs	7,62	gemiddeld
Systeemanalisten	12,31	hoog
nformatici	13,64	hoog
echnisch systeemanalisten	4,84	laag
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	13,82	hoog
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	5.50	gemiddeld
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	2,92	laag
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	13,09	hoog
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	1,94	erg laag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
/akkenvullers	7,75	gemiddeld
nterieurverzorgers	6,83	gemiddeld
/erkopers	10.28	hoog
Vinkeliers	5.84	gemiddeld
Hulpkrachten horeca en verzorging	9,15	gemiddeld
Ziekenverzorgenden	1,51	erg laag
/erzorgend personeel	7,41	gemiddeld
Café- en snackbarhouders	11.55	hoog
Bedrijfshoofden horeca	9,04	gemiddeld
Bakkers en slagers	4,42	laag
DPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
	13,90	hoog
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	10,00	
	1,81	erg laag
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés Politie-inspecteurs en officieren	•	erg laag gemiddeld

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De indicator voor substitutiemogelijkheden geeft de mate aan waarin werkgevers voor een bepaald beroep arbeidskrachten kunnen aantrekken met een uiteenlopende opleidingsachtergrond, zodat ze niet afhankelijk zijn van het arbeidsaanbod van een bepaald opleidingstype. De substitutiemogelijkheden worden bepaald met behulp van de Gini-Hirschman-spreidingsindex. Deze indicator kan geïnterpreteerd worden als een genormeerd aantal opleidingstypen waaruit werkenden in deze beroepsgroep afkomstig zijn.

Beroepsgroep	conjunctuurgevoeligheid	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leraar basisonderwijs	0,50	laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	0,49	laag
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	0,15	erg laag
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	0,49	laag
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	0,15	erg laag
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	0,49	laag
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	0,15	erg laag
Docenten talen en expressie	0,48	laag
Docenten letteren (1e graads)	0,15	erg laag
Docenten sociale vakken (2e graads)	0,49	laag
Docenten sociale vakken (1e graads)	0,15	erg laag
Docenten 2e graads zonder specialisatie	0,50	laag
Docent 1e graads zonder specialisatie	0,15	erg laag
Onderwijskundig medewerkers	0,51	laag
Onderwijskundigen en pedagogen	0,28	laag
Rij-instructeurs	0,21	laag
Zweminstructeurs	0,46	laag
Sportinstructeurs	0,50	laag
CULTURELE BEROEPEN		
Tolken, vertalers en schrijvers	0,24	laag
Bibliotheekassistenten	1,01	hoog
Bibliothecarissen	0,20	-
Grafisch ontwerpers	1,21	erg laag hoog
Kunstenaars	0,28	laag
Geestelijk verzorgers	-	laay
Geestelijken	0,10	- erg laag
Journalisten	1,74	erg hoog
Taalkundigen	0,41	laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Agrarische hulparbeiders	0,63	gemiddeld
Agrarische arbeiders	0,49	laag
Agrarische vakkrachten	0,98	gemiddeld
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	0,63	gemiddeld
Landbouwkundigen	0,43	laag
Landbouwmachinebestuurders en vissers	0,54	gemiddeld
Agrarische bedrijfshoofden	0,28	laag
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Productiemedewerkers	0,51	laag
Laboratorium-assistenten	-	-
Laboranten	0,69	gemiddeld
Technisch analisten	1,27	hoog
Natuurwetenschappers	0,45	laag
Conciërges	0,79	gemiddeld
Hoofden technische dienst	0,83	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	0,57	gemiddeld
Bouwvakkers	2,03	erg hoog
Aannemers en installateurs	1,46	erg hoog
Architecten en bouwkundig projectleiders	1,56	erg hoog
Weg- en waterbouwkundigen	0,58	gemiddeld

Beroepsgroep	conjunctuurgevoeligheid	typering
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	1,99	erg hoog
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	1,14	hoog
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	1,39	erg hoog
Metaalarbeiders	1,04	hoog
Bankwerkers en lassers	1,19	hoog
Bedrijfshoofden metaalbewerking	3,13	erg hoog
Assembleurs	0,92	gemiddeld
Monteurs	0,83	gemiddeld
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	1,63	erg hoog
Elektronicamonteurs	0,79	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	1,52	erg hoog
Elektromonteurs	1,30	hoog
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	2,42	erg hoog
Elektrotechnici	0,91	gemiddeld
Grafisch productiepersoneel	0,99	gemiddeld
Grafische vakkrachten	0,95	gemiddeld
Mechanisch operators	1,03	hoog
Procesoperators	1,19	hoog
Procestechnologen	0,50	laag
Materiaalkundigen Confectie-arbeiders	0,61	gemiddeld
Schoen- en kleermakers	1,13 0,75	hoog
	0,75	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Laders en lossers	0,63	gemiddeld
Chauffeurs	1,60	erg hoog
Schippers en conducteurs	1,82	erg hoog
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	0,37	laag
Stewards	1,66	erg hoog
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	0,78	gemiddeld
Verplegenden en doktersassistenten	0,73	gemiddeld
Therapeuten en verpleegkundigen	0,50	laag
Artsen	0,14	erg laag
Apothekersassistenten en medisch laboranten	0,69	gemiddeld
Medisch analisten	0,53	gemiddeld
Apothekers	0,85	gemiddeld
Afdelingshoofden zorginstelling	1,36	hoog
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	0,56	gemiddeld
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	0,95	gemiddeld
Bedrijfshoofden	1,00	gemiddeld
Economen	0,74	gemiddeld
Productieplanners	0,85	gemiddeld
Organisatie-adviseurs	1,22	hoog
Organisatiedeskundigen	0,62	gemiddeld
Receptionisten en administratieve employés	0,51	laag
Boekhouders en secretaresses	0,80	gemiddeld
Assistent accountants	1,24	hoog
Accountants	0,66	gemiddeld
Verzekeringsagenten	0,44	laag gemiddeld
Commercieel employés	0,78	gerniudelu

Beroepsgroep	conjunctuurgevoeligheid	
Commercieel medewerkers	1,22	hoog
Technisch-commercieel employés	0,92	gemiddeld
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	1,17	hoog
Juridisch en fiscaal medewerkers	0,22	laag
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	0,54	gemiddeld
Juristen	0,57	gemiddeld
Administratieve transportemployés	1,24	hoog
Leidinggevenden	0,97	gemiddeld
Managers	1,15	hoog
Medisch secretaresses	0,75	gemiddeld
INFORMATICA BEROEPEN		
Programmeurs	0,62	gemiddeld
Systeemanalisten	1,05	hoog
Informatici	0,61	gemiddeld
Technisch systeemanalisten	1,15	hoog
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	1,02	hoog
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	0,66	gemiddeld
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	0,19	erg laag
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	0,53	gemiddeld
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	0,29	laag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Vakkenvullers	0,97	gemiddeld
Interieurverzorgers	0,34	laag
Verkopers	0,48	laag
Winkeliers	0,62	gemiddeld
Hulpkrachten horeca en verzorging	0,91	gemiddeld
Ziekenverzorgenden	0,73	gemiddeld
Verzorgend personeel	1,01	hoog
Café- en snackbarhouders	1,36	hoog
Bedrijfshoofden horeca	1,21	hoog
Bakkers en slagers	0,16	erg laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	0,62	gemiddeld
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	0,23	laag
Politie-inspecteurs en officieren	0,47	laag

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid heeft betrekking op de mate waarin de werkgelegenheid gevoelig is voor veranderingen van de economische situatie. Deze indicator geeft daarmee de mate van werkzekerheid aan in de beroepsgroep.

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
eraar basisonderwijs	14.500	11	2,1	hoog
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graad	s) -1.200	-7	-1,4	gemiddel
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graad	s) 300	2	0,4	gemidde
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	-400	-3	-0,6	gemidde
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	-	-	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	-400	-7	-1,4	gemidde
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	800	8	1,6	gemidde
Docenten talen en expressie	-4.500	-14	-3,0	laag
Docenten letteren (1e graads)	2.300	10	1,8	gemidde
Docenten sociale vakken (2e graads)	-800	-8	-1,6	gemidde
Docenten sociale vakken (1e graads)	-400	-5	-1,0	gemidde
Docenten 2e graads zonder specialisatie	200	3	0,5	gemidde
Docent 1e graads zonder specialisatie		-	-	-
Onderwijskundig medewerkers	1.500	18	3,3	hoog
Onderwijskundigen en pedagogen	4.200	21	3,8	erg hoog
Rij-instructeurs	200		0,5	gemidde
Zweminstructeurs	100	4	0,8	gemidde
Sportinstructeurs	400	5	1,0	gemidde
	400	5	1,0	gemidde
CULTURELE BEROEPEN				
Folken, vertalers en schrijvers	100	1	0,3	gemidde
Bibliotheekassistenten	-200	-1	-0,3	gemidde
Bibliothecarissen	-100	-1	-0,3	gemidde
Grafisch ontwerpers	1.000	13	2,5	hoog
Kunstenaars	2.600	6	1,2	gemidde
Geestelijk verzorgers	-	-	-	-
Geestelijken	800	15	2,8	hoog
Journalisten	1.200	7	1,4	gemidde
Taalkundigen	700	10	1,9	gemidde
AGRARISCHE BEROEPEN				
Agrarische hulparbeiders	400	5	1,1	gemidde
Agrarische arbeiders	-12.200	-13	-2,8	laag
Agrarische vakkrachten	-600	-8	-1,6	gemidde
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	300	4	0,8	gemidde
Landbouwkundigen	-	-	-	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers	-1.200	-12	-2,5	laag
Agrarische bedrijfshoofden	-5.000	-4	-0,8	gemidde
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Productiemedewerkers	-1.000	-1	-0,2	gemidde
_aboratorium-assistenten	-	-	-	-
_aboranten	-4.300	-37	-9,0	erg laag
Technisch analisten	0	0	0,1	gemidde
Natuurwetenschappers	-100	-1	-0,2	gemidde
Conciërges	-5.400	-20	-4,3	erg laag
-	-1.200	-12	-2,6	laag
Hoofden technische dienst		-13	-2,8	laag
	-800	-10		
Hoofden technische dienst Werktuigbouwkundigen Bouwvakkers	-800 -39.300	-22		•
Werktuigbouwkundigen			-5,0	erg laag gemidde

Tabel 2.15 Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsgroep, 1999-2004

Tabel 2.15 (vervolg)	
Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsgroep,	1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Weg- en waterbouwkundigen	-600	-5	-0,9	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	-6.200	-26	-5,9	erg laag
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	-3.500	-11	-2,3	laag
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	-1.500	-20	-4,3	erg laag
Metaalarbeiders	-20.800	-25	-5,7	erg laag
Bankwerkers en lassers	-7.000	-11	-2,2	laag
Bedrijfshoofden metaalbewerking	-300	-6	-1,3	gemiddeld
Assembleurs	-4.600	-22	-4,9	erg laag
Monteurs	-28.400	-14	-2,9	laag
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	-5.300	-20	-4,4	erg laag
Elektronicamonteurs	-1.100	-7	-1,5	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	-4.400	-26	-5,8	erg laag
Elektromonteurs	-9.900	-10	-2,2	laag
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	-2.000	-19	-4,0	laag
Elektrotechnici	-1.200	-18	-4,0	laag
Grafisch productiepersoneel	-6.200	-29	-6,6	erg laag
Grafische vakkrachten	-4.500	-11	-2,3	laag
Mechanisch operators	-18.700	-29	-6,7	erg laag
Procesoperators	-4.900	-9	-1,9	gemiddeld
Procestechnologen	-2.000	-24	-5,4	erg laag
Materiaalkundigen	-1.100	-8	-1,6	gemiddeld
Confectie-arbeiders	-7.700	-24	-5,4	erg laag
Schoen- en kleermakers	-600	-11	-2,2	laag
TRANSPORTBEROEPEN				
Laders en lossers	9.200	7	1,4	gemiddeld
Chauffeurs	500 -3.000	0 -24	0,0 -5,3	gemiddeld erg laag
Schippers en conducteurs	-3.000 400	-24 4	-5,3 0,9	gemiddeld
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport Stewards	2.700	27	4,9	erg hoog
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	-900	-4	-0,8	gemiddeld
Verplegenden en doktersassistenten	-100	0	-0,0	gemiddeld
Therapeuten en verpleegkundigen	0	0	0,0	gemiddeld
Artsen	4.100	7	1,4	gemiddeld
Apothekersassistenten en medisch laboranten	3.800	9	1,8	gemiddeld
Medisch analisten	1.300	8	1,5	gemiddeld
Apothekers	200	3	0,6	gemiddeld
Afdelingshoofden zorginstelling	200	3	0,5	gemiddeld
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	4.300	6	1,1	gemiddeld
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	-200	-5	•	gemiddeld
Bedrijfshoofden	4.900	18		hoog
Economen	900	7		gemiddeld
Productieplanners	29.500	49		erg hoog
Organisatie-adviseurs	24.400	49	8,3	erg hoog
Organisatiedeskundigen	8.100	36	6,3	erg hoog
Receptionisten en administratieve employés	07.000	12	2,3	hoog
	27.800			
Boekhouders en secretaresses	99.700	23	4,3	erg hoog
			4,3 3,5	

Tabel 2.15 (vervolg)	
Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsgroep,	1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Verzekeringsagenten	4.900	15	2,8	hoog
Commercieel employés	34.900	12	2,3	hoog
Commercieel medewerkers	44.100	21	3,9	erg hoog
Technisch-commercieel employés	1.200	8	1,5	gemiddeld
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	-200	-1	-0,3	gemiddeld
Juridisch en fiscaal medewerkers	1.700	5	0,9	gemiddeld
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	1.400	9	1,8	gemiddeld
Juristen	3.800	6	1,2	gemiddeld
Administratieve transportemployés	-1.000	-4	-0,8	gemiddeld
Leidinggevenden	5.000	11	2,2	hoog
Managers	8.600	9	1,8	gemiddeld
Medisch secretaresses	3.000	16	3,0	hoog
INFORMATICA BEROEPEN				
Programmeurs	16.300	26	4,8	erg hoog
Systeemanalisten	31.600	30	5,4	erg hoog
Informatici	3.000	23	4,2	erg hoog
Technisch systeemanalisten	-1.800	-18	-4,0	laag
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	14.000	19	3,6	hoog
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	2.700	4	0,7	gemiddeld
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	1.700	18	3,4	hoog
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	1.300	17	3,1	hoog
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	4.900	21	4,0	erg hoog
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Vakkenvullers	-	-	-	-
Interieurverzorgers	11.400	6	1,1	gemiddeld
Verkopers	48.200	18	3,3	hoog
Winkeliers	8.700	7	1,4	gemiddeld
Hulpkrachten horeca en verzorging	-2.700	-2	-0,4	gemiddeld
Ziekenverzorgenden	20.400	29	5,2	erg hoog
Verzorgend personeel	16.100	8	1,6	gemiddeld
Café- en snackbarhouders	100	1	0,1	gemiddeld
Bedrijfshoofden horeca	2.700	7	1,4	gemiddeld
Bakkers en slagers	-2.500	-15	-3,3	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	2.100	5	1,0	gemiddeld
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	-1.900	-4	-0,8	gemiddeld
Politie-inspecteurs en officieren	200	4	0,8	gemiddeld
Brandweerlieden	-700	-12	-2,5	laag
Totaal	328.300	5	1,0	gemiddeld

Bron: ROA

Toelichting:

Uitbreidingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.

Tabel 2.16 Verwachte vervangingsvraag per beroepsgroep, 1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leraar basisonderwijs	24.100	18	3,4	gemiddeld
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	4.200	23	4,3	hoog
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	4.400	30	5,4	hoog
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	6.000	39	6,9	erg hoog
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	-	-	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	2.500	38	6,6	erg hoog
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	1.100	11	2,2	erg laag
Docenten talen en expressie	10.500	33	5,9	erg hoog
Docenten letteren (1e graads)	5.400	22	4,1	gemiddelo
Docenten sociale vakken (2e graads)	3.500	34	6,1	erg hoog
	1.800	26	4,7	hoog
Docenten sociale vakken (1e graads)	2.700	25	4,6	hoog
Docenten 2e graads zonder specialisatie	2.700	- 25	4,0 -	- -
Docent 1e graads zonder specialisatie	-			
Onderwijskundig medewerkers	2.100	25	4,5	hoog
Onderwijskundigen en pedagogen	3.000	15	2,8	laag
Rij-instructeurs	2.100	33	5,8	erg hoog
Zweminstructeurs	600	20	3,7	gemiddel
Sportinstructeurs	1.200	15	2,9	laag
CULTURELE BEROEPEN				
Tolken, vertalers en schrijvers	1.400	18	3,4	gemiddel
Bibliotheekassistenten	3.000	18	3,3	gemiddel
Bibliothecarissen	2.300	24	4,5	hoog
Grafisch ontwerpers	900	13	2,4	laag
Kunstenaars	6.400	15	2,9	laag
Geestelijk verzorgers	-	-	-	-
Geestelijken	800	14	2,6	laag
Journalisten	2.400	14	2,7	laag
Taalkundigen	1.300	16	3,0	gemiddel
AGRARISCHE BEROEPEN				
Agrarische hulparbeiders	800	11	2,1	erg laag
Agrarische arbeiders	19.600	21	3,9	gemiddel
Agrarische vakkrachten	1.300	17	3,2	gemiddel
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	2.600	29	5,2	hoog
Landbouwkundigen	-	-	-	-
Landbouwmachinebestuurders en vissers	2.000	20	3.7	gemiddel
Agrarische bedrijfshoofden	24.300	20	3,7	gemiddel
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Productiemedewerkers	15.200	11	2,1	erg laag
Laboratorium-assistenten	-	_	-	- 0
Laboranten	2.900	25	4,6	hoog
Technisch analisten	2.600	41	7,0	erg hoog
Natuurwetenschappers	2.900	23	4,3	hoog
	7.300	23	4,8	hoog
Concièrges	2.100	21	3,8	gemidde
Hoofden technische dienst	1.700	26	3,8 4,8	hoog
Werktuigbouwkundigen				
Bouwvakkers	30.700	18	3,3	gemiddel
Aannemers en installateurs	27.200		2,8	laag
Architecten en bouwkundig projectleiders	6.500	20	3,7	gemiddel

-

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Weg- en waterbouwkundigen	2.300	17	3,1	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	3.600	15	2,8	laag
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	6.300	20	3,7	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	1.300	18	3,3	gemiddeld
Metaalarbeiders	17.300	21	3,9	gemiddeld
Bankwerkers en lassers	9.500	14	2,7	laag
Bedrijfshoofden metaalbewerking	1.200	28	5,0	hoog
Assembleurs	3.200	16	3,0	gemiddeld
Monteurs	28.800	14	2,6	laag
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	7.100	27	4,8	hoog
Elektronicamonteurs	2.800	18	3,3	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	2.900	17	3,1	gemiddeld
Elektromonteurs	16.700	18	3,3	gemiddeld
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	2.700	25	4,6	hoog
Elektrotechnici	900	14	2,7	laag
Grafisch productiepersoneel	4.100	19	3,6	gemiddeld
Grafische vakkrachten	6.100	15	2,8	laag
Mechanisch operators	15.500	24	4,4	hoog
Procesoperators	7.000	13	2,4	laag
Procestechnologen	2.500	29	5,3	hoog
Materiaalkundigen	2.800	20	3,8	gemiddeld
Confectie-arbeiders	8.700	27	5,0	hoog
Schoen- en kleermakers	1.600	25	4,6	hoog
TRANSPORTBEROEPEN		20	.,0	
Laders en lossers	9.600	7	1,4	erg laag
Chauffeurs	38.700	17	3,2	gemiddeld
Schippers en conducteurs	3.300	26	4,8	hoog
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	2.100	21	3,8	gemiddeld
Stewards	1.400	15	2,8	laag
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	2.900	13	2,5	laag
Verplegenden en doktersassistenten	23.100	20	3,8	gemiddeld
Therapeuten en verpleegkundigen	18.000	18	3,4	gemiddeld
Artsen	8.500	15	2,9	laag
Apothekersassistenten en medisch laboranten	6.500	16	3,0	gemiddeld
Medisch analisten	2.700	16	3,1	gemiddeld
Apothekers	900	14	2,6	laag
Afdelingshoofden zorginstelling	2.700	29	5,3	hoog
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	5.800	8	1,5	erg laag
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	2.000	45	7,8	erg hoog
Bedrijfshoofden	3.800	14	2,7	laag
Economen	2.000	14	2,7	laag
Productieplanners	6.200	10	2,0	erg laag
Organisatie-adviseurs	3.600	7	1,4	erg laag
Organisatiedeskundigen	2.800	12	2,4	erg laag
Receptionisten en administratieve employés	60.200	26	4,7	hoog
Boekhouders en secretaresses	49.700	12		erg laag
Assistent accountants	13.000	12	•	erg laag
Accountants	3.900	11	2,2	erg laag

Tabel 2.16 (vervolg)	
Verwachte vervangingsvraag per beroepsgroep, 1	999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
/erzekeringsagenten	5.000	15	2,9	laag
Commercieel employés	41,400	14	2,6	laag
Commercieel medewerkers	24.200	11	2,2	erg laag
Fechnisch-commercieel employés	3.300	20	3,7	gemiddeld
Fechnisch-bedrijfskundig medewerkers	2.200	15	2,9	laag
Juridisch en fiscaal medewerkers	6.000	16	3,1	gemiddelo
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	4.500	30	5,4	hoog
Juristen	7.000	12	2,2	erg laag
Administratieve transportemployés	5.200	20	3,8	gemiddelo
_eidinggevenden	8.200	19	3,5	gemiddelo
Managers	17.000	18	3,4	gemiddel
Medisch secretaresses	2.700	14	2,7	laag
NFORMATICA BEROEPEN				
Programmeurs	4.900	8	1,5	erg laag
Systeemanalisten	7.600	7	1,4	erg laag
Informatici	1.200	9	1,7	erg laag
Technisch systeemanalisten	1.500	15	2,9	laag
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	5.800	8	1,6	erg laag
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	11.900	16	2,9	gemiddel
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	1.500	16	3,0	gemiddel
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	1.400	17	3,2	gemiddel
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	2.700	12	2,2	erg laag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Vakkenvullers	-	-	-	-
Interieurverzorgers	23.600	12	2,2	erg laag
Verkopers	42.000	15	2,9	laag
Winkeliers	24.000	20	3,6	gemiddel
Hulpkrachten horeca en verzorging	31.300	22	4,0	gemiddel
Ziekenverzorgenden	6.800	10	1,9	erg laag
Verzorgend personeel	32.000	17	3,1	gemiddel
Café- en snackbarhouders	4.100	32	5,7	erg hoog
Bedrijfshoofden horeca	8.100	21	4,0	gemiddel
Bakkers en slagers	2.600	16	3,0	gemiddel
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	6.600	15	2,8	laag
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	8.400	17	3,1	gemiddel
Politie-inspecteurs en officieren	800	12		erg laag
Brandweerlieden	1.700	27		hoog
Totaal	1.033.300	16	3,0	gemidde

Bron: ROA

Toelichting: Vervangingsvraag is vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat doordat de arbeidsplaatsen van werkenden die met pensioen gaan, arbeidsongeschikt worden of zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt opnieuw moeten worden opgevuld. De vervangingsvraag per beroepsgroep kan bovendien ontstaan door de beroepsmobiliteit. Vertrek van werkenden dat niet leidt tot vraag naar nieuwkomers uit dezelfde beroepsgroep wordt niet meegerekend als vervangingsvraag.

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leraar basisonderwiis	38.600	29	5,5	gemiddeld
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	4.200	23	4,3	gemiddeld
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	4.700	32	5,8	gemiddeld
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	6.000	39	6'9	hoog
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	ı		•	
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	2.500	38	6,6	hood
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	1.900	19	3,8	gemiddeld
Docenten talen en expressie	10.500	33	5,9	hoog
Docenten letteren (1e graads)	7.700	32	5,9	gemiddeld
Docenten sociale vakken (2e graads)	3.500	34	6,1	hoog
Docenten sociale vakken (1e graads)	1.800	26	4,7	gemiddeld
Docenten 2e graads zonder specialisatie	2.900	28	5,1	gemiddeld
Docent 1e orgads zonder specialisatie	•		•	1
Onderwiiskundia medewerkers	3.600	43	7,8	hoog
Onderwijskundigen en pedagogen	7.200	36	6,6	hoog
Rii-instructeurs	2.300	36	6,3	hoog
Zweminstructeurs	200	24	4,5	gemiddeld
Sportinstructeurs	1.600	20	3,9	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN				
T-11	1 500	10	3.7	gemiddeld
I UIKEII, VEI LAIEIS EII SUITIJVEIS Diblicthochossistantan	3,000	9 8	. co co co	gemiddeld
Dibiloureexassisteriteri Rihliothecarissen	2.300	24	4,5	gemiddeld
Grafisch ontwerbers	1.900	26	4,9	gemiddeld
Kunstenaars	9.000	21	4,1	gemiddeld
Geesteliik verzorgers	ı	ı	,	
Geestelijken	1.600	29	5,4	gemiddeld
Journalisten	3.600	21	4,1	gemiddeld
Taalkundigen	2.000	26	4,9	gemiddeld

Tabel 2.17 Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
AGRARISCHE BEROEPEN				
Adrarische hulbarbeiders	1.200	16	3,2	gemiddeld
Agrarische arbeiders	19.600	21	3,9	gemiddeld
Agrarische vakkrachten	1.300	17	3,2	gemiddeld
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	2.900	33	6,0	hoog
Landbouwkundigen Landbouwkundigen	- 000	- c	5	- neminhald
Landoummedumoodden	24.300	50 51	3,7	gemiddeld
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Productiemedewerkers	15.200	11	2,1	erg laag
Laboratorium-assistenten	,		ı	I
Laboranten	2.900	25	4,6	gemiddeld
Technisch analisten	2.600	41	7,1	hoog
Natuurwetenschappers	2.900	23	4,3	gemiddeld
Concièrges	7.300	27	4,8	gemiddeld
Hoofden technische dienst	2.100	21	3,8	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	1.700	26	4,8	gemiddeld
Bouwvakkers	30.700	18	3,3	gemiddeld
Aannemers en installateurs	27.200	15	2,8	laag
Architecten en bouwkundig projectleiders	6.600	20	3,8	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundigen	2.300	17	3,1	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	3.600	15	2,8	laag
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	6.300	20	3,7	gemiddeld
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	1.300	18	3,3	gemiddeld
Metaalarbeiders	17.300	21	3,9	gemiddeld
Bankwerkers en lassers	9.500	14	2,7	laag
Bedrijfshoofden metaalbewerking	1.200	28	5,0	gemiddeld

Tabel 2.17 (vervolg) Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Assembleurs	3.200	16	3,0	gemiddeld
Monteurs	28.800	14	2,6	laag
Werktuidbouwkundia ontwerpers en hoofden technische dienst	7.100	27	4,8	gemiddeld
Flektronicamonteurs	2.800	18	3,3	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	2.900	17	3,1	gemiddeld
Flektromonteurs	16.700	18	3,3	gemiddeld
Elektrotechnisch ontwerpers en bedriifshoofden	2.700	25	4,6	gemiddeld
Elektrotechnici	006	14	2,7	laag
Grafisch productiepersoneel	4.100	19	3,6	gemiddeld
Grafische vakkrachten	6.100	15	2,8	laag
Mechanisch operators	15.500	24	4,4	gemiddeld
Procesoberators	7.000	13	2,4	laag
Procestechnologen	2.500	29	5,3	gemiddeld
Materiaalkundigen	2.800	20	3,8	gemiddeld
Confectie-arbeiders	8.700	27	5,0	gemiddeld
Schoen- en kleermakers	1.600	25	4,6	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN				
l aders en lossers	18.800	14	2,8	laag
Chauffeurs	39.200	17	3,2	gemiddeld
Schippers en conducteurs	3.300	26	4,8	gemiddeld
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	2.500	25	4,7	gemiddeld
Stewards	4.100	42	7,7	hoog
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
		5	о R	200
Verpleegnuipen en leerling-verpleegkundigen Verplegenden en doktersassistenten	23.100	20 2	3,8	gemiddeld
Therapeuten en verpleegkundigen	18.000	18 00	3,4	gemiddeld
Artsen	12.600	22	4,3	gemiddeld

Tabel 2.17 (vervolg) Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004 1

l abel 2.17 (vervoig) Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004				
Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Apothekersassistenten en medisch laboranten Medisch analisten Apothekers Afdelingshoofden zorginstelling	10.300 4.000 1.100 2.900	25 17 32	446 877,08 87,78	gemiddeld gemiddeld gemiddeld gemiddeld
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Ondersteunende administratieve hulpkrachten Bedrijfshoofden	10.100 2.000 8.700	45 45 32	2,6 7,8 6,1	laag hoog gemiddeld

Afdelingshoofden zorginstelling	2.900	32	5,8	gemiddeld	
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN					
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	10.100	14	2,6	laag	
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	2.000	45	7,8	hoog	
Bedrijfshoofden	8.700	32	6,1	gemiddeld	
Economen	2.900	21	4,0	gemiddeld	
Productieplanners	35.700	59	10,4	erg hoog	
Organisatie-adviseurs	28.000	56	9,7	erg hoog	
Organisatiedeskundigen	10.900	48	8,7	hoog	
Receptionisten en administratieve employés	88.000	38	7,0	hoog	
Boekhouders en secretaresses	149.400	35	6,5	hoog	
Assistent accountants	32.700	31	5,8	gemiddeld	
Accountants	17.200	51	9,1	erg hoog	
Verzekeringsagenten	9.900	30	5,8	gemiddeld	
Commercieel employés	76.300	26	4,9	gemiddeld	
Commercieel medewerkers	68.300	32	6,1	gemiddeld	
Technisch-commercieel employés	4.500	28	5,2	gemiddeld	
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	2.200	15	2,9	laag	
Juridisch en fiscaal medewerkers	7.700	21	4,0	gemiddeld	
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	5.900	39	7,2	hoog	
Juristen	10.800	18	3,4	gemiddeld	
Administratieve transportemployés	5.200	20	3,8	gemiddeld	
Leidinggevenden	13.200	30	5,7	gemiddeld	
Managers	25.600	27	5,2	gemiddeld	
Medisch secretaresses	5.700	30	5,7	gemiddeld	

4 Tabel 2.17 (vervolg) Verwachte haanonanin

Tabel 2.17 (vervolg) Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004

Beroepsgroep	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Politie-inspecteurs en officieren Brandweerlieden	1.000 1.700	16 27	3,1 4,9	gemiddeld gemiddeld
Totaal 1.	1.361.000	22	4,0	gemiddeld
Bron: ROA				

Tabel 2.17 (vervolg) Verwachte baanopeningen per beroepsgroep, 1999-2004

Toelichting: Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

Tabel 2.18

Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar beroepsgroep (ITKB) in 2004

Beroepsgroep	ITKB	typering knelpunten	

PEDAGOGISCHE BEROEPEN

Leraar basisonderwijs	0,80	zeer groot
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	0,85	zeer groot
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	0,96	groot
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	0,88	zeer groot
Docenten landbouw en techniek (1e graads)	-	-
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	0,80	zeer groot
Docenten economisch-administratieve vakken (1e graads)	0,92	zeer groot
Docenten talen en expressie	0,93	zeer groot
Docenten letteren (1e graads)	0,95	groot
Docenten sociale vakken (2e graads)	0,85	zeer groot
Docenten sociale vakken (1e graads)	0,95	groot
Docenten 2e graads zonder specialisatie	0,81	zeer groot
Docent 1e graads zonder specialisatie	-	-
Onderwijskundig medewerkers	0,90	zeer groot
Onderwijskundigen en pedagogen	0,96	groot
Rij-instructeurs	0,86	zeer groot
Zweminstructeurs	1,00	geen
Sportinstructeurs	0,98	enige
Sporunsuucleurs	- •	•
CULTURELE BEROEPEN		
CULIURELE BEROLFEN		
Tolken, vertalers en schrijvers	0,96	groot
Bibliotheekassistenten	0,95	groot
Bibliothecarissen	0,85	zeer groot
	0,99	geen
Grafisch ontwerpers	0,97	groot
	-	-
Geestelijk verzorgers	0,90	zeer groot
Geestelijken	0,96	groot
Journalisten	0,98	enige
Taalkundigen	0,00	oilige
AGRARISCHE BEROEPEN		
A graniasha hulparhaidara	1,00	geen
Agrarische hulparbeiders	0,96	groot
Agrarische arbeiders	0,87	zeer groot
Agrarische vakkrachten	0,96	groot
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	0,30	gi001
Landbouwkundigen	0,91	zeer groot
Landbouwmachinebestuurders en vissers	0,91	zeer groot
Agrarische bedrijfshoofden	0,32	Zeer groot
TECHNISCHE EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Productiemedewerkers	0,98	groot
Laboratorium-assistenten	-	-
Laboranten	0.98	groot
Technisch analisten	0,93	groot
Natuurwetenschappers	0,98	enige
Conciërges	0,99	geen
Hoofden technische dienst	0,97	groot
Werktuigbouwkundigen	1,00	geen
Bouwvakkers	0,98	enige
Aannemers en installateurs	0,98	enige
Architecten en bouwkundig projectleiders	0,96	groot
Architecteri eri bouwkundig projectienders	0,00	9.001

Beroepsgroep	ITKB	typering knelpunten
	0.00	_ = t
Weg- en waterbouwkundigen	0,96	groot
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	0,99	geen
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	0,98	enige
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	0,96	groot
Metaalarbeiders	0,98	enige
Bankwerkers en lassers	0,98	enige
Bedrijfshoofden metaalbewerking	0,99	geen
Assembleurs	0,97	groot
Monteurs	0,97	groot
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	0,96	groot
Elektronicamonteurs	0,99	geen
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	0,97	groot
Elektromonteurs	0,99	vrijwel geen
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	0,98	enige
Elektrotechnici	0,97	groot
Grafisch productiepersoneel	0,98	groot
Grafische vakkrachten	0,99	vrijwel geen
Mechanisch operators	0,97	groot
Procesoperators	0,94	groot
Procestechnologen	0,97	groot
Materiaalkundigen	0,97	groot
Confectie-arbeiders	0,98	groot
Schoen- en kleermakers	0,97	groot
TRANSPORTBEROEPEN		
Laders en lossers	0,97	groot
Chauffeurs	0,97	groot
Schippers en conducteurs	0,91	zeer groot
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	0,91	zeer groot
Stewards	0,97	groot
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	0,99	vrijwel geen
Verplegenden en doktersassistenten	0,88	zeer groot
Therapeuten en verpleegkundigen	0,89	zeer groot
Artsen	0,95	groot
Apothekersassistenten en medisch laboranten	0,95	groot
Medisch analisten	0,87	zeer groot
Apothekers	0,99	vrijwel geen
Afdelingshoofden zorginstelling	0,95	groot
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs	0,99	vrijwel geen
Ondersteunende administratieve hulpkrachten	0,99	vrijwel geen
Bedrijfshoofden	0,94	groot
Economen	0,91	zeer groot
Productieplanners	0,96	groot
	0,96	groot
Organisatie-adviseurs	0,95	groot
		-
Organisatiedeskundigen		enige
Organisatiedeskundigen	0,98	enige groot
Organisatie-adviseurs Organisatiedeskundigen Receptionisten en administratieve employés Boekhouders en secretaresses Assistent accountants		-

Tabel 2.18 (vervolg) Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar beroepsgroep (ITKB) in 2004

.

Tabel 2.18 (vervolg)

Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar beroepsgroep (ITKB) in 2004

Beroepsgroep	ITKB	typering	
		knelpunten	
/erzekeringsagenten	0,97	groot	
Commercieel employés	0,97	groot	
Commercieel medewerkers	0,96	groot	
Technisch-commercieel employés	0,98	enige	
Technisch-bedrijfskundig medewerkers	0,97	groot	
Juridisch en fiscaal medewerkers	0,97	groot	
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	0,94	groot	
Juristen	0,96	groot	
Administratieve transportemployés	0,95	groot	
Leidinggevenden	0,94	groot	
Managers	0,94	groot	
Managers Medisch secretaresses	0,94	groot	
	0,01	9.001	
INFORMATICA BEROEPEN			
Programmeurs	0,97	groot	
Systeemanalisten	0,91	zeer groot	
Informatici	0,93	zeer groot	
Technisch systeemanalisten	0,91	zeer groot	
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	0,97	groot	
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	0,96	groot	
Hoofden sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	0,97	groot	
Sociaal-wetenschappelijk medewerkers	0,91	zeer groot	
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	0,99	vrijwel geen	
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Vakkenvullers	-	-	
Interieurverzorgers	0,98	enige	
Verkopers	0,98	groot	
Winkeliers	0,97	groot	
Hulpkrachten horeca en verzorging	0,99	vrijwel geen	
Ziekenverzorgenden	0,99	vrijwel geen	
Verzorgend personeel	0,96	groot	
Café- en snackbarhouders	0,99	geen	
Bedrijfshoofden horeca	0,97	groot	
Bakkers en slagers	0,97	groot	
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	0,97	groot	
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	0,94	groot	
Politie-inspecteurs en officieren	0,93	groot	
Brandweerlieden	0,93	zeer groot	

Bron: ROA

Toelichting:

De indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar beroepsgroep (ITKB) geeft aan in hoeverre werkgevers problemen zullen ondervinden in de personeelsvoorziening, gegeven de verwachte vraagaanbod-verhoudingen op de arbeidsmarkt voor de opleidingstypen die binnen het betreffende beroep emplooi vinden.

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

. II

Tabel 3.1	
Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1	1997-1998

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1993-'97	arbeidsvolume
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	480.000	constant	428.000
ИВО			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	456.500	constant	378.500
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	69.000	dalend	78.500
VMBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	125.500	constant	124.500
VMBO installatietechniek	9.000	dalend	8.500
VMBO metaal: mechanische techniek	121.500	constant	120.500
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	4.500	dalend	4.500
VMBO voertuigentechniek	41.500	constant	41.500
VMBO elektrotechniek	54.500	dalend	54.000
VMBO grafische techniek	6.500	dalend	6.000
VMBO brood en banket	10.000	constant	9.500
VMBO transport en logistiek	42.500	stijgend	44.000
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	125.500	constant	103.000
VMBO consumptief en levensmiddelentechnie		constant	29.500
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	182.500	constant	121.500
VMBO Beveiliging			10.000
VMBO beveiliging	12.500	stijgend	12.000
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO	0.40,000		000 000
HAVO/VWO	342.000	stijgend	289.000
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving	00.000	constant	120.500
MBO landbouw en veeteelt MBO milieu en groene ruimte	99.000 24.000	constant	24.000
MBO Techniek			
MBO laboratorium	22.000	stijgend	18.500
	145.000	constant	147.500
MBO bouw	26.000	stijgend	26.500
MBO grond-, weg- en waterbouw			
MBO installatietechniek	27.000	stijgend	28.500
MBO werktuigbouw en mechanische techniel		constant	141.000
MBO fijnmechanische techniek	12.000	dalend	12.000
MBO motorvoertuigentechniek	73.000	stijgend	76.000
MBO vliegtuigtechniek	6.000	constant	6.000
MBO operationele techniek	7.500	dalend	7.500
MBO elektrotechniek	161.000	stijgend	159.000
MBO grafische techniek	42.500	constant	41.500
	22 500	stijgend	21.500
MBO procestechniek	23.500	Sujgenu	21.000

Opleidingstype aanta	l werkenden	trend 1993-'97	arbeidsvolume	
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	23.500	onbekend	24.500	
MBO vervoer en logistiek	49.500	constant	50.500	
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	23.500	stijgend	17.000	
MBO apothekersassistent	17.500	constant	13.000	
MBO verpleging	131.000	stijgend	94.500	
MBO gezondheidstechniek	7.000	stijgend	7.000	
MBO sociaal-cultureel	69.000	stijgend	55.000	
MBO verzorging	208.500	constant	144.000	
MBO uiterlijke verzorging	59.500	stijgend	47.000	
MBO horeca	80.000	stijgend	80.500	
MBO beweging en therapie	29.500	sterk stijgend	22.000	
ABO Economie				
MBO administratie	300.000	stijgend	271.000	
MBO handel	294.500	constant	291.000	
MBO secretariaat	107.000	stijgend	82.500	
MBO toerisme en recreatie	20.500	stijgend	18.000	
MBO bedrijfskunde	45.000	stijgend	43.500	
MBO automatisering	39.000	stijgend	37.000	
MBO geld, bank en belastingen	32.000	dalend	28.500	
MBO verzekeringswezen	27.500	onbekend	27.500	
1BO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	96.000	stijgend	93.500	
IBO				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	165.500	constant	132.000	
HBO lerarenopleiding talen	29.000	constant	24.500	
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	33.500	constant	32.000	
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	34.000	constant	30.000	
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	14.000	stijgend	12.500	
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	12.500	constant	9.000	
HBO lerarenopleiding expressie	31.000	constant	24.500	
HBO tolk en vertaler	11.000	stijgend	9.000	
IBO Landbouw	7 500	- 411	~ = ~ ~	
HBO landbouw en veeteelt	7.500	stijgend	8.500	
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	20.000	stijgend	20.000	
IBO Techniek HBO laboratorium	38.000	constant	33.000	
HBO bouwkunde	20.500	constant	20.000	
HBO civiele techniek	17.000		20.000 16.500	
HBO werktuigbouwkunde	38.500	stijgend stijgend	38.500	
HBO elektrotechniek	43.000	stijgend	40.500	
HBO informatica	38.500	constant	40.500 37.500	
HBO chemische technologie	8.500	constant	37.500 8.000	
HBO vervoer en logistiek	25.000	constant	25.000	
IBO Paramedisch				
HBO verpleegkunde	53.500	stijgend	43.000	
HBO (fysio)therapie	40.000	constant	32.500	
	-0.000	Constant	52.500	

Tabel 3.1 (vervolg) Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Tabel 3.1 (vervolg)
Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1993-'97	arbeidsvolume
HBO voeding	6.000	sterk stijgend	5.000
HBO radiologie	8.000	constant	6.000
HBO Economie			
HBO accountancy en bedrijfseconomie	67.500	stijgend	65.000
HBO commerciële economie	56.500	stijgend	56.500
HBO toerisme en recreatie	10.500	stijgend	9.000
HBO recht en bestuur	30.500	stijgend	25.500
HBO secretariaat	30.000	sterk dalend	24.500
HBO bedrijfskunde	71.000	sterk stijgend	69.000
HBO Sociaal-cultureel			
HBO communicatie en journalistiek	16.500	sterk stijgend	15.000
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	83.000	constant	66.500
HBO personeel en arbeid	26.500	stijgend	24.000
HBO bibliotheek en documentatie	14.000	constant	11.500
HBO Kunst			
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	46.000	stijgend	40.500
HBO Openbare orde en veiligheid			
HBO openbare orde en veiligheid	11.500	stijgend	11.000
WO			
WO Letteren en theologie			
WO letteren	50.500	stijgend	45.000
WO theologie	10.000	stijgend	10.500
WO Landbouw en milieukunde			
WO landbouw en milieukunde	14.000	constant	13.000
WO Techniek			
WO wiskunde en natuurwetenschappen	70.000	constant	66.500
WO bouwkunde	11.000	dalend	11.000
WO civiele techniek	8.000	stijgend	7.500
WO werktuigbouwkunde	13.500	stijgend	13.500
WO elektrotechniek	9.000	dalend	8.500
WO informatica en bestuurlijke informatiekund	le 9.000	sterk stijgend	9.000
WO Medisch			
WO (dier)geneeskunde	48.500	constant	53.000
WO tandheelkunde	7.000	stijgend	7.000
WO farmacie	7.000	onbekend	7.000
WO Economie			
WO econom(etr)ie	49.500	sterk stijgend	49.000
WO bedrijfskunde	25.000	sterk stijgend	24.500
WO accountancy en belastingen	16.500	stijgend	17.500
WO rechten en bestuurskunde	69.000	stijgend	66.000
WO Sociaal-cultureel			
WO sociale wetenschappen	93.000	stijgend	81.500
	00.000	0.190.10	01.000

Tabel 3.1 (vervolg) Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	aantal werkenden	aantal werkenden trend arbeidsvolu 1993-'97	
WO Kunst WO kunstwetenschappen	5.500	stijgend	5.000
Totaal	6.504.500	constant	5.900.000

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het aantal werkenden heeft betrekking op iedereen die jonger is dan 65 en minstens 12 uur per week werkt. Arbeidsvolume is het totaal aantal normaal gewerkte arbeidsjaren gedeeld door 40.

Opleidingstype wei	kzaam	werkloos	niet- participerend	totaal
	%	%	%	
ASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	34	5	61	1.430.500
мво				
/MBO Theorie				
VMBO theorie	41	4	55	1.108.500
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving	70			07.000
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	72	3	26	97.000
/MBO Techniek				
VMBO bouwtechniek	78	4	18	160.500
VMBO installatietechniek	83	-	-	11.000
VMBO metaal: mechanische techniek	79	4	18	154.500
VMBO metaal: fiinmechanische techniek	78	-	-	6.000
VMBO voertuigentechniek	81	-	16	50.500
VMBO elektrotechniek	75	4	20	72.500
VMBO grafische techniek	74	-	-	8.500
VMBO brood en banket	77	-	20	13.000
VMBO transport en logistiek	86	-	10	49.500
MBO Economie				
	48	5	47	261.500
VMBO administratie, handel en mode		5		
VMBO consumptief en levensmiddelentechnie	k 75	-	20	41.000
/MBO Zorg en welzijn				
VMBO (uiterlijke) verzorging	32	4	64	562.000
/MBO Beveiliging				
VMBO beveiliging	92	-	-	13.500
IAVO/VWO, MBO				
AVO/VWO				
HAVO/VWO	49	5	46	699.000
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving				
MBO landbouw en veeteelt	85	2	13	116.500
MBO milieu en groene ruimte	89	-	9	27.000
/BO Techniek				
MBO laboratorium	75	-	22	30.000
MBO bouw	85	2	14	172.000
MBO grond-, weg- en waterbouw	90	-	9	29.500
MBO installatietechniek	90	-	8	30.500
MBO werktuigbouw en mechanische techniek		2	15	169.500
	76	-	21	16.000
MBO fijnmechanische techniek		-		
MBO motorvoertuigentechniek	89	-	9	82.000
MBO vliegtuigtechniek	80	-	-	7.500
MBO operationele techniek	88	-	-	8.500
MBO elektrotechniek	87	2	11	185.500
MBO grafische techniek	80	-	17	53.000
	92			25.500

Tabel 3.2 Arbeidsmarktpositie potentiële beroepsbevolking naar opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype werkz	aam	werkloos	niet- participerend	totaal
	%	%	%	
MBO brood en banket	86	-	12	19.000
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	84	-	13	28.000
MBO vervoer en logistiek	83	4	13	58.500
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	61	-	35	39.000
MBO apothekersassistent	64	-	33	27.000
MBO verpleging	65	2	33	202.000
MBO gezondheidstechniek	87	-	-	8.000
MBO sociaal-cultureel	69	5	26	100.000
MBO verzorging	56	5	39	373.000
MBO uiterlijke verzorging	59	5	36	101.000
MBO horeca	75	5	20	106.000
MBO beweging en therapie	68	-	29	43.500
MBO Economie		_		
MBO administratie	74	4	22	404.500
MBO handel	69	4	27	425.500
MBO secretariaat	63	4	33	169.500
MBO toerisme en recreatie	83	-	14	24.500
MBO bedrijfskunde	87	-	11	51.500
MBO automatisering	87	-	10	45.000
MBO geld, bank en belastingen	85	-	13	37.500
MBO verzekeringswezen	85	-	14	32.500
MBO Openbare orde en veiligheid		_		
MBO openbare orde en veiligheid	83	3	14	115.500
нво				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	71	2	27	222.500
HBO lerarenopleiding talen	76	-	21	39.000
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	78	-	19	43.500
HBO lerarenopleiding economie en maatschapp		-	17	42.500
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	79	-	20	18.000
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	63	-	33	20.000
HBO lerarenopleiding expressie	66	5	29	46.500
HBO tolk en vertaler	49	-	44	22.500
HBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	89	-	-	8.500
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	85	-	10	25.000
HBO Techniek			-	
HBO laboratorium	69	-	27	55.000
HBO bouwkunde	83	-	16	25.000
HBO civiele techniek	83	-	16	20.500
HBO werktuigbouwkunde	81	-	16	47.500
HBO elektrotechniek	79	-	19	53.000
HBO informatica	91	-	8	42.500
HBO chemische technologie	73	-	25	12.000
				30.500

Tabel 3.2 (vervolg) Arbeidsmarktpositie potentiële beroepsbevolking naar opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

	%	%	participerend	
		70	%	
IBO Paramedisch				
HBO verpleegkunde	81	-	17	66.500
HBO (fysio)therapie	79	-	18	50.500
HBO voeding	83	-	-	7.500
HBO radiologie	69	-	29	11.500
IBO Economie				
HBO accountancy en bedrijfseconomie	81	-	18	84.000
HBO commerciële economie	92	-	5	61.500
HBO toerisme en recreatie	80	-	-	12.500
HBO recht en bestuur	67	-	31	44.500
	71	-	26	42.000
HBO secretariaat		-		
HBO bedrijfskunde	86	-	12	82.500
HBO Sociaal-cultureel	02		4.4	20 000
HBO communicatie en journalistiek	83	-	14	20.000
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	77	5	18	107.500
HBO personeel en arbeid	88	-	10	30.000
HBO bibliotheek en documentatie	78	-	19	18.500
IBO Kunst		-		00 500
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	72	6	23	60.500
IBO Openbare orde en veiligheid	~			40 500
HBO openbare orde en veiligheid	84	-	-	13.500
VO				
VO Letteren en theologie			10	~~~~~
WO letteren	80	6	13	63.000
WO theologie	86	-	-	11.500
VO Landbouw en milieukunde				
WO landbouw en milieukunde	86	-	-	16.500
NO Techniek		-	-	
WO wiskunde en natuurwetenschappen	87	6	7	80.500
WO bouwkunde	97	-	-	11.500
WO civiele techniek	93	-	-	8.500
WO werktuigbouwkunde	91	-	-	15.000
WO elektrotechniek	91	-	-	9.500
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde		-	-	9.500
NO Medisch				
WO (dier)geneeskunde	92	-	7	53.000
WO tandheelkunde	91	-	-	7.500
WO farmacie	94	-	-	8.000
WO Economie				
	89	4	7	55.500
VVC) econom(etr)ie			•	
WO econom(etr)ie WO bedrijfskunde	94	-	-	26.500
WO econom(etr)ie WO bedrijfskunde WO accountancy en belastingen	94 96	-	-	26.500 17.500

Tabel 3.2 (vervolg) Arbeidsmarktpositie potentiële beroepsbevolking naar opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	werkzaam %	werkloos %	niet- participerend %	totaal
	/0	/0	70	
WO Sociaal-cultureel				
WO sociale wetenschappen	84	6	10	110.000
WO Kunst				
WO kunstwetenschappen	71	-	-	8.000
Totaal	61	4	35	1.0651.000

Tabel 3.2 (vervolg) Arbeidsmarktpositie potentiële beroepsbevolking naar opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

De potentiële beroepsbevolking betreft alle mensen die ouder zijn dan 15 en jonger dan 64, uitgezonderd studenten/scholieren in het regulier onderwijs. Het percentage werkloos is de werkloze beroepsbevolking als percentage van de potentiële beroepsbevolking, hetgeen niet verward moet worden met het gebruikelijke werkloosheidspercentage waarin de werkloosheid gerelateerd wordt aan de beroepsbevolking.

Dpleidingstype	studie %	typering	BBL %	typering
/мво				
/MBO Theorie				
VMBO theorie	83	erg hoog	6	hoog
/MBO Landbouw en natuurlijke omgeving				
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	60	erg hoog	17	erg hoog
/MBO Techniek				
VMBO bouwtechniek	25	hoog	39	erg hoog
VMBO installatietechniek	17	gemiddeld	67	erg hoog
VMBO metaal: mechanische techniek	49	erg hoog	24	erg hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-	-	
VMBO voertuigentechniek	40	erg hoog	31	erg hoog
VMBO elektrotechniek	63	erg hoog	17	erg hoog
VMBO grafische techniek	-	-	_	-
VMBO brood en banket	67	erg hoog	25	erg hoog
VMBO transport en logistiek	0	erg laag	0	laag
/MBO Economie				
VMBO administratie, handel en mode	65	erg hoog	8	hoog
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	26	hoog	29	erg hoog
VMBO Zorg en welzijn				
VMBO (uiterlijke) verzorging	61	erg hoog	13	hoog
VMBO Beveiliging				
VMBO beveiliging	57	erg hoog	0	laag
HAVO/VWO, MBO				
HAVO/VWO				
HAVO/VWO	91	erg hoog	1	gemiddeld
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			c.	
MBO landbouw en veeteelt	19	gemiddeld	3	gemiddeld
MBO milieu en groene ruimte	28	hoog	3	gemiddeld
MBO Techniek			-	
MBO laboratorium	43	erg hoog	3	gemiddeld
MBO bouw	36	hoog	4	hoog
MBO grond-, weg- en waterbouw	29	hoog	2	gemiddeld
MBO installatietechniek	2	erg laag	38	erg hoog
	33	hoog	1	gemiddeld
MBO werktuigbouw en mechanische techniek		erg hoog	5	hoog
	44	cig noog		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	44 17	gemiddeld	7	hoog
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek			7 0	hoog laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek	17	gemiddeld		
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek	17 0 32	gemiddeld erg laag hoog	0 0	laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek MBO elektrotechniek	17 0 32 31	gemiddeld erg laag	0	laag laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek MBO elektrotechniek MBO grafische techniek	17 0 32 31	gemiddeld erg laag hoog hoog -	0 0 5	laag laag hoog -
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek MBO elektrotechniek MBO grafische techniek MBO procestechniek	17 0 32 31 - 29	gemiddeld erg laag hoog hoog - hoog	0 0 5 - 0	laag laag hoog - laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek MBO elektrotechniek MBO grafische techniek	17 0 32 31	gemiddeld erg laag hoog hoog -	0 0 5	laag laag hoog -

Tabel 3.3 Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	studie %	typering	BBL %	typering
	/0		70	
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	16	gemiddeld	1	gemiddeld
MBO apothekersassistent	8	laag	1	gemiddeld
MBO verpleging	25	hoog	7	hoog
MBO gezondheidstechniek	0	erg laag	0	laag
MBO sociaal-cultureel	38	hoog	3	gemiddeld
MBO verzorging	35	hoog	9	hoog
MBO uiterlijke verzorging	12	gemiddeld	õ	laag
MBO horeca	19	gemiddeld	16	hoog
MBO beweging en therapie	30	hoog	10	gemiddeld
MBO Economie				
MBO administratie	40	erg hoog	1	gemiddeld
MBO handel	32	hoog	4	hoog
MBO secretariaat	25	hoog	0	laag
MBO secretariat MBO toerisme en recreatie	26	hoog	0	
		0	4	laag
MBO bedrijfskunde	33	hoog		hoog
MBO automatisering	3	erg laag	0	laag
MBO geld, bank en belastingen	0	erg laag	0	laag
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid	6	laac	1	gemiddeld
MBO openbare orde en veiligheid	o	laag	I	yemiddeld
НВО				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	6	laag		
HBO lerarenopleiding talen	11	gemiddeld		
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	13	gemiddeld		
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	12	gemiddeld		
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	11	gemiddeld		
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	7	laag		
HBO lerarenopleiding expressie	15	gemiddeld		
HBO tolk en vertaler	24	hoog		
HBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	13	gemiddeld		
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	13	gemiddeld		
HBO Techniek				
HBO laboratorium	14	gemiddeld		
HBO bouwkunde	16	gemiddeld		
HBO civiele techniek	8	laag		
HBO werktuigbouwkunde	13	gemiddeld		
HBO elektrotechniek	9	laag		
HBO informatica	8	laag		
HBO chemische technologie	13	gemiddeld		
HBO vervoer en logistiek	14	gemiddeld		
HBO Paramedisch				
	7	laag		
HBO verpleegkunde	7 7	laag laag		
		laag laag gemiddeld		

Tabel 3.3 (vervolg)	
Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingstype, 199	98

Opleidingstype	studie	<i></i>	BBL	typering
	%		%	
HBO Economie				
HBO accountancy en bedrijfseconomie	11	gemiddeld		
HBO commerciële economie	14	gemiddeld		
HBO toerisme en recreatie	7	laag		
HBO recht en bestuur	13	gemiddeld		
HBO secretariaat	9	laag		
HBO bedrijfskunde	12	gemiddeld		
HBO Sociaal-cultureel				
HBO communicatie en journalistiek	11	gemiddeld		
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	9	laag		
HBO personeel en arbeid	9	laag		
HBO bibliotheek en documentatie	19	gemiddeld		
HBO Kunst				
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	7	laag		
HBO Openbare orde en veiligheid				
HBO openbare orde en veiligheid	-	-		
wo				
WO Letteren en theologie				
WO letteren	8	laag		
WO theologie	6	laag		
WO Landbouw en milieukunde				
WO landbouw en milieukunde	3	erg laag		
WO Techniek				
WO wiskunde en natuurwetenschappen	6	laag		
WO bouwkunde	0	erg laag		
WO civiele techniek	3	erg laag		
WO werktuigbouwkunde	3	erg laag		
WO elektrotechniek	3	erg laag		
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	3	erg laag		
WO Medisch	_			
WO (dier)geneeskunde	3	erg laag		
WO tandheelkunde	0	erg laag		
WO farmacie	13	gemiddeld		
WO Economie	-			
WO econom(etr)ie	2	erg laag		
WO bedrijfskunde	2	erg laag		
WO accountancy en belastingen	0	erg laag		
WO rechten en bestuurskunde	3	erg laag		
WO Sociaal-cultureel	_			
WO sociale wetenschappen	4	erg laag		
WO Kunst	_	1		
WO kunstwetenschappen	7	laag		

Tabel 3.3 (vervolg) Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingstype, 1998

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

In de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) waarin de nieuwe kwalificatiestructuur voor het MBO is vastgelegd, wordt onderscheid gemaakt tussen de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Deze laatste is vergelijkbaar met het oude leerlingwezen. Tabel 3.4

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	0	erg laag
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	6	laag
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	6	laag
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	0	erg laag
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	0	erg laag
VMBO elektrotechniek	0	erg laag
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	-
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie		
VMBO administratie, handel en mode	5	laag
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0	erg laag
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	7	gemiddeld
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
HAVO/VWO	0	erg laag
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	3	erg laag
MBO milieu en groene ruimte	10	gemiddeld
MBO Techniek		
MBO laboratorium	6	laag
MBO bouw	2	erg laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	3	erg laag
MBO installatietechniek	Ő	erg laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	1	erg laag
MBO fijnmechanische techniek	3	erg laag
MBO motorvoertuigentechniek	Ő	erg laag
MBO vliegtuigtechniek	-	
MBO operationele techniek	-	-
MBO elektrotechniek	4	laag
MBO grafische techniek	-	
MBO procestechniek	7	gemiddeld
MBO brood en banket	2	erg laag
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	9	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	1	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	1	erg laag
	I	org idag

Tabel 3.4 (vervolg)
Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
MBO apothekersassistent	3	erg laag
MBO verpleging	2	erg laag
MBO gezondheidstechniek	-	
MBO sociaal-cultureel	6	laag
MBO verzorging	10	gemiddeld
MBO verzorging MBO uiterlijke verzorging	5	
MBO horeca	5	laag
	3	laag org laag
MBO beweging en therapie	3	erg laag
MBO Economie	2	
MBO administratie	6	laag
MBO handel	5	laag
MBO secretariaat	3	erg laag
MBO toerisme en recreatie	3	erg laag
MBO bedrijfskunde	6	laag
MBO automatisering	10	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	13	gemiddeld
нво		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	6	laag
HBO lerarenopleiding talen	9	gemiddeld
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	5	laag
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	5	laag
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	7	gemiddeld
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	4	laag
HBO lerarenopleiding expressie	8	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	22	erg hoog
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	4	laag
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	10	gemiddeld
HBO Techniek		
HBO laboratorium	7	aemiddeld
HBO bouwkunde	2	erg laag
HBO civiele techniek	3	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	4	laag
HBO elektrotechniek		
	4	laag org loog
HBO informatica	2 8	erg laag
HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	6 6	gemiddeld Iaag
HBO Paramedisch		
HBO verpleegkunde	1	oralaac
	1 7	erg laag
HBO (fysio)therapie		gemiddeld
HBO voeding HBO radiologie	22	erg hoog
	0	erg laag
T DO Tadiologie	•	
HBO Economie	-	
-	2 3	erg laag erg laag

Tabel 3.4 (vervolg)
Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
HBO toerisme en recreatie	6	laag
HBO recht en bestuur	5	laag
HBO secretariaat	3	erg laag
HBO bedrijfskunde	3	erg laag
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	7	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	6	laag
HBO personeel en arbeid	6	laag
HBO bibliotheek en documentatie	2	erg laag
HBO Kunst	_	
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	7	gemiddeld
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie	40	a a middald
WO letteren	12	gemiddeld
WO theologie	9	gemiddeld
WO Landbouw en milieukunde	46	boog
WO landbouw en milieukunde	16	hoog
WO Techniek	17	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	16	hoog
WO bouwkunde	10	gemiddeld
WO civiele techniek		gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	11	gemiddeld
WO elektrotechniek	7	erg laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	2	ergilaag
WO Medisch	3	erg laag
WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde	3	erg laag
WO farmacie	6	laag
WO Economie		
WO econom(etr)ie	8	gemiddeld
WO bedrijfskunde	12	gemiddeld
WO accountancy en belastingen	3	erg laag
WO rechten en bestuurskunde	13	gemiddeld
WO Sociaal-cultureel		
WO sociale wetenschappen	15	hoog
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	12	gemiddeld

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

Het percentage is gemeten in procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren. Onder intredewerkloosheid wordt het totaal aantal maanden verstaan dat schoolverlaters sinds het verlaten van de opleiding als maatschappelijke positie werkloos hebben opgegeven.

Tabel 3.5	
Percentage werkloze schoolverlaters per opleidingstype, 199	98

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	1	laag
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	7	hoog
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	1	laag
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	0	erg laag
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	0	erg laag
VMBO elektrotechniek	7	hoog
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	_
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie	_	
VMBO administratie, handel en mode	7	hoog
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	6	hoog
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	9	erg hoog
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
HAVO/VWO	4	gemiddeld
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	3	aomiddold
MBO milieu en groene ruimte	2	gemiddeld gemiddeld
	2	yemiudelu
MBO Techniek	2	
MBO laboratorium	2	gemiddeld
MBO bouw	1	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	3	gemiddeld
MBO installatietechniek	0	erg laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	1	laag
MBO fijnmechanische techniek	4	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	1	laag
MBO vliegtuigtechniek	-	-
MBO operationele techniek	-	-
MBO elektrotechniek	0	erg laag
MBO grafische techniek	-	-
MBO procestechniek	0	erg laag
MBO brood en banket	1	laag
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	3	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	0	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		

Tabel 3.5 (vervolg) Percentage werkloze schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
MBO apothekersassistent	2	gemiddeld
MBO verpleging	1	laag
MBO gezondheidstechniek	-	-
MBO sociaal-cultureel	4	gemiddeld
MBO verzorging	8	erg hoog
MBO uiterlijke verzorging	3	gemiddeld
MBO horeca	2	gemiddeld
MBO beweging en therapie	8	erg hoog
MBO Economie		
MBO administratie	2	gemiddeld
MBO handel	3	gemiddeld
MBO secretariaat	2	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	2	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	11	erg hoog
MBO automatisering	0	erg laag
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	4	gemiddeld
НВО		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	3	gemiddeld
HBO lerarenopleiding talen	5	hoog
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	3	gemiddeld
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	3	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	7	hoog
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	2	gemiddeld
HBO lerarenopleiding expressie	9	erg hoog
HBO tolk en vertaler	6	hoog
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	3	gemiddeld
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	4	gemiddeld
HBO Techniek HBO laboratorium	3	gemiddeld
HBO bouwkunde	0	•
	2	erg laag gemiddeld
HBO civiele techniek	2	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde		gemiddeld
HBO elektrotechniek	2	gemiddeld
HBO informatica	0	erg laag
HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	4 0	gemiddeld erg laag
HBO Paramedisch		
HBO verpleegkunde	1	laag
HBO (fysio)therapie	4	gemiddeld
HBO voeding	2	gemiddeld
HBO radiologie	0	erg laag
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	1	laag
HBO commerciële economie	3	gemiddeld

Tabel 3.5 (vervolg)	
Percentage werkloze schoolverlaters per opleidingstype, 1998	

Opleidingstype	%	typering
HBO toerisme en recreatie	5	hoog
HBO recht en bestuur	2	gemiddeld
HBO secretariaat	2	gemiddeld
HBO bedrijfskunde	1	laag
	•	laag
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	4	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	5	hoog
HBO personeel en arbeid	2	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	0	erg laag
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	12	erg hoog
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	5	hoog
WO theologie	4	gemiddeld
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	4	gemiddeld
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	2	gemiddeld
WO bouwkunde	1	laag
WO civiele techniek	1	laag
WO werktuigbouwkunde	1	laag
WO elektrotechniek	0 0	erg laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	1	laag
WO Medisch		
WO (dier)geneeskunde	1	laag
WO tandheelkunde	3	gemiddeld
WO farmacie	1	laag
WO Economie		
WO econom(etr)ie	1	laag
WO bedrijfskunde	1	laag
WO beenjiskunde WO accountancy en belastingen	0	-
WO accountancy en belasungen WO rechten en bestuurskunde	3	erg laag gemiddeld
WO Sociaal-cultureel		
WO sociale wetenschappen	5	hoog
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	4	gemiddeld
	-	gennuuelu

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

Het percentage is gemeten in procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren.

Tabel 3.6 Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	32	gemiddeld	constant
VMBO			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	49	gemiddeld	constant
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	9	laag	constant
VMBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	-	erg laag	-
VMBO installatietechniek	-	erg laag	-
VMBO metaal: mechanische techniek	-	erg laag	-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	erg laag	-
VMBO voertuigentechniek	-	erg laag	-
VMBO elektrotechniek	-	erg laag	-
VMBO grafische techniek	-	erg laag	-
VMBO brood en banket	-	laag	-
VMBO transport en logistiek	-	erg laag	-
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	61	hoog	constant
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	21	gemiddeld	constant
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	95	erg hoog	constant
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	-	laag	-
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO			
HAVO/VWO	46	gemiddeld	constant
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	13	laag	constant
MBO milieu en groene ruimte	-	laag	-
MBO Techniek			
MBO laboratorium	49	gemiddeld	constant
MBO bouw	2	erg laag	sterk stijgend
MBO grond-, weg- en waterbouw	-	erg laag	-
MBO installatietechniek	-	erg laag	-
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	-	erg laag	-
MBO fijnmechanische techniek	-	laag	-
MBO motorvoertuigentechniek	-	erg laag	-
MBO vliegtuigtechniek	-	erg laag	-
MBO operationele techniek	-	erg laag	-
MBO elektrotechniek	-	erg laag	-
MBO grafische techniek	12	laag	constant
MBO procestechniek	-	erg laag	-

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	13	laag	stijgend
MBO vervoer en logistiek	8	laag	sterk dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg			
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	96	erg hoog	constant
MBO apothekersassistent	97	erg hoog	constant
MBO verpleging	86	erg hoog	constant
MBO gezondheidstechniek	-	gemiddeld	-
MBO sociaal-cultureel	70	hoog	constant
MBO verzorging	94	erg hoog	constant
MBO uiterlijke verzorging	92	erg hoog	constant
MBO horeca	32	gemiddeld	stijgend
MBO beweging en therapie	79	hoog	constant
MPO Economia			
MBO Economie MBO administratie	42	gemiddeld	constant
MBO handel	42 41	gemiddeld	
		•	constant
MBO secretariaat	99 89	erg hoog	constant
MBO toerisme en recreatie		erg hoog	constant
MBO bedrijfskunde	23	gemiddeld	stijgend
MBO automatisering	22	gemiddeld	constant
MBO geld, bank en belastingen	31	gemiddeld	constant
MBO verzekeringswezen	32	gemiddeld	stijgend
MBO Openbare orde en veiligheid			
MBO openbare orde en veiligheid	8	laag	stijgend
нво			
HBO Onderwijs en tolk en vertaler			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	69	hoog	constant
HBO lerarenopleiding talen	54	hoog	constant
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	18	gemiddeld	constant
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	36	gemiddeld	-
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	36	gemiddeld	-
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	87	erg hoog	constant
HBO lerarenopleiding expressie	66	hoog	stijgend
HBO tolk en vertaler	58	hoog	-
HBO Landbouw			
HBO landbouw en veeteelt	-	laag	-
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	20	gemiddeld	constant
HBO Techniek			
HBO laboratorium	49	gemiddeld	constant
HBO bouwkunde	-	laag	-
HBO civiele techniek	-	erg laag	-
HBO werktuigbouwkunde	-	erg laag	-
HBO elektrotechniek	_	erg laag	_
HBO informatica	10	laag	dalend
HBO chemische technologie	10		
HBO vervoer en logistiek	-	laag org laag	-
	-	erg laag	-
HBO Paramedisch			
HBO Vervoer en logisuek HBO Paramedisch HBO verpleegkunde HBO (fysio)therapie	75 67	hoog	constant

Tabel 3.6 (vervolg) Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Tabel 3.6 (vervolg) Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
HBO voeding	90	erg hoog	constant
HBO radiologie	84	hoog	stijgend
HBO Economie			
HBO accountancy en bedrijfseconomie	18	gemiddeld	stijgend
HBO commerciële economie	26	gemiddeld	stijgend
HBO toerisme en recreatie	82	hoog	constant
HBO recht en bestuur	32	gemiddeld	stijgend
HBO secretariaat	98	erg hoog	constant
HBO bedrijfskunde	29	gemiddeld	-
HBO Sociaal-cultureel			
HBO communicatie en journalistiek	59	hoog	constant
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	66	hoog	constant
HBO personeel en arbeid	50	hoog	stijgend
HBO bibliotheek en documentatie	72	hoog	constant
HBO Kunst			
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	43	gemiddeld	constant
HBO Openbare orde en veiligheid			
HBO openbare orde en veiligheid	-	erg laag	-
wo			
WO Letteren en theologie	50	hoog	stijgend
WO letteren	53	hoog gemiddeld	stijgend
WO theologie	25	gerniddeid	Sujgeno
WO Landbouw en milieukunde	20	aomiddold	constant
WO landbouw en milieukunde	30	gemiddeld	Constant
WO Techniek	40	aemiddold	stork stilgand
WO wiskunde en natuurwetenschappen	18	gemiddeld	sterk stijgend
WO bouwkunde	-	gemiddeld	-
WO civiele techniek	-	erg laag	-
WO werktuigbouwkunde	-	erg laag	-
WO elektrotechniek	-	erg laag	-
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	-	laag	-
WO Medisch			
WO (dier)geneeskunde	32	gemiddeld	constant
WO tandheelkunde	-	gemiddeld	-
WO farmacie	38	gemiddeld	constant
WO Economie			atting a d
WO econom(etr)ie	18	gemiddeld	stijgend
WO bedrijfskunde	23	gemiddeld	stijgend
WO accountancy en belastingen	-	laag	
WO rechten en bestuurskunde	39	gemiddeld	constant
WO Sociaal-cultureel			
WO sociale wetenschappen	50	hoog	constant

Tabel 3.6 (vervolg) Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
WO Kunst WO kunstwetenschappen	65	hoog	stijgend
Totaal	39	gemiddeld	constant

Tabel 3.7 Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	11	erg hoog	constant
VMBO			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	6	hoog	stijgend
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	-	erg laag	-
VMBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	-	laag	-
VMBO installatietechniek	-	gemiddeld	-
VMBO metaal: mechanische techniek	5	hoog	constant
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	gemiddeld	-
VMBO voertuigentechniek	-	hoog	-
VMBO elektrotechniek	5	hoog	constant
VMBO grafische techniek	-	laag	-
VMBO brood en banket	-	erg laag	-
VMBO transport en logistiek	-	gemiddeld	-
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	5	hoog	constant
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	-	gemiddeld	-
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	2	gemiddeld	stijgend
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	-	erg hoog	-
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO			
HAVO//WO	4	gemiddeld	stijgend
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	-	erg laag	-
MBO milieu en groene ruimte	-	erg laag	-
MBO Techniek			
MBO laboratorium	-	gemiddeld	-
MBO bouw	-	laag	-
MBO grond-, weg- en waterbouw	-	gemiddeld	-
MBO installatietechniek	-	gemiddeld	-
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	3	gemiddeld	constant
MBO fijnmechanische techniek	-	erg laag	-
MBO motorvoertuigentechniek	-	gemiddeld	-
MBO vliegtuigtechniek	-	erg hoog	-
MBO operationele techniek	-	hoog	-
MBO elektrotechniek	2	gemiddeld	constant
MBO grafische techniek	-	laag	-
MBO procestechniek MBO brood en banket	-	gemiddeld erg laag	-
			-

Tabel 3.7 (vervolg) Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	_	laag	-
MBO vervoer en logistiek	-	laag	-
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg			
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	-	laag	-
MBO apothekersassistent	-	gemiddeld	-
MBO verpleging	-	laag	-
MBO gezondheidstechniek	-	gemiddeld	-
MBO sociaal-cultureel	4	gemiddeld	sterk stijgend
MBO verzorging	3	gemiddeld	constant
MBO uiterlijke verzorging	-	gemiddeld	-
MBO horeca	-	laag	-
MBO beweging en therapie	-	gemiddeld	-
MBO Economie			
MBO administratie	4	gemiddeld	constant
MBO handel	1	laag	stijgend
MBO secretariaat	3	gemiddeld	constant
MBO toerisme en recreatie	-	laag	-
MBO bedrijfskunde	-	gemiddeld	-
MBO automatisering	-	gemiddeld	-
MBO geld, bank en belastingen	-	gemiddeld	-
MBO verzekeringswezen	-	gemiddeld	-
MBO Openbare orde en veiligheid			
MBO openbare orde en veiligheid	-	gemiddeld	-
нво			
HBO Onderwijs en tolk en vertaler			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	4	gemiddeld	constant
HBO lerarenopleiding talen	-	laag	-
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	-	laag	-
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	-	gemiddeld	-
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	-	laag	-
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	-	laag	-
HBO lerarenopleiding expressie	-	laag	·-
HBO tolk en vertaler	-	erg hoog	-
HBO Landbouw			
HBO landbouw en veeteelt	-	gemiddeld	-
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	-	laag	-
HBO Techniek		الملدانية ومرور	
HBO laboratorium	-	gemiddeld	-
HBO bouwkunde	-	erg laag	-
HBO civiele techniek	-	gemiddeld	-
HBO werktuigbouwkunde	-	laag	-
HBO elektrotechniek	-	laag	-
HBO informatica	-	gemiddeld	-
HBO chemische technologie	-	erg laag	-
HBO vervoer en logistiek	-	gemiddeld	-

Tabel 3.7 (vervolg) Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
HBO Paramedisch			
HBO verpleegkunde	_	laag	-
	_	laag	_
HBO (fysio)therapie	-	erg laag	
HBO voeding HBO radiologie	-	laag	-
HBO Economie HBO accountancy en bedrijfseconomie	_	laag	_
HBO commerciële economie	-	laag	-
HBO toerisme en recreatie	_	erg laag	-
HBO recht en bestuur	_	hoog	_
	-	laag	-
HBO secretariaat	-	. •	-
HBO bedrijfskunde	-	laag	-
HBO Sociaal-cultureel			
HBO communicatie en journalistiek	-	laag	-
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	3	gemiddeld	sterk stijgend
HBO personeel en arbeid	-	gemiddeld	-
HBO bibliotheek en documentatie	-	laag	-
HBO Kunst			
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	-	erg laag	-
HBO Openbare orde en veiligheid			
HBO openbare orde en veiligheid	-	gemiddeld	-
wo		-	
WO Letteren en theologie		nomiddold	
WO letteren	-	gemiddeld	-
WO theologie	-	laag	-
WO Landbouw en milieukunde			
WO landbouw en milieukunde	-	laag	-
WO Techniek			
WO wiskunde en natuurwetenschappen	-	erg laag	-
WO bouwkunde	-	erg laag	-
WO civiele techniek	-	laag	-
WO werktuigbouwkunde	-	laag	-
WO elektrotechniek	-	erg laag	-
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	-	hoog	-
WO Medisch			
WO Medisch WO (dier)geneeskunde	_	gemiddeld	-
WO (diel)geneeskunde WO tandheelkunde	-	laag	-
WO farmacie	-	gemiddeld	-
	-	yemiddeid	-
WO Economie			
WO econom(etr)ie	-	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	-	gemiddeld	-
WO accountancy en belastingen	-	gemiddeld	-
WO rechten en bestuurskunde	-	gemiddeld	-
WO Sociaal-cultureel			
WO sociale wetenschappen	-	gemiddeld	-
		3	

Tabel 3.7 (vervolg) Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
WO Kunst WO kunstwetenschappen	-	erg laag	-
Totaal	4	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Het percentage allochtonen heeft betrekking op iedereen die een niet-Nederlandse nationaliteit bezit, of die buiten Nederland is geboren, in één van de landen die genoemd worden in de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA). Deze landen zijn: Aruba, Nederlandse Antillen, Ethiopië, Irak, Iran, voormalig Joegoslavië, Marokko, Somalië, Suriname, Turkije en Vietnam. Op grond van deze wet zouden echter ook kinderen van allochtonen tot de doelgroep gerekend moeten worden, ongeacht of zij een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten.

Tabel 3.8 Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

I

Percentage jongeren (13-29 jaar) en ouderen (30-04 jaar) per oprerungssype, gennuderde 1337-1330	al upieiuiigstype, ge				
Opleidingstype	jongeren %	trend 1994-'98	ouderen %	trend 1994-'98	1
BASISONDERWIJS					
Basisonderwijs	22	constant	24	constant	
VMBO					
VMBO Theorie VMBO theorie	35	constant	17	stijgend	
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	27	constant	37	constant	
VMBO Techniek VMBO bouwtechniek	24	dalend	16	stijgend	
VMBO installatietechniek	40	constant	·	•	
VMBO metaal: mechanische techniek	25	dalend	19	stijgend	
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	•	•	1		
VMBO voertuigentechniek	35	dalend	14	constant	
VMBO elektrotechniek	33	dalend	12	stijgend	
VMBO grafische techniek	36	dalend	ı	ı	
VMBU brood en banket VMBO transport en logistiek	42 24	sterk dalend	14	sterk stijgend	
VMBO Economie			:		
VMBO administratie, handel en mode	35	constant	13	constant	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	48	constant	ø	constant	
VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging	22	dalend	23	stijgend	
VMBO Beveiliging VMBO beveiliging	30	ŗ		·	

Tabel 3.8 (vervolg) Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	jongeren %	trend 1994-'98	ouderen %	trend 1994-'98
HAVO/WO, MBO				
HAVO/WO HAVO/WO	42	dalend	Ø	sterk stijgend
<i>MBO Landbouw en natuurlijke omgeving</i> MBO landbouw en veeteelt MBO milieu en groene ruimte	34 31	dalend dalend	19 13	constant -
MBO Techniek MBO laboratorium	36	dalend	1	sterk stijgend
MBO bouw	26	constant	19	constant
MBO grond-, weg- en waterbouw	24	dalend	12	stijgend
MBO installatietechniek	30	stijgend	17	constant
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	27	constant	19	stijgend
MBO fijnmechanische techniek	22	•	26	1
MBO motorvoertuigentechniek	31	constant	15	sterk stijgend
MBO vliegtuigtechniek		1	•	
MBO operationele techniek	•	1	•	
MBO elektrotechniek	28	dalend	14	stijgend
MBO grafische techniek	25	constant	20	1
MBO procestechniek	20	dalend	13	ı
MBO brood en banket	39	constant	15	ı
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	35	constant	17	sterk stijgend
MBO vervoer en logistiek	26	constant	20	stijgend

emiddelde 1997-1998	trend
<i>Tabel 3.</i> 8 (vervolg) Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	jongeren
<i>Tabel 3.8</i> (vervolg) Percentage jongere	Opleidingstype

Opleidingstype	jongeren	trend	ouderen	trend	
	%	1994-'98	%	1994- 98	
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg					
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	41	dalend	•		
MBO apothekersassistent	39	constant		I	
MBO verpleging	24	constant	14	stijgend	
MBO gezondheidstechniek	ı		I		
MBO sociaal-cultureel	38	stijgend	11	stijgend	
MBO verzorging	28	dalend	Ø	sterk stijgend	
MBO uiterliike verzorging	48	constant	10	stijgend	
MBO horeca	34	constant	13	sterk stijgend	
MBO beweging en therapie	40	constant	6	sterk stijgend	
MBO Economia					
MBC administratie	34	dalend	17	constant	
MBO handel	31	constant	19	constant	
MBO secretariaat	35	dalend	11	stijgend	
MBO toerisme en recreatie	68	constant	ľ	1	
MBO bedriifskunde	£		17	stijgend	
MBO automatisering	21	dalend	11	stijgend	
MBO geld. bank en belastingen	6	sterk dalend	21	sterk stijgend	
MBO verzekeringswezen	17	constant	21	constant	
MBO Openbare orde en veiligheid					
MBO openbare orde en veiligheid	15	constant	16	sterk stijgend	

Tabel 3.8 (vervolg) Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	jongeren %	trend 1994-'98	ouderen %	trend 1994-'98	
HBO					
HBO Onderwijs en tolk en vertaler HBO lerarenopleiding basisonderwijs HBO lerarenopleiding talen HBO lerarenopleiding natuur en techniek HBO lerarenopleiding economie en maatschappij HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding HBO lerarenopleiding medisch en verzorging HBO lerarenopleiding expressie	б, <u>5</u> 6, г	constant - stijgend - dalend	3 2 4 8 3 3 % 5 3 5 4 5 3 3 % 5	sterk stijgend sterk stijgend stijgend constant sterk stijgend stijgend	
HBO tolk en vertaler	40	sterk stijgend	ı		
<i>HBO Landbouw</i> HBO landbouw en veeteelt HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	31 -	- dalend	- 4	- sterk stijgend	
<i>HBO Techniek</i> HBO laboratorium HBO bouwkunde HBO civiele techniek	13 0 50 13 0 0	constant constant	17 23 31	sterk stijgend stijgend sterk stijgend	
HBO werktuigbouwkunde HBO elektrotechniek HBO informatica HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	24 22 44	constant dalend stijgend - constant	22 31 -	constant stijgend - constant	
<i>HBO Paramedisch</i> HBO verpleegkunde HBO (fysio)therapie HBO voeding HBO radiologie	25 21	stijgend - -	9 5 ' '	- sterk stijgend -	

Opleidingstype trend	jongeren	trend	ouderen	trend	
	%	1334- 30	9,	1994- 90	
HBO Economie					
HBO accountancy en bedrijfseconomie	34	stijgend	15	dalend	
HBO commerciële economie	36	constant	6	•	
HBO toerisme en recreatie	54	dalend	•	•	
HBO recht en bestuur	29	stijgend	12	constant	
HBO secretariaat	37	dalend	I	•	
HBO bedrijfskunde	34	constant	1	constant	
HBO Sociaal-cultureel					
HRD communicatie en iournalistiek	37	constant	•	I	
HRO maatschannelijk werk en hulbverlening	20	stijgend	14	constant	
HRO nersoneel en arbeid	20	2	18	sterk stijgend	
HBO bibliotheek en documentatie	ı	ı			
HBO Kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten	16	constant	19	stijgend	
HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid		ı	26	stijgend	
Ŵ					
<i>WO</i> Letteren en theologie WO letteren WO theologie	8. '	stijgend -	15 37	stijgend stijgend	
WO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde	28	constant		·	

Opleidingstype	jongeren %	trend 1994-'98	%%	trend 1994-'98
WO Techniek WO wiskingto on potunustenechannen	õ	constant	50	constant
WO WISKURIGE EIT FIALUUI WEGENSURAPPEIT WO bouwkunde	2'	-) ' 1	
WO civiele techniek WO werktuigbouwkunde	- 28	- sterk stijgend	- 6	
WO elektrotechniek WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	- 46	- dalend		
WO Medisch WO (dier)aeneeskunde	10	stijgend	21	constant
WO tandheelkunde				
WO Economie WO economietrije	33	constant	15	
WO bedrijfskunde	30			
WO accountancy en belastingen	ı	•	20	
WO rechten en bestuurskunde	24	stijgend	15	stijgend
WO Sociaal-cultureel WO sociale wetenschappen	17	constant	16	sterk stijgend
WO Kunst WO kunstwetenschappen	·	1		
Totaal	28	constant	17	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.9
Gemiddelde leeftijd per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	gemiddelde leeftijd, jaren	typering	
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	40,0	hoog	
/мво			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	36,1	laag	
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	41,7	hoog	
/MBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	37,5	gemiddeld	
VMBO installatietechniek	34,9	laag	
VMBO metaal: mechanische techniek	38,1	gemiddeld	
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	40,6	hoog	
VMBO voertuigentechniek	35,2	laag	
VMBO elektrotechniek	35,4	laag	
VMBO grafische techniek	36,8	gemiddeld	
VMBO brood en banket	35,6	laag	
VMBO transport en logistiek	36,6	gemiddeld	
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	35,6	laag	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	31,4	erg laag	
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	40,0	hoog	
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	35,2	laag	
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/WO			
HAVO/VWO	33,0	erg laag	
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	36,7	gemiddeld	
MBO milieu en groene ruimte	35,8	laag	
MBO Techniek	c / -	1	
MBO laboratorium	34,5	laag	
MBO bouw	38,3	gemiddeld	
MBO grond-, weg- en waterbouw	37,6	gemiddeld	
MBO installatietechniek	37,3	gemiddeld	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	38,2	gemiddeld	
MBO fijnmechanische techniek	40,1	hoog	
MBO motorvoertuigentechniek	36,8	gemiddeld	
MBO vliegtuigtechniek	35,6	laag	
MBO operationele techniek	37,1	gemiddeld	
MBO elektrotechniek	36,8	gemiddeld	
MBO grafische techniek	38,4	gemiddeld	

Opleidingstype	gemiddelde leeftijd, jaren	typering
MBO procestechniek	37,5	gemiddeld
MBO brood en banket	35,3	
		laag
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	36,2 37,6	laag
MBO vervoer en logistiek	37,0	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	33,7	erg laag
MBO apothekersassistent	34,9	laag
MBO verpleging	37,8	gemiddeld
MBO gezondheidstechniek	37,9	gemiddeld
MBO sociaal-cultureel	35,0	laag
MBO verzorging	35,9	laag
MBO uiterlijke verzorging	33,4	erg laag
MBO horeca	35,9	laag
MBO beweging en therapie	34,5	laag
MBO Economie		
MBO administratie	36,6	aomiddold
	•	gemiddeld gemiddeld
MBO handel	37,6	U U
MBO secretariaat	35,3	laag
MBO toerisme en recreatie	28,4	erg laag
MBO bedrijfskunde	40,1	hoog
MBO automatisering	37,3	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen	41,8	hoog
MBO verzekeringswezen	39,6	hoog
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	39,6	hoog
НВО		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	41,4	hoog
HBO lerarenopleiding talen	44,8	erg hoog
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	43,5	erg hoog
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	42,9	erg hoog
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	40,3	hoog
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	43,6	erg hoog
HBO lerarenopleiding expressie	43,4	erg hoog
	35,8	
HBO tolk en vertaler	-	laag
LIDO multiculu mate en la companyidade entre eternetere	36,4	laag
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie		
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie HBO Techniek		
	38,7	gemiddeld
HBO Techniek	38,7 40,0	gemiddeld hoog
HBO Techniek HBO laboratorium		-
HBO Techniek HBO laboratorium HBO bouwkunde	40,0	hoog
HBO Techniek HBO laboratorium HBO bouwkunde HBO civiele techniek	40,0 42,6	hoog erg hoog
HBO Techniek HBO laboratorium HBO bouwkunde HBO civiele techniek HBO werktuigbouwkunde	40,0 42,6 39,4 39,4	hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld
HBO Techniek HBO laboratorium HBO bouwkunde HBO civiele techniek HBO werktuigbouwkunde HBO elektrotechniek	40,0 42,6 39,4	hoog erg hoog gemiddeld

Tabel 3.9 (vervolg) Gemiddelde leeftijd per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

35,0

Tabel 3.9 (vervolg)	
Gemiddelde leeftijd per opleidingstype	e, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	gemiddelde leeftijd, jaren	typering		
HBO Paramedisch				
HBO verpleegkunde	37,3	gemiddeld		
HBO (fysio)therapie	37,4	gemiddeld		
HBO voeding	33,9	erg laag		
HBO radiologie	39,0	gemiddeld		
HBO Economie				
HBO accountancy en bedrijfseconomie	36,4	laag		
HBO commerciële economie	34,6	laag		
HBO toerisme en recreatie	30,7	erg laag		
HBO recht en bestuur	36,9	gemiddeld		
HBO secretariaat	33,8	erg laag		
HBO bedrijfskunde	35,6	laag		
HBO Sociaal-cultureel				
HBO communicatie en journalistiek	33,4	erg laag		
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	39,2	gemiddeld		
HBO personeel en arbeid	39,2	gemiddeld		
HBO bibliotheek en documentatie	39,6	hoog		
HBO Kunst				
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	40,2	hoog		
HBO Openbare orde en veiligheid				
HBO openbare orde en veiligheid	41,0	hoog		
wo				
WO Letteren en theologie				
WO letteren	38,3	gemiddeld		
WO theologie	45,5	erg hoog		
WO Landbouw en milieukunde				
WO landbouw en milieukunde	36,0	laag		
WO Techniek				
WO wiskunde en natuurwetenschappen	39,5	hoog		
WO bouwkunde	40,0	hoog		
WO civiele techniek	42,0	hoog		
WO werktuigbouwkunde	38,2	gemiddeld		
WO elektrotechniek	38,8	gemiddeld		
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	32,1	erg laag		
WO tandheelkunde	42,3	hoog		
WO farmacie	37,1	gemiddeld		
WO Economie				
WO econom(etr)ie	36,5	gemiddeld		
WO bedrijfskunde	35,6	laag		
WO accountancy en belastingen	39,4	gemiddeld		
WO rechten en bestuurskunde	37,8	gemiddeld		
WO Medisch				
WO (dier)geneeskunde	41,4	hoog		

Tabel 3.9 (vervolg) Gemiddelde leeftijd per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

39,5	hoog
38,9	gemiddeld

Tabel 3.10 Percentage deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1994-'98	gemiddeld aantal uren per week
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	29	stijgend	36
VMBO			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	39	stijgend	33
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	14	constant	45
VMBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	7	constant	40 38
VMBO installatietechniek VMBO metaal: mechanische techniek	- 6	- constant	38 40
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-	39
VMBO voertuigentechniek	11	sterk stijgend	40
VMBO elektrotechniek	7	constant	39
VMBO grafische techniek	-	-	38
VMBO brood en banket	-	-	38
VMBO transport en logistiek	5	-	42
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	43	constant	33
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	23	constant	38
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	70	constant	27
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	-	-	37
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO			
HAVO/VWO	36	stijgend	34
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	11	stijgend	49
MBO milieu en groene ruimte	11	sterk stijgend	40
MBO Techniek			
NDO Istanti	29	stijgend	34
MBO laboratorium			
MBO bouw	6	constant	41
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw	6 -	constant -	40
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek	-	-	40 42
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek	- - 4	constant - - stijgend	40 42 40
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek	- - 4 -	- - stijgend -	40 42 40 39
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek	- - 4	-	40 42 40 39 42
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek	- - 4 - 5 -	- - stijgend - constant -	40 42 40 39 42 39
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek	- - 4 - 5 - -	- - stijgend - constant - -	40 42 40 39 42 39 39
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek MBO elektrotechniek	- 4 - 5 - - 4	- - stijgend - constant - - constant	40 42 40 39 42 39 39 39 40
MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek MBO fijnmechanische techniek MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek	- - 4 - 5 - -	- - stijgend - constant - -	40 42 40 39 42 39 39 39 40

.....

MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO - 39 HBO - 39 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO terarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO tandbouw - - 45 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO tandbouw - - 45 HBO Techniek - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO bouwkunde 15 sterk stijgend 39 HBO verktuigbouwkunde - - 40 HBO elektrotechniek 7 stijgend <th>Opleidingstype</th> <th>%</th> <th>trend 1994-'98</th> <th>gemiddeld aantal uren per week</th>	Opleidingstype	%	trend 1994-'98	gemiddeld aantal uren per week
MBO vervoer en logistiek 11 dalend 42 VBO Dienstverlening en gezondheidszorg	MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	11	_	42
MBC dokters-, tan/darts- en dierenartsassistent 59 constant 29 MBC apothekersassistent 55 constant 30 MBC verpleging 65 constant 32 MBC openbeing 68 constant 32 MBC sociaal-cultureel 48 constant 32 MBC verzorging 69 constant 32 MBC outlerijke verzorging 61 stijgend 30 VBO beweging en therapie 61 stijgend 30 VBO caninistratie 23 stijgend 36 MBC obeveging en therapie 50 constant 40 MBC secretariaat 50 constant 40 MBC obevijfskunde 11 stark stijgend 35 MBC openbare orde en veiligheid 13 dalend 38 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenople			dalend	
MBC dokters-, tan/darts- en dierenartsassistent 59 constant 29 MBC apothekersassistent 55 constant 30 MBC verpleging 65 constant 32 MBC openbeing 68 constant 32 MBC sociaal-cultureel 48 constant 32 MBC verzorging 69 constant 32 MBC outlerijke verzorging 61 stijgend 30 VBO beweging en therapie 61 stijgend 30 VBO caninistratie 23 stijgend 36 MBC obeveging en therapie 50 constant 40 MBC secretariaat 50 constant 40 MBC obevijfskunde 11 stark stijgend 35 MBC openbare orde en veiligheid 13 dalend 38 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBC openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenople	MBO Dienstverlening en gezondheidszorg			
MBC apothekersassistent 55 constant 30 MBC gezondheidstechniek - - 39 MBC sociaal-cultureel 48 constant 32 MBC verzorging 69 constant 28 MBC biscolal-cultureel 61 stigend 30 MBC biscolal-cultureel 70 stigend 30 MBC biscolal-cultureel 71 stigend 30 MBC biscolal-cultureel 31 stigend 35 MBC biscolal-cultureel 31 stigend 35 MBC biscolal-cultureel 11 sterk stigend 38 MBC geld, bank en belastingen 20 stiggend 34 MBO openbare orde en veiligheid		59	constant	29
MBO verpleging 65 constant 29 MBO gezondheidstechniek - - 39 MBO verzorging 69 constant 32 MBO verzorging 69 constant 32 MBO verzorging 69 constant 32 MBO horeca 20 - 40 MBO beweging en therapie 61 stijgend 36 MBO administratie 23 stiggend 36 MBO secretariaat 50 constant 40 MBO secretariaat 50 constant 31 MBO bewigifskunde 11 stiggend 35 MBO bautomatisering 13 dalend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 40 VBO Openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO penbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 29 con				
MBC gezondheidstechniek - - 39 MBC sociaal-cultureel 48 constant 32 MBC vezorging 69 constant 32 MBC vezorging 69 constant 32 MBC breca 20 - 40 MBC beweging en therapie 61 stijgend 36 MBC administratie 23 stijgend 36 MBC bedrijfskunde 25 constant 40 MBC bedrijfskunde 11 sterk stijgend 35 MBC geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBC bedrijfskunde 11 sterk stijgend 35 MBC geld, bank en belastingen 20 stijgend 36 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 35 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 35 HBO lerarenopleiding talen				
MBO social-cultureel 48 constant 32 MBO verzorging 69 constant 28 MBO thereca 20 - 40 MBO beweging en therapie 61 stijgend 30 <i>WBO Economie</i> 23 stijgend 36 MBO administratie 23 stijgend 36 MBO horeca 25 constant 40 MBO sociation 25 constant 31 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO automatisering 13 dalend 38 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 29 constant 38 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 32 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO landbouw <td></td> <td>-</td> <td>-</td> <td></td>		-	-	
MBO verzorging69constant28MBO biterijke verzorging55constant32MBO horeca20-40MBO beweging en therapie61stijgend30 <i>MBO Economie</i> 23stijgend36MBO administratie23stijgend36MBO scretariaat50constant41MBO scretariaat50constant31MBO bedrijfskunde11sterk stijgend39MBO administratie20stijgend35MBO bedrijfskunde11sterk stijgend39MBO automatisering13dalend38MBO geld, bank en belastingen20stijgend35MBO openbare orde en veiligheid5-39MBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding izhare nietechniek17-38HBO lerarenopleiding economie en maatschappij29constant32HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO landbouw en veeteelt45HBO landbouw en veeteelt45HBO bouwkunde15sterk stijgend3939HBO bouwkunde15sterk stijgend3939HBO bouwkunde15sterk stijgend3939<		48	constant	
MBO uitlerlijke verzorging 55 constant 32 MBO horeca 20 - 40 MBO beweging en therapie 61 stijgend 30 <i>VBO Economie</i> - 40 MBO administratie 23 stijgend 36 MBO administratie 23 constant 40 MBO secretariaat 50 constant 31 MBO bedrijfskunde 11 stigend 35 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 35 MBO peld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 29 constant 38 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 38 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32				
MBO horeca 20 - 40 MBO beweging en therapie 61 stijgend 30 WBO administratie 23 stijgend 36 MBO horeca 25 constant 40 MBO hored 25 constant 31 MBO borisme en recreatie 31 stijgend 35 MBO borisme en recreatie 31 stijgend 39 MBO borisme en recreatie 31 stijgend 35 MBO borisme en recreatie 31 dalend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding nedisch en verzorging 68 constant 38 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 <tr< td=""><td>5 5</td><td></td><td></td><td></td></tr<>	5 5			
MBO beweging en therapie 61 stijgend 30 MBO Economie MBO administratie 23 stijgend 36 MBO handel 25 constant 40 MBO secretariaat 50 constant 31 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO automatisering 13 dalend 38 MBO verzekeringswezen 17 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 35 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding tichamelijke opvoeding 34 stijgend 35 HBO lerarenopleiding nedtsch en verzorging 68 </td <td></td> <td></td> <td>-</td> <td></td>			-	
MBO administratie23stilgend36MBO handel25constant40MBO secretariaat50constant31MBO toerisme en recreatie31stilgend35MBO bedrijfskunde11sterk stilgend39MBO automatisering13dalend38MBO geld, bank en belastingen20stilgend35MBO verzekeringswezen17stilgend40VBO Openbare orde en veiligheid5-39HBOMBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant34HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant36HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant32HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant32HBO tandbouw4545HBO landbouw en veeteelt45HBO landbouw en veeteelt45HBO landbouw15sterk stilgend39HBO laboratorium29constant35HBO bourkunde15sterk stilgend39HBO verktuigbouwkunde <td></td> <td></td> <td>stijgend</td> <td></td>			stijgend	
MBO administratie23stijgend36MBO handel25constant40MBO secretariaat50constant31MBO toerisme en recreatie31stijgend35MBO bedrijfskunde11sterk stijgend39MBO automatisering13dalend38MBO verzekeringswezen17stijgend40MBO openbare orde en veiligheid5-39MBO openbare orde en veiligheid5-39HBOHBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant36HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant36HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant36HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant36HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant38HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant32HBO tandbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO landbouw15sterk stijgend39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO verktuigbouwkunde<	MBQ Economie			
MBO handel 25 constant 40 MBO secretariaat 50 constant 31 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO automatisering 13 dalend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 34 stijgend 35 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO landbouw - - 45 HBO milleukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO iandbouwen veeteelt - - <td></td> <td>23</td> <td>stiigend</td> <td>26</td>		23	stiigend	26
MBO secretariaat 50 constant 31 MBO toerisme en recreatie 31 stijgend 35 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO openbare orde en veiligheid 7 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO Onderwijs en tolk en vertaler - 39 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO terarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO tandbouw - - 45 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO landbouwen veeteelt </td <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>				
MBO toerisme en recreatie 31 stijgend 35 MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO automatisering 13 dalend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO verzekeringswezen 17 stijgend 40 VBO Openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO MBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO landbouw - - 45 HBO landbouw - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO laboratorium 29 constant </td <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>				
MBO bedrijfskunde 11 sterk stijgend 39 MBO automatisering 13 dalend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO verzekeringswezen 17 stijgend 39 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO Openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO IBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO Iseraenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 34 stijgend 35 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO landbouw - - 45 HBO landbouw - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO laboratorium 29				
MBO automatisering 13 datend 38 MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO verzekeringswezen 17 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 17 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO HBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 34 stijgend 35 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 28 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO learenopleiding expressie 52 constant 32 HBO landbouw - - 45 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO iaboratorium 29 constant 35 HBO verktuigbouwkund				
MBO geld, bank en belastingen 20 stijgend 35 MBO verzekeringswezen 17 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO HBO 5 - 39 HBO HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 28 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO landbouw HBO landbouw 34 35 HBO landbouw - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO istoratorium 29 constant 39 HBO verktuigbouwkunde - - 3	,			
MBO verzekeringswezen 17 stijgend 40 MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 MBO MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO HBO - 39 HBO HBO - 39 HBO Image: Constant open copen constant open constant open constant open				
MBO Openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO HBO Ierarenopleiding basisonderwijs 40 constant HBO Ierarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO Ierarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 16 HBO Ierarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO Ierarenopleiding expressie 52 constant 29 HBO tolk en vertaler 47 constant 32 HBO tolk en vertaler 47 constant 39 HBO Techniek HBO Techniek HBO Iaboratorium 48 HBO Iaboratorium 49 HBO civiele techniek 59 HBO elektrotechniek 59 HBO elektrotechniek 50 HBO elektrotechniek 50 HBO elektrotechniek 51 53 54 55 55 55 55 55 55 55 55 55				
MBO openbare orde en veiligheid 5 - 39 HBO - 39 HBO - 39 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 32 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO tandbouw - - 45 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO tandbouw - - 45 HBO Techniek - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO bouwkunde 15 sterk stijgend 39 HBO werktuigbouwkunde - - 40 HBO elektrotechniek 7 stijgend <td></td> <td>17</td> <td>stijgend</td> <td>40</td>		17	stijgend	40
HBO HBO Onderwijs en tolk en vertaler HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 34 stijgend 35 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO tolk en vertaler 47 constant 32 HBO tolk en vertaler 47 constant 32 HBO tandbouw HBO landbouw en veeteelt 45 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 14 dalend 39 HBO techniek HBO laboratorium 29 constant 35 HBO bouwkunde 15 sterk stijgend 39 HBO civiele techniek 39 HBO werktuigbouwkunde 40 HBO elektrotechniek 7 stijgend 39 HBO informatica 8 constant 39 HBO chemische technologie 39	MBO Openbare orde en veiligheid	-		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler HBO lerarenopleiding basisonderwijs 40 constant 33 HBO lerarenopleiding talen 42 stijgend 34 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 17 - 38 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 29 constant 36 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 68 constant 28 HBO lerarenopleiding expressie 52 constant 32 HBO tandbouw 47 constant 32 HBO tandbouw - - 45 HBO landbouw en veeteelt - - 45 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO laboratorium 29 constant 35 HBO bouwkunde 15 sterk stijgend 39 HBO civiele techniek - - 39 HBO civiele techniek - - 39 HBO obuwkunde 15 sterk stijgend 39 HBO werktuigbouwkunde -	MBO opendare orde en veiligneid	5	-	39
HBO lerarenopleiding basisonderwijs40constant33HBO lerarenopleiding talen42stijgend34HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding economie en maatschappij29constant36HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding34stijgend35HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tandbouw47constant32HBO tandbouw45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO laboratorium29constant35HBO laboratorium15sterk stijgend39HBO eiktrotechniek39HBO eiktrotechniek39HBO eiktrotechniek39HBO eiktrotechniek7stijgend39HBO civiele techniek39HBO eiktrotechniek7stijgend39HBO eiktrotechniek7stijgend39HBO eiktrotechniek7stijgend39HBO chemische technologie39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	НВО			
HBO lerarenopleiding talen42stijgend34HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding economie en maatschappij29constant36HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding34stijgend35HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tandbouw47constant32HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO taboratorium29constant35HBO laboratorium15sterk stijgend39HBO eivele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO civiele techniek7stijgend39HBO civiele techniek39HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO Onderwijs en tolk en vertaler			
HBO lerarenopleiding natuur en techniek17-38HBO lerarenopleiding economie en maatschappij29constant36HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding34stijgend35HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO tandbouw47constant32HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO civiele techniek7stijgend39HBO civiele techniek39HBO civiele techniek39HBO elektrotechniek7stijgend39HBO civiele techniek7stijgend39HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39		40	constant	33
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij29constant36HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding34stijgend35HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO tandbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO tachniek15sterk stijgend39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO elektrotechniek40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO civiele techniek393939HBO civiele techniek39HBO elektrotechniek39HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39			stijgend	34
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding34stijgend35HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO landbouw45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO laboratorium29constant35HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO elektrotechniek39HBO elektrotechniek39HBO civiele techniek39HBO elektrotechniek39HBO informatica8constant39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39		17	-	38
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging68constant28HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO Landbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek15sterk stijgend39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO eiktrotechniek40HBO eiktrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie40	HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	29	constant	36
HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO Landbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek45HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	34	stijgend	35
HBO lerarenopleiding expressie52constant32HBO tolk en vertaler47constant32HBO Landbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek45HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	68	constant	28
HBO tolk en vertaler47constant32HBO Landbouw45HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek14dalend39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie40		52	constant	32
HBO landbouw en veeteelt45HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek14dalend39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie40		47	constant	32
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek39HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO Landbouw			
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie14dalend39HBO Techniek3939HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO landbouw en veeteelt	-	-	45
HBO laboratorium29constant35HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	14	dalend	
HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO Techniek			
HBO bouwkunde15sterk stijgend39HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO laboratorium	29	constant	35
HBO civiele techniek39HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO bouwkunde			
HBO werktuigbouwkunde40HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	HBO civiele techniek		-	
HBO elektrotechniek7stijgend39HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39		-	-	
HBO informatica8constant39HBO chemische technologie39	•	7		
HBO chemische technologie 39				
		-	-	
	HBO vervoer en logistiek	-	-	40

Tabel 3.10 (vervolg) Percentage deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1994-'98	gemiddeld aantal uren per week
HBO Paramedisch			
HBO verpleegkunde	49	constant	32
HBO (fysio)therapie	53	constant	33
HBO voeding	48	-	32
HBO radiologie	61	sterk stijgend	29
HBO Economie			
HBO accountancy en bedrijfseconomie	13	sterk stijgend	38
HBO commerciële economie	8	sterk stijgend	40
HBO toerisme en recreatie	27	-	35
HBO recht en bestuur	28	sterk stijgend	34
HBO secretariaat	40	stijgend	33
HBO bedrijfskunde	12	sterk stijgend	39
HBO Sociaal-cultureel			
HBO communicatie en journalistiek	27	stijgend	36
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	52	constant	32
HBO personeel en arbeid	25	stijgend	36
HBO bibliotheek en documentatie	48	stijgend	32
HBO Kunst			
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	36	constant	37
HBO Openbare orde en veiligheid			
HBO openbare orde en veiligheid	-	-	39
wo			
WO Letteren en theologie			
WO letteren	33	dalend	35
WO theologie	-	-	43
WO Landbouw en milieukunde			
WO landbouw en milieukunde	18	sterk dalend	38
WO Techniek			
WO wiskunde en natuurwetenschappen	16	stijgend	38
WO bouwkunde	-	-	41
WO civiele techniek	-	-	40
WO werktuigbouwkunde	-	-	41
WO elektrotechniek	-	-	40
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	-	-	40
WO Medisch			
WO (dier)geneeskunde	18	constant	44
WO tandheelkunde	-	-	42
WO farmacie	-	-	41
WO Economie			
WO cooper (etr)ie	0	dolond	40

8

11

18

_

dalend

constant

-

sterk stijgend

WO econom(etr)ie

WO bedrijfskunde

WO accountancy en belastingen

WO rechten en bestuurskunde

Tabel 3.10 (vervolg) Percentage deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

40

39

43

39

Tabel 3.10 (vervolg) Percentage deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

	1994-'98	uren per week
38	constant	35
-	-	36
28	constant	36
	-	

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Deeltijdarbeid betreft personen die hoogstens 32 uur maar minstens 12 uur per week werkzaam zijn.

Tabel 3.11 Percentage deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	44	hoog
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	61	erg hoog
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	55	hoog
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	41	hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	52	hoog
VMBO elektrotechniek	67	erg hoog
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	-
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie		
	44	koog
VMBO administratie, handel en mode		hoog
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	59	hoog
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	60	hoog
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
HAVO/VWO	33	gemiddeld
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	23	gemiddeld
MBO milieu en groene ruimte	14	gemiddeld
MBO Techniek		
MBO laboratorium	5	erg laag
MBO bouw	6	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	5	erg laag
MBO installatietechniek	24	gemiddeld
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	5	erg laag
MBO fiinmechanische techniek	4	erg laag
MBO motorvoertuigentechniek	14	gemiddeld
MBO vliegtuigtechniek	17	-
	-	-
MBO operationele techniek	13	- gemiddeld
MBO elektrotechniek	10	gerniddeid
MBO grafische techniek	2	- erg laag
MBO procestechniek		
MBO brood en banket	34	gemiddeld
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	16	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	2	erg laag
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
	37	gemiddeld

Tabel 3.11 (vervolg)
Percentage deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
MBO apothekersassistent	12	aomiddold
MBO verpleging	57	gemiddeld hoog
MBO gezondheidstechniek	-	noog
MBO sociaal-cultureel	58	-
MBO verzorging		hoog
MBO uiterlijke verzorging	56	hoog
MBO horeca	49	hoog
MBO beweging en therapie	33 56	gemiddeld
	50	hoog
MBO Economie		
MBO administratie	11	gemiddeld
MBO handel	26	gemiddeld
MBO secretariaat	9	laag
MBO toerisme en recreatie	16	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	32	gemiddeld
MBO automatisering	7	laag
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	30	gemiddeld
во		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	24	gemiddeld
HBO lerarenopleiding talen	33	gemiddeld
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	33	gemiddeld
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	33	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	49	hoog
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	53	hoog
HBO lerarenopleiding expressie	63	erg hoog
HBO tolk en vertaler	21	gemiddeld
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	8	laag
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	7	laag
HBO Techniek		
HBO laboratorium	5	erg laag
HBO bouwkunde	9	laag
HBO civiele techniek	3	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	2	erg laag
HBO elektrotechniek	2	erg laag
HBO informatica	1	erg laag
HBO chemische technologie	2	erg laag
HBO vervoer en logistiek	3	erg laag
HBO Paramedisch		
HBO verpleegkunde	38	gemiddeld
HBO (fysio)therapie	64	erg hoog
HBO voeding	60	hoog
HBO radiologie	2	erg laag
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	6	laag

Tabel 3.11 (vervolg)
Percentage deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
HBO toerisme en recreatie	7	laag
HBO recht en bestuur	10	laag
HBO secretariaat	2	erg laag
HBO bedrijfskunde	4	erg laag
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	24	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	59	hoog
HBO personeel en arbeid	13	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	24	gemiddeld
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	49	hoog
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	31	gemiddeld
WO theologie	49	hoog
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	16	gemiddeld
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	7	laag
WO bouwkunde	14	gemiddeld
WO civiele techniek	5	erg laag
WO werktuigbouwkunde	1	erg laag
WO elektrotechniek	2	erg laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	3	erg laag
WO Medisch		
WO (dier)geneeskunde	13	gemiddeld
WO tandheelkunde	55	hoog
WO farmacie	5	erg laag
WO Economie		
WO econom(etr)ie	4	erg laag
WO bedrijfskunde	2	erg laag
WO accountancy en belastingen	2	erg laag
WO rechten en bestuurskunde	8	laag
WO Sociaal-cultureel		
WO sociale wetenschappen	33	gemiddeld
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	44	hoog

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

Deeltijdarbeid betreft de schoolverlaters die hoogstens 32 uur maar minstens 12 uur per week werkzaam zijn.

Tabel 3.12

Percentage flexibel en vast werk van arbeidskrachten in loondienst per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

	flexibel werk %	trend 1994-'98	vast werk %
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	14	sterk stijgend	86
/MBO			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	17	stijgend	83
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	10	stijgend	90
VMBO Techniek	-	-4	00
VMBO bouwtechniek	7	sterk stijgend	93
VMBO installatietechniek	-	-	91
VMBO metaal: mechanische techniek	7	stijgend	93
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-	97
VMBO voertuigentechniek	8	stijgend	92
VMBO elektrotechniek	9	stijgend	91
VMBO grafische techniek	-	-	93
VMBO brood en banket	-	-	91
VMBO transport en logistiek	-	-	94
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	14	stijgend	86
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	12	stijgend	88
VMBO Zorg en welzijn			
	17	atiigand	62
VMBO (uiterlijke) verzorging	17	stijgend	83
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	-	-	93
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO			
HAVO/VWO	21	stijgend	79
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	10	stijgend	90
MBO milieu en groene ruimte	11	sterk stijgend	89
MBO Techniek			
MBO laboratorium	11	constant	80
		constant	89 07
MBO bouw	3	constant	97
MBO grond-, weg- en waterbouw	-	-	96
MBO installatietechniek	-	-	95
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	6	stijgend	94
MBO fijnmechanische techniek	-	-	96
MBO motorvoertuigentechniek	4	constant	96
MBO vliegtuigtechniek	-	-	95

epielelingetype	ibel k %	trend 1994-'98	vast werk %
we.			
MBO elektrotechniek	6	constant	94
MBO grafische techniek	-	-	96
MBO procestechniek	-	-	96
MBO brood en banket	-	-	95
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	-	-	93
MBO vervoer en logistiek	5	-	95
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg			
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	-	-	93
MBO apothekersassistent	-	-	94
MBO verpleging	13	stijgend	87
MBO gezondheidstechniek	_	-	98
MBO sociaal-cultureel	14	sterk stijgend	86
MBO verzorging	14	stijgend	86
MBO verzorging MBO uiterlijke verzorging	12	stijgend	88
MBO unenijke verzorging MBO horeca	10	constant	90
MBO horeca MBO beweging en therapie	14	-	86
MBO Economie			04
MBO administratie	9	stijgend	91
MBO handel	9	stijgend	91
MBO secretariaat	11	stijgend	89
MBO toerisme en recreatie	-	-	91
MBO bedrijfskunde	-	-	96
MBO automatisering	6	-	94
MBO geld, bank en belastingen	-	-	98
MBO verzekeringswezen	-	-	99
MBO Openbare orde en veiligheid			
MBO openbare orde en veiligheid	-	-	98
НВО			
HBO Onderwijs en tolk en vertaler			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	9	constant	91
HBO lerarenopleiding talen	9	-	91
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	-	-	95
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	-	-	94
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	-	-	95
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	-	-	89
HBO lerarenopleiding expressie	9	stijgend	91
HBO tolk en vertaler	28	sterk stijgend	72
HBO Landbouw		_	92
HBO landbouw en veeteelt	-	-	92 90
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	-	-	30
HBO Techniek	7		02
HBO laboratorium	7	sterk stijgend	93
HBO bouwkunde	-	-	95
HBO civiele techniek	-	-	96
HBO werktuigbouwkunde	-	-	97
	_	-	95
HBO elektrotechniek	-		
HBO elektrotechniek HBO informatica	-	-	97
1000	-	-	97 97

Tabel 3.12 (vervolg) Percentage flexibel en vast werk arbeidskrachten in loondienst per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998 Tabel 3.12 (vervolg) Percentage flexibel en vast werk arbeidskrachten in loondienst per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

HBO Verpleegkunde 7 constant 93 HBO (fysio)therapie 19 dalend 81 HBO voeding - - 96 HBO accountancy en bedrijfseconomie 6 constant 94 HBO conomie 6 - 94 HBO conomie 6 - 94 HBO contraine 6 - 94 HBO contraine 6 - 94 HBO contraine 6 - 94 HBO secretariaat 8 constant 92 HBO secretariaat 8 constant 92 HBO connuncatie en journalistiek 15 sterk stijgend 85 HBO opersoneel en arbeid - - 94 HBO bibliotheek en documentatie - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO WO landbouw en milieukunde - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Landbouw en milieukunde - - 93 WO wiskunde	Opleidingstype	flexibel werk %	trend 1994-'98	vast werk %
HBO verpleegkunde7constant93HBO (fysio)therapie19dalend81HBO radiologie96HBO radiologie92 <i>HBO cacountancy</i> en bedrijfseconomie6-94HBO countancy en bedrijfseconomie6-94HBO constrame en recreatie87HBO toerisme en recreatie87HBO secretariaat8constant92HBO bedrijfskunde5dalend95HBO communicatie en journalistiek15sterk stijgend85HBO personeel en arbeid94HBO openbare orde en veiligheid94HBO openbare orde en veiligheid94HBO openbare orde en veiligheid94HBO openbare orde en veiligheid94HBO openbare orde en veiligheid97WOWO Letteren en theologie97WO Letteren en theologie93WO Landbouw en milieukunde93WO Landbouw en milieukunde98WO kerknek93WO kerknek99WO deikinch99WO deikunde99WO farchniek99WO farchniek99WO deikinch99WO				
HBC (fysic)therapie19dalend81HBC voeding92HBC radiologie92HBC accountancy en bedrijfseconomie6-94HBC commercièle economie6-94HBC centre ne setur16sterk stijgend84HBC bedrijfskunde5dalend95HBC bedrijfskunde5dalend95HBC sociaal-cultureel94HBC communicatie en journalistiek15sterk stijgend90HBC personeel en arbeid94HBC obibliotheek en documentatie94HBC openbare orde en veiligheid94HBC openbare orde en veiligheid97WOWO97WO Latteren en theologie93WO Lateren en theologie92WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO Techniek93WO dietkerche93WO dietkorche93WO dietkorche93WO dietkorche93WO techniek93WO techniek93WO techniek93WO techniek93WO techniek93WO techniek-<		-		00
HBO voeding - - 96 HBO radiologie - - 92 HBC Economie - - 92 HBC accountancy en bedrijfseconomie 6 - 94 HBC constrance on bedrijfseconomie 6 - 94 HBC constrame en recreatie - - 67 HBC reconstrate on bestruit 16 stark stijgend 84 HBC sociaal-cultureel - - 67 HBC municatie en journalistiek 15 sterk stijgend 95 HBC matschappelijk werk en hulpverlening 10 stijgend 90 HBC blockunst - - 94 HBC openbare orde en veiligheid - - 94 HBC openbare orde en veiligheid - - 97 WO Letteren en theologie - - 93 WO Letteren en theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 93 WO Landbouw en milieukunde - <				
HBO radiologie - - 92 HBO radiologie - - 94 HBO commercièle economie 6 - 94 HBO radiologie 6 - 94 HBO recht en bestuur 16 sterk stijgend 84 HBO sociaal-cultureel 8 constant 92 HBO bedrijfskunde 5 dalend 95 HBO sociaal-cultureel - 94 90 HBO bedrijfskunde 10 sterk stijgend 90 HBO personeel en arbeid - 94 94 HBO bibliotheek en documentatie - 94 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO WO - 93 WO WO Letteren en theologie - - 92 WO Letteren en theologie - - 92 WO Letteren en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 91 WO tektorechniek - - 93 93 <td></td> <td>19</td> <td>dalend</td> <td></td>		19	dalend	
HBO Economie 6 constant 94 HBO commercièle economie 6 - 94 HBO commercièle economie 6 - 94 HBO toerisme en recreatie - 87 HBO recht en bestuur 16 sterk stijgend 84 HBO sociaal-cultureel 8 constant 92 HBO matschappelijk werk en hulpverlening 10 stiggend 90 HBO matschappelijk werk en hulpverlening 0 stiggend 90 HBO matschappelijk werk en hulpverlening 0 stiggend 90 HBO openbare orde en veiligheid - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO WO Letteren en theologie - - 97 WO Ladbouw en milieukunde - - 92 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 93 WO iskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stigend 95 WO bouwkunde - - 93 WO dektrotenhiek -<		-	-	
HBO accountancy en bedrijfseconomie 6 - 94 HBC commerciële economie 6 - 94 HBC toerisme en recreatie - 87 HBO recht en bestuur 16 sterk stijgend 84 HBO socratariaat 8 constant 92 HBO bedrijfskunde 5 dalend 95 HBO communicatie en journalistiek 15 sterk stijgend 85 HBO matschappelijk werk en hulpverlening 10 stijgend 90 HBO personeel en arbeid - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO Letteren en theologie - - 97 WO landbouw en milieukunde - - 92 WO landbouw en milieukunde - - 92 WO techniek - - 98 WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO informatica en bestuurlijke informatiekunde - - 98 WO dedisch	HBO radiologie	-	-	92
HBO commercièle economie 6 - 94 HBO toerisme en recreatie 87 HBO reche h bestuur 16 sterk stijgend 84 HBO secretariaat 8 constant 92 HBO bedrijfskunde 5 dalend 95 <i>HBO sociaal-cultureel</i> HBO communicatie en journalistiek 15 sterk stijgend 85 HBO matchappelijk werk en hulpverlening 10 stijgend 90 HBO personeel en arbeid 94 HBO bibliotheek en documentatie 94 HBO duitvoerende en beeldende kunsten 17 sterk stijgend 83 <i>HBO Openbare orde en veiligheid</i> HBO openbare orde en veiligheid 97 <i>WO Letteren en theologie</i> <i>WO Letteren en theologie</i> <i>WO Letteren en theologie</i> <i>WO Letteren en theologie</i> <i>WO Letteren milieukunde</i> <i>WO Letteren fulleukunde</i> <i>WO Letteren nullieukunde</i> <i>WO Letheren fulleukunde</i> <i>WO letheologie</i> <i>WO Letheren fulleukunde</i> <i>WO letheologie</i> <i>WO fechniek</i> <i>WO worktuigbouwkunde</i> <i>Page fulleukunde</i> <i>Page fulleukunde</i> <i>Pa</i>	HBO Economie			
HBC commercièle economie6-94HBC toerisme en recreatie87HBC recht en bestuur16sterk stijgend84HBC secretariaat8constant92HBC bedrijfskunde5dalend95HBC communicatie en journalistiek15sterk stijgend90HBC personeel en arbeid94HBC bibliotheek en documentatie94HBC openbare orde en veiligheid94HBC openbare orde en veiligheid97HBO letteren en theologie97WOWO Letteren en theologie93WO Landbouw en milieukunde93WO Landbouw en milieukunde98WO civiele techniek98WO eiktrotechniek98WO eiktrotechniek99WO teidekenkunde99WO informatica en besturflijke informatiekunde93WO dedisch93WO economie93WO fectoniek93WO fectoniek93WO fectoniek93WO tandbeet93WO tandbeet93WO tandbeet93WO tandbeet93WO tandbeet <td< td=""><td>HBO accountancy en bedrijfseconomie</td><td>6</td><td>constant</td><td>94</td></td<>	HBO accountancy en bedrijfseconomie	6	constant	94
HBO recht en bestuur16sterk stijgend84HBO secretariaat8constant92HBO bedrijfskunde5dalend95HBO sociaal-cultureel15sterk stijgend85HBO maatschappelijk werk en hulpverlening10stijgend90HBO personeel en arbeid94HBO bibliotheek en documentatie94HBO openbare orde en veiligheid97HBO openbare orde en veiligheid97HBO letteren en theologie93WO Letteren en theologie93WO Laddbouw en milieukunde92WO Techniek93WO two leidtroteniek93WO teidtogie en bestuurlijke informatiekunde92WO Medisch93WO diedtrotechniek93WO diedtrotechniek93WO diedtrotechniek93WO diedtrotechniek93WO Medisch93WO Medisch91WO Economie91WO Economie91WO Economie91WO Economie96WO bedrijfskunde96WO bedrijfskunde96WO bedrijfskunde96 <td></td> <td>6</td> <td>-</td> <td>94</td>		6	-	94
HBO recht en bestuur16sterk stijgend84HBO secretariaat8constant92HBO bedrijfskunde5dalend95HBO sociaal-cultureelHBO communicatie en journalistiek15sterk stijgend80HBO maatschappelijk werk en hulpverlening10stijgend90HBO personeel en arbeid94HBO bibliotheek en documentatie94HBO viewernde en veligheid97HBO openbare orde en veligheid97HBO letteren en theologie93WO Letteren en theologie93WO Ladbouw en milieukunde92WO Techniek93WO teidenoek93WO viele techniek98WO viele techniek98WO eventuigbouwkunde99WO Medisch91WO Medisch93WO dieftrotechniek93WO Medisch93WO Medisch91WO Economie91WO Economie91WO Economie91WO Economie91WO Economie96WO bedrijfskunde96WO bedrijfskunde96 <t< td=""><td>HBO toerisme en recreatie</td><td>-</td><td>-</td><td>87</td></t<>	HBO toerisme en recreatie	-	-	87
HBO secretariaat8constant92HBO bedrijfskunde5dalend95HBO communicatie en journalistiek15sterk stijgend85HBO matschappelijk werk en hulpverlening10stijgend90HBO personeel en arbeid94HBO bibliotheek en documentatie94HBO openbare orde en veiligheid97HBO openbare orde en veiligheid97HBO letteren9dalend91WO Letteren9dalend91WO Landbouw en milieukunde92WO Landbouw en milieukunde92WO Techniek93WO oviskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO oviskunde98WO oviskunde98WO dieltschniek99WO Medisch99WO Medisch91WO Medisch91WO Addisch91WO Economie91WO Economie91WO Economie96WO bodrijfskunde96WO bodrijfskunde98WO bodrijfskunde96WO bodrijfskunde98WO bodrijfskunde98WO bodrijfskunde<		16	sterk stilgend	84
HBO bedrijfskunde 5 dalend 95 HBO sociaal-cultureel HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 10 stigend 90 HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 10 stigend 90 HBO personeel en arbeid - 94 HBO bibliotheek en documentatie - 94 HBO uitvoerende en beeldende kunsten 17 sterk stijgend 83 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO WO - 97 WO Letteren en theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 93 WO ouvikunde - - 93 WO ouvikunde - - 92 WO Techniek - - 93 WO ouvikunde - - 93 WO ouvikunde - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 93 WO tandbouw en mil				
HBO Social-cultured HBO social-cultured HBO communicatie en journalistiek 15 sterk stijgend 85 HBO matschappelijk werk en hulpverlening 10 stijgend 90 HBO personeel en arbeid - - 94 HBO bibliotheek en documentatie - - 94 HBO kunst - - 94 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO Letteren en theologie - - 97 WO Letteren en theologie - - 93 WO Letteren en theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO viskunde - - 98 WO eiektrotechniek - 98 WO overktuigbouwkunde - - 98 WO eiektrotechniek - 99 WO Medisch - - 99 99 WO Addigeneeskunde <				
HBO communicatie en journalistiek15sterk stijgend85HBO maatschappelijk werk en hulpverlening10stijgend90HBO personeel en arbeid94HBO bibliotheek en documentatie94HBO uitvoerende en beeldende kunsten17sterk stijgend83HBO openbare orde en veiligheid97HBO openbare orde en veiligheid97WOWO Letteren en theologie97WO letteren en theologie93WO theologie93WO tandbouw en milieukunde92WO Techniek98WO eiktrotechniek98WO eiktrotechniek98WO eiktrotechniek99WO werktuigbouwkunde99WO dieltertoniek99WO dieltertoniek99WO dieltertoniek98WO eiktrotechniek99WO ferdisch91WO farmacie91WO Economie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO countarcy en belastingen98	The bedijiskulue	5	udiend	55
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 10 stijgend 90 HBO personeel en arbeid - - 94 HBO bibliotheek en documentatie - - 94 HBO kunst - - 94 HBO uitvoerende en beeldende kunsten 17 sterk stijgend 83 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO WO - - 97 WO WO tetteren en theologie - - 97 WO theologie - - 93 WO theologie - - 93 WO theologie - - 92 WO theologie - - 92 WO theologie - - 93 WO techniek - - 93 WO techniek - - 98 WO civiele techniek - - 98 WO extruigbouwkunde - - 99 WO extruigbouwkunde - - 99 WO diektrotechniek - - <td></td> <td>45</td> <td>at and a still work of</td> <td>95</td>		45	at and a still work of	95
HBO personeel en arbeid - - 94 HBO bibliotheek en documentatie - - 94 HBO kunst - - 94 HBO uitvoerende en beeldende kunsten 17 sterk stijgend 83 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO Letteren en theologie - - 97 WO letteren 9 dalend 91 WO theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 92 WO Techniek - - 98 WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO verktuigbouwkunde - - 98 98 WO oeinformatica en bestuurlijke informatiekunde - - 99 WO Medisch - - 91 91 WO Economie - - 91 91 WO Economie -				
HBO bibliotheek en documentatie - - 94 HBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten 17 sterk stijgend 83 HBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO - - 97 WO letteren en theologie - - 93 WO theologie - - 93 WO landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 93 WO oviskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO oviskunde - - 98 93 WO civiele techniek - - 98 93 WO diedisch - - 99 99 WO dierigeneeskunde - - - 90 WO farmacie - </td <td></td> <td>10</td> <td>stijgend</td> <td></td>		10	stijgend	
HBO Kunst 17 sterk stijgend 83 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 HBO openbare orde en veiligheid - - 97 WO - - 97 WO - - 97 WO - - 97 WO Letteren en theologie - - 93 WO letteren 9 dalend 91 WO theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 93 WO bouwkunde - - 93 WO obuwkunde - - 93 WO elektrotechniek - - 93 WO elektrotechniek - - 93 WO Medisch - - 93 WO farmacie - - 97 WO tandheelkunde - - 91 WO Economie - - 91 WO Economie - - 96 <		-	-	
HBO uitvoerende en beeldende kunsten17sterk stijgend83HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid97WOWO97WOWO Letteren en theologie WO theologie93WO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde92WO Techniek WO viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO viskunde9898WO elektrotechniek98WO dierigeneeskunde99WO Medisch WO farmacie97WO farmacie91WO Economie WO econom(etr)je96WO bedrijfskunde98WO acountancy en belastingen98	HBO bibliotheek en documentatie	-	-	94
HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid WO Letteren en theologie WO letteren 9 dalend 91 WO theologie 93 WO theologie 93 WO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde WO Techniek WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO bouwkunde 98 WO civiele techniek 98 WO civiele techniek 98 WO overktuigbouwkunde 98 WO werktuigbouwkunde 98 WO werktuigbouwkunde 98 WO werktuigbouwkunde 99 WO Medisch WO (dier)geneeskunde 99 WO farmacie 91 WO farmacie 91 WO farmacie 96 WO economie WO economie WO economie 98 WO acountancy en belastingen 98	HBO Kunst			
HBO openbare orde en veiligheid-997WOWO Letteren en theologie9dalend91WO letteren9dalend91WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO Iandbouw en milieukunde92WO Techniek92WO Viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek98WO elektrotechniek99WO informatica en bestuurlijke informatiekunde97WO (dier)geneeskunde97WO farmacie97WO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	HBO uitvoerende en beeldende kunsten	17	sterk stijgend	83
HBO openbare orde en veiligheid-997WOWO Letteren en theologie9dalend91WO letteren9dalend91WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO Iandbouw en milieukunde92WO Techniek92WO Viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek98WO elektrotechniek99WO informatica en bestuurlijke informatiekunde97WO (dier)geneeskunde97WO farmacie97WO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	HBO Openbare orde en veiligheid			
WO Letteren en theologie 9 dalend 91 WO theologie - - 93 WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 92 WO Techniek - - 93 WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO viskunde - - 98 WO civiele techniek - - 93 WO werktuigbouwkunde - - 93 WO werktuigbouwkunde - - 93 WO elektrotechniek - - 93 WO informatica en bestuurlijke informatiekunde - - 99 WO (dier)geneeskunde - - 97 WO tandheelkunde - - 91 WO Economie - - 91 WO Economie - - 98 WO econom(etr)ie - - 98 WO accountancy en belastingen - - 98		-	-	97
WO letteren9dalend91WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO landbouw en milieukunde92WO Techniek92WO techniek98WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde93WO elektrotechniek98WO elektrotechniek98WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO Economie98WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO			
WO letteren9dalend91WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO landbouw en milieukunde92WO Techniek92WO techniek98WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde93WO elektrotechniek93WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO Economie98WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO Letteren en theologie			
WO theologie93WO Landbouw en milieukunde92WO Techniek92WO Techniek92WO viskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek98WO informatica en bestuurlijke informatiekunde-99WO Medisch97WO tandheelkunde91WO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		٩	dalend	91
WO Landbouw en milieukunde - - 92 WO Techniek - - 92 WO Techniek - - 92 WO viskunde en natuurwetenschappen 5 sterk stijgend 95 WO bouwkunde - - 98 WO civiele techniek - - 93 WO werktuigbouwkunde - - 98 WO elektrotechniek - - 98 WO informatica en bestuurlijke informatiekunde - - 99 WO (dier)geneeskunde - - 97 WO tandheelkunde - - 91 WO Economie - - 91 WO Economie - - 98 WO bedrijfskunde - - 98 WO accountancy en belastingen - - 98		3	-	
WO landbouw en milieukunde92WO Techniek95WO wiskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek98WO elektrotechniek99WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde91WO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		-	-	30
WO TechniekWO wiskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek98WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde91WO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98				02
WO wiskunde en natuurwetenschappen5sterk stijgend95WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek98WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch99WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkundeWO farmacie91WO Economie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO landbouw en milieukunde	-	-	92
WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch99WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie98WO accountancy en belastingen98				
WO bouwkunde98WO civiele techniek93WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch99WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie98WO accountancy en belastingen98	WO wiskunde en natuurwetenschappen	5	sterk stijgend	
WO werktuigbouwkunde98WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch99WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		-	-	98
WO lektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO civiele techniek	-	-	93
WO elektrotechniek100WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch97WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO werktuigbouwkunde	-	-	98
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde99WO Medisch WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkunde97WO farmacie91WO Economie WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	-	-	-	
WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkundeWO farmacie91WO Economie96WO econom(etr)ie98WO accountancy en belastingen98		le -	-	
WO (dier)geneeskunde97WO tandheelkundeWO farmacie91WO Economie91WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO Medisch			
WO tandheelkundeWO farmacie91WO Economie96WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		-	-	97
WO farmacie-91WO EconomieWO econom(etr)ieWO bedrijfskundeWO accountancy en belastingen98		-	-	-
WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		-	-	91
WO econom(etr)ie96WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98	WO Economie			
WO bedrijfskunde98WO accountancy en belastingen98		-	-	96
WO accountancy en belastingen 98		-	-	98
		-	-	
WO rechten en bestuurskunde 5 dalend 95	WO rechten en bestuurskunde	5	dalend	

Tabel 3.12 (vervolg)

Percentage flexibel en vast werk arbeidskrachten in loondienst per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

flexibel werk %	trend 1994-'98	vast werk %
8	constant	92
-	-	88
10	stijgend	90
	werk % 8 -	werk % 1994-'98 8 constant

Bron: CBS/ROA

Toelichting:

Van een fiexibele arbeidsrelatie is sprake bij uitzendkrachten, oproepkrachten, invalskrachten en contracten zonder een vast aantal arbeidsuren en indien geen vast dienstverband is overeengekomen. Een arbeidscontract wordt als niet-vast beschouwd als de contractuele termijn korter is dan een jaar en er geen vooruitzicht is op een vast dienstverband.

 Tabel 3.13

 Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	54	hoog
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	47	gemiddeld
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	56	hoog
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	58	hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	26	laag
VMBO elektrotechniek	46	gemiddeld
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	-
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie		
VMBO administratie, handel en mode	28	laag
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	77	erg hoog
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	37	gemiddeld
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
ΗΑνολνωο		
HAVO/VWO	43	gemiddeld
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	33	laag
MBO milieu en groene ruimte	26	laag
MBO Techniek		
MBO laboratorium	43	gemiddeld
MBO bouw	25	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	25	laag
MBO installatietechniek	50	gemiddeld
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	28	laag
MBO fijnmechanische techniek	44	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	28	laag
MBO vliegtuigtechniek		-
MBO operationele techniek	-	-
MBO elektrotechniek	27	laag
MBO grafische techniek	-	-
MBO gransche techniek MBO procestechniek	21	- laag
MBO brood en banket	41	gemiddeld
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	65	erg hoog
	24	
MBO vervoer en logistiek	24	laag

Tabel 3.13 (vervolg)
Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	19	erg laag
MBO apothekersassistent	18	erg laag
MBO verpleging	29	laag
MBO gezondheidstechniek	-	laay
MBO gezondneidstechniek MBO sociaal-cultureel		- accumidated
	38	gemiddeld
MBO verzorging	39	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	26	laag
MBO horeca	54	hoog
MBO beweging en therapie	38	gemiddeld
MBO Economie		
MBO administratie	42	gemiddeld
MBO handel	33	laag
MBO secretariaat	35	laag
MBO toerisme en recreatie	36	laag
MBO bedrijfskunde	44	gemiddeld
MBO automatisering	40	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	31	laag
НВО		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	37	gemiddeld
HBO lerarenopleiding talen	46	gemiddeld
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	39	gemiddeld
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	47	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	42	gemiddeld
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	56	hoog
HBO lerarenopleiding expressie	54	hoog
HBO tolk en vertaler	39	gemiddeld
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	46	gemiddeld
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	53	hoog
HBO Techniek		
HBO laboratorium	54	hoog
HBO bouwkunde	28	laag
HBO civiele techniek	38	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	32	laag
HBO elektrotechniek	22	laag
HBO informatica	11	erg laag
HBO chemische technologie	45	gemiddeld
HBO vervoer en logistiek	41	gemiddeld
HBO Paramedisch		
HBO verpleegkunde	22	laag
HBO (fysio)therapie	43	gemiddeld
HBO voeding	43 43	gemiddeld
HBO radiologie	43 13	-
TEC TAUDIOgic	15	erg laag

Tabel 3.13 (vervolg)	
Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingstype, 1998	3

Opleidingstype	%	typering
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	26	laag
HBO commerciële economie	29	laag
HBO toerisme en recreatie	38	gemiddeld
HBO recht en bestuur	33	laag
HBO secretariaat	39	gemiddeld
HBO bedrijfskunde	37	gemiddeld
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	41	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	42	gemiddeld
HBO personeel en arbeid	49	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	41	gemiddeld
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	53	hoog
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	48	gemiddeld
WO theologie	31	laag
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	60	hoog
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	50	gemiddeld
WO bouwkunde	48	gemiddeld
WO civiele techniek	41	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	34	laag
WO elektrotechniek	21	laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	18	erg laag
WO Medisch	74	
WO (dier)geneeskunde WO tandheelkunde	74 33	erg hoog
WO farmacie	33 65	laag erg hoog
WO Economia		
WO Economie	20	laag
WO econom(etr)ie	30	laag
WO bedrijfskunde	32	laag
WO accountancy en belastingen WO rechten en bestuurskunde	32 47	laag gemiddeld
WO Sociaal-cultureel		
WO sociale wetenschappen	53	hoog
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	51	hoog

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Tabel 3.14 Percentage zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	10	gemiddeld	constant
VMBO			
VMBO Theorie			
VMBO theorie	9	gemiddeld	constant
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	39	erg hoog	constant
VMBO Techniek			
VMBO bouwtechniek	8	gemiddeld	constant
VMBO installatietechniek	-	erg laag	-
VMBO metaal: mechanische techniek	7	gemiddeld	-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	laag	-
VMBO voertuigentechniek	11	gemiddeld	sterk stijgend
VMBO elektrotechniek	7	gemiddeld	stijgend
VMBO grafische techniek	-	hoog	-
VMBO brood en banket	-	gemiddeld	-
VMBO transport en logistiek	8	gemiddeld	stijgend
VMBO Economie			
VMBO administratie, handel en mode	9	gemiddeld	constant
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	8	gemiddeld	dalend
VMBO Zorg en welzijn			
VMBO (uiterlijke) verzorging	13	gemiddeld	dalend
VMBO Beveiliging			
VMBO beveiliging	-	erg laag	-
HAVO/VWO, MBO			
HAVO/VWO			
HAVO/VWO	10	gemiddeld	constant
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			
MBO landbouw en veeteelt	48	erg hoog	dalend
MBO milieu en groene ruimte	12	gemiddeld	constant
MBO Techniek			
MBO laboratorium	-	erg laag	-
MBO bouw	15	hoog	constant
MBO grond-, weg- en waterbouw	-	gemiddeld	-
MBO installatietechniek	13	gemiddeld	dalend
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	7	gemiddeld	stijgend
MBO fijnmechanische techniek	-	gemiddeld	-
MBO motorvoertuigentechniek	14	gemiddeld	constant
MBO vliegtuigtechniek	-	erg laag	-
MBO operationele techniek	-	laag	-
MBO elektrotechniek	5	laag	stijgend
MBO grafische techniek	16	hoog	stijgend
MBO procestechniek	-	erg laag	-
		0	

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	18	hoog	sterk dalend
MBO vervoer en logistiek	15	hoog	dalend
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg			
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	-	laag	-
MBO apothekersassistent	-	laag	-
MBO verpleging	5	laag	constant
MBO gezondheidstechniek	-	hoog	-
MBO sociaal-cultureel	3	erg laag	-
MBO verzorging	8	gemiddeld	stijgend
MBO uiterlijke verzorging	24	hoog	dalend
MBO horeca	19	hoog	constant
MBO beweging en therapie	10	gemiddeld	sterk dalend
MBO Economie			
MBO administratie	7	gemiddeld	constant
MBO handel	26	hoog	dalend
MBO secretariaat	3	erg laag	-
MBO toerisme en recreatie	-	laag	-
MBO bedrijfskunde	7	gemiddeld	constant
MBO automatisering	6	laag	-
MBO geld, bank en belastingen	-	laag	-
MBO verzekeringswezen	19	hoog	-
MBO Openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid	4	laag	constant
	4	laay	Constant
НВО			
HBO Onderwijs en tolk en vertaler			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	4	laag	constant
HBO lerarenopleiding talen	-	laag	-
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	-	laag	-
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	-	laag	-
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	-	laag	-
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	-	gemiddeld	-
HBO lerarenopleiding expressie HBO tolk en vertaler	14 -	gemiddeld hoog	constant -
		Ū	
HBO Landbouw	20	ora haaa	aanatan ⁴
HBO landbouw en veeteelt	32	erg hoog	constant
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	-	gemiddeld	-
HBO Techniek		1	
HBO laboratorium	-	laag	-
HBO bouwkunde	12	gemiddeld	constant
HBO civiele techniek	-	gemiddeld	-
HBO werktuigbouwkunde	9	gemiddeld	constant
HBO elektrotechniek	7	gemiddeld	constant
HBO informatica	6	laag	stijgend
HBO chemische technologie	-	laag	-
HBO vervoer en logistiek	-	gemiddeld	-

_

Tabel 3.14 (vervolg) Percentage zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Tabel 3.14 (vervolg) Percentage zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Dpleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
HBO Paramedisch			
HBO verpleegkunde	_	laag	_
	35	erg hoog	constant
HBO (fysio)therapie	35	gemiddeld	COnstant
HBO voeding	-		-
HBO radiologie	-	laag	-
HBO Economie			
HBO accountancy en bedrijfseconomie	10	gemiddeld	dalend
HBO commerciële economie	11	gemiddeld	stijgend
HBO toerisme en recreatie	-	gemiddeld	-
HBO recht en bestuur	-	laag	-
HBO secretariaat	-	gemiddeld	-
HBO bedrijfskunde	7	gemiddeld	constant
HBO Sociaal-cultureel			
	14	gemiddeld	_
HBO communicatie en journalistiek	7	gemiddeld	etork etilaand
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	1	•	sterk stijgend
HBO personeel en arbeid	-	laag	-
HBO bibliotheek en documentatie	-	laag	-
HBO Kunst			
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	44	erg hoog	constant
HBO Openbare orde en veiligheid			
HBO openbare orde en veiligheid	-	laag	-
		0	
WO			
WO Letteren en theologie			
WO letteren	10	gemiddeld	constant
WO theologie	31	erg hoog	stijgend
WO Landbouw en milieukunde			
WO landbouw en milieukunde	-	gemiddeld	-
	-	gennadeid	
WO Techniek	-		at a start of the second
WO wiskunde en natuurwetenschappen	7	gemiddeld	sterk stijgend
WO bouwkunde	34	erg hoog	-
WO civiele techniek	-	gemiddeld	-
WO werktuigbouwkunde	-	gemiddeld	-
WO elektrotechniek	-	laag	-
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	-	gemiddeld	-
WO Medisch			
WO (dier)geneeskunde	33	erg hoog	constant
WO tandheelkunde	88	erg hoog	constant
WO farmacie	-	hoog	-
		-	
WO Economie	9	gemiddeld	_
WO econom(etr)ie	9 9	gemiddeld	- sterk dalend
WO bedrijfskunde		•	
WO accountancy en belastingen WO rechten en bestuurskunde	18 14	hoog gemiddeld	constant dalend

Tabel 3.14 (vervolg) Percentage zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	typering	trend 1994-'98
WO Sociaal-cultureel			
WO sociale wetenschappen	13	gemiddeld	sterk stijgend
WO Kunst			
WO kunstwetenschappen	-	hoog	-
Totaal	11	gemiddeld	constant

Toelichting:

Het begrip zelfstandig bevat ook personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

gemiddeld bruto typering Opleidingstype maandloon. guldens VMBO VMBO Theorie 1.470 gemiddeld voor vmbo VMBO theorie VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving 1.377 laag voor vmbo VMBO landbouw en natuurlijke omgeving VMBO Techniek VMBO bouwtechniek 1.612 hoog voor vmbo VMBO installatietechniek 1.312 laag voor vmbo VMBO metaal: mechanische techniek VMBO metaal: fijnmechanische techniek 1.526 gemiddeld voor vmbo VMBO voertuigentechniek laag voor vmbo VMBO elektrotechniek 1.377 VMBO grafische techniek VMBO brood en banket _ VMBO transport en logistiek VMBO Economie 1.474 aemiddeld voor vmbo VMBO administratie, handel en mode VMBO consumptief en levensmiddelentechniek laag voor vmbo 1.418 VMBO Zorg en welzijn 1.373 laag voor vmbo VMBO (uiterlijke) verzorging VMBO Beveiliging VMBO beveiliging HAVO/VWO, MBO HAVO/VWO HAVO/VWO 2.171 laag voor havo/vwo/mbo MBO Landbouw en natuurlijke omgeving 2.364 gemiddeld voor havo/vwo/mbo MBO landbouw en veeteelt 2.682 hoog voor havo/vwo/mbo MBO milieu en groene ruimte MBO Techniek 3.107 erg hoog voor havo/vwo/mbo MBO laboratorium 2.944 hoog voor havo/vwo/mbo MBO bouw MBO grond-, weg- en waterbouw 3.194 erg hoog voor havo/vwo/mbo MBO installatietechniek 2.529 gemiddeld voor havo/vwo/mbo MBO werktuigbouw en mechanische techniek 2.914 hoog voor havo/vwo/mbo 2.887 hoog voor havo/vwo/mbo MBO fijnmechanische techniek 2.577 gemiddeld voor havo/vwo/mbo MBO motorvoertuigentechniek MBO vliegtuigtechniek MBO operationele techniek 2.671 hoog voor havo/vwo/mbo MBO elektrotechniek MBO grafische techniek MBO procestechniek 4.013 erg hoog voor havo/vwo/mbo 2.107 laag voor havo/vwo/mbo MBO brood en banket MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking 3.031 erg hoog voor havo/vwo/mbo 2.759 hoog voor havo/vwo/mbo

MBO vervoer en logistiek

Tabel 3.15 Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype ge	middeld bruto maandloon, guldens	typering
	guidens	
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassister	nt 2.733	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO apothekersassistent	2.761	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO verpleging	2.786	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO gezondheidstechniek	-	-
MBO sociaal-cultureel	2.833	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO verzorging	2.173	laag voor havo/vwo/mbo
MBO uiterlijke verzorging	2.080	erg laag voor havo/vwo/mbo
MBO horeca	2.541	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO beweging en therapie	3.306	erg hoog voor havo/vwo/mbo
MBO Economie		
MBO administratie	2.534	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO handel	2.233	laag voor havo/vwo/mbo
MBO secretariaat	2.323	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO toerisme en recreatie	2.634	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO bedrijfskunde	2.393	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO automatisering	3.364	erg hoog voor havo/vwo/mbo
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	3.173	erg hoog voor havo/vwo/mbo
НВО		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	3.978	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding talen	3.890	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	4.020	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding economie en maatscha	ppij 4.017	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	3.962	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	3.969	erg hoog voor hbo
HBO lerarenopleiding expressie	3.887	erg hoog voor hbo
HBO tolk en vertaler	3.419	gemiddeld voor hbo
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	3.443	gemiddeld voor hbo
HBO milieukunde en levensmiddelentechnolo	gie 3.660	hoog voor hbo
HBO Techniek	0.454	
HBO laboratorium	3.494	gemiddeld voor hbo
HBO bouwkunde	3.639	hoog voor hbo
HBO civiele techniek	3.836	erg hoog voor hbo
HBO werktuigbouwkunde	3.851	erg hoog voor hbo
HBO elektrotechniek	3.970	erg hoog voor hbo
HBO informatica	4.213	erg hoog voor hbo
HBO chemische technologie	3.656	hoog voor hbo
HBO vervoer en logistiek	3.631	hoog voor hbo
HBO Paramedisch		
HBO verpleegkunde	3.632	hoog voor hbo
HBO (fysio)therapie	4.400	erg hoog voor hbo
	2 460	gemiddeld voor hbo
HBO voeding HBO radiologie	3.469	gemiddeld voor hbo

Tabel 3.15 (vervolg)
Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

opioidingetype of	dingstype gemiddeld bruto maandloon, guldens		maandloon,	
HBO Economie				
HBO accountancy en bedrijfseconomie	3.745	erg hoog voor hbo		
HBO commerciële economie	3.826	erg hoog voor hbo		
HBO toerisme en recreatie	3.153	erg laag voor hbo		
HBO recht en bestuur	4.112	erg hoog voor hbo		
HBO secretariaat	3.497	gemiddeld voor hbo		
HBO bedrijfskunde	3.734	erg hoog voor hbo		
HBO Sociaal-cultureel				
HBO communicatie en journalistiek	3.839	erg hoog voor hbo		
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	3.642	hoog voor hbo		
HBO personeel en arbeid	3.843	erg hoog voor hbo		
HBO bibliotheek en documentatie	3.456	gemiddeld voor hbo		
HBO Kunst	3.646	hoog voor hbo		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	3.040			
HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid	-	-		
WO				
WO Letteren en theologie	4.073	gemiddeld voor wo		
WO letteren	5.218	erg hoog voor wo		
WO theologie	5.210			
WO Landbouw en milieukunde				
WO landbouw en milieukunde	4.040	gemiddeld voor wo		
WO Techniek	2 805	aomiddold yoor wo		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	3.895 4.185	gemiddeld voor wo gemiddeld voor wo		
WO bouwkunde	4.185	gemiddeld voor wo		
WO civiele techniek	4.444 4.519	gemiddeld voor wo		
WO werktuigbouwkunde	4.613	gemiddeld voor wo		
WO elektrotechniek WO informatica en bestuurlijke informatiekunde		gemiddeld voor wo		
WO Medisch				
WO (dier)geneeskunde	5.074	erg hoog voor wo		
WO tandheelkunde	10.948	erg hoog voor wo		
WO farmacie	4.345	gemiddeld voor wo		
WO Economie				
WO econom(etr)ie	4.610	gemiddeld voor wo		
WO bedrijfskunde	4.694	gemiddeld voor wo		
WO accountancy en belastingen	4.482	gemiddeld voor wo		
WO rechten en bestuurskunde	4.311	gemiddeld voor wo		
WO Sociaal-cultureel				
WO sociale wetenschappen	4.387	gemiddeld voor wo		

Tabel 3.15 (vervolg) Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Tabel 3.15 (vervolg) Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
WO Kunst		

Toelichting:

Dit bruto maandloon is samengesteld op basis van een voltijdaanstelling.

Tabel 3.16

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	0	erg laag
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	62	erg hoog
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	30	gemiddeld
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	43	hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	43	hoog
VMBO elektrotechniek	37	gemiddeld
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	-
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie		
VMBO administratie, handel en mode	65	erg hoog
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	56	erg hoog
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	60	erg hoog
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
HAVO/VWO	72	erg hoog
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	40	hoog
MBO milieu en groene ruimte	26	gemiddeld
MBO Techniek		
MBO laboratorium	17	laag
MBO bouw	15	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	17	laag
MBO installatietechniek	38	gemiddeld
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	23	gemiddeld
MBO fijnmechanische techniek	26	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	32	gemiddeld
MBO vliegtuigtechniek	-	-
MBO operationele techniek	-	-
MBO elektrotechniek	23	gemiddeld
MBO grafische techniek		-
MBO procestechniek	32	gemiddeld
MBO brood en banket	36	gemiddeld
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	41	hoog
MBO vervoer en logistiek	31	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszer		
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	12	laag
		1999

Tabel 3.16 (vervolg) Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
MBO apothekersassistent	8	laag
MBO verpleging	18	laag
MBO gezondheidstechniek	10	laag
•	32	- cemiddeld
MBO sociaal-cultureel		gemiddeld
MBO verzorging	49	hoog
MBO uiterlijke verzorging	42	hoog
MBO horeca	28	gemiddeld
MBO beweging en therapie	26	gemiddeld
MBO Economie	40	
MBO administratie	46	hoog
MBO handel	57	erg hoog
MBO secretariaat	30	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	39	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	55	erg hoog
MBO automatisering	23	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	67	erg hoog
НВО		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	6	erg laag
HBO lerarenopleiding talen	29	gemiddeld
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	21	gemiddeld
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	31	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	15	laag
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	32	gemiddeld
HBO lerarenopleiding expressie	26	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	59	erg hoog
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	24	gemiddeld
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	20	laag
HBO Techniek		
HBO laboratorium	13	laag
HBO bouwkunde	6	erg laag
HBO civiele techniek	5	erg laag
	16	
HBO werktuigbouwkunde		laag
HBO elektrotechniek	17	laag
HBO informatica	18	laag
HBO chemische technologie	23	gemiddeld
HBO vervoer en logistiek	26	gemiddeld
HBO Paramedisch	_	
HBO verpleegkunde	5	erg laag
HBO (fysio)therapie	11	laag
HBO voeding	31	gemiddeld
HBO radiologie	3	erg laag
TIDO Tadiologie		
HBO Economie		
- 	15	laag

Opleidingstype	%	typering
HBO toerisme en recreatie	57	erg hoog
HBO recht en bestuur	48	hoog
HBO secretariaat	49	hoog
HBO bedrijfskunde	38	gemiddeld
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	25	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	20	laag
HBO personeel en arbeid	34	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	51	hoog
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	34	gemiddeld
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	58	erg hoog
WO theologie	22	gemiddeld
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	29	gemiddeld
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	24	gemiddeld
WO bouwkunde	5	erg laag
WO civiele techniek	13	laag
WO werktuigbouwkunde	22	gemiddeld
WO elektrotechniek	15	laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	21	gemiddeld
WO Medisch	0	
WO (dier)geneeskunde	0	erg laag
WO tandheelkunde	0	erg laag
WO farmacie	13	laag
WO Economie	.	
WO econom(etr)ie	25	gemiddeld
WO bedrijfskunde	31	gemiddeld
WO accountancy en belastingen	7	erg laag
WO rechten en bestuurskunde	29	gemiddeld
WO Sociaal-cultureel		and the second
WO sociale wetenschappen	39	gemiddeld
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	56	erg hoog

Tabel 3.16 (vervolg) Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingstype, 1998

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

De functie is een functie in de eigen vakrichting wanneer voor de functie de eigen of een verwante opleidingsrichting vereist is.

Tabel 3.17

Percentage werkzame schoolverlaters van wie kwalificaties onderbenut worden per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
VMBO		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	18	gemiddeld
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	35	hoog
VMBO Techniek		
VMBO bouwtechniek	15	laag
VMBO installatietechniek	-	-
VMBO metaal: mechanische techniek	21	gemiddeld
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-	-
VMBO voertuigentechniek	13	laag
VMBO elektrotechniek	4	erg laag
VMBO grafische techniek	-	-
VMBO brood en banket	-	-
VMBO transport en logistiek	-	-
VMBO Economie		
VMBO administratie, handel en mode	27	gemiddeld
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	50	erg hoog
VMBO Zorg en welzijn		
VMBO (uiterlijke) verzorging	29	gemiddeld
VMBO Beveiliging		
VMBO beveiliging	-	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
HAVO/VWO	36	hoog
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		
MBO landbouw en veeteelt	43	hoog
MBO milieu en groene ruimte	33	gemiddeld
		3011144014
MBO Techniek	22	aamiddald
MBO laboratorium	22	gemiddeld
MBO bouw	26	gemiddeld
MBO grond-, weg- en waterbouw	19	gemiddeld
MBO installatietechniek	41	hoog
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	28	gemiddeld
MBO fijnmechanische techniek	13	laag
MBO motorvoertuigentechniek	46	erg hoog
MBO vliegtuigtechniek	-	-
MBO operationele techniek	-	-
MBO elektrotechniek	33	gemiddeld
MBO grafische techniek	-	-
MBO procestechniek	25	gemiddeld
MBO brood en banket	53	erg hoog
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	30	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	27	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	18	gemiddeld

Tabel 3.17 (vervolg)	
Percentage werkzame schoolverlaters van wie kwalificaties onderbenut worden per opleidingstype, 1998	

MBO apothekersassistent 12 MBO verpleging 25 MBO gezondheidstechniek - MBO sociaal-cultureel 26 MBO verzorging 50 MBO boweging en therapie 21 MBO beweging en therapie 21 MBO beweging en therapie 21 MBO beweging en therapie 28 MBO bandel 45 MBO becorretariaat 23 MBO toerisme en recreatie 18 MBO geld, bank en belastingen - MBO openbare orde en veiligheid 75 MBO openbare orde en veiligheid 75 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding talen 25 HBO lerarenopleiding in tuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 17 HBO lerarenopleiding in gezyressie 29 HBO lerarenopleiding expressie 29 HBO landbouw 22 HBO landbouw 19 HBO isoratorium 16 HBO owekunde 19 HBO isoratorium 16 HBO isoratorium <t< th=""><th>erg laag gemiddeld - gemiddeld erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld</th></t<>	erg laag gemiddeld - gemiddeld erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld
MBO verpleging25MBO gezondheidstechniek-MBO sociaal-cultureel26MBO verzorging50MBO uiterlijke verzorging50MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO Economie28MBO bandel45MBO secretariaat23MBO beveging en therapie18MBO beveging en recreatie18MBO secretariaat23MBO bedrijfskunde48MBO administratie24MBO verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBO Openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding nedisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO laboratorium16HBO alabouw19HBO laboratorium16HBO elektrotechniek11HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld - gemiddeld erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld gemiddeld
MBO gezondheidstechniek-MBO sociaal-cultureel26MBO verzorging58MBO uiterlijke verzorging50MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO dadministratie28MBO dadministratie28MBO secretariaat23MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO openbare orde en veiligheid75MBO Openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding natuur en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding heatuur en techniek15HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO landbouw22HBO talabouw16HBO alaboratorium16HBO ektrotechniek11HBO ektrotechniek11HBO ektrotechniek11HBO ektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld
MBO sociaal-cultureel26MBO verzorging58MBO uiterlijke verzorging50MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO Economie28MBO administratie28MBO handel45MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO laboratorium16HBO tandbouw27HBO tandbouw27HBO laboratorium16HBO laboratorium16HBO verktuigbouwkunde19HBO laboratorium16HBO enterchniek11HBO laboratorium16HBO enterchniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld gemiddeld
MBO verzorging58MBO uiterlijke verzorging50MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO Economie21MBO administratie28MBO handel45MBO secretariaat23MBO bewejing en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO geld, bank en belastingen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheidMBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding medisch en verzorging17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO landbouw4HBO landbouw27HBO Techniek14HBO verktuigbouwkunde19HBO ektrotechniek14HBO ektrotechniek11HBO ektrotechniek11HBO endetoriennick12	erg hoog erg hoog gemiddeld gemiddeld gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging50MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO administratie28MBO handel45MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO automatisering34MBO automatisering34MBO openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO Onderwijs en tolk en vertaler15HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding economie en matschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO landbouw22HBO tolk en vertaler47HBO talebouw22HBO talebouw22HBO talebouw16HBO werktuigbouwkunde19HBO elektrotechniek11HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	erg hoog gemiddeld gemiddeld gemiddeld
MBO horeca26MBO beweging en therapie21MBO beweging en therapie21MBO administratie28MBO handel45MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBO Openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding weisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO landbouw4HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO iaboratorium16HBO werktuigbouwkunde14HBO werktuigbouwkunde14HBO werktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld gemiddeld gemiddeld
MBO beweging en therapie 21 MBO Economie 1 MBO administratie 28 MBO handel 45 MBO secretariaat 23 MBO toerisme en recreatie 18 MBO bedrijfskunde 48 MBO automatisering 34 MBO geld, bank en belastingen - MBO openbare orde en veiligheid 75 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding talen 25 HBO lerarenopleiding talen 25 HBO lerarenopleiding matuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 19 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 17 HBO lerarenopleiding werzesie 29 HBO lerarenopleiding economie en verzorging 19 HBO lerarenopleiding economie en verzorging 21 HBO landbouw 12 HBO landbouw en veeteelt 27 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 22 HBO laboratorium 16 HBO werktuigbouwkunde 19 HBO elektrotechniek 14 HBO werktuigbouwkunde	gemiddeld gemiddeld
MBO Economie 28 MBO administratie 28 MBO bandel 45 MBO secretariaat 23 MBO toerisme en recreatie 18 MBO bedrijfskunde 48 MBO automatisering 34 MBO geld, bank en belastingen - MBO Openbare orde en veiligheid 75 MBO Openbare orde en veiligheid 75 MBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding talen 25 HBO lerarenopleiding atuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding 29 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 19 HBO lerarenopleiding expressie 29 HBO landbouw 4 HBO landbouw 16 HBO iaboratorium 16 HBO iaboratorium 16 HBO verktuigbouwkunde 19 HBO verktuigbouwkunde 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO informatica 8 HBO informatica 8	gemiddeld
MBO administratie28MBO handel45MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO Verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBO openbare orde en veiligheid75MBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO landbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO verktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
MBO handel45MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO Verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOMBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO tandbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO landbouw en veeteelt27HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO ensche technologie12	
MBO secretariaat23MBO toerisme en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOMBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO iaboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
MBO toerisme en recreatie18MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOMBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO tandbouw27HBO tandbouw27HBO tandbouw16HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	erg hoog
MBO bedrijfskunde48MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOHBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding wertessie29HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek14HBO informatica8HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
MBO automatisering34MBO geld, bank en belastingen-MBO verzekeringswezen-MBO Openbare orde en veiligheid75MBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOMBO openbare orde en veiligheid75HBOHBO openbare orde en veiligheid75HBOHBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tandbouw47HBO tandbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO verktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen - MBO verzekeringswezen - MBO openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid 75 HBO 75 HBO 100 openbare orde en veiligheid MBO openbare orde en veiligheid 75 HBO 75 HBO 17 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 17 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 19 HBO lerarenopleiding expressie 29 HBO tolk en vertaler 47 HBO landbouw 12 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 22 HBO laboratorium 16 HBO bouwkunde 19 HBO civiele techniek 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO informatica 8 HBO informatica 8	erg hoog
MBO verzekeringswezen - MBO Openbare orde en veiligheid 75 MBO openbare orde en veiligheid 75 HBO 75 HBO - HBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding talen 25 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 17 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 19 HBO lerarenopleiding expressie 29 HBO tolk en vertaler 47 HBO landbouw 27 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 22 HBO Techniek 16 HBO bouwkunde 19 HBO civiele techniek 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO informatica 8 HBO informatica 8	hoog
MBO Openbare orde en veiligheid 75 MBO MBO openbare orde en veiligheid 75 HBO HBO 75 HBO lerarenopleiding basisonderwijs 4 HBO lerarenopleiding natuur en techniek 15 HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 17 HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 19 HBO lerarenopleiding expressie 29 HBO tolk en vertaler 47 HBO landbouw 22 HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 22 HBO laboratorium 16 HBO bouwkunde 19 HBO civiele techniek 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO werktuigbouwkunde 14 HBO informatica 8 HBO chemische technologie 12	-
MBO openbare orde en veiligheid75HBOHBOHBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding natuur en techniek17HBO lerarenopleiding natuur en techniek17HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw22HBO Techniek16HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO werktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO informatica8	-
HBOHBOHBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw4HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
HBO Onderwijs en tolk en vertalerHBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	erg hoog
HBO lerarenopleiding basisonderwijs4HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
HBO lerarenopleiding talen25HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
HBO lerarenopleiding natuur en techniek15HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO informatica12	erg laag
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij17HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO landbouw27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO werktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	laag
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding29HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	laag
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging19HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO lerarenopleiding expressie29HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw47HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO tolk en vertaler47HBO Landbouw1HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO laboratorium16HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO verktuigbouwkunde14HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO landbouw en veeteelt27HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	erg hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie22HBO Techniek16HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
HBO Techniek16HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO laboratorium16HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO bouwkunde19HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	
HBO civiele techniek14HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	laag
HBO werktuigbouwkunde14HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	gemiddeld
HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	laag
HBO elektrotechniek11HBO informatica8HBO chemische technologie12	laag
HBO informatica 8 HBO chemische technologie 12	erg laag
HBO chemische technologie 12	erg laag
	erg laag
	gemiddeld
HBO Paramedisch	
HBO verpleegkunde 22	gemiddeld
HBO (fysio)therapie 10	erg laag
HBO voeding 32	gemiddeld
HBO radiologie 8	5
HBO Economie	erg laag
HBO accountancy en bedrijfseconomie 12	erg laag
HBO commerciële economie 21	erg laag erg laag

Tabel 3.17 (vervolg) Percentage werkzame schoolverlaters van wie kwalificaties onderbenut worden per opleidingstype, 1998

Opleidingstype	%	typering
HBO toerisme en recreatie	56	erg hoog
HBO recht en bestuur	31	gemiddeld
HBO secretariaat	36	hoog
HBO bedrijfskunde	22	gemiddeld
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	19	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	41	hoog
HBO personeel en arbeid	20	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	29	gemiddeld
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	37	hoog
HBO Openbare orde en veiligheid		
HBO openbare orde en veiligheid	-	-
wo		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	61	erg hoog
WO theologie	40	hoog
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	44	erg hoog
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	32	gemiddeld
WO bouwkunde	31	gemiddeld
WO civiele techniek	23	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	34	hoog
WO elektrotechniek	29	gemiddeld
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	57	erg hoog
WO Medisch		
WO (dier)geneeskunde	2	erg laag
WO tandheelkunde	0	erg laag
WO farmacie	12	erg laag
WO Economie		
WO econom(etr)ie	44	erg hoog
WO bedrijfskunde	45	erg hoog
WO accountancy en belastingen	11	erg laag
WO rechten en bestuurskunde	31	gemiddeld
WO Sociaal-cultureel		
WO sociale wetenschappen	51	erg hoog
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	63	erg hoog

Bron: ROA (schoolverlatersenquêtes RUBS, HBO-Monitor, WO-Monitor)

Toelichting:

Onderbenutting wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau dat vereist is voor de functie.

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	40	atiin an d
Interieurverzorgers	10	stijgend
Chauffeurs	9	constant
Bouwvakkers	8	constant
Productiemedewerkers	5	dalend
Hulpkrachten horeca en verzorging	5	constant
Verkopers	5	constant
Andere beroepsgroepen	58	-
VMBO		
VMBO theorie	45	deland
Receptionisten en administratieve employés	15	dalend stijgend
Verkopers	10	constant
Commercieel employés	6	constant
Boekhouders en secretaresses	6	constant
Hulpkrachten horeca en verzorging	5 59	CUISIAIIL
Andere beroepsgroepen	29	-
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving		
Agrarische bedrijfshoofden	34	constant
Agrarische arbeiders	16	constant
Chauffeurs	9	constant
Andere beroepsgroepen	40	-
VMBO bouwtechniek	45	
Bouwvakkers	45	constant
Chauffeurs	7	constant dalend
Aannemers en installateurs	7	dalend
Andere beroepsgroepen	41	-
VMBO installatietechniek		constant
Aannemers en installateurs	37	constant
Andere beroepsgroepen	63	-
VMBO metaal: mechanische techniek	00	constant
Metaalarbeiders	23	dalend
Monteurs	12	
Chauffeurs	10	stijgend
Aannemers en installateurs	6 5	constant constant
Bouwvakkers Andere beroepsgroepen	5 43	-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek Diverse beroepsgroepen	100	-
VMBO voertuigentechniek		
Monteurs	27	dalend
Chauffeurs	17	constant
Andere beroepsgroepen	56	-
VMBO elektrotechniek		
Elektromonteurs	20	constant
Monteurs	9	constant

Tabel 3.18 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
Chauffeurs	8	constant
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	7	constant
Andere beroepsgroepen	57	-
VMBO grafische techniek		
Diverse beroepsgroepen	100	-
VMBO brood en banket		
Mechanisch operators	25	stijgend
Andere beroepsgroepen	75	-
VMBO transport en logistiek		
Chauffeurs	63	constant
Andere beroepsgroepen	37	-
/MBO administratie, handel en mode		
Receptionisten en administratieve employés	15	constant
Verkopers	14	dalend
Hulpkrachten horeca en verzorging	6	stijgend
Chauffeurs	6	stijgend
Boekhouders en secretaresses	6	stijgend
Interieurverzorgers	6	sterk stijgend
Commercieel employés	5	stijgend
Andere beroepsgroepen	42	-
/MBO consumptief en levensmiddelentechniek		
Hulpkrachten horeca en verzorging	25	constant
Mechanisch operators	8	constant
Andere beroepsgroepen	67	-
VMBO (uiterlijke) verzorging		
Hulpkrachten horeca en verzorging	17	constant
Interieurverzorgers	16	stijgend
Verkopers	15	constant
Receptionisten en administratieve employés	8	constant
Andere beroepsgroepen	45	-
/MBO beveiliging		
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	57	stijgend
Andere beroepsgroepen	43	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO		
Boekhouders en secretaresses	16	constant
Commercieel employés	10	stijgend
Verkopers	6	sterk stijgend
Receptionisten en administratieve employés	5	constant
Andere beroepsgroepen	62	-
MBO landbouw en veeteelt		
Agrarische bedrijfshoofden	42	constant
Agrarische arbeiders	16	dalend
Andere beroepsgroepen	42	-
	44	-

Tabel 3.18 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	3

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
MBO milieu en groene ruimte	Andellin deservations of the Antonio States	
Agrarische arbeiders	45	stijgend
Agrarische bedrijfshoofden	15	stijgend
Andere beroepsgroepen	40	-
MBO laboratorium		
Laboranten	31	dalend
Apothekersassistenten en medisch laboranten	21	stijgend
Andere beroepsgroepen	47	-
MBO bouw		
Aannemers en installateurs	45	constant
Bouwvakkers	22	constant
Andere beroepsgroepen	33	-
MBO grond-, weg- en waterbouw	00	dolard
Weg- en waterbouwkundige vakkrachten	28	dalend
Weg- en waterbouwkundige arbeiders	13	stijgend
Aannemers en installateurs	10 49	constant
Andere beroepsgroepen	49	-
MBO installatietechniek		
Aannemers en installateurs	57	constant
Andere beroepsgroepen	43	-
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	00	delead
Monteurs	23	dalend
Bankwerkers en lassers	18	constant
Metaalarbeiders	6 6	constant
Aannemers en installateurs	47	stijgend
Andere beroepsgroepen	47	-
MBO fijnmechanische techniek	00	detere d
Bankwerkers en lassers	32	dalend
Andere beroepsgroepen	68	-
MBO motorvoertuigentechniek	10	
Monteurs	48	constant
Chauffeurs	8	constant
Assembleurs	5	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	39	-
MBO vliegtuigtechniek	40	
Monteurs	42	constant
Andere beroepsgroepen	58	-
MBO operationele techniek		
Monteurs	39	constant
Andere beroepsgroepen	61	-
MBO elektrotechniek		
Elektromonteurs	31	constant
Monteurs	15	stijgend
Andere beroepsgroepen	54	-

Tabel 3.18 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
MBO grafische techniek		
Grafische vakkrachten	37	dalend
Grafisch productiepersoneel	18	constant
Grafisch ontwerpers	7	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	39	-
MBO procestechniek		
Procesoperators	47	stijgend
Andere beroepsgroepen	53	-
MBO brood en banket		
Bakkers en slagers	36	dalend
Procesoperators	21	constant
Andere beroepsgroepen	43	-
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking		
Mechanisch operators	28	stijgend
Bakkers en slagers	13	sterk dalend
Procesoperators	11	dalend
Andere beroepsgroepen	48	-
MBO vervoer en logistiek		
Chauffeurs	21	constant
Schippers en conducteurs	8	dalend
Administratieve transportemployés	7	constant
Productieplanners	7	sterk stijgend
Monteurs	6	stijgend
Rij-instructeurs	5	dalend
Andere beroepsgroepen	46	-
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent		
Verplegenden en doktersassistenten	61	constant
Andere beroepsgroepen	39	-
MBO apothekersassistent		
Apothekersassistenten en medisch laboranten	76	constant
Andere beroepsgroepen	24	-
MBO verpleging		
Verplegenden en doktersassistenten	55	dalend
Verzorgend personeel	13	sterk stijgend
Therapeuten en verpleegkundigen	7	dalend
Andere beroepsgroepen	25	-
MBO gezondheidstechniek		
Apothekersassistenten en medisch laboranten	77	constant
Andere beroepsgroepen	23	-
MBO sociaal-cultureel		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	22	sterk stijgend
Verzorgend personeel	16	dalend
Boekhouders en secretaresses	8	dalend
Bibliotheekassistenten	6	constant
Andere beroepsgroepen	49	-
· · · · · • · • · · · · · · · · · · · ·	••	

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
MBO verzorging		
Verzorgend personeel	27	dalend
Ziekenverzorgenden	24	stijgend
Hulpkrachten horeca en verzorging	5	sterk stijgeno
Andere beroepsgroepen	44	-
MBO uiterlijke verzorging		
Verzorgend personeel	49	constant
Verkopers	9	dalend
Boekhouders en secretaresses	7	dalend
Andere beroepsgroepen	34	-
MBO horeca		
Verzorgend personeel	28	dalend
Bedrijfshoofden horeca	13	constant
Hulpkrachten horeca en verzorging	10	stijgend
Andere beroepsgroepen	49	-
MBO beweging en therapie		
Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	18	constant
Therapeuten en verpleegkundigen	16	stijgend
Verplegenden en doktersassistenten	10	stijgend
Sportinstructeurs	8	dalend
Andere beroepsgroepen	47	-
MBO administratie		
Boekhouders en secretaresses	36	constant
Commercieel employés	11	constant
Receptionisten en administratieve employés	5	dalend
Assistent accountants	5	dalend
Andere beroepsgroepen	42	-
MBO handel		
Winkeliers	15	constant
Verkopers	14	stijgend
Commercieel employés	9	constant
Boekhouders en secretaresses	7	constant
Commercieel medewerkers	6	dalend
Andere beroepsgroepen	48	-
MBO secretariaat		
Boekhouders en secretaresses	48	constant
Receptionisten en administratieve employés	14	dalend
Commercieel employés	8	dalend
Medisch secretaresses	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	24	-
MBO toerisme en recreatie		
	36	dalend
Commercieel employés	17	stiiaend
		stijgend stijgend

Dpleidingstype	%	trend 1993-'97
MBO bedrijfskunde		
Boekhouders en secretaresses	12	stijgend
Commercieel employés	10	sterk stijgend
Managers	6	sterk stijgend
Commercieel medewerkers	5	dalend
Winkeliers	5	dalend
Andere beroepsgroepen	62	-
IBO automatisering		
Programmeurs	34	stijgend
Systeemanalisten	12	dalend
Boekhouders en secretaresses	9	constant
Andere beroepsgroepen	45	-
1BO geld, bank en belastingen		
Juridisch en fiscaal medewerkers	33	constant
Commercieel employés	18	dalend
Commercieel medewerkers	16	dalend
Boekhouders en secretaresses	10	stijgend
Andere beroepsgroepen	23	-
1BO verzekeringswezen		
Commercieel employés	55	constant
Commercieel medewerkers	10	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	35	-
MBO openbare orde en veiligheid		
Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	38	constant
Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	7	constant
Monteurs	5	constant
Andere beroepsgroepen	50	-
IBO		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs		
Leraar basisonderwijs	69	constant
Andere beroepsgroepen	31	-
IBO lerarenopleiding talen		
Docenten talen en expressie	37	dalend
Docenten letteren (1e graads)	21	stijgend
Andere beroepsgroepen	42	-
HBO lerarenopleiding natuur en techniek		
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	24	stijgend
Docenten landbouw en techniek (2e graads)	21	constant
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	8	stijgend
Andere beroepsgroepen	47	-
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	10	
Docenten economisch-administratieve vakken (2e graads)	12	sterk dalend
Leraar basisonderwijs	10	sterk stijgend
Docenten 2e graads zonder specialisatie	8	dalend
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	7 62	stijgend
Andere beroepsgroepen		

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	10	
Docenten sociale vakken (2e graads)	46	constant
Andere beroepsgroepen	54	-
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging		
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (2e graads)	29	dalend
Andere beroepsgroepen	71	-
HBO lerarenopleiding expressie		
Docenten talen en expressie	28	constant
Leraar basisonderwijs	11	stijgend
	8	constant
Kunstenaars		
Docenten letteren (1e graads)	8	stijgend
Andere beroepsgroepen	44	-
HBO tolk en vertaler		
Diverse beroepsgroepen	100	-
HBO landbouw en veeteelt		
Diverse beroepsgroepen	100	-
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie		
Milieuhygiënisten en agrarisch vertegenwoordigers	20	dalend
Andere beroepsgroepen	80	-
HBO laboratorium		
Medisch analisten	26	constant
Technisch analisten	16	dalend
Andere beroepsgroepen	57	-
HBO bouwkunde		
Architecten en bouwkundig projectleiders	40	dalend
Aannemers en installateurs	15	dalend
	45	ualeriu
Andere beroepsgroepen	45	-
HBO civiele techniek	40	
Weg- en waterbouwkundig ontwerpers en projectleiders	19	dalend
Andere beroepsgroepen	81	-
HBO werktuigbouwkunde		
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	18	constant
Monteurs	9	stijgend
Commercieel employés	7	stijgend
Architecten en bouwkundig projectleiders	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	60	
HBO elektrotechniek	10	otork atilacad
Systeemanalisten	19	sterk stijgend
Elektrotechnisch ontwerpers en bedrijfshoofden	13	dalend
	9	constant
Technisch systeemanalisten		
	5	stijgend
Technisch systeemanalisten		stijgend -

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
HBO informatica		
Systeemanalisten	62	constant
Technisch systeemanalisten	6	
		sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	32	-
HBO chemische technologie	400	
Diverse beroepsgroepen	100	-
HBO vervoer en logistiek		
Vliegers, scheepskapiteins en leidinggevenden transport	22	dalend
Werktuigbouwkundig ontwerpers en hoofden technische dienst	12	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	66	-
HBO verpleegkunde		
Therapeuten en verpleegkundigen	56	constant
Verplegenden en doktersassistenten	10	dalend
Managers	9	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	25	-
HBO (fysio)therapie		
Therapeuten en verpleegkundigen	78	constant
Andere beroepsgroepen	22	-
HBO voeding		
Therapeuten en verpleegkundigen	40	dalend
Andere beroepsgroepen	60	-
HBO radiologie		
Medisch analisten	63	constant
Andere beroepsgroepen	37	-
HBO accountancy en bedrijfseconomie		
Assistent accountants	34	constant
Accountants	15	constant
Boekhouders en secretaresses	7	stijgend
Commercieel medewerkers	7	constant
Commercieel employés	6	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	32	-
HBO commerciële economie		
Commercieel medewerkers	35	constant
Commercieel employés	20	
Andere beroepsgroepen	20 45	stijgend -
HBO toerisme en recreatie		
	26	constant
Commercieel employés	26	constant
Andere beroepsgroepen	74	-
HBO recht en bestuur	•	
Juristen	9	constant
Assistent accountants	9	stijgend
Juridisch, bestuurlijk medewerkers	8	sterk dalend
Boekhouders en secretaresses Andere beroepsgroepen	8	constant

Tabel 3.18 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per	opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
HBO secretariaat		
Boekhouders en secretaresses	34	constant
Assistent accountants	23	constant
	9	sterk stijgend
Commercieel employés	8	sterk stijgend
Commercieel medewerkers	° 27	sterk sujgenu
Andere beroepsgroepen	21	-
HBO bedrijfskunde	10	
Commercieel medewerkers	13	constant
Commercieel employés	9	constant
Systeemanalisten	7	constant
Organisatie-adviseurs	7	stijgend
Boekhouders en secretaresses	6	sterk stijgend
Leidinggevenden	5	sterk stijgend
Managers	5	dalend
Andere beroepsgroepen	47	-
HPO communicatio on iournalistick		
HBO communicatie en journalistiek	20	oprotont
Journalisten	30	constant
Commercieel medewerkers	20	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	50	-
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening		
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	41	stijgend
Verzorgend personeel	9	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	51	-
HBO personeel en arbeid		
Medewerkers sociaal-cultureel werk en personeel en arbeid	51	dalend
Andere beroepsgroepen	49	-
	40	
HBO bibliotheek en documentatie		
Bibliothecarissen	44	constant
Andere beroepsgroepen	56	-
HBO uitvoerende en beeldende kunsten		
Kunstenaars	42	constant
Docenten talen en expressie	12	constant
Andere beroepsgroepen	46	-
HBO openbare orde en veiligheid		
Managers	27	constant
Andere beroepsgroepen	73	-
WO		
WO letteren		
Docenten letteren (1e graads)	25	dalend
Boekhouders en secretaresses	6	sterk stijgend
Taalkundigen	6	sterk dalend
	5	sterk stijgend
Commercieel employés		
Managers	5 53	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen		

Tabel 3.18 (vervolg)	
Belangrijkste beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
WO theologie		
Geestelijken	59	stijgend
Andere beroepsgroepen	41	-
WO landbouw en milieukunde		
Diverse beroepsgroepen	100	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen		
Natuurwetenschappers	14	constant
Docenten exacte, medische en verzorgende vakken (1e graads)	10	dalend
Systeemanalisten	8	stijgend
Materiaalkundigen	6	sterk dalend
Informatici	5	constant
Andere beroepsgroepen	57	-
WO bouwkunde		
Weg- en waterbouwkundigen	66	constant
Andere beroepsgroepen	34	constant
	J 4	-
WO civiele techniek	26	00001001
Weg- en waterbouwkundigen	36	constant
Andere beroepsgroepen	64	-
WO werktuigbouwkunde		
Diverse beroepsgroepen	100	-
WO elektrotechniek		
Diverse beroepsgroepen	100	-
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde		
Systeemanalisten	40	sterk stijgend
Andere beroepsgroepen	60	-
WO (dier)geneeskunde		
Artsen	85	constant
Andere beroepsgroepen	15	-
WO tandheelkunde		
Artsen	95	constant
Andere beroepsgroepen	5	-
WO farmacie		
Apothekers	43	dalend
	43 57	
Andere beroepsgroepen	57	-
WO econom(etr)ie	45	
Commercieel medewerkers	15	constant
Economen	10	constant
Managers	8	constant
Managers	8	stijgend
Accountants	U U	
	7	stijgend
Accountants Organisatiedeskundigen		stijgend dalend
Accountants	7	

Opleidingstype	%	trend 1993-'97
WO bedrijfskunde		
Organisatiedeskundigen	16	dalend
Commercieel medewerkers	11	dalend
Managers	9	sterk dalend
Andere beroepsgroepen	63	-
WO accountancy en belastingen		
Accountants	37	constant
Juristen	21	dalend
Andere beroepsgroepen	42	-
WO rechten en bestuurskunde		
Juristen	52	constant
Managers	6	constant
Commercieel medewerkers	6	stijgend
Andere beroepsgroepen	36	-
WO sociale wetenschappen		
Sociaal-wetenschappelijk onderzoekers	17	constant
Onderwijskundigen en pedagogen	8	constant
Docenten sociale vakken (1e graads)	5	sterk dalend
Managers	5	constant
Andere beroepsgroepen	65	-
WO kunstwetenschappen		
Diverse beroepsgroepen	100	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.19

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

	typering
20,96	erg hoog
18,99	erg hoog
6,16	gemiddeld
4,44	laag
5,49	gemiddeld
10,30	gemiddeld
14,19	hoog
8,50	gemiddeld
•	-
13,35	hoog
9,21	gemiddeld
9,48	gemiddeld
2,47	erg laag
14,92	hoog
10,35	gemiddeld
10,79	hoog
3,19	laag
18,17	erg hoog
4,73	gemiddeld
4,17	laag
6,36	gemiddeld
3,77	laag
7,35	gemiddeld
	•
2,85	laag
9,08	gemiddeld
7,35	gemiddeld
3,86	laag
4,85	gemiddeld
4,66	gemiddeld
7,41	gemiddeld
	gemiddeld
	laag
	gemiddeld
	gemiddeld
	5,47 3,85 5,20 8,33

Tabel 3.19 (vervolg) Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 4,36 laag HBO lerarenopleiding economie en werzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO tandbouw 17,44 hoog HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie 13,51 hoog HBO Techniek 11,71 hoog HBO lektrotechniek 11,71 hoog HBO everktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO elektrotechniek 11,71 hoog HBO elektrotechniek 11,71 hoog HBO elektrotechniek 11,71 hoog HBO informatica 2,45 erg laag HBO informatica 2,45 erg laag HBO informatica 2,45 erg laag HBO vervoer en logistiek 10,76 gemiddeld HBO vervoer en logistiek 10,76<	Opleidingstype	spreidingsindex	typering
MBO dokters, tandaris- en dierenartsassistent2,58laagMBO apothekersassistent1,66erg laagMBO vergleging3,04laagMBO social-cultureel10,70gemiddeldMBO verzorging7,00gemiddeldMBO uterilike verzorging3,78laagMBO baweging en therapie10,26gemiddeldMBO verzorging3,78laagMBO divisitive verzorging3,78laagMBO administratie6,35gemiddeldMBO administratie6,35gemiddeldMBO administratie5,24gemiddeldMBO secretariaat3,77laagMBO bedrijfskunde20,89erg hoogMBO administratie6,59gemiddeldMBO administratie6,59gemiddeldMBO verzekeringswezen3,09laagMBO openbare orde en veiligheid6,03gemiddeldMBO openbare orde en veiligheid6,03gemiddeldHBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding nature etchniek8,03gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek13,51hoogHBO tandbouw en versteet7,44hooghBO<	MBO vervoer en logistiek	12,60	hoog
MBO dokters, tandaris- en dierenartsassistent2,58laagMBO apothekersassistent1,66erg laagMBO vergleging3,04laagMBO social-cultureel10,70gemiddeldMBO verzorging7,00gemiddeldMBO uterilike verzorging3,78laagMBO baweging en therapie10,26gemiddeldMBO verzorging3,78laagMBO divisitive verzorging3,78laagMBO administratie6,35gemiddeldMBO administratie6,35gemiddeldMBO administratie5,24gemiddeldMBO secretariaat3,77laagMBO bedrijfskunde20,89erg hoogMBO administratie6,59gemiddeldMBO administratie6,59gemiddeldMBO verzekeringswezen3,09laagMBO openbare orde en veiligheid6,03gemiddeldMBO openbare orde en veiligheid6,03gemiddeldHBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding nature etchniek8,03gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek8,30gemiddeldHBO lerarenopleiding naturent etchniek13,51hoogHBO tandbouw en versteet7,44hooghBO<	MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBC apothekersassistent 1,66 erg laag MBO verpleging 3,04 laag MBO gezondheidstechniek 1,62 erg laag MBO sociaal-culturel 10,70 gemiddeld MBO verpleging 7,00 gemiddeld MBO verzorging 7,00 gemiddeld MBO verzorging 3,78 laag MBO horeca 8,65 gemiddeld MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO scretariaat 3,77 laag MBO bandel 14,56 hoog MBO bandel 14,56 hoog MBO bandel 14,56 hoog MBO bandel 14,56 gemiddeld MBO bank en belastingen 5,36 gemiddeld MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO berarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,30 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO lerarenopleiding		2,58	laag
MBC verpleging 3,04 lag MBC gezondheidstechniek 1,62 erg lag MBC verzorging 7,00 gemiddeld MBC verzorging 7,00 gemiddeld MBC otrocca 8,65 gemiddeld MBC otrocca 8,65 gemiddeld MBC otrocca 8,65 gemiddeld MBC administratie 6,35 gemiddeld MBC administratie 6,35 gemiddeld MBC administratie 5,24 gemiddeld MBC bedrinjfskunde 20,89 erg hoog MBC openbares orde en veriligheid 6,59 gemiddeld MBC openbare orde en veriligheid 6,03 gemiddeld MBC openbare orde en veriligheid 6,03 gemiddeld MBC lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,30 gemiddeld HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,40 gemiddeld HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,30 gemiddeld HBO lerarenopleiding natur en techniek 8,30 gemiddeld HBO terarenopleiding natur en techniek <td></td> <td></td> <td>-</td>			-
MBC gezonäneidstechniek 1,62 erg laag MBC verzorging 10,70 gemiddeld MBC verzorging 7,00 gemiddeld MBC outlertijke verzorging 3,78 laag MBC broeca 8,65 gemiddeld MBC administratie 6,35 gemiddeld MBC broeca 8,65 gemiddeld MBC broeca 8,65 gemiddeld MBC broeca 8,65 gemiddeld MBC broeca 8,65 gemiddeld MBC broeca 6,35 gemiddeld MBC broeca 5,24 gemiddeld MBC broerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBC oberifiskunde 20,89 erg hoog MBC outomatisering 6,59 gemiddeld MBC openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBC openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBC lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBC lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBC lerarenopleiding natuur en techniek 8,30 gemiddeld HBC lerarenopleiding natuur en techniek 8,30 gemiddeld HBC landbouw 8,54 gemiddeld HBC landbouw en veeteelt 8,30			
MBC sociaal-cultureel 10,70 gemiddeld MBO verzorging 7,00 gemiddeld MBO toreca 8,65 gemiddeld MBO boreca 8,65 gemiddeld MBO boreca 8,65 gemiddeld MBO boreca 6,35 gemiddeld MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO boerdiratat 3,77 laag MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO boerdirijskunde 20,89 erg hoog MBO openbare orde en veiligheid 6,59 gemiddeld MBO verzekeringswezen 3,09 laag <i>MBO Openbare orde en veiligheid</i> 6,03 gemiddeld MBO lorarenopieiding basisonderwijs 1,92 erg laag <i>HBO Onderwijs en tolk en vertaler</i> 16,70 hoog <i>HBO lerarenopieiding conomie en maatschappij</i> 16,70 hoog HBO lerarenopieiding expressie 8,40 gemiddeld HBO laboratorium 8,59 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld			-
MBC verzorging 7,00 gemiddeld MBC uiterlijke verzorging 3,78 laag MBC horeca 8,65 gemiddeld MBC barcea 8,65 gemiddeld MBC darninistratie 6,35 gemiddeld MBC horeca 3,77 laag MBC barcea 3,77 laag MBC barnistratie 6,35 gemiddeld MBC berdrijfskunde 20,89 erg hoog MBC barnistratie 5,24 gemiddeld MBC barnistratie 3,77 laag MBC barnistratie 5,36 gemiddeld MBC openbare orceatie 5,36 gemiddeld MBC Openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBC openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBC lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 4,36 laag HBO lerarenopleiding uichamelijke opvoeding 4,36 laag HBO lerarenopleiding schonde en verzorging 8,59 gemiddeld HBO laboratorium 8,59 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 <t< td=""><td></td><td>-</td><td></td></t<>		-	
MBO uiterlijke verzorging 3.78 laag MBO horeca 8.65 gemiddeld MBO comonie 10,26 gemiddeld MBO administratie 6.35 gemiddeld MBO administratie 6.35 gemiddeld MBO berisme en recreatie 3.77 laag MBO bedrijfskunde 20.89 erg hoog MBO bedrijfskunde 20.89 gemiddeld MBO bedrijfskunde 20.89 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6.03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6.03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6.03 gemiddeld HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1.92 erg laag HBO lerarenopleiding atur en techniek 8.03 gemiddeld HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16.70 hoog HBO lerarenopleiding expressie 8.40 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8.40 gemiddeld HBO laboratorium 8.54 gemiddeld			
MBD horeca 8,65 gemiddeld MBO dawnistratie 10,26 gemiddeld MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO horeca 3,77 laag MBO bedrijfskunde 20,89 erg hoog MBO bedrijfskunde 20,89 erg hoog MBO openbare orceatie 5,36 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding in metisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding websel 8,40 gemiddeld HBO lerarenopleiding metisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding metisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding metisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO tabor			
MBO beweging en therapie 10,26 gemiddeld MBO cadministratie 6,35 gemiddeld MBO handel 14,56 hoog MBO handel 14,56 hoog MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO bandifiskunde 20,89 erg hoog MBO contraitisering 6,59 gemiddeld MBO vatomatisering 5,36 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,30 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO laborat			
MBO administratie 6,35 gemiddeld MBO handel 14,56 hoog MBO secretariaat 3,77 laag MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO administratie 20,89 erg hoog MBO automatisering 6,59 gemiddeld MBO appendation 5,36 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO leararenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO leararenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding nedisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding webressie 8,40 gemiddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw en veeteelt 8,30 gemiddeld HBO landbouw 13,98 hoog HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO bouwkunde 4,96 gemiddeld HBO verbiek 11,71 hoog			
MBO handel 14,56 hoog MBO secretariaat 3,77 laag MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO bedrijfskunde 20,89 erg hoog MBO toerisme en recreatie 5,36 gemiddeld MBO penbareoring 6,59 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding conomie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw 4,96 gemiddeld HBO restrenische techniek 11,71 hoog HBO bardbouw 4,96 gemiddeld HBO tandbouw 4,96 gemiddeld HBO tandbouwen veeteelt 8,30 <	MBO Economie		
MBO secretariaat 3,77 laag MBO boerisme en recreatie 5,24 gemilddeld MBO boerisme en recreatie 20,89 erg hoog MBO boerisme en recreatie 5,36 gemilddeld MBO boerisme en recreatie 5,36 gemilddeld MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemilddeld MBO leararenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemilddeld HBO lerarenopleiding oeconomie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding economie en verzorging 8,59 gemilddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemilddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw 13,98 hoog HBO laboratorium 8,54 gemilddeld HBO laboratorium 8,54 gemilddeld HBO laboratorium 8,54 gemilddeld HBO laboratorium 8,54 gemilddeld HBO veryleegkunde	MBO administratie		gemiddeld
MBO toerisme en recreatie 5,24 gemiddeld MBO bedrijfskunde 20,89 erg hoog MBO automatisering 6,59 gemiddeld MBO automatisering 5,36 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 3,09 laag MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO Bib lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 4,36 laag HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw 13,51 hoog HBO Techniek 11,71 hoog HBO versteit echniek 11,71 hoog HBO versteit echniek 12,211 hoog HBO versteit echniek 12,211 hoog HBO tandbouw 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98	MBO handel		hoog
MBO bedrijfskunde 20,89 erg hoog MBO automatisering 6,59 gemiddeld MBO geld, bank en belastingen 5,36 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO 6,03 gemiddeld HBO 6,03 gemiddeld HBO 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding in atuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw 13,51 hoog HBO landbouw 13,51 hoog HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO bektrotechniek 11,71 hoog HBO elektrotechniek 13,98 hoog HBO elektrotechniek 12,11 hoog HBO bektrotechniek 12,11 hoog HBO verviegbekunde 2,93 laag HBO verviegbekunde 18,01 hoog	MBO secretariaat	3,77	laag
MBO automatisering 6,59 gemiddeld MBO geld, bank en belastingen 5,36 gemiddeld MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding economie en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO terarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO tandbouw 17,44 hoog HBO landbouwe 4,96 gemiddeld HBO indubouwen veeteelt 8,30 gemiddeld HBO boukunde 4,96 gemiddeld HBO boukunde 13,98 hoog HBO vertaler 12,11 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoo	MBO toerisme en recreatie		
MBO geld, bank en belastingen 5,36 gemiddeld MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO HBO 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding 4,36 laag HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO landbouw 17,44 hoog HBO landbouw 4,96 gemiddeld HBO landbouw 4,96 gemiddeld HBO oriviele techniek 11,71 hoog HBO werktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 12,45 erg laag HBO vervoer en logistiek 10,76 gemiddeld HBO vervoer en logistiek	MBO bedrijfskunde	20,89	
MBO verzekeringswezen 3,09 laag MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO 6,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 4,36 laag HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO landbouw 8,40 gemiddeld HBO Techniek 17,44 hoog HBO Techniek 13,51 hoog HBO Techniek 11,71 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 18,01 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO otike techniek 10,76 gemiddeld HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog	MBO automatisering	6,59	
MBO Openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO HBO HBO erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO landbouw HBO landbouw HBO landbouw HBO laboratorium 8,54 gemiddeld HBO rechniek 11,71 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO verktuigbouwkunde 13,98 hoog HBO informatica 2,45 erg laag HBO vervoer en logistiek 10,76 gemiddeld HBO vervoer en logistiek 10,76 gemiddeld HBO vervoer en logistiek 1,64 erg laag HBO (fysio)therapie 1,64 erg laag <td< td=""><td>MBO geld, bank en belastingen</td><td>5,36</td><td>gemiddeld</td></td<>	MBO geld, bank en belastingen	5,36	gemiddeld
MBO openbare orde en veiligheid 6,03 gemiddeld HBO HBO erg laag HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 4,36 laag HBO terarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO terarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO tandbouw 17,44 hoog HBO landbouw HBO landbouw gemiddeld HBO Techniek 11,71 hoog HBO tandbouw 4,96 gemiddeld HBO tandbouw 8,54 gemiddeld HBO tandbouwe 4,96 gemiddeld HBO tandbouwe 13,51 hoog HBO tandbouwe 1,71 hoog HBO verknigkouwkunde 13,98 hoog HBO verknigkouwkunde 13,98 hoog HBO informatica 2,45 erg laag HBO vervoer	MBO verzekeringswezen	3,09	laag
HBO HBO Conderwijs en tolk en vertaler HBO lerarenopleiding basisonderwijs HBO lerarenopleiding talen HBO lerarenopleiding natuur en techniek HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16,70 HBO lerarenopleiding ichamelijke opvoeding HBO lerarenopleiding medisch en verzorging HBO lerarenopleiding medisch en verzorging HBO lerarenopleiding expressie 8,40 HBO terarenopleiding expressie 8,40 HBO terarenopleiding expressie 8,40 HBO terarenopleiding expressie 17,44 HBO tandbouw HBO landbouw en veeteelt HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie HBO Techniek HBO Techniek HBO techniek HBO istoratorium HBO eratorium 13,51 HBO eratorium 13,51 HBO eratorium 13,54 HBO istoratorium 13,98 HBO eiektrotechniek 11,71 hoog HBO elektrotechniek 11,71 HOog HBO verktuigbouwkunde 13,98 HBO elektrotechniek 11,71 HOog HBO vervoer en logistiek 14,076 HBO vervoer en logistiek 14,076 HBO vervoer en logistiek 15,04 HBO verpleegkunde 15,44 HBO vergleegkunde 16,44 HBO erg laag HBO (fysio)therapie 16,44 erg laag HBO verding 4,966 gemiddeld			
HBO lerarenopleiding basisonderwijs 1,92 erg laag HBO lerarenopleiding talen 5,13 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding natuur en techniek 8,03 gemiddeld HBO lerarenopleiding economie en maatschappij 16,70 hoog HBO lerarenopleiding medisch en verzorging 8,59 gemiddeld HBO lerarenopleiding expressie 8,40 gemiddeld HBO tandbouw 17,44 hoog HBO tandbouw 13,51 hoog HBO Techniek 8,30 gemiddeld HBO Techniek 8,54 gemiddeld HBO tandbouw 4,96 gemiddeld HBO tandbouw 8,54 gemiddeld HBO tandbouw 8,54 gemiddeld HBO tandbouw 4,96 gemiddeld HBO tandbouw 11,71 hoog HBO techniek 11,71 hoog HBO techniek 11,71 hoog HBO elektrotechniek 12,11 hoog HBO informatica 2,45 erg laag HBO vervoer en logistie	MBO openbare orde en veiligheid	6,03	gemiddeld
HBO lerarenopleiding basisonderwijs1,92erg laagHBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding natur en techniek8,03gemiddeldHBO lerarenopleiding economie en maatschappij16,70hoogHBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding4,36laagHBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO labouw17,44hoogHBO landbouw13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO erenniek11,71hoogHBO erenniek11,71hoogHBO elektrotechniek11,71hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO elektrotechniek10,76gemiddeldHBO erensiche2,93laagHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek1,64erg laagHBO verding4,96gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verding1,64erg laagHBO verding4,96gemiddeld	нво		
HBO lerarenopleiding talen5,13gemiddeldHBO lerarenopleiding natuur en techniek8,03gemiddeldHBO lerarenopleiding economie en maatschappij16,70hoogHBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding4,36laagHBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO tandbouw17,44hoogHBO landbouw en veeteelt8,30gemiddeldHBO Techniek13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO erktuigbouwkunde13,98hoogHBO erktuigbouwkunde13,98hoogHBO erktuigbouwkunde13,98hoogHBO erktrotechniek12,11hoogHBO erktrotechniek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO veroef en logistiek1,64erg laag <tr< td=""><td>HBO Onderwijs en tolk en vertaler</td><td></td><td></td></tr<>	HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding natuur en techniek8,03gemiddeldHBO lerarenopleiding economie en maatschappij16,70hoogHBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding4,36laagHBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO tardbouw17,44hoogHBO landbouw8,30gemiddeldHBO landbouw8,30gemiddeldHBO landbouw8,30gemiddeldHBO laboratorium8,31hoogHBO techniek13,51hoogHBO techniek11,71hoogHBO erchniek11,71hoogHBO verktuigbouwkunde13,98hoogHBO erktrotechniek12,11hoogHBO erktrotechniek12,11hoogHBO erektrotechniek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek1,64erg laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO (fysio)therapie4,96gemiddeld			
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij16,70hoogHBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding4,36laagHBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO landbouw17,44hoogHBO landbouw8,30gemiddeldHBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO sowkunde13,98hoogHBO elektrotechniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verver en logistiek1,64erg laagHBO vergleegkunde4,96gemiddeldHBO voeding4,96gemiddeldHBO voeding4,96gemiddeld			
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding4,36laagHBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO tandbouw17,44hoogHBO landbouw en veeteelt8,30gemiddeldHBO Techniek13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO verktuigbouwkunde4,96gemiddeldHBO elektrotechniek11,71hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO verpleegkunde1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld			
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging8,59gemiddeldHBO lerarenopleiding expressie8,40gemiddeldHBO tolk en vertaler17,44hoogHBO landbouw8,30gemiddeldHBO landbouw en veeteelt8,30gemiddeldHBO Techniek13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO verktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek11,71hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO (fysio)therapie4,96gemiddeld			•
HBO lerarenopleiding expressie8,40gerniddeldHBO tolk en vertaler17,44hoogHBO Landbouw17,44hoogHBO landbouw en veeteelt8,30gerniddeldHBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51hoogHBO Techniek13,51hoogHBO laboratorium8,54gerniddeldHBO bouwkunde4,96gerniddeldHBO verktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO vervoer en logistiek10,76gerniddeldHBO vervoer en logistiek1,64erg laagHBO voeding1,64erg laagHBO voeding4,96gerniddeld			
HBO tolk en vertaler17,44hoogHBO Landbouw HBO landbouw en veeteelt8,30gemiddeldHBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51hoogHBO Techniek HBO laboratorium8,54gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO civiele techniek11,71hoogHBO verktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek.12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO informatica10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO voeding1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld			
HBO LandbouwHBO landbouw en veeteelt8,30HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51HBO TechniekHBO laboratorium8,54HBO laboratorium8,54HBO civiele techniek11,71HBO verktuigbouwkunde13,98HBO elektrotechniek12,11HBO elektrotechniek12,11HBO informatica2,45HBO chemische technologie18,01HBO vervoer en logistiek10,76HBO vervoer en logistiek10,76HBO verpleegkunde2,93HBO voeding1,64HBO voeding4,96HBO voeding4,96		-	-
HBO landbouw en veeteelt8,30gemiddeldHBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51hoogHBO Techniek13,51hoogHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO ouwkunde4,96gemiddeldHBO civiele techniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO Paramedisch1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld	HBO tolk en vertaler	17,44	hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie13,51hoogHBO Techniek13,51gemiddeldHBO laboratorium8,54gemiddeldHBO bouwkunde4,96gemiddeldHBO civiele techniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO vorpleegkunde1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld		0.00	
HBO TechniekHBO laboratorium8,54HBO laboratorium8,54HBO bouwkunde4,96HBO civiele techniek11,71HBO werktuigbouwkunde13,98HBO elektrotechniek12,11HBO informatica2,45HBO chemische technologie18,01HBO vervoer en logistiek10,76HBO verpleegkunde2,93HBO verpleegkunde1,64HBO voeding4,96HBO voeding4,96			-
HBO laboratorium8,54gemiddeldHBO bouwkunde4,96gemiddeldHBO civiele techniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld	HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	13,51	noog
HBO bouwkunde4,96gemiddeldHBO civiele techniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld		0 54	aomiddald
HBO civiele techniek11,71hoogHBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO ParamedischHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld			
HBO werktuigbouwkunde13,98hoogHBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO vervoer en logistiekHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld			•
HBO elektrotechniek12,11hoogHBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO ParamedischHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld		-	-
HBO informatica2,45erg laagHBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO Paramedisch2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld	5		Ū
HBO chemische technologie18,01hoogHBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO Paramedisch2,93laagHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld		-	-
HBO vervoer en logistiek10,76gemiddeldHBO Paramedisch2,93laagHBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld			
HBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld	5		•
HBO verpleegkunde2,93laagHBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld	HBO Paramedisch		
HBO (fysio)therapie1,64erg laagHBO voeding4,96gemiddeld		2 93	laad
HBO voeding 4,96 gemiddeld			-
		•	
	HBO radiologie	2,50	laag

Tabel 3.19 (vervolg) Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	spreidingsindex	typering
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	6,26	gemiddeld
HBO commerciële economie	5,56	gemiddeld
HBO toerisme en recreatie	8,21	gemiddeld
HBO recht en bestuur	17,61	hoog
HBO secretariaat	5,35	gemiddeld
HBO bedrijfskunde	18,08	erg hoog
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	6,24	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	5,30	gemiddeld
HBO personeel en arbeid	3,56	laag
HBO bibliotheek en documentatie	-	-
ABO bibliotneek en documentatie	4,30	laag
HBO Kunst	4.80	
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	4,80	gemiddeld
HBO Openbare orde en veiligheid	6 50	
HBO openbare orde en veiligheid	6,56	gemiddeld
WO		
WO Letteren en theologie		
WO letteren	10,86	hoog
WO theologie	2,50	erg laag
WO Landbouw en milieukunde		
WO landbouw en milieukunde	20,94	erg hoog
WO Techniek		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	15,86	hoog
WO bouwkunde	2,25	erg laag
WO civiele techniek	5,95	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	14,60	hoog
WO elektrotechniek	9,24	gemiddeld
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	3,88	laag
WO Medisch		
WO (dier)geneeskunde	1,35	erg laag
WO tandheelkunde	1,10	erg laag
WO farmacie	4,17	laag
WO Economie		
WO econom(etr)ie	13,29	hoog
WO bedrijfskunde	12,83	
WO bedijiskulide WO accountancy en belastingen		hoog
	4,57	laag
WO rechten en bestuurskunde	3,42	laag
WO Sociaal-cultureel	40.74	haar
WO sociale wetenschappen	16,71	hoog
WO Kunst		
WO kunstwetenschappen	11,54	hoog

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De indicator voor uitwijkmogelijkheden geeft aan in welke mate arbeidskrachten met een bepaalde opleiding terecht kunnen komen in andere beroepsgroepen. Deze maatstaf geeft daarmee aan in hoeverre arbeidskrachten afhankelijk zijn van de arbeidsmarktsituatie in een bepaalde beroepsgroep. De uitwijkmogelijkheden worden bepaald met behulp van de Gini-Hirschman-spreidingsindex. Deze indicator kan geïnterpreteerd worden als een genormeerd aantal beroepsgroepen waarin mensen met dit opleidingstype werkzaam zijn.

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs		
Handel en reparatie	17	constant
Bouw	11	constant
Hout- en bouwmaterialen	9	constant
Zakelijke dienstverlening	8	stijgend
Gezondheidszorg	7	constant
Weg- en railvervoer	7	constant
Andere bedrijfssectoren	42	-
ИВО		
VMBO theorie		
Handel en reparatie	24	stijgend
Overheid	8	constant
Gezondheidszorg	8	dalend
Zakelijke dienstverlening	8	dalend
Andere bedrijfssectoren	52	-
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving		
Veehouderij	27	sterk dalend
Tuinbouw	13	dalend
Handel en reparatie	12	constant
Overheid	7	sterk stijgend
Bouw	6	stijgend
Akkerbouw, bosbouw en visserij	6	sterk stijgend
Weg- en railvervoer	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	24	-
VMBO bouwtechniek		
Bouw	44	constant
Hout- en bouwmaterialen	11	dalend
Handel en reparatie	8	dalend
Andere bedrijfssectoren	37	-
VMBO installatietechniek		
Bouw	43	dalend
Andere bedrijfssectoren	57	-
VMBO metaal: mechanische techniek		
Metaalproducten	14	constant
Bouw	14	stijgend
Handel en reparatie	13	stijgend
Machine-industrie	9	dalend
Weg- en railvervoer	6	sterk dalend
Hout- en bouwmaterialen	6	dalend
Transportmiddelen	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	33	-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
:37		

Tabel 3.20 Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren p	per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
VMBO voertuigentechniek		
Handel en reparatie	37	stijgend
Weg- en railvervoer	13	sterk dalend
Bouw	8	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	42	-
VMBO elektrotechniek		
Bouw	27	constant
Handel en reparatie	17	stijgend
Weg- en railvervoer	7	constant
Overheid	5	constant
Andere bedrijfssectoren	44	-
/MBO grafische techniek		
Grafische industrie	38	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	62	-
VMBO brood en banket		
Overige voedingsproducten	26	constant
Andere bedrijfssectoren	74	-
VMBO transport en logistiek		
Weg- en railvervoer	49	constant
Handel en reparatie	15	stijgend
Bouw	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	30	-
VMBO administratie, handel en mode		
Handel en reparatie	30	dalend
Zakelijke dienstverlening	9	dalend
Gezondheidszorg	8	constant
Overheid	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	48	-
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek		
Horeca	27	dalend
Handel en reparatie	18	stijgend
Andere bedrijfssectoren	56	-
VMBO (uiterlijke) verzorging	. .	
Handel en reparatie	24	dalend
Gezondheidszorg	23	stijgend
Zakelijke dienstverlening	8	constant
Horeca	6	stijgend
Andere bedrijfssectoren	40	-
VMBO beveiliging		
Zakelijke dienstverlening	41	constant
Andere bedrijfssectoren	59	-
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/WO		
Handel en reparatie	19	constant
Zakelijke dienstverlening	15	stijgend
Overheid	9	constant

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	3

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
Gezondheidszorg	7	dalend
Bankwezen	6	dalend
Horeca	5	constant
Andere bedrijfssectoren	40	-
MBO landbouw en veeteelt		
Veehouderij	37	constant
Handel en reparatie	15	stijgend
Tuinbouw	13	sterk dalend
Akkerbouw, bosbouw en visserij	8	dalend
Andere bedrijfssectoren	28	-
MBO milieu en groene ruimte		
Veehouderij	25	stijgend
Overheid	22	dalend
Hout- en bouwmaterialen	11	sterk stijgend
Handel en reparatie	9	dalend
Andere bedrijfssectoren	32	-
MBO laboratorium		
Gezondheidszorg	24	constant
Andere bedrijfssectoren	76	-
MBO bouw		
Bouw	54	constant
Hout- en bouwmaterialen	8	dalend
Zakelijke dienstverlening	8	dalend
Handel en reparatie	6	constant
Andere bedrijfssectoren	23	-
MBO grond-, weg- en waterbouw		
Bouw	36	dalend
Overheid	25	constant
Zakelijke dienstverlening	12	constant
Andere bedrijfssectoren	27	-
MBO installatietechniek		
Bouw	62	dalend
Andere bedrijfssectoren	38	-
MBO werktuigbouw en mechanische techniek		
Machine-industrie	15	constant
Metaalproducten	14	stijgend
Handel en reparatie	11	constant
Bouw	7	sterk dalend
Transportmiddelen	7	dalend
Zakelijke dienstverlening	7	stijgend
Andere bedrijfssectoren	40	-
MBO fijnmechanische techniek		
Handel en reparatie	24	constant

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype,	gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
MBO motorvoertuigentechniek		
Handel en reparatie	58	constant
Weg- en railvervoer	9	sterk dalend
Bouw	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	28	-
MBO vliegtuigtechniek		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
MBO operationele techniek		
Bouw	37	constant
Andere bedrijfssectoren	63	-
MBO elektrotechniek		
Bouw	22	constant
Handel en reparatie	15	dalend
Zakelijke dienstverlening	9	sterk stijgend
Elektrotechniek	8	sterk dalend
Communicatie	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	41	-
MBO grafische techniek	-	
Grafische industrie	52	dalend
Zakelijke dienstverlening	15	sterk stijgend
Handel en reparatie	8	stijgend
Andere bedrijfssectoren	25	-
MBO procestechniek	24	الم م ا م ا
Basischemie	31	dalend
Eindproducten chemie	10	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	59	-
MBO brood en banket	67	constant
Overige voedingsproducten	57 43	constant
Andere bedrijfssectoren	43	-
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking Handel en reparatie	46	dalend
Overige voedingsproducten	40 15	sterk stijgend
Vlees- en visverwerking	13	stijgend
Andere bedrijfssectoren	28	-
MBO vervoer en logistiek		
Weg- en railvervoer	37	constant
Handel en reparatie	10	stijgend
Scheep- en luchtvaart	7	stijgend
Communicatie	6	sterk dalend
Onderwijs	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	34	-
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent		
Gezondheidszorg	75	stijgend
Andere bedrijfssectoren	25	

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde	1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
MBO apothekersassistent		*****
Handel en reparatie	68	constant
Gezondheidszorg	20	dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
MPO vomloging		
MBO verpleging	89	constant
Gezondheidszorg Andere bedrijfssectoren	11	constant
MBO gezondheidstechniek		
Handel en reparatie	57	stijgend
Andere bedrijfssectoren	43	-
MBO sociaal-cultureel		
Gezondheidszorg	46	constant
Overheid	19	constant
Handel en reparatie	7	constant
Onderwijs	5	sterk stijgend
Zakelijke dienstverlening	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	18	-
MBO verzorging	64	
Gezondheidszorg	64	constant
Handel en reparatie	9	dalend
Andere bedrijfssectoren	27	-
MBO uiterlijke verzorging		
Overige commerciële dienstverlening	49	constant
Handel en reparatie	18	dalend
Gezondheidszorg	7	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	26	-
MBO horeca		
Horeca	40	constant
Gezondheidszorg	15	constant
Handel en reparatie	13	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	33	-
	00	-
MBO beweging en therapie		
Gezondheidszorg	61	constant
Overige commerciële dienstverlening	10	stijgend
Andere bedrijfssectoren	28	-
MBO administratie		
Handel en reparatie	20	stijgend
Overheid	16	constant
Zakelijke dienstverlening	14	constant
Bankwezen	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	46	-
MBO handel		
Handel en reparatie	48	dalend
Zakeliike dienstverlening	40 6	constant
Andere bedrijfssectoren	45	
	40	-

Tabel 3.20 (vervolg) Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
MBO secretariaat		
Gezondheidszorg	18	constant
Zakelijke dienstverlening	17	stijgend
	13	constant
Handel en reparatie	9	sterk dalend
Overheid	43	-
Andere bedrijfssectoren	43	-
MBO toerisme en recreatie	00	deland
Weg- en railvervoer	30	dalend
Handel en reparatie	12	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	58	-
MBO bedrijfskunde		
Handel en reparatie	22	constant
Zakelijke dienstverlening	9	sterk dalend
Gezondheidszorg	7	sterk dalend
Hout- en bouwmaterialen	6	sterk stijgend
	6	sterk stijgend
Bouw	6	constant
Overheid	5	sterk stijgend
Weg- en railvervoer	40	-
Andere bedrijfssectoren	40	-
MBO automatisering	04	stark atilgand
Zakelijke dienstverlening	24	sterk stijgend
Handel en reparatie	12	sterk dalend
Overheid	12	stijgend
Gezondheidszorg	7	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	44	-
MBO geld, bank en belastingen		
Overheid	41	dalend
Bankwezen	41	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-
Andere beurijissectoren		
MBO verzekeringswezen	59	sterk dalend
Verzekeringswezen		sterk stijgend
Bankwezen		
Andere bedrijfssectoren	25	-
MBO openbare orde en veiligheid		
Overheid	65	constant
Handel en reparatie	5	dalend
Andere bedrijfssectoren	30	-
нво		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs		
Onderwijs	74	constant
Gezondheidszorg	7	dalend
Overheid	6	dalend
Andere bedrijfssectoren	14	-
HBO lerarenopleiding talen		
HBO lerarenopleiding talen	71	stiiaend
HBO lerarenopleiding talen Onderwijs Andere bedrijfssectoren	71 29	stijgend -

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998	

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
HBO lerarenopleiding natuur en techniek		
Onderwijs	68	constant
Andere bedrijfssectoren	32	-
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij		
Onderwijs	62	constant
Gezondheidszorg	10	sterk stijgend
Zakelijke dienstverlening	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	20	-
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding		
Onderwijs	60	dalend
Andere bedrijfssectoren	40	-
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging		
Gezondheidszorg	38	sterk stijgend
Onderwijs	37	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	25	-
HBO lerarenopleiding expressie		
Onderwijs	52	dalend
Overige kwartaire diensten	13	stijgend
Gezondheidszorg	9	constant
Andere bedrijfssectoren	26	-
HBO tolk en vertaler		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
HBO landbouw en veeteelt		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie		
Overheid	26	constant
Zakelijke dienstverlening	16	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	57	-
HBO laboratorium		
Gezondheidszorg	35	sterk stijgend
Onderwijs	9	sterk dalend
Eindproducten chemie	8	dalend
Handel en reparatie	7	sterk stijgend
Zakelijke dienstverlening	7	sterk dalend
Overige kwartaire diensten	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	27	-
HBO bouwkunde		
Zakelijke dienstverlening	36	constant
Bouw	19	constant
Overheid	14	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	30	-
HBO civiele techniek		
Overheid	36	dalend
Zakelijke dienstverlening	23	stijgend
Bouw	17	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	24	-

Tabel 3.20 (vervolg)		
Belangrijkste bedrijfssectoren	per opleidingstype,	gemiddelde 1997-1998

Dpleidingstype	%	trend
		1996-'98
IBO werktuigbouwkunde		
	21	stijgend
Zakelijke dienstverlening	12	
Handel en reparatie		constant
Machine-industrie	12	dalend
Elektrotechniek	6	constant
Andere bedrijfssectoren	49	-
IBO elektrotechniek		
Zakelijke dienstverlening	22	stijgend
Elektrotechniek	15	sterk dalend
Handel en reparatie	13	constant
Energie	6	sterk stijgend
Onderwijs	5	stijgend
Andere bedrijfssectoren	39	
-		
<i>IBO informatica</i> Zakeliike dienstverlening	41	stijgend
, .		
Handel en reparatie	11	constant
Overheid	9	constant
Bankwezen	7	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	32	-
IBO chemische technologie		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
IBO vervoer en logistiek		
Scheep- en luchtvaart	25	constant
Weg- en railvervoer	15	stijgend
Andere bedrijfssectoren	60	-
1BO verpleegkunde		
Gezondheidszorg	91	constant
Andere bedrijfssectoren	9	constant
	5	-
HBO (fysio)therapie	90	constant
Gezondheidszorg	80	constant
Onderwijs	6	constant
Andere bedrijfssectoren	14	-
HBO voeding		-4-4 1 1
Gezondheidszorg	46	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	54	-
IBO radiologie		
Gezondheidszorg	81	constant
Andere bedrijfssectoren	19	-
HBO accountancy en bedrijfseconomie		
Zakelijke dienstverlening	34	dalend
Handel en reparatie	12	stijgend
Overheid	9	sterk dalend
Bankwezen	8	sterk dalend
	37	Stork udicitu
Andere bedrijfssectoren	31	-

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
HBO commerciële economie		
Handel en reparatie	24	dalend
Zakelijke dienstverlening	20	stijgend
Bankwezen	12	constant
Andere bedrijfssectoren	44	-
HBO toerisme en recreatie		
Weg- en railvervoer	23	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	77	-
HBO recht en bestuur		
Overheid	45	constant
Zakelijke dienstverlening	17	stijgend
Andere bedrijfssectoren	39	-
HBO secretariaat		
Zakelijke dienstverlening	19	dalend
Handel en reparatie	13	sterk dalend
Gezondheidszorg	12	sterk stijgend
Overheid	8	stijgend
Andere bedrijfssectoren	49	-
HBO bedrijfskunde		
Zakelijke dienstverlening	19	sterk stijgend
Handel en reparatie	15	dalend
Overheid	9	stijgend
Gezondheidszorg	6	stijgend
Onderwijs	5	dalend
Andere bedrijfssectoren	45	-
HBO communicatie en journalistiek		
Zakelijke dienstverlening	18	dalend
Overige kwartaire diensten	18	sterk stijgend
Grafische industrie	17	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	47	-
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening		
Gezondheidszorg	58	constant
Overheid	15	constant
Onderwijs	5	stijgend
Andere bedrijfssectoren	22	-
HBO personeel en arbeid		
Zakelijke dienstverlening	24	constant
Overheid	20	dalend
Gezondheidszorg	14	constant
Andere bedrijfssectoren	42	-
HBO bibliotheek en documentatie		
Overige commerciële dienstverlening	30	sterk stijgend
Overheid	21	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	48	-
HBO uitvoerende en beeldende kunsten Overige kwartaire diensten Zakelijke dienstverlening	32	constant

Tabel 3.20 (vervolg) Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Tabel 3.20 (vervolg)	
Belangrijkste bedrijfssectoren per op	leidingstype, gemiddelde 1997-1998

opleidingstype	%	trend 1996-'98
Onderwijs	12	sterk stijgend
Handel en reparatie	8	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	30	-
IBO openbare orde en veiligheid		
Overheid	65	constant
Andere bedrijfssectoren	35	-
vo		
VO letteren		
Onderwijs	38	constant
Zakelijke dienstverlening	12	constant
Overheid	10	dalend
Overige kwartaire diensten	8	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	31	-
NO theologie		
Overige kwartaire diensten	62	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	38	-
NO landbouw en milieukunde		
	20	sterk dalend
Zakelijke dienstverlening	18	constant
Overheid	62	constant
Andere bedrijfssectoren	02	-
NO wiskunde en natuurwetenschappen	20	dalaad
Onderwijs	26	dalend
Zakelijke dienstverlening	20	stijgend
Overige kwartaire diensten	9	stijgend
Overheid	7	constant
Andere bedrijfssectoren	38	-
WO bouwkunde		
Zakelijke dienstverlening	64	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	36	-
WO civiele techniek		
Zakelijke dienstverlening	40	constant
Andere bedrijfssectoren	60	-
WO werktuigbouwkunde		
Zakelijke dienstverlening	24	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	76	-
WO elektrotechniek		
Zakelijke dienstverlening	25	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	75	-
-		
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	EC	stork stilgand
Zakelijke dienstverlening	56	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	44	

Opleidingstype	%	trend 1996-'98
WO (dier)geneeskunde		
Gezondheidszorg	81	
Overheid	6	constant
Andere bedrijfssectoren	13	dalend -
WO tandheelkunde		
Gezondheidszorg	95	constant
Andere bedrijfssectoren	5	-
WO farmacie		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
WO econom(etr)ie		
Zakelijke dienstverlening	24	constant
Bankwezen	15	stijgend
Handel en reparatie	10	sterk dalend
Overheid	10	stijgend
Onderwijs	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	32	-
WO bedrijfskunde		
Zakelijke dienstverlening	28	constant
Andere bedrijfssectoren	72	-
WO accountancy en belastingen		
Zakelijke dienstverlening	52	sterk dalend
Overheid	15	constant
Andere bedrijfssectoren	33	-
WO rechten en bestuurskunde		
Zakelijke dienstverlening	33	dalend
Overheid	30	stijgend
Bankwezen	6	dalend
Onderwijs	6	dalend
Andere bedrijfssectoren	25	-
WO sociale wetenschappen		
Gezondheidszorg	30	constant
Onderwijs	21	stijgend
Overheid	14	stijgend
Zakelijke dienstverlening	13	sterk dalend
Overige kwartaire diensten	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	16	-
WO kunstwetenschappen		
Diverse bedrijfssectoren	100	-

Tabel 3.20 (vervolg) Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1997-1998

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.21 Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde1997-1998

Opleidingstype	spreidingsindex	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	18,56	erg hoog
ИВО		
VMBO Theorie		
VMBO theorie	17,54	erg hoog
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving		iddold
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	4,34	gemiddeld
VMBO Techniek		مر میں نظر مار
VMBO bouwtechniek	4,74	gemiddeld
VMBO installatietechniek	4,93	gemiddeld
VMBO metaal: mechanische techniek	15,29	erg hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	14,60	hoog
VMBO voertuigentechniek	9,46	gemiddeld
VMBO elektrotechniek	10,06	hoog
VMBO grafische techniek	5,63	gemiddeld
VMBO brood en banket	8,40	gemiddeld
VMBO transport en logistiek	4,35	gemiddeld
VMBO Economie		h
VMBO administratie, handel en mode	14,08	hoog
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	9,32	gemiddeld
VMBO Zorg en welzijn	0.12	gemiddeld
VMBO (uiterlijke) verzorging	9,13	gemiddeid
VMBO Beveiliging	4,82	gemiddeld
VMBO beveiliging	4,02	30
HAVO/VWO, MBO		
HAVO/VWO	17.98	erg hoog
ΗΑΥΟ/ΥΜΟ	17,50	019
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving	2,89	laag
MBO landbouw en veeteelt	5,45	gemiddeld
MBO milieu en groene ruimte	0,10	0
MBO Techniek	8,57	gemiddeld
MBO laboratorium	3,22	laag
MBO bouw	4,61	gemiddeld
MBO grond-, weg- en waterbouw	2,55	laag
MBO installatietechniek	15,20	erg hoog
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	11,80	hoog
MBO fijnmechanische techniek	4,26	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	4,20 7,67	gemiddeld
MBO vliegtuigtechniek	6,09	gemiddeld
MBO operationele techniek	12,49	hoog
MBO elektrotechniek		laag
MBO grafische techniek	3,37	gemiddeld
MBO procestechniek	5,30 2,90	laag
MBO brood en banket	2,90 4,81	gemiddeld
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	4,01	gernadola

Tabel 3.21 (vervolg)	
Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde1997-1998	

Opleidingstype	spreidingsindex	typering
MBO vervoer en logistiek	9,59	hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	1,76	erg laag
MBO apothekersassistent	2,22	laag
MBO verpleging	1,26	erg laag
MBO gezondheidstechniek	2,51	laag
MBO sociaal-cultureel	3,88	gemiddeld
MBO verzorging	2.33	laag
MBO uiterlijke verzorging	3,91	gemiddeld
MBO horeca	5,06	gemiddeld
MBO beweging en therapie	2,49	laag
/IBO Economie		
MBO administratie	14,56	hoog
MBO handel	7,31	gemiddeld
MBO secretariaat	12,62	hoog
MBO toerisme en recreatie	9,27	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	20,36	erg hoog
MBO automatisering	14,08	hoog
MBO geld, bank en belastingen	2,98	laag
MBO verzekeringswezen	4,72	gemiddeld
/IBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	2,35	laag
IBO		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	1,73	erg laag
HBO lerarenopleiding talen	1,95	erg laag
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	2,12	erg laag
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	2,48	laag
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	2,61	laag
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	3,43	laag
HBO lerarenopleiding expressie	3,18	laag
HBO tolk en vertaler	11,71	hoog
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	6,52	gemiddeld
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	8,22	gemiddeld
HBO Techniek	0.00	
HBO laboratorium	6,36	gemiddeld
HBO bouwkunde	5,30	gemiddeld
HBO civiele techniek	4,80	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	13,74	hoog
HBO elektrotechniek	15,19	erg hoog
HBO informatica	6,49	gemiddeld
HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	10,22 14,46	hoog hoog
- HBO Paramedisch		5
HBO verpleegkunde	1 10	oraless
HBO (fysio)therapie	1,19 1,53	erg laag
HBO voeding	3,70	erg laag
HBO radiologie	1,51	laag era laag
	1,01	erg laag

Tabel 3.21 (vervolg) Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde1997-1998

Dpleidingstype	spreidingsindex	typering
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	7,89	gemiddeld
HBO commerciële economie	12,10	hoog
HBO toerisme en recreatie	12,35	hoog
HBO recht en bestuur	4,11	gemiddeld
HBO secretariaat	13,07	hoog
HBO bedrijfskunde	16,83	erg hoog
HBO Sociaal-cultureel		
HBO communicatie en journalistiek	9,16	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	2,66	laag
HBO personeel en arbeid	8,30	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	5,85	gemiddeld
HBO Kunst		
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	5,50	gemiddeld
HBO Openbare orde en veiligheid	_	
HBO openbare orde en veiligheid	2,29	laag
WO		
WO Letteren en theologie	5 50	
WO letteren	5,52	gemiddeld
WO theologie	2,30	erg laag
WO Landbouw en milieukunde	0.00	haan
WO landbouw en milieukunde	9,66	hoog
WO Techniek	0.46	aomiddold
WO wiskunde en natuurwetenschappen	9,16	gemiddeld
WO bouwkunde	2,42	erg laag
WO civiele techniek	4,71	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	14,02	hoog
WO elektrotechniek	9,33	gemiddeld
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	4,03	gemiddeld
WO Medisch		
WO (dier)geneeskunde	1,51	erg laag
WO tandheelkunde	1,11	erg laag
WO farmacie	6,28	gemiddeld
WO Economie	44.04	haar
WO econom(etr)ie	11,24	hoog
WO bedrijfskunde	13,55	hoog
WO accountancy en belastingen	3,29	laag
WO rechten en bestuurskunde	4,90	gemiddeld
WO Sociaal-cultureel	<i>E</i> 00	aomiddald
WO sociale wetenschappen	5,82	gemiddeld
WO Kunst	C 47	aomiddold
WO kunstwetenschappen	6,47	gemiddeld

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De indicator voor uitwijkmogelijkheden geeft aan in welke mate arbeidskrachten met een bepaalde opleiding terecht kunnen komen in andere bedrijfssectoren. Deze maatstaf geeft daarmee aan in hoeverre arbeidskrachten afhankelijk zijn van de arbeidsmarktsituatie in een bepaalde bedrijfssector. De uitwijkmogelijkheden worden bepaald met behulp van de Gini-Hirschman-spreidingsindex. Deze indicator kan geïnterpreteerd worden als genormeerd aantal bedrijfssectoren waarin mensen met dit opleidingstype werkzaam zijn.

Opleidingstype	concurrentie-index

BASISONDERWIJS

De site en desertite	
Basisonderwijs VMBO theorie	0,71
VMBO uleone VMBO administratie, handel en mode	0,68
VMBO bouwtechniek	0,56
VMBO bodwiecinnek VMBO (uiterlijke) verzorging	0,54
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,52
VMBO metaal: mechanische techniek	0,51
VMBO voertuigentechniek	0,51
VMBO voertaigemeennek VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,45
VMBO transport en logistiek	0.42
	-,
VMBO theorie	
VMBO administratie, handel en mode	0,76
Basisonderwijs	0,71
HAVO/WO	0,70
VMBO (uiterlijke) verzorging	0,52
MBO administratie	0,51
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,46
MBO handel	0,43
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	0.07
MBO landbouw en veeteelt	0,67
Basisonderwijs	0,45
VADO haundachaiak	
VMBO bouwtechniek	0,56
Basisonderwijs	0,52
MBO bouw	0,52
VMBO installatietechniek	
MBO installatietechniek	0,91
MBO bouw	0,85
VMBO metaal: mechanische techniek	
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	0,75
VMBO voertuigentechniek	0,61
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,53
Basisonderwijs	0,51
MBO motorvoertuigentechniek	0,46
MBO vliegtuigtechniek	0,41
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	0.75
VMBO metaal: mechanische techniek	0,75
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,71
MBO fijnmechanische techniek	0,69
MBO vliegtuigtechniek	0,64
VMBO voertuigentechniek	
MBO motorvoertuigentechniek	0.83
VMBO metaal: mechanische techniek	0,61
	0,51
Basisonderwijs	0,48
VMBO transport en logistiek	0,48
MBO vliegtuigtechniek	0,40
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,71

Opleidingstype	concurrentie-index
VMBO elektrotechniek	
MBO elektrotechniek	0,69
VMBO grafische techniek	
MBO grafische techniek	0,81
VMBO brood en banket	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,62
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	0,43
/MBO consumptief en levensmiddelentechniek	
VMBO brood en banket	0,62
Basisonderwijs	0,52
MBO horeca	0,51
VMBO administratie, handel en mode	0,49
VMBO theorie	0,46
VMBO (uiterlijke) verzorging	0,45
/MBO transport en logistiek	
VMBO voertuigentechniek	0,48
Basisonderwijs	0,42
/MBO administratie, handel en mode	
VMBO theorie	0,76
Basisonderwijs	0,68
MBO handel	0,60
VMBO (uiterlijke) verzorging	0,50
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,49
HAVO/VWO	0,44
MBO administratie	0,43
/MBO (uiterlijke) verzorging	
Basisonderwijs	0,54
VMBO theorie	0,52
VMBO administratie, handel en mode	0,50
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,45
/MBO beveiliging	
IAVO/VWO, MBO	
HAVO/VWO	
VMBO theorie	0,70
MBO administratie	0.65
MBO toerisme en recreatie	0,46
HBO toerisme en recreatie	0,46
VMBO administratie, handel en mode	0,44
MBO landbouw en veeteelt	
MBO milieu en groene ruimte	0,79
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,67
MBO milieu en groene ruimte	
MBO landbouw en veeteelt	0,79

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO laboratorium	
MBO bouw	
MBO installatietechniek	0,88
VMBO installatietechniek	0,85
VMBO bouwtechniek	0,52
MBO grond-, weg- en waterbouw	
HBO civiele techniek	0,66
MBO operationele techniek	0,62
MBO installatietechniek	
VMBO installatietechniek	0,91
MBO bouw	0,88
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	
MBO fijnmechanische techniek	0,81
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	0,71
	0,68
MBO vliegtuigtechniek	0,53
VMBO metaal: mechanische techniek	-
MBO motorvoertuigentechniek	0,48
VMBO voertuigentechniek	0,41
MBO bedrijfskunde	0,40
MBO fijnmechanische techniek	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,81
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	0,69
MBO vliegtuigtechniek	0,58
MBO motorvoertuigentechniek	
VMBO voertuigentechniek	0,83
MBO vliegtuigtechniek	0,60
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,48
VMBO metaal: mechanische techniek	0,46
MBO vliegtuigtechniek	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,68
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	0,64
	0,60
MBO motorvoertuigentechniek	0,58
MBO fijnmechanische techniek	0,48
VMBO voertuigentechniek VMBO metaal: mechanische techniek	0,40
MBO operationele techniek	0.00
MBO grond-, weg- en waterbouw	0,62
MBO elektrotechniek	0.00
VMBO elektrotechniek	0,69
MBO grafische techniek	
VMBO grafische techniek	0,81
MBO procestechniek	
MBO brood en banket	
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	0,91
mee lovenen addienteen non nooever werking	,- ·

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	
MBO brood en banket	0,91
VMBO brood en banket	0,43
MBO vervoer en logistiek	
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	
MBO verpleging	0,86
MBO secretariaat	0,46
MBO apothekersassistent	
MBO gezondheidstechniek	1,00
MBO verpleging	
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	0,86
MBO gezondheidstechniek	4.00
MBO apothekersassistent	1,00
MBO sociaal-cultureel	
MBO verzorging	
MBO uiterlijke verzorging	
MBO horeca	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,51
MBO beweging en therapie	
MBO administratie	
HAVO/VWO	0,65
MBO verzekeringswezen	0,53
VMBO theorie	0,51
HBO accountancy en bedrijfseconomie	0,49
HBO secretariaat VMBO administratie, handel en mode	0,44 0,43
MBO handel	
VMBO administratie, handel en mode	0,60
VMBO theorie	0,43
MBO secretariaat	
HBO secretariaat	0,50
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	0,46
MBO toerisme en recreatie	
HBO toerisme en recreatie	0,96
HAVO/VWO	0,46
MBO bedrijfskunde	
HBO bedrijfskunde	0,44
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	0,40

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO automatisering	
MBO geld, bank en belastingen	
MBO verzekeringswezen	0.50
MBO administratie	0,53
MBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid	0,41
НВО	
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	
HBO lerarenopleiding talen	0.84
HBO lerarenopleiding expressie WO letteren	0,84 0,45
HBO lerarenopleiding natuur en techniek HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	0,70
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging HBO lerarenopleiding natuur en techniek	0,70
HBO lerarenopleiding expressie HBO lerarenopleiding talen	0,84
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	0,45
HBO tolk en vertaler	
HBO landbouw en veeteelt	0,91
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	0,91
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie HBO landbouw en veeteelt	0,91
HBO laboratorium	
HBO radiologie	0,66
HBO bouwkunde	
HBO civiele techniek	0.00
MBO grond-, weg- en waterbouw	0,66
HBO werktuigbouwkunde	
HBO elektrotechniek	0,55
HBO informatica	0,00
HBO informatica	0,55
HBO elektrotechniek	0,00

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO chemische technologie	
HBO vervoer en logistiek	
HBO verpleegkunde	
HBO (fysio)therapie	0,82
HBO voeding	0,81
HBO (fysio)therapie	
HBO voeding	0,96
HBO verpleegkunde	0,82
HBO voeding	
HBO (fysio)therapie	0,96
HBO verpleegkunde	0,81
HBO radiologie	
HBO laboratorium	0,66
HBO accountancy en bedrijfseconomie	
WO accountancy en belastingen	0,74
HBO secretariaat	0,49
MBO administratie	0,49
HBO commerciële economie	
HBO bedrijfskunde	0,70
HBO toerisme en recreatie	
MBO toerisme en recreatie	0,96
HBO secretariaat	0,54
HAVO/VWO	0,46
HBO recht en bestuur	
HBO secretariaat	
HBO toerisme en recreatie	0,54
MBO secretariaat	0,50
HBO accountancy en bedrijfseconomie	0,49
MBO administratie	0,44
HBO bedrijfskunde	
HBO commerciële economie	0,70
MBO bedrijfskunde	0,44
HBO personeel en arbeid	0,43
HBO communicatie en journalistiek	
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	
HBO personeel en arbeid	
HBO bedrijfskunde	0,43
HBO bibliotheek en documentatie	
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	
HBO lerarenopleiding expressie	0,45
	0,70

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO openbare orde en veiligheid	
MBO openbare orde en veiligheid	0,41
wo	
WO letteren	
WO kunstwetenschappen	0,69
HBO lerarenopleiding talen	0,45
WO theologie	
WO landbouw en milieukunde	
WO civiele techniek	0,48
WO elektrotechniek	0,41
WO wiskunde en natuurwetenschappen	
WO bouwkunde	
WO civiele techniek	0,78
WO civiele techniek	
WO bouwkunde	0,78
WO landbouw en milieukunde	0,48
WO werktuigbouwkunde	
WO elektrotechniek	0,44
WO elektrotechniek	
WO werktuigbouwkunde	0,44
WO landbouw en milieukunde	0,41
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	
WO bedrijfskunde	0,56
WO (dier)geneeskunde	
WO tandheelkunde	0,99
WO tandheelkunde	
WO (dier)geneeskunde	0,99
WO farmacie	
WO econom(etr)ie	
WO bedrijfskunde	0,47
WO bedrijfskunde	
WO bedrijfskunde WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	0,56
WO econom(etr)ie	0,47
WO accountancy en belastingen HBO accountancy en bedrijfseconomie	0,74
	0,17

Opleidingstype	concurrentie-index
WO rechten en bestuurskunde	
WO sociale wetenschappen	
WO kunstwetenschappen WO letteren	0,69
Bron: ROA/CBS	

Toelichting:

De concurrentie-index tussen opleidingstypen geeft aan hoe sterk de beroepenstructuur van twee opleidingen op elkaar lijkt.

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering	
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	0,93	gemiddeld	
иво			
VMBO Theorie	0.79	gemiddeld	
VMBO theorie	0,78	gemiddeid	
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,67	laag	
VMBO Techniek	1 50	erg hoog	
VMBO bouwtechniek	1,50	erg hoog	
VMBO installatietechniek	1,34	hoog	
VMBO metaal: mechanische techniek	1,08	-	
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	1,19	hoog hoog	
VMBO voertuigentechniek	1,03	hoog	
VMBO elektrotechniek	1,12	gemiddeld	
VMBO grafische techniek	0,88	hoog	
VMBO brood en banket	1,02 1,38	erg hoog	
VMBO transport en logistiek	1,00	0.9.1009	
VMBO Economie	0.76	gemiddeld	
VMBO administratie, handel en mode	0,76 0,92	gemiddeld	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	0,92	gerniddeid	
VMBO Zorg en welzijn	0.67	laag	
VMBO (uiterlijke) verzorging	0,67	lady	
VMBO Beveiliging	0.74	gemiddeld	
VMBO beveiliging	0,71	gennadeia	
HAVO/VWO, MBO			
ΗΑΥΟΛΥΨΟ	0.00	asmiddold	
HAVO/VWO	0,83	gemiddeld	
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		laar	
MBO landbouw en veeteelt	0,57	laag	
MBO milieu en groene ruimte	0,59	laag	
MBO Techniek		أبرا مراسية والمراجع	
MBO laboratorium	0,68	gemiddeld	
MBO bouw	1,45	erg hoog	
MBO grond-, weg- en waterbouw	1,31	erg hoog	
MBO installatietechniek	1,37	erg hoog	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	1,05	hoog	
MBO fijnmechanische techniek	1,03	hoog	
MBO motorvoertuigentechniek	0,94	gemiddeld	
MBO vliegtuigtechniek	0,89	gemiddeld	
MBO operationele techniek	1,01	hoog	
MBO elektrotechniek	1,08	hoog	
MBO grafische techniek	0,93	gemiddeld	
MBO procestechniek	1,09	hoog gemiddeld	
MBO brood en banket	0,70	yerniquelu	

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	0,86	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	1,11	hoog
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg		
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	0,72	gemiddeld
MBO apothekersassistent	0,69	gemiddeld
MBO verpleging	0,77	gemiddeld
MBO gezondheidstechniek	0,70	gemiddeld
MBO sociaal-cultureel	0,88	gemiddeld
MBO verzorging	0,81	gemiddeld
	0,87	•
MBO uiterlijke verzorging MBO horeca	•	gemiddeld
MBO beweging en therapie	0,95 0,73	gemiddeld gemiddeld
	- /	9
MBO Economie		
MBO administratie	0,81	gemiddeld
MBO handel	0,81	gemiddeld
MBO secretariaat	0,75	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	0,82	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	0,97	hoog
MBO automatisering	0,80	gemiddeld
MBO geld, bank en belastingen	0,66	laag
MBO verzekeringswezen	0,81	gemiddeld
MBO Openbare orde en veiligheid		
MBO openbare orde en veiligheid	0,62	laag
нво		
HBO Onderwijs en tolk en vertaler		
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	0,58	laag
HBO lerarenopleiding talen	0,49	erg laag
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	0,62	laag
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	0,58	laag
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	0,57	laag
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	0,61	laag
HBO lerarenopleiding expressie	0,52	erg laag
HBO tolk en vertaler	0,79	gemiddeld
HBO Landbouw		
HBO landbouw en veeteelt	0,63	laag
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	0,80	gemiddeld
HBO Techniek		
HBO laboratorium	0,83	gemiddeld
HBO bouwkunde	1,38	erg hoog
HBO civiele techniek	1,20	erg hoog
HBO werktuigbouwkunde	1,20	erg hoog
HBO elektrotechniek	1,27	erg hoog
HBO informatica	1,06	hoog
HBO chemische technologie	0,85	gemiddeld
HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	0,85 0,99	hoog
400 Decementical		
HBO Paramedisch	0.00	laga
HBO verpleegkunde	0,66	laag
HBO (fysio)therapie	0,53	erg laag
HBO voeding	0,71	gemiddeld

Tabel 3.23 (vervolg) Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype

Dpleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
HBO radiologie	0,58	laag
HBO Economie		
HBO accountancy en bedrijfseconomie	0,98	hoog
HBO commerciële economie	1,02	hoog
HBO toerisme en recreatie	0,94	gemiddeld
HBO recht en bestuur	0,79	gemiddeld
	0,95	gemiddeld
HBO secretariaat HBO bedrijfskunde	0,99	hoog
HBO Sociaal-cultureel	4.00	erg hoog
HBO communicatie en journalistiek	1,22	gemiddeld
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	0,76	
HBO personeel en arbeid	0,81	gemiddeld
HBO bibliotheek en documentatie	0,56	laag
HBO Kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten	0,59	laag
HBO Openbare orde en veiligheid	0,88	gemiddeld
HBO openbare orde en veiligheid	0,00	3
WO		
WO Letteren en theologie	0,58	laag
WO letteren	0,24	erg laag
WO theologie	• 1 - ·	• •
WO Landbouw en milieukunde		laga
WO landbouw en milieukunde	0,67	laag
WO Techniek	0,65	laag
WO wiskunde en natuurwetenschappen		gemiddeld
WO bouwkunde	0,69	laag
WO civiele techniek	0,66	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	0,94	hoog
WO elektrotechniek	0,96	
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	0,84	gemiddeld
WO Medisch	0,19	erg laag
WO (dier)geneeskunde	0,19	erg laag
WO tandheelkunde		gemiddeld
WO farmacie	0,70	genilddeid
WO Economie	0,83	gemiddeld
WO econom(etr)ie	0,83	gemiddeld
WO bedrijfskunde		gemiddeld
WO accountancy en belastingen	0,77	laag
WO rechten en bestuurskunde	0,67	laay
WO Sociaal-cultureel WO sociale wetenschappen	0,55	erg laag
WO Kunst	0.50	laan
WO kunstwetenschappen	0,59	laag

Bron: ROA/CBS

Toelichting:

De conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid heeft betrekking op de mate waarin de werkgelegenheid van de beroepsgroepen waarin mensen met een bepaalde opleidingsachtergrond werkzaam zijn, gevoelig is voor veranderingen van de economische situatie. Deze indicator geeft daarmee de mate van werkzekerheid aan voor dat opleidingstype.

Tabel 3.24 Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	-119.600	-24	-5,3	erg laag
VMBO				
VMBO Theorie		_		
VMBO theorie	22.000	5	0,9	gemiddeld
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	-18.300	-27	-6,0	erg laag
VMBO Techniek	04 400	40	25	
VMBO bouwtechniek	-21.400	-16	-3,5	erg laag
VMBO installatietechniek	-1.000	-12	-2,5	laag ara laag
VMBO metaal: mechanische techniek	-32.000	-25	-5,7	erg laag
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	-9.700	-22	-4,9	erg laag
VMBO voertuigentechniek	-5.700	-22	-2,2	laag
VMBO elektrotechniek	-5.700	-27	-6,1	erg laag
VMBO grafische techniek	-2.900	-21	-7,1	erg laag
VMBO brood en banket	-6.000	-14	-3,1	laag
VMBO transport en logistiek	0.000		-,-	
VMBO Economie	40.000	40	2.0	loog
VMBO administratie, handel en mode	-16.800	-13 -11	-2,8 -2,3	laag
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	-3.600	-11	-2,3	laag
VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging	-8.000	-4	-0,8	laag
VMBO Beveiliging VMBO beveiliging	3.600	31	5,6	hoog
HAVO/VWO, MBO				
HAVO/VWO				
HAVO/WO	65.800	20	3,6	hoog
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving				
MBO landbouw en veeteelt	11.600	13	2,4	gemiddeld
MBO milieu en groene ruimte	4.100	19	3,5	gemiddeld
MBO Techniek				
MBO laboratorium	900	4	0,8	gemiddeld
MBO bouw	10.600	7	1,4	gemiddeld
MBO grond-, weg- en waterbouw	-100	0	-0,1	laag
MBO installatietechniek	-100	0	-0,1	laag
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	-10.300	-7	-1,5	laag
MBO fijnmechanische techniek	-800	-6	-1,2	laag
MBO motorvoertuigentechniek	2.300	3	0,6	gemiddeld
MBO vliegtuigtechniek	-700	-12	-2,4	laag
MBO operationele techniek	900	12	2,3	gemiddeld
MBO elektrotechniek	3.300	2	0,4	gemiddeld
MBO grafische techniek	-6.300	-15	-3,2	erg laag gemiddeld
MBO procestechniek	3.500 -2.800	14 -15	2,7 -3,3	erg laag
MBO brood en banket	-2.000	-15	-3,3	cig laag

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	1.000	4	0,8	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	7.700	15	2,8	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	3.600	16	3,1	gemiddeld
MBO apothekersassistent	4.500	26	4,8	hoog
MBO verpleging	17.500	13	2,5	gemiddeld
MBO gezondheidstechniek	-	-	-	-
MBO sociaal-cultureel	14.600	23	4,2	hoog
MBO verzorging	-800	0	-0,1	laag
MBO uiterlijke verzorging	9.500	15	2,8	gemiddeld
MBO horeca	16.200	20	3,7	hoog
MBO beweging en therapie	2.500	8	1,6	gemiddeld
MBO Economie				
MBO administratie	52.500	16	3,1	gemiddeld
MBO handel	13.900	4	0,9	gemiddelo
MBO secretariaat	25.600	24	4,3	hoog
MBO toerisme en recreatie	5.100	27	5,0	hoog
MBO bedrijfskunde	-	-	-	-
MBO automatisering	-	-	-	-
MBO geld, bank en belastingen	-	-	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	1.200	1	0,2	gemiddeld
НВО				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	26.100	16	3,1	gemiddelo
HBO lerarenopleiding talen	-4.500	-15	-3,3	erg laag
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	500	2	0,3	gemiddelo
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	5.800	18	3,4	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	100	1	0,2	gemiddelo
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	300	2	0,4	gemiddelo
HBO lerarenopleiding expressie	-900	-3	-0,6	laag
HBO tolk en vertaler	1.400	16	3,0	gemiddeld
HBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	2.600	41	7,1	erg hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	1.500	9	1,8	gemiddelo
HBO Techniek				
HBO laboratorium	-1.200	-4	-0,8	laag
HBO bouwkunde	1.900	10	1,9	gemiddeld
HBO civiele techniek	-400	-2	-0,5	laag
HBO werktuigbouwkunde	2.200	6	1,2	gemiddeld
HBO elektrotechniek	3.100	7	1,4	gemiddeld
HBO informatica	12.200	32	5,7	hoog
HBO chemische technologie	500	6	1,1	gemiddeld
HBO vervoer en logistiek	600	3	0,5	gemiddeld
HBO Paramedisch				
HBO verpleegkunde	9.800	19	3,5	gemiddeld

Tabel 3.24 (vervolg) Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

Tabel 3.24 (vervolg)	
Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype,	1999-2004

HBO commercièle economie16.100285,0hoogHBO toerisme en recreatie2.400285,0hoogHBO teerten bestuur7.800264,7hoogHBO secretariaat6.200193,5gemidHBO sociaal-cultureel17.200244,4hoogHBO sociaal-cultureel6.20081,6gemidHBO personeel en arbeid30010,2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234,2hoogHBO vitvoerende en beeldende kunsten5.100112,2gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidHBO openbare orde en veiligheid30040,8gemidWOWO112,2gemidWO112,2gemidWO tetteren9.100193,5gemidgemidWO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO erktrotechniek50071,4gemidWO eiktrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hrWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO civiele techniek70081,5gemidWO civiele techniek70081,5gemid<	Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO Economie 12.300 19 3.5 gemidi HBO accountancy en bedrijfseconomie 16.100 28 5.0 hoog HBO toerisme en recreatie 2.400 28 5.0 hoog HBO secretariaat 6.200 19 3.5 gemidi HBO secretariaat 6.200 19 3.5 gemidi HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO sciela-Culturee/ HBO communicatie en journalistiek 5.900 10 2.2 gemidi HBO kinst 1 7.2 gemidi 300 1 2.2 gemidi HBO kunst HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0.6 gemidi WO Letteren en theologie 300 4 0.8 gemidi WO teologie 300 4	-	1.500	22	4,1	hoog
HBO accountancy en bedrijfseconomie 12.300 19 3.5 gemidi HBO commercièle economie 16.100 28 5.0 hoog HBO techt en bestuur 7.800 26 4.7 hoog HBO secretariaat 6.200 19 3.5 gemidi HBO bedrijfskunde 17.200 24 4.4 hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg ho HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg ho HBO personeel en arbeid 300 1 0.2 gemidi HBO vitvoerende en ocumentatie 3.100 23 4.2 hoog HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemidi HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemidi HBO openbare orde en veiligheid 300 4 0,8 gemidi WO 11 2.2 gemidi 0 1 1,9 3,5 gemidi WO telet	HBO radiologie	-	-	-	-
HBO accountancy en bedrijfseconomie 12.300 19 3.5 gemidi HBO commercièle economie 16.100 28 5.0 hoog HBO techt en bestuur 7.800 26 4.7 hoog HBO secretariaat 6.200 19 3,5 gemidi HBO bedrijfskunde 17.200 24 4.4 hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7,1 erg ho HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7,1 erg ho HBO personeel en arbeid 300 1 0.2 gemidi HBO vitvoerende en ocumentatie 3.100 23 4.2 hoog HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemidi HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemidi WO Letteren en theologie 300 4 0,8 gemidi WO teologie 300 4 0,8 gemidi WO 11 2,2 gemidi W	HBO Economie				
HBO commercièle economie 16.100 28 5.0 hoog HBO toerisme en recreatie 2.400 28 5.0 hoog HBO recht en bestuur 7.800 26 4.7 hoog HBO secretariaat 6.200 19 3.5 gemid HBO Sociaal-cultureel 7.1 erg hoog 4.4 hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg hoog HBO personeel en arbeid 300 1 0.2 gemid HBO kunst 16.00 23 4.2 hoog HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0.6 gemid WO VO 11 2.2 gemid WO letteren en theologie 300 3 0.6 gemid WO letteren en milieukunde 1.400 11 2.2 gemid WO teologie 300 4 0.8 gemid WO teologie 300 4 0.8 gemid WO telan		12.300	19		gemiddeld
HBO recht en bestuur7.800264,7hoogHBO secretariaat6.200193,5gemidHBO bedrijfskunde17.200244,4hoogHBO Sociaal-cultureel17.200244,4hoogHBO communicatie en journalistiek5.900417,1erg hoHBO personeel en arbeid30010,2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234,2hoogHBO versoneel en arbeid3.100234,2hoogHBO versoneel en arbeid3.100234,2hoogHBO versoneel en arbeid3.100234,2hoogHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidHBO openbare orde en veiligheid30040,8gemidWOLetteren en theologie30040,8gemidWO theologie30040,8gemidWO tandbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4,900518,6erg hrWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO tandheelkunde60091,8gemidWO tandheelkunde20040,8gemidWO tandheelkunde60091,8gemidWO tandheelkunde600<					
HBO secretariaat6.200193,5gemidHBO bedrijfskunde17.200244,4hoogHBO sociaal-cultureel17.200244,4hoogHBO communicatie en journalistiek5.900417,1erg hoogHBO maatschappelijk werk en hulpverlening6.20081,6gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234,2hoogHBO kunst12,2gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWOWOWOWO letteren en theologie9.100193,5gemidgemidWO letteren9.100193,5gemidgemidWO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidgemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO tivele techniek50071,4gemidgemidWO viskunde10010,2gemidWO10,2gemidWO tivele techniek50071,4gemidWO10,2gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg ho10,3gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde60091,8gemidWO10,2gemidWO1,8gemidWO iadheelkunde20040,8 </td <td>HBO toerisme en recreatie</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>-</td>	HBO toerisme en recreatie				-
HBO bodrijfskunde17.200244,4hoogHBO Sociaal-cultureelHBO communicatie en journalistiek5.900417,1erg hoHBO maatschappelijk werk en hulpverlening6.20081,6gemidHBO personeel en arbeid30010,2gemidHBO kunst3.100234,2hoogHBO kunst112,2gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWO93,5gemidWOWO tetteren en theologie9.100193,5gemidWO teologie30040,8gemidWO teologie30040,8gemidWO techniek012,2gemidWO visunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO overktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4,900518,6erg hrWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO tardheelkunde20040,8gemidWO tardheelkunde20040,8gemidWO tardheelkunde20040,8gemidWO tardheelkunde17.500386,6erg hr				-	
HBO Sociaal-cultureel HBO communicatie en journalistiek 5.900 41 7.1 erg ho HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 6.200 8 1,6 gemid HBO personeel en arbeid 300 1 0,2 gemid HBO bibliotheek en documentatie 3.100 23 4,2 hoog HBO Vitvoerende en beeldende kunsten 5.100 11 2,2 gemid HBO Openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemid HBO openbare orde en veiligheid 300 3 0,6 gemid WO WO 11 2,2 gemid WO tetteren en theologie 300 3 0,6 gemid WO tandbouw en milieukunde 1.400 11 2,2 gemid WO trachniek 0 1 0,1 gemid WO trakunde en natuurwetenschappen 2.300 4 0,8 gemid WO viskunde en natuurwetenschappen 2.300 4 0,8 gemid WO viskunde 00 1 0,2 gemid WO tektrotechniek 00				•	•
HBO communicatie en journalistiek5.900417,1erg hoHBO maatschappelijk werk en hulpverlening6.20081,6gemidHBO personeel en arbeid30010.2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234.2hoogHBO vitvoerende en beeldende kunsten5.100112.2gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidHBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWO9.100193,5gemidWO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO tandbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO tandbouw en milieukunde010,1gemidWO textniek50071,4gemidWO teviele techniek50071,4gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO (dier)geneeskunde80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie4,6erg ho6,6erg ho	HBO bedrijfskunde	17.200	24	4,4	noog
HBC maatschappelijk werk en hulpverlening6.20081,6gemidHBO personeel en arbeid30010.2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234.2hoogHBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten5.100112.2gemidHBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWOWO9.100193,5gemidWO letteren WO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO verktuigbouwkunde10010,2gemidWO verktuigbouwkunde10010,2gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hrWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemid	HBO Sociaal-cultureel				
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening6.20081.6gemidHBO personeel en arbeid30010.2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234.2hoogHBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten5.100112.2gemidHBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030.6gemidWOWOWOWOWOWOWOWO teetleren en theologie WO letteren9.100193.5gemidWO teologie30040.8gemidWO tandbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.400112.2gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040.8gemidWO werktuigbouwkunde10010.2gemidWO werktuigbouwkunde10010.2gemidWO elektrotechniek WO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518.6erg theWO (dier)geneeskunde WO farmacie80020.3gemidWO farmacie20040.8gemidWO farmacie20040.8gemid	HBO communicatie en journalistiek	5.900	41		erg hoog
HBO personeel en arbeid30010.2gemidHBO bibliotheek en documentatie3.100234.2hoogHBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten5.100112.2gemidHBO openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWOWO9.100193,5gemidWO letteren WO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO viskunde en natuurwetenschappen WO oviskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO werktuigbouwkunde10010,1gemidWO elektrotechniek WO elektrotechniek70081,5gemidWO keldisch WO (dier)geneeskunde80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemid	HBO maatschappelijk werk en hulpverlening		8		gemiddeld
HBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten5.100112.2gemidHBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWOWOWO93.5gemidWO Letteren en theologie WO theologie9.100193.5gemidWO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.400112.2gemidWO Techniek WO viskunde en natuurwetenschappen2.30040.8gemidWO civiele techniek WO elektrotechniek50071,4gemidWO elektrotechniek WO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO Medisch WO farmacie80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemid		300	1		gemiddeld
HBO uitvoerende en beeldende kunsten5.100112,2gemidHBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWOWOWO93,5gemidWO Letteren en theologie WO theologie9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO theologie30040,8gemidWO theologie0112,2gemidWO theologie0112,2gemidWO theologie010,1gemidWO theologie010,1gemidWO techniek WO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO eektrotechniek70081,5gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hdWO Medisch WO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemid	HBO bibliotheek en documentatie	3.100	23	4,2	hoog
HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWO Letteren en theologie WO theologie9.100193,5gemidWO Letteren WO theologie9.100193,5gemidWO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO Techniek WO bouwkunde010,1gemidWO viskunde en natuurwetenschappen WO civiele techniek2.30040,8gemidWO werktuigbouwkunde010,1gemidWO elektrotechniek WO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO Medisch WO informatica80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie80020,3gemidWO farmacie80020,3gemidWO Economie WO econom(etr)ie17.500386,6erg ho	HBO Kunst				
HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWO Letteren en theologie9.100193,5gemidWO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO tandbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO landbouw en milieukunde0112,2gemidWO tandbouw en milieukunde010,1gemidWO tandbouw en milieukunde010,1gemidWO techniek010,1gemidWO elektrotechniek50071,4gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde80020,3gemidWO Medisch80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie20040,8gemidWO Economie300386,6erg hr	HBO uitvoerende en beeldende kunsten	5.100	11	2,2	gemiddeld
HBO openbare orde en veiligheid30030,6gemidWOWO Letteren en theologie9.100193,5gemidWO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO tandbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO landbouw en milieukunde0112,2gemidWO tandbouw en milieukunde010,1gemidWO tandbouw en milieukunde010,1gemidWO techniek010,1gemidWO elektrotechniek50071,4gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde80020,3gemidWO Medisch80020,3gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie20040,8gemidWO Economie300386,6erg hr	HBO Openbare orde en veiligheid				
WO Letteren en theologie9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO Landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO Landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO Techniek010,1gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO bouwkunde010,1gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO werktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie20040,8gemidWO econom(etr)je17.500386,6erg ho		300	3	0,6	gemiddeld
WO letteren9.100193,5gemidWO theologie30040,8gemidWO Landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO Techniek010,8gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO bouwkunde010,1gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO werktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie17.500386,6erg ho	wo				
WO heologie30040,8gemidWO theologie30040,8gemidWO Landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO Techniek1112,2gemidWO viskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO bouwkunde010,1gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO werktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hdWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie20040,8gemidWO econom(etr)ie17.500386,6erg hd	WO Letteren en theologie				
WO IncluigieImage: Second	WO letteren				gemiddeld
WO landbouw en milieukunde1.400112,2gemidWO TechniekWO wiskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO bouwkunde010,1gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO werktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hdWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie200386,6erg hd	WO theologie	300	4	0,8	gemiddeld
WO TechniekWO wiskunde en natuurwetenschappen2.30040,8gemidWO bouwkunde010,1gemidWO civiele techniek50071,4gemidWO werktuigbouwkunde10010,2gemidWO elektrotechniek70081,5gemidWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hdWO Medisch0091,8gemidWO (dier)geneeskunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie20040,8gemidWO Economie17.500386,6erg hd	WO Landbouw en milieukunde				
WO wiskunde en natuurwetenschappen2.30040,8geminWO bouwkunde010,1geminWO civiele techniek50071,4geminWO werktuigbouwkunde10010,2geminWO elektrotechniek70081,5geminWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO (dier)geneeskunde60091,8geminWO farmacie20040,8geminWO farmacie200386,6erg ho	WO landbouw en milieukunde	1.400	11	2,2	gemiddeld
WO bouwkunde010,1gemicWO civiele techniek50071,4gemicWO werktuigbouwkunde10010,2gemicWO elektrotechniek70081,5gemicWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO (dier)geneeskunde80020,3gemicWO tandheelkunde60091,8gemicWO farmacie20040,8gemicWO Economie17.500386,6erg ho	WO Techniek				
WO civiele techniek50071,4gemicWO werktuigbouwkunde10010,2gemicWO elektrotechniek70081,5gemicWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO (dier)geneeskunde80020,3gemicWO tandheelkunde60091,8gemicWO farmacie20040,8gemicWO Economie17.500386,6erg ho	WO wiskunde en natuurwetenschappen	2.300		-	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde10010,2gemicWO werktuigbouwkunde10010,2gemicWO elektrotechniek70081,5gemicWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO Medisch80020,3gemicWO (dier)geneeskunde60091,8gemicWO tandheelkunde60091,8gemicWO farmacie20040,8gemicWO Economie17.500386,6erg ho	WO bouwkunde	-	-		gemiddeld
WO elektrotechniek70081,5gemicWO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO MedischWO (dier)geneeskunde80020,3gemicWO tandheelkunde60091,8gemicWO farmacie20040,8gemicWO Economie17.500386,6erg ho					gemiddeld
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde4.900518,6erg hoWO Medisch WO (dier)geneeskunde80020,3gemidWO tandheelkunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie WO econom(etr)ie17.500386,6erg ho	•				gemiddeld
WO MedischWO (dier)geneeskunde80020,3gemidWO tandheelkunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie17.500386,6erg h					gemiddeld
WO (dier)geneeskunde80020,3gemidWO tandheelkunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie17.500386,6erg h	WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	4.900	51	8,0	erg noog
WO tandheelkunde60091,8gemidWO farmacie20040,8gemidWO Economie17.500386,6erg h	WO Medisch				
WO farmacie20040,8gemidWO Economie17.500386,6erg h					gemiddeld
WO Economie17.500386,6erg huWO econom(etr)ie17.500386,6erg hu	WO tandheelkunde				gemiddeld
WO econom(etr)ie 17.500 38 6,6 erg h	WO farmacie	200	4	0,8	gemiddeld
	WO Economie				
40.000 40 70 L	WO econom(etr)ie				erg hoog
	WO bedrijfskunde	10.000	42	7,3	erg hoog
The decountancy on bolderingen					erg hoog
WO rechten en bestuurskunde 6.800 10 2,0 gemie	WO rechten en bestuurskunde	6.800	10	2,0	gemiddeld
WO Sociaal-cultureel	WO Sociaal-cultureel				
WO sociale wetenschappen 17.300 20 3,7 hoog	WO sociale wetenschappen	17.300	20	3,7	hoog

Tabel 3.24 (vervolg) Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
WO Kunst WO kunstwetenschappen	900	16	3,0	gemiddeld
Totaal	328.300	5	1,0	gemiddeld

Toelichting:

Uitbreidingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.

Tabel 3.25	
Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype,	1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	91.900	18	3,4	gemiddeld
VMBO				
VMBO Theorie				
VMBO theorie	94.200	20	3,8	gemiddeld
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.100	16	3,1	gemiddeld
VMBO Techniek				
VMBO bouwtechniek	22.600	17	3,3	gemiddeld
VMBO installatietechniek	2.600	30	5,4	erg hoog
VMBO metaal: mechanische techniek	27.800	22	4,1	hoog
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	- 5.300	- 12	- 2,4	- laag
VMBO voertuigentechniek	12.200	23	4,2	hoog
VMBO elektrotechniek	1.100	16	3,1	gemiddeld
VMBO grafische techniek VMBO brood en banket	2.900	30	5,4	erg hoog
VMBO transport en logistiek	9.100	22	4,1	hoog
VAIRO Economia				
VMBO Economie VMBO administratie, handel en mode	18.200	14	2,7	laag
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	4.800	15	2,8	laag
VMBO Zorg en welzijn				
VMBO (uiterlijke) verzorging	42.000	21	3,9	gemiddeld
VMBO Beveiliging				
VMBO beveiliging	2.100	19	3,5	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO				
ΗΑΥΟΛΥΨΟ				م م من الم الم
HAVO/VWO	69.100	_ 21	3,8	gemiddeld
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			2.0	asmiddold
MBO landbouw en veeteelt	19.700	21 11	3,9 2,1	gemiddeld laag
MBO milieu en groene ruimte	2.400	11	2,1	lady
MBO Techniek	4 000	20	27	gemiddelo
MBO laboratorium	4.200 21.500	20 14	3,7 2,7	laag
MBO bouw		14	2,7 2,3	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	3.000 3.900	12	2,5	laag
MBO installatietechniek MBO werktuigbouw en mechanische techniek	32.600	23	4,2	hoog
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	2.500	18	3,3	gemiddelo
MBO motorvoertuigentechniek	11.200	15	2,8	laag
MBO vliegtuigtechniek	1.400	24	4,5	hoog
MBO operationele techniek	1.100	16	2,9	gemiddel
MBO elektrotechniek	25.100	14	2,7	laag
MBO grafische techniek	9.800	23	4,3	hoog
MBO procestechniek	2.300	9	1,8	erg laag
MBO brood en banket	2.800	15	2,9	laag

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	4.400	18	3,4	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	9.000	17	3,2	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	3.000	14	2,6	laag
MBO apothekersassistent	4.800	28	5,1	erg hoog
MBO verpleging	20.400	16	2,9	gemiddeld
MBO gezondheidstechniek	-	-	-	-
MBO sociaal-cultureel	10.000	15	2,9	laag
MBO verzorging	34.200	16	3,0	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	11.200	18	3,3	gemiddeld
MBO horeca	10.700	13	2,5	laag
MBO beweging en therapie	7.100	23	4,2	hoog
MBO Economie				
MBO administratie	50.000	16	2,9	gemiddeld
MBO handel	56.800	18	3,4	gemiddeld
MBO secretariaat	18.100	17	3,1	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	1.500	8	1,6	erg laag
MBO bedrijfskunde	-	-	-	-
MBO automatisering	-	-	-	-
MBO geld, bank en belastingen	-	-	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	16.000	16	3,0	gemiddeld
HBO				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	35.400	22	4,1	hoog
HBO lerarenopleiding talen	9.100	32	5,6	erg hoog
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	8.400	25	4,6	hoog
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	9.200	29	5,3	erg hoog
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	3.100	22	4,0	hoog
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	3.900	29	5,2	erg hoog
HBO lerarenopleiding expressie	9.100	31	5,6	erg hoog
HBO tolk en vertaler	1.000	11	2,1	laag
HBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	1.400	23	4,2	hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	2.200	14	2,6	laag
HBO Techniek	* ****			
HBO laboratorium	8.400	26	4,7	erg hoog
HBO bouwkunde	4.200	21	3,9	gemiddeld
HBO civiele techniek	3.200	19	3,5	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	7.600	21	3,9	gemiddeld
HBO elektrotechniek	9.200	22	4,1	hoog
HBO informatica	5.600	15	2,8	laag
HBO chemische technologie	1.800	23	4,3	hoog
HBO vervoer en logistiek	5.100	23	4,2	hoog
HBO Paramedisch				
HBO verpleegkunde HBO (fysio)therapie	10.100 5.300	19 14	3,6 2,7	gemiddeld

Tabel 3.25 (vervolg) Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

Tabel 3.25 (vervolg) Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

HBO billBo commercialle economie6.300112.1faagHBO corisme en recreatie1.700203.7gemiddeHBO terisme en recreatie1.700203.7gemiddeHBO recreatiaat8.700264.7erg hoogHBO bedrijfskunde8.700122.3laagHBO sociaal-cultureel8.700122.3laagHBO communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBO maatschappelijk werk en hulpvertening16.000213.9gemiddeHBO kunst1BO openbare orde en arbeid3.300132.5laagHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWO Letteren en theologie1.500173.2gemiddeWO theologie1.500173.2gemiddeWO textrene1.00081.6erg laagWO textrene1.00081.6erg laagWO textrene1.700244.4hoogWO verktuigbouwkunde1.700142.6laagWO diertereniek1.700142.6laagWO diertereniek1.700244.4hoogWO textrole textreik1.300142.6laagWO textrole textreik1.700244.4hoogWO diertisch1.700244.4hoogWO diertisc	Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO Economie 13.400 20 3.8 gemidde HBO commercièle economie 6.300 11 2.1 laag HBO commercièle economie 6.300 12 2.2 laag HBO berisme en recreatie 1.700 20 3.7 gemidde HBO berifiskunde 8.700 12 2.3 laag HBO berifiskunde 8.700 12 2.3 laag HBO communicatie en journalistiek 2.000 14 2.6 laag HBO personeel en arbid 3.300 13 2.5 laag HBO berifiskunde 2.000 15 2.8 laag HBO bibliotheek en documentatie 2.000 15 2.8 laag HBO openbare orde en veiligheid 2.500 25 4.6 hoog WO WO 100 8 1.6 erg laag WO Landbouw en milieukunde 1.000 8 1.6 erg laag WO Landbouw en milieukunde 1.000 8 1.6 erg laag WO Landbouw en milieukunde 1.000 8 1.6 <td< td=""><td>HBO voeding</td><td>1.000</td><td>15</td><td>2,8</td><td>laag</td></td<>	HBO voeding	1.000	15	2,8	laag
HBO accountancy en bedrijfseconomie13.400203.8gemiddeHBO commerciële economie6.300112.1laagHBO trecht en bestuur3.660122.2laagHBO sciaal-cultureel8.700264.7reg hootHBO sociaal-cultureel8.700122.3laagHBO sociaal-cultureel8.700142.6laagHBO sociaal-cultureel8.700142.6laagHBO sociaal-cultureel3.300132.5laagHBO sociaal-cultureel3.300132.5laagHBO munuicatie en journalistiek2.000152.8laagHBO personeel en arbeid3.300132.5laagHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO bouwkunde1.700244.4hoogWO oelektrotechniek1.700142.6laagWO deidkrotechniek1.300142.6laagWO deidkrotechniek1.300142.6laagWO theologie1.300142.6laagWO techniek1.700244.4hoogWO techniek1.700142.6laagWO techniek1.70014 <t< td=""><td>HBO radiologie</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></t<>	HBO radiologie	-	-	-	-
HBO accountancy en bedrijfseconomie13.400203.8gemiddeHBO commerciële economie6.300112.1laagHBO trecht en bestuur3.660122.2laagHBO sciaal-cultureel8.700264.7reg hootHBO sociaal-cultureel8.700122.3laagHBO sociaal-cultureel8.700142.6laagHBO sociaal-cultureel8.700142.6laagHBO sociaal-cultureel3.300132.5laagHBO sociaal-cultureel3.300132.5laagHBO munuicatie en journalistiek2.000152.8laagHBO personeel en arbeid3.300132.5laagHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO bouwkunde1.700244.4hoogWO oelektrotechniek1.700142.6laagWO deidkrotechniek1.300142.6laagWO deidkrotechniek1.300142.6laagWO theologie1.300142.6laagWO techniek1.700244.4hoogWO techniek1.700142.6laagWO techniek1.70014 <t< td=""><td>HBO Economie</td><td></td><td></td><td></td><td></td></t<>	HBO Economie				
HBC commercialie economie6.300112.1laag memiddeHBC teerisme en recreatie1.700203.7gemiddeHBC recht en bestuur3.600122.2laagHBC secretariaat8.700264.7erg hoogHBC sociaal-cultureel8.700122.3laagHBC communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBC communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBC omatschappelijk werk en hulpvertening16.000213.9gemiddeHBC Kunst8.300132.5laaglaagHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid2.500173.2gemiddeHBO Openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWO Letteren en theologie1.500173.2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO teologie1.500142.6laagWO teekkunde1.700244.4hoogWO verktuigbouwkunde1.700142.6laagWO werktuigbouwkunde1.700142.6laagWO iandheelkunde1.00081.6erg laagWO teologie1.700142.6laagWO teologie1.700244.4hoogWO teologie1.700142.6laagWO te					gemiddeld
Into behavior3.600122.2laagHBO recite in bestuur8.700264.7erg hoogHBO secretariaat8.700122.3laagHBO sociaal-cultureel180 communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBO communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBO communicatie en journalistiek2.000132.5laagHBO matschappelijk werk en hulpvertening16.000213.9gemiddeHBO pensoneel en arbeid3.300132.5laagHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid2.500173.2gemiddeHBO openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWO Letteren8.300173.2gemiddeWO Letteren en theologie1.00081.6erg laagWO leadbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO teologie1.700244.4hoogWO teologie1.700142.6laagWO werktuigbouwkunde1.700142.6laagWO iandheelkunde1.700142.6laagWO iandheelkunde1.400234.2hoogWO convikunde2.200152.9laagWO teologie1.000152.9laagWO teologie1.700142.6laagWO teo	HBO commerciële economie				•
In Bol Section8,700264,7erg hoogHBO Sociaal-cultureel8,700122,3laagHBO Sociaal-cultureel8,700122,3laagHBO communicatie en journalistiek2,000142,6laagHBO matchappelijk werk en hulpverlening16,000213,9gemiddeHBO matchappelijk werk en hulpverlening16,000213,9gemiddeHBO bibliotheek en documentatie2,000152,8laagHBO kunst8,300193,5gemiddeHBO openbare orde en veiligheid2,500254,6hoogHBO Openbare orde en veiligheid2,500173,2gemiddeHBO latteren en theologie1,500173,2gemiddeWOLetteren en theologie1,500173,2gemiddeWO landbouw en milieukunde1,00081,6erg laagWO Techniek1,300142,6laagWO werktuigbouwkunde1,700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1,700142,6laagWO (dier)geneeskunde7,200152,9laagWO kadisch800142,7laagWO economie800142,7laagWO bedrijfskunde6,900152,8laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde1,40023<	HBO toerisme en recreatie				-
HBO bedrijfskunde8.700122.3laagHBO bedrijfskunde8.700122.3laagHBO communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBO maatschappelijk werk en hulpverlening16.000213.9gemiddeHBO personeel en arbeid3.00132.5laagHBO kunst2.000152.8laagHBO kunst8.300193.5gemiddeHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogHBO openbare orde en veiligheid2.500173.2gemiddeHBO openbare orde en veiligheid1.500173.2gemiddeWOLetteren en theologie1.500173.2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO Techniek1.000142.6laagWO Techniek1.700244.4hoogWO eiviele techniek1.300142.6laagWO diertorbechniek1.300142.6laagWO dierigeneeskunde7.200152.9laagWO Medisch800142.7laagWO Economie800142.7laagWO Economie800142.7laagWO Economie800142.7laagWO bedrijfskunde3.300203.8gemiddeWO bedrijfskunde3.300203.8gemidde<	HBO recht en bestuur				•
HBO Sociaal-cultured HBO comunicative en journalistiek 2.000 14 2.6 laag HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 16.000 21 3.9 gemidde HBO personeel en arbeid 3.300 13 2.5 laag HBO bibliotheek en documentatie 2.000 15 2.8 laag HBO Kunst 8.300 19 3.5 gemidde HBO openbare orde en veiligheid 2.500 25 4.6 hoog WO WO VO VO VO gemidde WO tetteren en theologie 8.300 17 3.2 gemidde WO teatheren en tilieukunde 1.000 8 1.6 erg laag WO teandbouw en milieukunde 1.000 8 1.6 erg laag WO techniek 1.300 19 3.5 gemidde WO viskunde en natuurwetenschappen 11.300 19 3.5 gemidde WO viskunde en natuurwetenschappen 1.300 14 2.6 laag WO techniek 1.300 14 2.6 laag WO techniek		•••••			• •
HBO communicatie en journalistiek2.000142.6laagHBO maatschappelijk werk en hulpverlening16.000213.9gemiddeHBO maatschappelijk werk en hulpverlening16.000213.9gemiddeHBO bibliotheek en documentatie2.000152.8laagHBO kunst8.300193.5gemiddeHBO vitvoerende en beeldende kunsten8.300193.5gemiddeHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogWOWO152.8laagwoWO theologie1.500173.2gemiddeWO theologie1.500173.2gemiddeWO tandbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO viskunde en natuurwetenschappen11.300193.5gemiddeWO bouwkunde1.700244.4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142.6laagWO kelktrotechniek1.300142.6laagWO Medisch1.200244.4hoogWO kedisch1.200152.9laagWO kedisch1.200152.9laagWO farmacie800142.7laagWO farmacie800142.7laagWO conomie800142.7laagWO conomie800152.8laagWO deconomie800152.9laag <td< td=""><td>HBO bedrijfskunde</td><td>8.700</td><td>12</td><td>2,5</td><td>laay</td></td<>	HBO bedrijfskunde	8.700	12	2,5	laay
HBO maticinate on journationate on journa	HBO Sociaal-cultureel				
HBO matschappelijk werk en hulpverlening16.000213.9gerniddeHBO personeel en arbeid3.300132.5laagHBO kunst1300152.8laagHBO kunst8.300193.5gerniddeHBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogWOWOVOVOVOWO tetteren en theologie1.500173.2gerniddeWO teologie1.500173.2gerniddeWO teologie1.500173.2gerniddeWO teologie1.00081.6erg laagWO teologie1.00081.6erg laagWO wiskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gerniddeWO bouwkunde1.700244.4hoogWO wiskunde en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch1.300142.6laagwo farmacie800142.7laagWO Medisch1.400234.2hoogwo farmacie800142.7laagWO Economie800142.7laagwo farmacie18erg laagWO bedrijfskunde2.20091.8erg laagWO kolinformatice3.300203.8gerniddeWO indoneelkunde10.000152.9laagWO farmacie800142.7laagWO farmacie800 <td>HBO communicatie en journalistiek</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>	HBO communicatie en journalistiek				
HBO personeel en arbeid3.300132.5ladgHBO bibliotheek en documentatie2.000152.8laagHBO kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten8.300193.5gemiddeHBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid2.500254.6hoogWOWO254.6hoogWOWO Letteren en theologie WO theologie1.500173.2gemiddeWO theologie1.500173.2gemiddeWO tandbouw en milieukunde 	HBO maatschappelijk werk en hulpverlening				-
HBO bibliotiek en documentatio HBO bibliotiek en documentatio HBO vitvoerende en beeldende kunsten 8.300 19 3,5 gemidde HBO openbare orde en veiligheid 2.500 25 4,6 hoog WO WO 8.300 17 3,2 gemidde WO letteren en theologie 8.300 17 3,2 gemidde WO letteren en theologie 1.500 17 3,2 gemidde WO theologie 1.500 17 3,2 gemidde WO tandbouw en milieukunde 1.000 8 1,6 erg laag WO viskunde en natuurwetenschappen 11.300 19 3,5 gemidde WO wiskunde 1.700 24 4,4 hoog WO eviskunde 1.700 14 2,6 laag WO elektrotechniek 1.300 14 2,6 laag WO informatica en bestuurlijke informatiekunde 500 6 1,1 erg laag WO farmacie 800 14 2,7 laag WO farmacie 6.900 15 2,8 laag	HBO personeel en arbeid				-
HBO uitvoerende en beeldende kunsten8.300193,5gemiddeHBO Openbare orde en veiligheid2.500254,6hoogWOWOVOWO Letteren en theologie WO theologie1.500173,2gemiddeWO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO Techniek WO bouwkunde1.000244,4hoogWO to viele techniek WO overktuigbouwkunde1.700142,6laagWO elektrotechniek WO overktuigbouwkunde1.300142,6laagWO dieltgeneeskunde WO informatica en bestuurlijke informatiekunde7.200152,9laagWO tandheelkunde WO tandheelkunde1.400234,2hoogWO teconomie WO conomie WO tandheelkunde1.400234,2hoogWO tandheelkunde WO tandheelkunde1.400234,2hoogWO tandheelkunde WO tandheelkunde1.400234,2hoogWO tandheelkunde WO tandheelkunde2.20091,8erg laagWO taccountarcy en belastingen WO accountarcy en belastingen3.300203,8gemiddeWO sociaal-cultureel10.000152,9laagMO	HBO bibliotheek en documentatie	2.000	15	2,8	laag
HBO Unvolvende en veiligheid 2.500 25 4,6 hoog WO WO WO 8.300 17 3,2 gemidde WO letteren 8.300 17 3,2 gemidde WO theologie 1.500 17 3,2 gemidde WO theologie 1.500 17 3,2 gemidde WO theologie 1.500 17 3,2 gemidde WO tandbouw en milieukunde 1.000 8 1,6 erg laag WO viskunde en natuurwetenschappen 11.300 19 3,5 gemidde WO textruigbouwkunde 1.700 24 4,4 hoog WO elektrotechniek 1.300 14 2,6 laag WO informatica en bestuurlijke informatiekunde 500 6 1,1 erg laag WO tandheelkunde 1.400 23 4,2 hoog WO farmacie 800 14 2,7 laag WO tandheelkunde 1.400 23 4,2 hoog WO farmacie 800 14 2,7 laag W		0.000	10	25	aemiddeld
HBO openbare orde en veiligheid2.500254,6hoogWOWO Letteren8.300173,2gemiddeWO theologie1.500173,2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO Techniek1.00081,6erg laagWO viskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddeWO viskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddeWO viskunde en natuurwetenschappen1.700244,4hoogWO civiele techniek1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie800142,7laagWO econom(etr)ie6.900152,8laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemiddeWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laagWO sociaal-cultureel10.000152,9laag	HBO uitvoerende en beeldende kunsten	8.300	19	3,5	gerniddeid
WO WO Letteren en theologie WO letteren 8.300 17 3,2 gemidde WO Landbouw en milieukunde 1.500 17 3,2 gemidde WO Landbouw en milieukunde 1.000 8 1,6 erg laag WO Techniek 1.000 8 1,6 erg laag WO Techniek 1.000 24 4,4 hoog WO viskunde en natuurwetenschappen 11.300 19 3,5 gemidde WO techniek 1.700 24 4,4 hoog WO elektrotechniek 1.700 24 4,4 hoog WO werktuigbouwkunde 1.700 14 2,6 laag WO leichtrotechniek 1.300 14 2,6 laag WO informatica en bestuurlijke informatiekunde 500 6 1,1 erg laag WO (dier)geneeskunde 7.200 15 2,9 laag WO farmacie 800 14 2,7 laag WO econom(etrijie 6.900 15 2,8 laag WO accountancy en belastingen 3.300	HBO Openbare orde en veiligheid		05	4.0	h
WO Letteren en theologie 8.300 17 3.2 gemidde WO letteren 1.500 17 3.2 gemidde WO theologie 1.500 17 3.2 gemidde WO Landbouw en milieukunde 1.000 8 1,6 erg laag WO Techniek 1.000 8 1,6 erg laag WO to bouwkunde 2.000 24 4,4 hoog WO civiele techniek 1.700 24 4,4 hoog WO erktuigbouwkunde 1.700 14 2,6 laag WO informatica en bestuurlijke informatiekunde 500 6 1,1 erg laag WO Medisch 7.200 15 2,9 laag WO tandheelkunde 1.400 23 4,2 hoog WO farmacie 800 14 2,7 laag WO teconom(etr)ie 6.900 15 2,8 laag WO bedrijfskunde 2.200 9 1,8 erg laag WO accountancy en belastingen 3.300 20 3,8 gemidde WO sociaal-culture	HBO openbare orde en veiligheid	2.500	25	4,6	noog
WO letteren8.300173,2gemiddeWO theologie1.500173,2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO trechniek2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO civiele techniek1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO (dier)geneeskunde7.200152,9laagWO farmacie800142,7laagWO farmacie800142,7laagWO economie2.20091,8erg laagWO economie3.300203,8gemiddeWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laag	wo				
WO letterin WO theologie1.500173.2gemiddeWO theologie1.500173.2gemiddeWO Landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO landbouw en milieukunde1.00081.6erg laagWO rechniek2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie800142,7laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laagWO sociaal-cultureel10.000152,9laag	WO Letteren en theologie		47		acmiddold
WO LinedidgeLoodALWO Landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO Techniek1.000193,5gemiddWO viskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddWO bouwkunde2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142,6laagWO werktuigbouwkunde1.300142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO (dier)geneeskunde7.200152,9laagWO farmacie800142,7laagWO farmacie6.900152,8laagWO economie2.20091,8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemiddWO Sociaal-cultureel10.000152,9laagmidd					•
WO landbouw en milieukunde1.00081,6erg laagWO TechniekWO worktunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddWO bouwkunde2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO farmacie800142,7laagWO Economie800142,7laagWO econom(etr)ie6.900152,8laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemiddWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag	WO theologie	1.500	17	3,2	gemiddeid
WO landbodw en mineukunde11.300193,5gemiddWO viskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddWO bouwkunde2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie6.900152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemiddWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag					
WO wiskunde en natuurwetenschappen11.300193,5gemiddWO bouwkunde2.000244,4hoogWO civiele techniek1.700244,4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie800142,7laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemiddWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag	WO landbouw en milieukunde	1.000	8	1,6	erg laag
WO Wiskinde en natuuriveenschappen2.000244,4hoogWO bouwkunde1.700244,4hoogWO civiele techniek1.700142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO tandheelkunde800142,7laagWO farmacie800142,7laagWO economie2.20091,8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag	WO Techniek				
WO bouwkunde2.000244.4hoogWO civiele techniek1.700244.4hoogWO werktuigbouwkunde1.700142.6laagWO elektrotechniek1.300142.6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061.1erg laagWO Medisch7.200152.9laagWO (dier)geneeskunde1.400234.2hoogWO farmacie800142.7laagWO farmacie800142.7laagWO econom(etr)ie6.900152.8laagWO bedrijfskunde2.20091.8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203.8gemideWO Sociaal-cultureel10.000152.9laagapproximation		11.300			gemiddeld
WO Other technick1.700142,6laagWO werktuigbouwkunde1.300142,6laagWO elektrotechniek1.300142,6laagWO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch7.200152,9laagWO (dier)geneeskunde1.400234,2hoogWO tandheelkunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie800152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag					-
WO informating with the information within the information with the informati	WO civiele techniek				-
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde50061,1erg laagWO Medisch WO (dier)geneeskunde7.200152,9laagWO tandheelkunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie WO econom(etr)ie6.900152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laagWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag	-				•
WO Informatical en bestudninge michinadoranceTotalWO Medisch WO (dier)geneeskunde7.200152,9laagWO tandheelkunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie WO econom(etr)ie6.900152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO Sociaal-cultureel10.000152,9laag					-
WO (dier)geneeskunde7.200152,9laagWO tandheelkunde1.400234,2hoogWO farmacie800142,7laagWO Economie800152,8laagWO econom(etr)ie6.900152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laag	WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	500	0	1,1	ery lady
WO (and)geneousling1.400234.2hoogWO tandheelkunde800142.7laagWO farmacie800142.7laagWO econom(etr)ie6.900152.8laagWO bedrijfskunde2.20091.8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203.8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152.9laag	WO Medisch				
WO farmacie800142,7laagWO farmacie800142,7laagWO Economie6.900152,8laagWO econom(etr)ie6.90091,8erg laaWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laagWO Sociaal-cultureel10.000152,0gemide	WO (dier)geneeskunde				•
WO laimacleWO laimacleWO Economie6.900152,8laagWO econom(etr)ie6.90091,8erg laaWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laagWO Sociaal-cultureel10.000152,0comide					
WO econom(etr)ie6.900152,8laagWO bedrijfskunde2.20091,8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203,8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152,9laag	WO farmacie	800	14	2,7	laag
WO bedrijfskunde2.20091.8erg laaWO accountancy en belastingen3.300203.8gemideWO rechten en bestuurskunde10.000152.9laagWO Sociaal-cultureel10.000152.0comide	WO Economie				
WO bedityiskuide 3.300 20 3,8 gemide WO accountancy en belastingen 3.300 20 3,8 gemide WO rechten en bestuurskunde 10.000 15 2,9 laag					-
WO accountancy of boldoungering 10.000 15 2,9 laag WO Sociaal-cultureel 10.000 15 2.0 comid					erg laag
WO Sociaal-cultureel	WO accountancy en belastingen				gemiddeld
10 000 10 20 comid	WO rechten en bestuurskunde	10.000	15	2,9	iaag
WO esciele weterschappen 13 900 16 3.0 gemid	WO Sociaal-cultureel				
WO sociale wetenschappen 10.000 10 900 900	WO sociale wetenschappen	13.900	16	3,0	gemiddeld

Tabel 3.25 (vervolg) Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
WO Kunst WO kunstwetenschappen	500	9	1,8	erg laag
Totaal	1.171.600	18	3,4	gemiddeld

Bron: ROA

Toelichting:

Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat doordat de arbeidsplaatsen van werkenden die met pensioen gaan, arbeidsongeschikt worden of zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt opnieuw moeten worden opgevuld. Vertrek van werkenden dat niet leidt tot vraag naar nieuwkomers uit hetzelfde opleidingstype wordt niet meegerekend als vervangingsvraag.

Tabel 3.26		
Verwachte baanopeningen per ople	idingstype,	1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	91.900	18	3,4	gemiddeld
VMBO				
VMBO Theorie			· -	
VMBO theorie	116.200	25	4,7	gemiddeld
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.100	16	3,1	gemiddeld
VMBO Techniek	22 600	17	3,3	gemiddeld
VMBO bouwtechniek	22.600 2.600	30	5,4	gemiddeld
VMBO installatietechniek	2.600	30 22	3,4 4,1	gemiddeld
VMBO metaal: mechanische techniek	27.000	-	- -	-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	5.300	12	2,4	laag
VMBO voertuigentechniek	12.200	23	4,2	gemiddeld
VMBO elektrotechniek	1.100	16	3,1	gemiddeld
VMBO grafische techniek	2,900	30	5,4	gemiddeld
VMBO brood en banket	9.100	22	4,1	gemiddeld
VMBO transport en logistiek	0.100			-
VMBO Economie	18.200	14	2,7	laag
VMBO administratie, handel en mode VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	4.800	15	2,8	laag
VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging	42.000	21	3,9	gemiddeld
VMBO Beveiliging		50	0.1	boog
VMBO beveiliging	5.700	50	9,1	hoog
HAVO/VWO, MBO				
HAVO/VWO	134,900	41	7,4	hoog
HAVO//WO	134.900	41	7,4	noog
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving		24	6.2	gemiddeld
MBO landbouw en veeteelt	31.300	34 30	6,3 5,6	gemiddeld
MBO milieu en groene ruimte	6.500	30	5,0	gerniddeid
MBO Techniek			4.5	aomiddold
MBO laboratorium	5.100	24	4,5	gemiddeld gemiddeld
MBO bouw	32.100		4,1	laag
MBO grond-, weg- en waterbouw	3.000			laag
MBO installatietechniek	3.900			gemiddeld
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	32.600 2.500			gemiddeld
MBO fijnmechanische techniek				gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	13.500 1.400		•	gemiddeld
MBO vliegtuigtechniek	2.000			gemiddelo
MBO operationele techniek	2.000 28.400			gemiddeld
MBO elektrotechniek	28.400			gemiddeld
MBO grafische techniek	5.800			gemiddeld
MBO procestechniek	2.800			laag
MBO brood en banket	2.000	, ,	_,-	~

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	5.400	22	4,2	gemiddeld
MBO vervoer en logistiek	16.700	32	6,0	gemiddeld
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	6.600	30	5,7	gemiddeld
MBO apothekersassistent	9.300	54	9,9	hoog
MBO verpleging	37.900	29	5,4	gemiddeld
MBO gezondheidstechniek	-		-	-
MBO sociaal-cultureel	24.600	38	7,1	gemiddeld
MBO verzorging	34.200	16	3,0	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	20.700	33	6,1	gemiddeld
MBO horeca	26.900	33	6,2	gemiddeld
MBO beweging en therapie	9.600	31	5,8	gemiddeld
MBO Economie				
MBO administratie	102.500	32	6,0	gemiddeld
MBO handel	70.700	22	4,3	gemiddeld
MBO secretariaat	43.700	41	7,4	hoog
MBO toerisme en recreatie	6.600	35	6,6	gemiddeld
MBO bedrijfskunde	-	-	-	-
MBO automatisering	-	-	-	-
MBO geld, bank en belastingen	-	-	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	17.200	17	3,2	gemiddeld
IBO				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	61.500	38	7,2	gemiddeld
HBO lerarenopleiding talen	9.100	32	5,6	gemiddeld
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	8.900	27	4,9	gemiddeld
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	15.000	47	8,7	hoog
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	3.200	23	4,2	gemiddeld
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	4.200	31	5,6	gemiddeld
HBO lerarenopleiding expressie	9.100	31	5,6	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	2.400	27	5,1	gemiddeld
1BO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	4.000	64	11,3	erg hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	3.700	23	4,4	gemiddeld
HBO Techniek				
HBO laboratorium	8.400	26	4,7	gemiddeld
HBO bouwkunde	6.100	31	5,8	gemiddeld
HBO civiele techniek	3.200	19	3,5	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	9.800	27	5,1	gemiddeld
HBO elektrotechniek	12.300	29	5,5	gemiddeld
HBO informatica	17.800	47	8,5	hoog
HBO chemische technologie	2.300	29	5,4	gemiddeld
HBO vervoer en logistiek	5.700	26	4,7	gemiddeld
1BO Paramedisch				
HBO verpleegkunde HBO (fysio)therapie	19.900	38	7,1	gemiddeld

Tabel 3.26 (vervolg) Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1999-2004

gemiddeld typering totaal aantal Opleidingstype jaarlijks % % gemiddeld 2.500 37 6,9 HBO voeding **HBO** radiologie HBO Economie gemiddeld 7,3 25.700 39 HBO accountancy en bedrijfseconomie gemiddeld 7,1 22.400 39 HBO commerciële economie 48 8,7 hoog 4.100 HBO toerisme en recreatie gemiddeld 38 6,9 11.400 HBO recht en bestuur 8,2 hoog 45 14.900 HBO secretariaat 6.7 gemiddeld 25.900 36 HBO bedrijfskunde HBO Sociaal-cultureel 9,7 hoog 7.900 55 HBO communicatie en journalistiek 5,5 gemiddeld 29 22.200 HBO maatschappelijk werk en hulpverlening 3.600 14 2,7 laag HBO personeel en arbeid gemiddeld 38 7,0 5.100 HBO bibliotheek en documentatie HBO Kunst 5,7 gemiddeld 30 13.400 HBO uitvoerende en beeldende kunsten HBO Openbare orde en veiligheid gemiddeld 5,2 2.800 28 HBO openbare orde en veiligheid WO WO Letteren en theologie gemiddeld 6,7 17.400 36 WO letteren 4,0 gemiddeld 21 1.800 WO theologie WO Landbouw en milieukunde gemiddeld 3.8 2.400 19 WO landbouw en milieukunde WO Techniek gemiddeld 4,3 23 13.600 WO wiskunde en natuurwetenschappen gemiddeld 25 4,5 2.000 WO bouwkunde gemiddeld 5.8 31 2.200 WO civiele techniek 15 2.8 laaq 1.800 WO werktuigbouwkunde 22 4,1 gemiddeld 2.000 WO elektrotechniek 9,7 hoog 57 5.400 WO informatica en bestuurlijke informatiekunde WO Medisch gemiddeld 17 3.2 8.000 WO (dier)geneeskunde 6.0 aemiddeld 32 2.000 WO tandheelkunde gemiddeld 3,5 18 1.000 WO farmacie WO Economie hooa 53 9.4 24.400 WO econom(etr)ie 9,1 hoog 51 12.200 WO bedrijfskunde erg hoog 10,9 61 10.000 WO accountancy en belastingen gemiddeld 25 4,9 16.800 WO rechten en bestuurskunde WO Sociaal-cultureel 36 6.7 gemiddeld 31.200

Tabel 3.26 (vervolg) Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1999-2004

WO sociale wetenschappen

Tabel 3.26 (vervolg) Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
WO Kunst WO kunstwetenschappen	1.400	25	4,8	gemiddeld
Totaal	1.499.900	24	4,4	gemiddeld

Bron: ROA

Toelichting:

Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

Tabel 3.27 Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1999-2004

VMBO VMBO Theorie VMBO theorie VMBO theorie VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving VMBO Techniek VMBO Techniek VMBO istallatietechniek VMBO metaal: mechanische techniek VMBO metaal: fijnmechanische techniek VMBO retaal: fijnmechanische techniek VMBO retaal: fijnmechanische techniek VMBO grafische techniek 9.300 VMBO grafische techniek 1.200 VMBO transport en logistiek 3.100 7 VMBO transport en logistiek 3.100 VMBO consumptief en levensmiddelentechniek 12.600 38.6,7 VMBO zorg en welzijn VMBO laudensitiging VMBO beveiliging VMBO beveiliging MBO landbouw en veeteelt 114.00 12.200 39 6,9 MBO landbouw en veeteelt 114.00 122.200 39 6,9 MBO landbouw e	pering
Basisonderwijs 112.800 23 4,2 g VMBO VMBO VMBO theorie 112.600 24 4,4 g VMBO theorie 112.600 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO tandbouw en natuurlijke omgeving 16.400 7,9 e 4.00 4.7,9 e VMBO otalaltitetechniek 13.600 11 2,1 k 4.00 4.3 5 g VMBO otalaltitetechniek 9.300 17 3,2 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1 5 1	
VMBO VMBO Theorie 112.600 24 4,4 g VMBO theorie 112.600 24 4,4 g VMBO landbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO landbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO landbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 g VMBO bouwtechniek 28.400 22 4,0 g VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 11 2,1 lk VMBO metaal: fighrmechanische techniek 13.600 19 3,5 g VMBO vertuigentechniek 9.300 17 3,2 g VMBO selektrotechniek 1.200 19 3,4 g VMBO brood en banket 2.700 28 5,1 g VMBO transport en logistiek 3.100 7 1,4 g VMBO administratie, handel en mode 44.300 34 6,1 M VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorgi	emiddeld
VMBO Theorie112.600244,4gVMBO Landbouw en natuurlijke omgeving16.400244,4gVMBO landbouw en natuurlijke omgeving16.400244,4gVMBO Techniek28.400224,0gVMBO bouwtechniek28.400224,0gVMBO installatietechniek4.100477,9eVMBO metaal: mechanische techniek13.600112,1kVMBO voertuigentechniek9.300173,2gVMBO voertuigentechniek9.300173,2gVMBO grafische techniek1.200193,4gVMBO grafische techniek2.700285,1gVMBO transport en logistiek3.10071,4gVMBO zoorg en walzijn36.300183,4gVMBO Zorg en welzijn36.300183,4gVMBO Beveiliging5.900528,7gVMBO beveiliging5.900528,7gMBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO tabouw en veeteett6.300254,5333	
VMBO theorie 112.600 24 4,4 9 VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 9 VMBO Techniek 28.400 22 4,0 9 VMBO istallatietechniek 21.00 47 7,9 9 VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 11 2,1 1k VMBO voertuigentechniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 9.300 17 3,2 9 VMBO transport en logistiek 1.200 19 3,4 9 VMBO transport en logistiek 3.100 7 1,4 6 VMBO administratie, handel en mode 44.300 34 6,1 1 VMBO Zorg en welzijn 36.300 18 3,4 9 VMBO Beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1	
VMBO landbouw en natuurlijke omgevingVAROVMBO landbouw en natuurlijke omgeving16.400244,4VMBO Techniek28.400224,0VMBO installatietechniek28.400224,0VMBO metaal: mechanische techniek13.600112,1VMBO metaal: fijnmechanische techniekVMBO vertuigentechniek8.100193,5VMBO grafische techniek1.200193,4VMBO grafische techniek2.700285,1VMBO brood en banket2.700285,1VMBO transport en logistiek3.10071,4VMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7VMBO Zorg en welzijn36.300183,49VMBO Beveiliging5.900528,76VMBO Beveiliging5.900528,76MBO Landbouw en veeteelt11.400122,41MBO milieu en groene ruimte6.400305,31MBO taboratorium5.000244,31MBO taboratorium5.000244,31MBO taboratorium5.000244,31MBO taboratorium5.000244,31MBO taboratorium5.000244,31MBO taboratorium5.000244,51MBO taboratorium5.000254,51	emiddeld
VMBO landbouw en natuurlijke omgeving 16.400 24 4,4 9 VMBO Techniek 28.400 22 4,0 9 VMBO installatietechniek 4.100 47 7,9 9 VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 11 2,1 1k VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 19 3,5 9 VMBO voertuigentechniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 1.200 19 3,4 9 VMBO trood en banket 2.700 28 5,1 9 VMBO consumptief en logistiek 3.100 7 1,4 6 VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging 36.300 18 3,4 9 VMBO beveiliging 5.900 52 8,7 9 VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving 11.400 12 2,4 MBO landbouw en veeteelt 11.400 12 2,4 MBO landbouw en veeteelt 11.400 12 2,4 MBO andbouw en veeteelt 5.000 53 5,3 MB	
VMBO bouwtechniek 28,400 22 4,0 9 VMBO installatietechniek 4,100 47 7,9 9 VMBO metaal: mechanische techniek 13,600 11 2,1 1k VMBO metaal: fijnmechanische techniek - - - - VMBO voertuigentechniek 9,300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 1,200 19 3,4 9 VMBO brood en banket 2,700 28 5,1 9 VMBO transport en logistiek 3,100 7 1,4 6 VMBO consumptief en levensmiddelentechniek 12,600 38 6,7 1 VMBO Zorg en welzijn 36.300 18 3,4 9 VMBO beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 MBO landbouw en natuurlijke omgeving 11.400 12 2,4 MBO milieu en groene ruimte 6.400 30 5,3 MBO taboratorium 5.00	emiddeld
VMBO bouweetmek 4.100 47 7,9 6 VMBO mstallatietechniek 13.600 11 2,1 14 VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 11 2,1 14 VMBO metaal: mechanische techniek 13.600 11 2,1 14 VMBO metaal: fijnmechanische techniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 1.200 19 3,4 9 VMBO brood en banket 2.700 28 5,1 9 VMBO transport en logistiek 3.100 7 1,4 6 VMBO consumptief en levensmiddelentechniek 12.600 38 6,7 f VMBO (uiterlijke) verzorging 36.300 18 3,4 9 VMBO beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 HAVO/VWO, MBO 132.200 39 6,9 1	omiddold
VMBO Installation13.600112,1IaVMBO metaal: mechanische techniek13.600112,1IaVMBO metaal: fijnmechanische techniekVMBO voertuigentechniek9.300173,2gVMBO grafische techniek1.200193,4gVMBO brood en banket2.700285,1gVMBO transport en logistiek3.10071,4gVMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7fVMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,4gVMBO Beveiliging5.900528,7gVMBO beveiliging5.900528,7gMBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO milieu en groene ruimte11.400122,4MBO Techniek5.000244,3MBO taboratoriumMBO Techniek5.000244,3MBO grond-, weg- en waterbouwMBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	emiddeld rg hoog
Willo metal: fighmechanische techniek8.100193.59VMBO voertuigentechniek9.300173.29VMBO grafische techniek1.200193.49VMBO grafische techniek1.200193.49VMBO brood en banket2.700285.19VMBO transport en logistiek3.10071.46VMBO administratie, handel en mode44.300346.1hVMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386.7hVMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183.49VMBO beveiliging VMBO beveiliging5.900528.76HAVO/VWO, MBO132.200396.91MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO milieu en groene ruimte11.400122.4MBO Techniek 	aag
VMBO voertuigentechniek 8.100 19 3,5 9 VMBO elektrotechniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 1.200 19 3,4 9 VMBO brood en banket 2.700 28 5,1 9 VMBO transport en logistiek 3.100 7 1,4 9 VMBO administratie, handel en mode 44.300 34 6,1 1 VMBO consumptief en levensmiddelentechniek 12.600 38 6,7 1 VMBO Zorg en welzijn 36.300 18 3,4 9 VMBO beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO, MBO 132.200 39 6,9 1 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 MBO landbouw en natuurlijke omgeving 11.400 12 2,4 1 MBO milieu en groene ruimte 6.400 30 5,3 5 MBO laboratorium 5.000 24 4,3 4,3 MBO laboratorium 5.000 19 3,6 4,5	~~9
VMBO Voenuigenectaniek 9.300 17 3,2 9 VMBO grafische techniek 1.200 19 3,4 9 VMBO grafische techniek 2.700 28 5,1 9 VMBO transport en logistiek 3.100 7 1,4 6 VMBO consumptief en levensmiddelentechniek 12.600 38 6,7 f VMBO Zorg en welzijn 36.300 18 3,4 9 VMBO luiterlijke) verzorging 36.300 18 3,4 9 VMBO Beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 MBO Landbouw en natuurlijke omgeving 11.400 12 2,4 1 MBO Techniek 5.000 24 4,3 3,6 MBO Techniek 5.000 19 3,6 3,6 MBO laboratorium 5.000 24 4,3 3,6 MBO laboratorium 5.300 25 4,5 3,6	gemiddeld
VMBO grafische techniek1.200193.49VMBO grafische techniek2.700285.19VMBO brood en banket2.700285.19VMBO transport en logistiek3.10071.46VMBO administratie, handel en mode44.300346.1hVMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386.7hVMBO Zorg en welzijn36.300183.49VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183.49VMBO beveiliging5.900528.76HAVO/VWO132.200396.91HAVO/VWO132.200396.91MBO landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122.4MBO Techniek5.000244.3MBO Techniek28.500193.6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254.5	emiddeld
VMBO brood en banket2.700285.15.1VMBO transport en logistiek3.10071,46VMBO administratie, handel en mode44.300346,1hVMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7hVMBO Zorg en welzijn36.300183,46VMBO Beveiliging36.300183,46VMBO beveiliging5.900528,76HAVO/VWO, MBO132.200396,91MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO Techniek5.000244,3MBO bouw MBO bouw3,6MBO taboratorium5.000244,31MBO pouw28.500193,61MBO pouw28.500193,61	, jemiddeld
VMBO transport en logistiek3.10071,46VMBO Economie VMBO administratie, handel en mode44.300346,1hVMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7hVMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,49VMBO Beveiliging VMBO beveiliging5.900528,79VMBO beveiliging 	gemiddeld
VMBO administratie, handel en mode44.300346,16,1VMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,76,7VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,46,7VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,46,7VMBO beveiliging VMBO beveiliging5.900528,76HAVO/VWO HAVO/VWO132.200396,96,9MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO laboratorium MBO grond-, weg- en waterbouw5.300254,5	erg laag
VMBO administrate, hander en mode100010001000VMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7ftVMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,49VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,49VMBO Beveiliging VMBO beveiliging5.900528,79HAVO/VWO, MBO132.200396,91HAVO/VWO HAVO/VWO132.200396,91MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO laboratorium MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek12.600386,7fVMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,49VMBO Beveiliging VMBO beveiliging5.900528,79HAVO/VWO, MBO132.200396,99HAVO/VWO HAVO/VWO132.200396,99MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO laboratorium MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	noog
VMBO (uiterlijke) verzorging36.300183,46VMBO Beveiliging5.900528,76VMBO beveiliging5.900528,76HAVO/VWO, MBO132.200396,91HAVO/VWO132.200396,91HAVO/VWO132.200396,91MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	noog
VMBO (utenijke) verzörging5.900528,7VMBO beveiliging5.900528,7HAVO/VWO, MBOHAVO/VWO132.200396,9HAVO/VWO132.200396,9MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO laboratorium5.000193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	iddolo
VMBO beveiliging 5.900 52 8,7 6 HAVO/VWO, MBO HAVO/VWO 132.200 39 6,9 1 MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt 11.400 12 2,4 1 MBO milieu en groene ruimte 6.400 30 5,3 1 <td>gemiddeld</td>	gemiddeld
HAVO/VWO, MBOHAVO/VWO HAVO/VWO132.200396,9MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	erg hoog
HAVO/VWO HAVO/VWO132.200396,9MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	erg noog
HAVO/VWO132.200396,9MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	hood
MBO landbouw en veeteelt11.400122,4MBO milieu en groene ruimte6.400305,3MBO Techniek5.000244,3MBO laboratorium5.000244,3MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	hoog
MBO failabouw en veeteen11100MBO milieu en groene ruimte6.400305.000244,3MBO laboratorium5.00024MBO bouw28.500193,6MBO grond-, weg- en waterbouw6.300254,5	laag
MBO Techniek 5.000 24 4,3 MBO laboratorium 5.000 19 3,6 MBO bouw 28.500 19 3,6 MBO grond-, weg- en waterbouw 6.300 25 4,5	hoog
MBO laboratorium 5.000 24 4,3 MBO bouw 28.500 19 3,6 MBO grond-, weg- en waterbouw 6.300 25 4,5	
MBO habolatorium 28.500 19 3,6 MBO grond-, weg- en waterbouw 6.300 25 4,5	gemiddel
MBO grond-, weg- en waterbouw 6.300 25 4,5	gemiddel
	gemiddel
	gemiddel
MBO werktuigbouw en mechanische techniek 30.800 22 4,0	gemiddel
MBO fijnmechanische techniek 1.700 12 2,3	laag
WBO (notor voer tuigenteer inter	laag
MBO vliegtuigtechniek 500 8 1,6	laag
	hoog laag
MBO elektrotechniek 28.600 16 3,1 MBO grafische techniek 8.600 20 3,8	gemidde
	laag
MBO procestechniek 3.100 13 2,4 MBO brood en banket 3.600 20 3,7	gemidde

Dpleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	3.000	13	2,4	laag
MBO vervoer en logistiek	6.600	13	2,4	laag
ABO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	9.900	46	7,8	erg hoog
MBO apothekersassistent	9.700	57	9,5	erg hoog
MBO verpleging	9.200	7	1,4	erg laag
MBO gezondheidstechniek	-	-	-	-
MBO sociaal-cultureel	28.900	45	7,7	erg hoog
MBO verzorging	39.600	18	3,4	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	17.100	27	4,8	gemiddeld
MBO horeca	23.200	28	5,1	hoog
MBO beweging en therapie	12.300	40	6,9	hoog
IBO Economie				
MBO administratie	76.000	24	4,3	gemiddeld
MBO handel	51.200	16	3,1	laag
MBO secretariaat	29.400	27	4,9	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	6.200	33	5,9	hoog
MBO bedrijfskunde	-	-	-	-
MBO automatisering	-	-	-	-
MBO geld, bank en belastingen	-	-	-	-
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
IBO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	9.400	10	1,8	laag
BO				
IBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	17.900	11	2,2	laag
HBO lerarenopleiding talen	3.800	13	2,5	laag
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	3.600	11	2,1	laag
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	6.700	22	4,0	gemiddeld
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	1.100	8	1,6	laag
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	1.700	13	2,5	laag
HBO lerarenopleiding expressie	4.700	16	3,0	laag
HBO tolk en vertaler	700	8	1,6	laag
IBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	3.100	48	8,2	erg hoog
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	5.300	33	5,8	hoog
IBO Techniek				
HBO laboratorium	4.200	13	2,5	laag
HBO bouwkunde	5.300	27	4,9	gemiddeld
HBO civiele techniek	2.900	17	3,2	aemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	9.200	25	4,6	gemiddeld
HBO elektrotechniek	10.500	25	4,6	gemiddeld
HBO informatica	8.200	22	4,0	gemiddeld
HBO chemische technologie	1.400	18	3,4	gemiddeld
HBO vervoer en logistiek	2.000	9	1,8	laag
BO Paramedisch				
BO Paramedisch HBO verpleegkunde	14.000	27	4,9	gemiddeld

Tabel 3.27 (vervolg)	
Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype,	1999-2004

Tabel 3.27 (vervolg) Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO voeding HBO radiologie	1.300	20	3,6 -	gemiddeld -
HBC ladiologie				
HBO Economie	40 400	20	5.0	hoog
HBO accountancy en bedrijfseconomie	19.100	29 41	5,2 7,1	hoog erg hoog
HBO commerciële economie	23.800	41	7,1	erg hoog
HBO toerisme en recreatie	3.800 5.200	44 17	3,2	gemiddeld
HBO recht en bestuur	9.600	29	5,2	hoog
HBO secretariaat	37.200	53	8,8	erg hoog
HBO bedrijfskunde	57.200	55	0,0	orghoog
HBO Sociaal-cultureel				
HBO communicatie en journalistiek	7.000	49	8,3	erg hoog
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	20.500	27	4,9	gemiddeld
HBO personeel en arbeid	8.500	34	6,0	hoog
HBO bibliotheek en documentatie	1.900	15	2,7	laag
HBO Kunst				
HBO uitvoerende en beeldende kunsten	11.200	25	4,6	gemiddeld
HBO Openbare orde en veiligheid				
HBO openbare orde en veiligheid	2.000	20	3,7	gemiddeld
wo				
WO Letteren en theologie				
WO letteren	13.300	27	4,9	gemiddeld
WO theologie	700	9	1,7	laag
WO Landbouw en milieukunde WO landbouw en milieukunde	3.400	27	4,9	gemiddeld
WO Techniek				
WO wiskunde en natuurwetenschappen	14.500	24	4,4	gemiddeld
WO bouwkunde	2.000	24	4,4	gemiddeld
WO civiele techniek	1.600	23	4,2	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	2.800	22	4,1	gemiddeld
WO elektrotechniek	1.500	16	3,0	laag
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	2.900	31	5,5	hoog
WO Medisch				
WO (dier)geneeskunde	6.600	14	2,7	laag
WO tandheelkunde	800	13	2,5	laag
WO farmacie	1.200	20	3,6	gemiddeld
WO Economie				
WO econom(etr)ie	17.000	36	6,4	hoog
WO bedrijfskunde	10.400	44	7,5	erg hoog
WO accountancy en belastingen	3.900	24	4,4	gemiddeld
WO rechten en bestuurskunde	18.800	29	5,2	hoog
W/O Sociaal cultural				
WO Sociaal-cultureel WO sociale wetenschappen	30.400	35	6,2	hoog
wo sociale welenschappen	50.400	00	-,-	

Tabel 3.27 (vervolg) Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1999-2004

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
WO Kunst WO kunstwetenschappen	2.000	36	6,4	hoog
Totaal	1.080.000	23	4,2	gemiddeld

Bron: ROA

Toelichting:

De instroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom van schoolverlaters uit het initiële dagonderwijs, het deeltijdonderwijs, het niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneducatie.

Tabel 3.28

Indicator toekomstige arbeidsmarktperspectieven (ITA) en Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2004

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarkt- perspectieven	ITKP	typering knelpunten
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	1,12	matig	1,41	geen
VMBO				
VMBO Theorie				
VMBO theorie	1,06	matig	1,06	vrijwel geen
VMBO Landbouw en natuurlijke omgeving VMBO landbouw en natuurlijke omgeving	1,13	matig	1,49	geen
VMBO Techniek	1 00	slecht	1,45	geen
VMBO bouwtechniek	1,22	slecht	1,43	geen
VMBO installatietechniek	1,29 1,01	redelijk	1,31	geen
VMBO metaal: mechanische techniek	1,01	-		-
VMBO metaal: fijnmechanische techniek	1,13	matig	1,42	geen
VMBO voertuigentechniek	1,05	redelijk	1,16	geen
VMBO elektrotechniek	1,10	matig	1,45	geen
VMBO grafische techniek VMBO brood en banket	1,05	redelijk	1,38	geen
VMBO brood en banket VMBO transport en logistiek	0,94	goed	1,08	vrijwel geen
VMBO Economie				
VMBO administratie, handel en mode	1,25	slecht	1,41	geen
VMBO consumptief en levensmiddelentechniek	1,32	slecht	1,47	geen
VMBO Zorg en welzijn VMBO (uiterlijke) verzorging	1,04	redelijk	1,08	vrijwel geer
VMBO Beveiliging	1,09	matig	1,09	vrijwel geer
VMBO beveiliging	1,05	maug	.,	
HAVO/VWO, MBO				
HAVO/WO	1,03	redelijk	1,03	enige
HAVO/VWO	1,00	reacility	1,00	emge
MBO Landbouw en natuurlijke omgeving			0.00	aroot
MBO landbouw en veeteelt	0,90	goed	0,90	groot
MBO milieu en groene ruimte	1,06	matig	1,06	vrijwel geer
MBO Techniek	1 02	radaliik	1,03	enige
MBO laboratorium	1,03	redelijk matia	1,12	•
MBO bouw	1,12	matig slecht	1,12	
MBO grond-, weg- en waterbouw	1,26	slecht	1,20	
MBO installatietechniek	1,26	matig	1,20	
MBO werktuigbouw en mechanische techniek	1,07 1,03	redelijk	1,09	, .
MBO fijnmechanische techniek	1,03	matig	1,03	
MBO motorvoertuigentechniek		goed	1,00	
MBO vliegtuigtechniek	0,93 1,19	slecht	1,03	
MBO operationele techniek	1,19	matig	1,13	
MBO elektrotechniek		•	1,07	
MBO grafische techniek	1,05	redelijk	1,20	yeen

Tabel 3.28 (vervolg)

Indicator toekomstige arbeidsmarktperspectieven (ITA) en Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2004

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarkt- perspectieven	ITKP	typering knelpunten
MBO procestechniek	0,99	goed	0,99	groot
MBO brood en banket	1,11	matig	1,29	geen
MBO levensmiddelentechniek/vleesverwerking	1,05	redelijk	1,05	enige
MBO vervoer en logistiek	0,92	goed	0,92	groot
MBO Dienstverlening en gezondheidszorg				
MBO dokters-, tandarts- en dierenartsassistent	1,13	matig	1,13	vrijwel geen
MBO apothekersassistent	1,05	redelijk	1,05	enige
MBO verpleging	0,83	zeer goed	0,83	zeer groot
MBO gezondheidstechniek	-	-	-	-
MBO sociaal-cultureel	1,04	redelijk	1,04	enige
MBO verzorging	1,04	redelijk	1,05	enige
MBO uiterlijke verzorging	0,95	goed	0,95	groot
MBO horeca	0,98	goed	0,98	groot
MBO beweging en therapie	1,06	matig	1,06	vrijwel geen
MBO Economie				
MBO administratie	0,94	goed	0,94	groot
MBO handel	0,98	goed	0,98	groot
MBO secretariaat	0,92	goed	0,92	groot
MBO toerisme en recreatie	1,00	goed	1,00	groot
MBO bedrijfskunde	-	-		-
MBO automatisering	-	-	-	_
MBO geld, bank en belastingen	-	-	_	_
MBO verzekeringswezen	-	-	-	-
MBO Openbare orde en veiligheid				
MBO openbare orde en veiligheid	0,94	goed	0,94	groot
НВО				
HBO Onderwijs en tolk en vertaler				
HBO lerarenopleiding basisonderwijs	0,81	zeer goed	0,81	zeer groot
HBO lerarenopleiding talen	0,87	goed	0,98	groot
HBO lerarenopleiding natuur en techniek	0,88	goed	0,88	groot
HBO lerarenopleiding economie en maatschappij	0,81	zeer goed	0,81	zeer groot
HBO lerarenopleiding lichamelijke opvoeding	0,86	goed	0,86	groot
HBO lerarenopleiding medisch en verzorging	0,88	goed	0,88	groot
HBO lerarenopleiding expressie	0,90	goed	0,92	groot
HBO tolk en vertaler	0,87	goed	0,87	groot
HBO Landbouw				
HBO landbouw en veeteelt	0,91	goed	0,91	groot
HBO milieukunde en levensmiddelentechnologie	1,05	redelijk	1,05	enige
- HBO Techniek				-1
HBO laboratorium	0.00	acad	0.00	
HBO bouwkunde	0,90	goed	0,93	groot
HBO civiele techniek	0,97	goed	0,97	groot
	0,96	goed	0,97	groot
HBO werktuigbouwkunde	0,98	goed	0,98	groot
HBO elektrotechniek	0,95	goed	0,95	groot
	0,79	zeer goed	0,79	zeer groot
HBO informatica		-		-
HBO informatica HBO chemische technologie HBO vervoer en logistiek	0,90 0,88	goed goed	0,90 0,88	groot groot

Tabel 3.28 (vervolg) Indicator toekomstige arbeidsmarktperspectieven (ITA) en Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2004

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarkt- perspectieven	ITKP	typering knelpunten
HBO Paramedisch			0.00	
HBO verpleegkunde	0,90	goed	0,90	groot
HBO (fysio)therapie	0,87	goed	0,87 0,87	groot
HBO voeding HBO radiologie	0,87 -	goed -	- 0,87	groot -
HBO Economie			0.95	zoor groot
HBO accountancy en bedrijfseconomie	0,85	zeer goed	0,85 0,98	zeer groot groot
HBO commerciële economie	0,98	goed	0,98	groot
HBO toerisme en recreatie	0,98	goed	0,30	zeer groot
HBO recht en bestuur	0,81 0,87	zeer goed goed	0,87	groot
HBO secretariaat HBO bedrijfskunde	1,06	matig	1,06	vrijwel geen
HBO Sociaal-cultureel			0.01	aroot
HBO communicatie en journalistiek	0,91	goed	0,91	groot
HBO maatschappelijk werk en hulpverlening	0,93	goed	0,93 1,09	groot vrijwel geen
HBO personeel en arbeid	1,09	matig zeer goed	0,82	zeer groot
HBO bibliotheek en documentatie	0,82	zeer goed	0,02	zeer groot
HBO Kunst HBO uitvoerende en beeldende kunsten	0,98	goed	0,98	groot
HBO Openbare orde en veiligheid HBO openbare orde en veiligheid	0,86	goed	0,86	groot
wo				
WO Letteren en theologie	0.02	aaad	0,93	groot
WO letteren	0,93	goed	0,89	groot
WO theologie	0,89	goed	0,00	groot
WO Landbouw en milieukunde	1,01	redelijk	1,01	enige
WO landbouw en milieukunde	1,01	Tedelijk	1,01	onigo
WO Techniek WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,97	goed	0,97	groot
•••••••••••••••••••••••••••••••••••••••	0,90	goed	0,90	groot
WO bouwkunde	0,86	goed	0,86	groot
WO civiele techniek	0,96	goed	0,96	groot
WO werktuigbouwkunde WO elektrotechniek	0,88	goed	0,88	groot
WO informatica en bestuurlijke informatiekunde	0,76	zeer goed	0,76	zeer groot
WO Medisch				
WO (dier)geneeskunde	0,97	goed	0,97	groot
WO tandheelkunde	0,87	goed	0,87	groot
WO farmacie	1,02	redelijk	1,02	enige
WO Economie	0.04	zeer goed	0,81	zeer groot
WO econom(etr)ie	0,81	zeer goed	0,81	-
WO bedrijfskunde	0,85 0,71	zeer goed	0,05	-
WO accountancy en belastingen	0,71	goed	0,95	•
WO rechten en bestuurskunde	0,95	yoca	0,00	5

Tabel 3.28 (vervolg)

Indicator toekomstige arbeidsmarktperspectieven (ITA) en Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2004

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarkt- perspectieven	ITKP	typering knelpunten
WO Sociaal-cultureel WO sociale wetenschappen	0,93	goed	0,93	groot
WO Kunst WO kunstwetenschappen	1,11	matig	1,11	vrijwel geen

Toelichting:

Het toekomstig arbeidsmarktperspectief geeft de verhouding tussen aanbod en vraag in de prognoseperiode naar een opleidingstype weer. Het aanbod is opgebouwd uit de verwachte instroom van schoolverlaters en het aantal kortdurig werklozen. De vraag bestaat uit de verwachte baanopeningen en de substitutievraag. Net als de ITA geeft ook de ITKP deze vraag-aanbod-spanning aan. Verschil met de ITA is dat bij de ITKP de uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid is meegerekend in de vraag, omdat verwacht mag worden dat bij knelpunten in de personeelsvoorziening deze (gedwongen) uitstroom kan worden afgeremd of elders werk zou kunnen vinden.